

Coperta colecției de
SERGIU DINCULESCU

Ilustrația copertei de
MIHAI KROCHMALNIC

doru davidovici

CELULA de ALARMA

Colecția Gipsidra

EDITURA
EMINESCU

București 1979

Lector : ARISTIDE POPESCU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Apărut 1979. Bun de tipar : 19.06 1979.
Tiraj 60 000 ex. broșate. Coli tipar 7,25.

Comanda nr. 90 204
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”
Plaza Scintei nr. 1 — București,
Republica Socialistă România

Pentru Datasan, timp frunt

Mă trezește în toiul nopții un zbîrniit prefung de sonerie ; mă ridic în capul oaselor, becul roșu clipește, explodează tăcut, se stinge, se aprinde iar în beznă camerei, umplută de zgomotul acela sfredelitor. Scutur capul, mă dezmeticesc brusc, arunc jos pătura :

— Alarmă !

În patul de vizavi, Chioru mormăie și geme, încercînd să se ridice. Bijbîi cu mîna pe noptieră, aprind veioza și apăs butonul negru, bombat, al sistemului de alarmă. Soneria încetează, numai becul roșu continuă să-și transmită mesajul, tăcut și insistent. Pe coridor, soneria telefonului. Pași grei alergînd, linoleumul lucitor spart de tălpile groase ale bocancilor. Sunetul sec al receptorului de ebonită scos din furca lui, uite, acum o să zbiere... Mă strîng în mine, în timp ce-mi îmbrac salopeta subțire din milaneză.

— Graduu' unu !

Parcă ar fi jurat să dărîme clădirea, strigînd. În patul de vizavi Chioru s-a ridicat, rezemat în pernă. Cu mîinile sub ceafă contemplă pîlpîirea roșie a becului de alarmă.

— Alarmă de gradu' unu !

Chioru își extrage picioarele din pat, le extrage, asta e cuvîntul, îndoind cu nespusă grijă genunchii ascuțiți, le rotește încet prin aer, le depune lin pe parchet, se apleacă,

unul din papucii de piele fină, marochin de Cordoba, zboară și izbește sec tăblia lustruită a ușii.

Pe coridor, glasul se curmă brusc. Pașii grei, tîrșiți, se îndreaptă spre sala de echipare. Chioru mormăie, înjură înăbușit, nu-și găsește harta. Sare într-un picior pînă la ușă, își pune papucul aruncat, cheamă peste umăr : „Haidem“.

Șirurile de căști s-au aliniat în lumina albastră din sala de echipare, ca o flotă de batiscafe pe fundul oceanului. De la ușă mă iau în primire două halate albe, violete în lumina aceea, mă ridică, mă îndeasă în costumul de suprasarcină, trag, întind, desfac și închid la loc fermoarele late, strălucitoare. Bilbii prin lumina albastră un protest vag, somnul brutal întrerupt, kapronul rece se lipește de piele, parcă umed, mă face să mă ghemuiesc. Pe urmă mă întind, foindu-mă, costumul de suprasarcină se mulează strîns; la picioare, o spinare strînsă în halat alb îmi trage fermoarele cizmelor de zbor. Simt o privire compătimitoare, Chioru, nu, nu intră în obiceiurile lui de lord, el are mai mult de pățimit cu silueta deșirată, abia cuprinsă în țesătura rigidă, în armătura de tuburi și fermoare a costumului. Întorc capul, nu mult, nu pot mai mult, pe masa scundă, îmbrăcată în vinilin verde, surprind sclipirea malițioasă a vizorului de plexiglas de la casca etanșă. Mi-au înțepenit umerii și gîtul în cercul de oțel, două miini prind casca, golul ei negru-cenușiu, căptușit cu ceva moale și cauciucat, atîrnăt deasupra capului.

În dreapta Chioru, gata echipat, seamănă teribil cu afișul conferinței „Omul pe Lună“. Zace pe scaun revărsat, cu capul dat pe spate, ceafa rezemată de căptușeala căștii, nasul gros țîșnește afară prin vizorul deschis, în timp ce halatele alb-violete îi trag pe picioarele mari, icnind, ghetele de zbor. Fac un semn cu mîna, nu încă,

buletinul meteo. Cineva fuge spre camera telexului, nu-mi dau seama cine, nu m-am trezit de tot, cu halatele astea subofiterii de la echipare seamănă teribil între ei. Casca coboară, mă acoperă, închid ochii, o mână bijbiie pe gît, mai mult simt decît aud clănţănitul scurt al filetelui de oţel : gata. Trag în nări aerul mirosind a metal, a cauciuc ; aer de avion.

Ridic vizorul, deschid ochii ; în uşă, astupînd intrarea cu trupul de marţian, Chioru citeşte meteorul.

— Mulţumesc !

Mă ridic de pe scaun, cele două halate albe care m-au echipat se dau la o parte. Merg lîngă Chioru, mă înalţ pe vîrfurile ghetelor de zbor, caut cu ochii rubrica din dreapta : acoperit. Peste tot, acoperit. 10/10, plafon compact. Degetele prietenului meu, înmănuşate, nu mă lasă să văd coloana de cifre din stînga. Chioru lasă jos hîrtia, pe una din măsutele acoperite cu vinilin verde, pornim spre ieşire. ,

— Cît ?

Cizmele de zbor sparg lumina albastră, de acvariu. Chioru se încruntă, adică simţ că se încruntă sub cască :

— Jos.

Asta înseamnă că baza inferioară a norilor e afurisit de coborîtă : 200 ? 250 de metri ? Caut să-mi potrivesc paşii cu cadenţa de barză a amicului meu.

— Cît ?

— 120—150 de metri. În unele locuri sub 100, lămu-reşte Chioru, plictisit de insistenţa mea. Întindem mîinile în acelaşi timp, laba lui neagră, înmănuşată, peste mîna mea caldă încă de somn şi peste metalul clanţei.

Din capul scărilor abia luminate de un bec slab, ne prăvălim în beznă. Noaptea mă izbeşte peste fluierile picioarelor, joasă şi neînchipuit de întunecată ; simt norii rostogolindu-se de pe cască pe ceafă, mă înfioară ume-

zeala lor pătrunzătoare. Mă uit în sus, spre Chioru, Chioru se uită în jos, spre mine, ochii înguști, abia bănuți în dosul pleoapelor umflate, au scînteii ironice :

— Pilotule...

Asta pentru că zbor cu „avionul bolnav“ — bolnav, pronunță Chioru, cu accent pe prima vocală — n-ar fi trebuit, deși n-are nimic, doar pilotul automat puțin gîngav, a stat mai mult prin hangare, cuplat la bancurile de probă, nimeni n-a putut să-i găsească defectul. Noaptea asta era mai bine să iau alt avion, dar pe mine mă leagă niște chestii de Bólnav — sentimentalisme — în aviație e voie să fii un pic sentimental, sau poate, nu m-am lămurit încă, chiar necesar.

Santinela se desprinde nehotărîtă de zid, saltă arma în spate, ne măsoară lung, cumva neîncrezător, o clipă invidiez sfînta legătură a infanteristului cu pămîntul.

— Hai.

Alergăm spre avioane umăr la umăr, adică umărul meu e cam în dreptul ecusonului cusut deasupra cotelui lui Chioru. Și din nou, a cîta oară, mă revolt inutil ; cum naiba a putut să crească așa mare ? Betonul tropăie sonor sub ghetele de zbor, alergăm spre nimic, spre întuneric, parcă dintotdeauna, cu căștile albe lucind stins în beznă fantastică, cu trupurile mulate, întinse, strînse, laminate de țesătura costumelor de suprasarcină. O rază tăioasă de lumină albă spintecă întunericul, în față cîteva sclipiri galbene, roșii, verzi. De aproape disting silueta avionului, strivită de mașinile mătăhăloase, desprinse din beznă cu un uruit surd. Ating în treacăt fuselajul rece, umed...

...Tot ce e mai e somn și pămînt se scurge în betonul bretelei prin jambele solide. Avionul Bólnav se frămîntă pe roți încuviințînd tăcut : cauciucurile groase, duralul

umed, sclipirea bănuită a cabinei bombate, coama masivă, ghemuită în ea ca pentru salt ; se încordează, se liniștește întinzându-se zvelt și calin a recunoaștere, ca o mângiere prelungă. Îmi pun mânușile, abia acum, degetele freamătă singure în tecile din piele fină, dorind să apuce.

— Avionul e pregătit pentru zbor.

Ridic din umeri, strângînd cureaua subțire deasupra încheieturilor :

— Mulțumesc.

Scărița fragilă, mîna înmănușată rezemată pe rama parbrizului, cealaltă de alveola rezemătorii pentru cap ; string picioarele trecîndu-le peste marginea cabinei, mă așed, întind genunchii, tălpile pe paloniere — avionul îmbrățișează, ocrotitor, din toate părțile.

— Doar n-o să zburăți pe vremea asta !

Doru se apleacă peste mine, scurta lui din foaie de cort îmblănită miroase a metal, a ulei și a lînă udă, ca o amintire. Îmi prinde chingile parașutei, conectează tuburile și prizele la instalațiile de bord, oxigenul, radioul, în lumina roșie a cabinei mîinile lui par nefiresc de subțiri și agile. Pocnesc paftaua parașutei, cuplez radioul, eterul foșnește discret în urechi

— Autorule, 231, control.

Vocea lui Chioru, metalică, distorsionată de radio, de antenă, de ploaie. Apăs emisia.

— Și 232, Autorule.

— Vă aud bine pe amîndoi, așteptați.

Eram convins. Mă destind în scaun, mă las să atîrn în chingi. În stînga și în față, la cîteva sute de metri, baliza roșie de pe acoperișul zebrei. Exercițiu. Baremul. Noaptea. Mă scoală din somn noaptea, să vadă dacă respect baremul. Dacă reușese să mă echipez și să alerg la

avion, în atâtea minute și secunde cîte au el înscris în tabelul care zace pe biroul acoperit cu cristal gros, din camera bine luminată și bine încălzită. Tabelul liniat îngrijit, cu tuș negru, și scris cu penița redis de un furier zelos, gras, care-și mușcă buzele de atîta încordare, în timp ce așterne impecabil cifre și litere în căsuțele frumos desenate. Mă zgribulesc, umezeala rece pătrunde prin țesătura groasă a costumului. Fac semn tehnicului să închidă cabina, privesc în treacăt ceasul de bord ; acul subțire al cronometrului înaintează în salturi albe, scurte, pe cadranul negru, n-au trecut decît cîteva minute de cînd m-am sculat din somn. Asta-i, echiparea și fuga la avion. Pe tabelul tras cu tuș de sub cristalul gros al biroului lustruit, umflatul de furier o să bifeze mîine o căsuță la rubrica „exercițiu”. Atît. Nu interesează pilotul trezit în toiul nopții să îndeplinească o misiune de luptă ; fiecare cu treaba lui. Treaba mea : cabina roșie. Încordarea, pînda totală dinaintea zborului. Ruperea brutală de tot ceea ce, în coordonate firești, însemn eu, sau poate tocmai ăsta sînt, și atunci ruptura e dincolo ? Cafeaua, televizorul, eventualii prieteni, soția pufoasă a revărsatului furier. Somnul liniștit în patul masiv, mare cît un hipodrom — certitudine. Mă scutur rînjind, le urez noapte bună tuturor. Se răsuțește ceva în mine, sînt aici, pregătit pentru zbor, avionul, am ôroare de epuizarea înceată, viscoasă, de pașii tîrșiți spre celula de alarmă, de apăsarea grea a căștii cînd cobor din avion fără să fi zburat. De brusca prăbușire a trupului încordat pentru zbor, coardă pleznită aiurea, cînd o voce indiferentă comunică prin radio : „reveniți la *normal*”. Ar fi nedrept, cu atît mai nedrept cu cît există în noaptea asta joasă și udă, o pernă în

care e cufundat un obraz, păr blond răvășit în jur, așa, pentru că altfel n-ar avea nici un rost...

Mă pleznesc cu palma peste cască, am luat-o răzna, și încă rău de tot ; Chioru, dacă ar ști, și-ar șterge discret o lacrimă bărbătească în dosul vizorului ridicat, cu degetul mic întins. Apăs pe emisie, apăs numai așa, fără să spun nimic, tróznetul sec din căști confirmă că am fost auzit și înțeles. Chioru comentează :

— Generalii, la ora asta, dorm.

Mă pregătesc să răspund, ce s-ar putea răspunde ? Căștile fluieră, ca atunci când se pun în mișcare convertizoarele unei stații de emisie puternice, de comandament, o voce cunoscută, prea bine cunoscută, răsfește ironic, ca de lângă noi

— Te înșeli, generalii nu dorm.

Înghit în sec, mă aranjez mai bine în chingi, dacă nici generalii...

Convertizoarele puternice pun din nou eterul în mișcare, vocea de mai înainte comandă sec, cuvîntul arde și fulgeră înainte de a-l fi auzit și pricepe ca lumea :

— 231, 232, gaz!

Pe suprafață concavă a cupolei, luminile roșii ale bordului țin o împletitură fantastică. Bat cu degetul în plexiglas, Doru saltă cabina.

— Pornim.

Șuba cu miros de oaie udă se apleacă, umplîndu-mi năsul de aduceri aminte.

— Doar n-o să... pe vremea asta... Doru face un semn indecis cu mîna, închizînd într-o sferă uniformă norii, betonul ud, beznă ; în dreapta avionul lui Chioru uruie scuipeînd o fiacără scurtă, portocalie. Ridic din umeri cît îmi îngăduie chingile strînse, perna blondă care, sînt si-

gur, trebuie să existe pe undeva. Pun contactele și apăs butonul de pornire.

— Atenție la pornire !

Dincolo de cabină noaptea, zid de beton negru. Acele turometrului tresar, vibrează, un uruit surd pătrunde trupul, mi-l scutură mărunț și îl așează, lipindu-l de scaun. Motorul bolborosește sculat din somnul de metal rece, mîriile se înfioară, se întinde, focul camerelor de ardere începe să-i încălzească măruntaiele amortite. -

— Decuplat.

Bordul clipește altfel, MIG-ul se răsucesc în el, adulmecînd. Cuplez celelalte contacte, de sub aripi, în noapte, lucesc mat capetele boante ale rachetelor. Întind mîna după carnetul de bord, semnătura de luare în primire. Doru mă refuză băgînd carnetul gros, cu scoarțe pînzate, în port-hartul atîrnat pe umăr

— Semnați cînd veniți.

Nu e o încălcare, e votul lui de încredere ; închide cabina grea, privirea nedumerită comunică ultima dată : „pe vremea asta ! ?“ Avionul lui Chioru, adică luminile de poziție și burta prelungă, luminată argintiu de farul de rulaj, se depărtează legănat. În noaptea joasă se aprinde un bec roșu, se stinge iar, brusc, balizajul smulge pista din întuneric. Chioru așează avionul pe direcție, fișia de lumină a farului descrie un semicerc, se stinge.

— 231, permiteți decolarea ?

— Permit.

Aprind și eu farul de rulaj plăcile de beton, dungile negre de smoală, șuba din foaie de cort. Pe pistă troznește ceva, bubuie, o coloană de flacără albă izbucnește din ajutajul MIG-ului ; aerul vibrează, comenzile avionului meu tremură ușor. Chioru se micșorează alergînd, străfulgeră o clipă acolo unde un șir de becuri roșii, cățărâte

pe prăjini vârgate, vor să înlocuiască orizontul, se înalță, se pierde imediat, înghițit de nori.

— 100 de metri.

Dacă automatul cu bomboane și țigări din celula de alarmă ar vorbi, n-ar reuși să aibă o voce mai inexpressivă. Primul, întotdeauna, în necunoscut: mi-l închipui pe Chioru agățat de manșă, îi mulțumesc în gând, și nu-l invidiez deloc. Mă proptesc mai bine în scaun, piedica trenului, flapsul scos; bordul, normal. Întind picioarele, înțepenindu-le în paloniere; la ora asta, oamenii cumsecade dorm.

— 232, decolează cu forță.

Motorul toarce moale, se moleșește tot avionul lăsându-se cu burta spre pistă; dintr-o dată țîșnește o coloană masivă de lavă incandescentă, aruncându-ne înainte. MIG-ul țopăie, prinde viteză, se întărește manșa, se încordează tijele comenzilor, toată alcătuirea sensibilă, metal și foc, prinde să vibreze de forță reținută, să adulmece, să cabreze încăpățînată săltînd botul gros spre noapte. Se mlădie felin într-o curbă abruptă, savant calculată, bag trenul, încerc să-l rețin pe o traiectorie mai blindă, cumva mai potrivită cu mine și cu noaptea de afară. O mîzgă cenușie cu sclipiri sîngerii, rău prevestitoare, s-a lipit de cabină: am intrat în plafon. Ochii la altimetru: 80 de metri. Chioru, dragul de el! La 150 de metri bag flapsul și raportează că sînt gata de dirijare.

— Pe 300 de grade...

Chioru a fost dirijat pe 270 de grade, spre vest, încerc să reconstitui situația de pe ecranele locatoarelor din punctul de comandă: cel puțin două ținte. Cine o fi decolat?

La trei mii de metri decuplez forță, haloul roșu din jurul avionului își pierde din strălucire. Urcăm cu cinci-

zeci de metri pe secundă, cam mult pentru noaptea asta, altimetrul mestecă miile de metri, „avionul bolnăv” soarbe norii, pierdut în masa lor fremătătoare. „Mobilis in mobili”¹, gravat în semicerc pe tacîmuri de argint, dar asta a fost demult, fugeam de la școala de muzică la Palatul pionierilor unde așteptau pe planșete de brad schelete fragile din baghete subțiri, aripi, ampenaje, nu-mi spuneau nimic portativele și sunetele pianului negru, mînuit pătimaș de o profesoară cu pieptul plăt. La zece mii de metri sînt încă în plafon ; poate Chioru a ieșit, deasupra.

— 231, control.

Țînesc din nori ca un dop argintiu dintr-o sticlă de șampanie ; închid ochii, lovit de lumina crudă, agățată și izvorîndă de pretutindeni, despiciînd în contururi nete marea incremenită de sub noi. Clipesc, îndulcesc panta spre orizontul vălurit. Deasupra și în stînga, albă, imensă, strălucitoare, detașîndu-se net pe fondul pulberii de stele, hipnotizînd, atrăgînd cu îmbrățișarea vulcanilor de gheață, luna.

— 232, urcă la cincisprezece mii.

Bordul, normal. Trag de mînașă, botul MIG-ului lucind mat taie o linie adîncă pe cerul de catifea neagră presărată cu pulbere fină de aur, convențional aur, tot ce se întîmplă e convențional, cuvinte, nu s-au inventat cuvinte pentru ce se întîmplă aici. Pulverizez o stîncă masivă de granit cenușiu, mă destind rînjind după încordarea instinctivă în așteptarea șocului, reflexe, rămîn în urmă, halucinant, două-trei castele incredibile și palatul Frumoasei Adormite incremenit într-o pădure de abur înghețat. Înghit în sec, noaptea ploioasă și șuba caldă, umedă, a tehnicului, rămase jos, sub nori, dar într-un

¹ Mobilitate în mișcare (lat.).

fel definitiv. Zbor dintotdeauna în liniște și ger fulgerind cu umbra neagră a avionului strălucirea argintie, ustură ascuțit și ciudat sub vizorul de plexiglas ochii, se întâmplă oeva în cabina roșie, nepotrivit cu rachetele de sub planuri. În nopțile astea sînt multe lucruri care nu se potrivește, nu numai la mine :

— 231, vezi ?

— Văd.

Automatul din celula de alarmă ar plînge aici cu lacrimi de bomboane și țigări ; vocea seacă, lucidă, a lui Chioru, mă smulge și mă aduce urgent în cabina avionului. Îmi închipui silueta deșirată, cocoșată sub cupola de plexiglas. Cu genunchii în tabloul de bord, coatele bagate în burtă, cu bărbia proptită în mână. Cu trupul lui nesfîrșit legat, încătărămat, strîns în chingi și fermare. Chioru, deșirat, uscățiv, elegant, ar fi devenit fala unui echipaj de transport. Manierele lui de lord ar fi uluit personalul unui întreg aeroport londonez, din cele mari. A vrut să fie pilot de vînătoare, cred că în seara asta regretă.

— 232, viraj pe 250 de grade.

Stînga, în urcare. Acul scurt al altimetrului șovăie spre 15 000 — la orizontală. Sub mine castelele, stîncile, coloanele de vîș, uniformizate de înălțime, s-au topit într-o spumă argintie și strălucitoare. Pe 250 de grade, douăzeci de grade în stînga lui Chioru, luna în față, acoperind parbrizul, inundînd cabina cu raze strălucitoare. Lumina aspră, crudă, joacă în reflexe scurte pe vizorul bombat ; vulcani de gheață, nu. Întorc reostatele, măresc la maximum luminozitatea bordului. Becurile roșii sînt calde, liniștesc tot ce răscolește vraja albă, neîmblînzită de nimic. Comenzile date lui Chioru se amestecă în căști cu

confirmări înăbușite, piuit de semnale Morse, sunetul strident al radiomarkerelor.

— 231, văzut.

Chiorul face economie de vorbe, le stochează, le unge, le păstrează cu grijă pentru Grifon, caniche-ul lui lășos, singurul suflet din lume în fața căruia prietenul meu a capitulat necondiționat. Grifon e la București, dat în grija celui mai bun veterinar, dorind să fie scăpat de rîia care l-a năpădit cînd alerga după vreo frumusețe cu patru labe și coadă.

— 231, degajat din atac.

Grimasă sub cască, Chioru a terminat, și-a cîștigat bilet pentru loja prezidențială, poate admira nestingherit panorama, nemăcinat de incertitudinea surdă care dispare numai cînd vezi ținta pulsînd ritmic pe ecranul locatorului de bord.

— 232, cuplează.

...Mă scutur, mi se leagănă capul sub casca etanșă, timplele se ating de învelișul moale. Cuplez forțajul, luna dansează pe rama parbrizului, fiecare milimetru de cursă al manetei de gaze înseamnă zeci de litri de petrol arzînd învirtejiți, lăsînd o coadă de flăcări în urma supersonicului.

— Țintă de exercițiu.

Clipește, se stinge, apare iar în dreapta, viraj scurt, semnul verzui pulsează în mijlocul locatorului de bord. Automat înregistrez înălțimea, distanța, unghiul în azimut — sub aripi capetele boante ale rachetelor lucesc mat, pline de siguranță obtuză. Mă întind în chingi căuțînd o poziție comodă, singele bate scurt și ritmic și des, prea des, în gîtlej; cînd o să mă obișnuiesc? Pe ecran ținta se apropie pulsînd misterios, înfășurată într-o manție verzuie, ca un spectru. Ridic din umeri sub chingi,

a treia sau a patra oară în noaptea asta, n-o să mă obișnuiesc niciodată. Trena verzuie s-a lățit, abia disting semnalul țintei pe ecran.

— Bruiaj.

La distanța normală locatorul nu încadrează. Mă apropiu mai mult, apăs — să strivesc — butonul de încadrare ; prin mănuașă de piele fină, striatiile butonului sapă șanțuri în deget. Tresare, fuge imaginea, viraj — acum. Semnalul stabil, galben-verzui, fără nici o mantie. Contactele armament decuplate, fotomitraliera. Dau peste cap clapeta trăgaciului, apăs ; instinctiv, pleoapele îngustate, privirea filtrată zgîrcit spre tabloul de bord : flăcările rachetelor, noaptea, orbesc citeva secunde, și abia jos, când retrăiesc și îmi aduc aminte, constat sec, și mi-e teamă să gîndesc mai departe reflex de pilot. Dar asta e mai tîrziu, la depărtări care nu se măsoară nici în secunde, nici în metri, ci în unități mult mai categorice : sus și jos ; acum, în avion, apăs trăgaciul, fotomitraliera cîrîie înăbușit. Reduc viteza, încă o rafală, frînele aerodinamice saltă și clatină avionul, ținta joacă în reticol. Acum un an aș fi ratat atacul ; veneam cu viteză prea mare, „direct și impetuos ca un adolescent“ comenta Chioru desfășurînd filmul de control în lumină. Avea dreptate, mi se punea o ceață fierbinte pe creier cînd vedeam semnul verde pe ecran, nu mai era timp să introduc corecția necesară. Degajez în ultimul moment, nu sînt sigur dacă e un câștig atacul rece, lucid, calculat, în care fiecare manevră a fost cîntărită, măsurată cu grijă și executată întru-mai la momentul potrivit.

— Degajat din atac.

La cîțiva kilometri în față avionul-țintă își continuă zborul pierdut în razele lunii, ca într-un tunel spre celălalt tărîm. Înclin MIG-ul mult, o aripă ară cerul negru

presărat cu fire de aur, cealaltă scrișnește în aiureala strălucitoare de sub noi, sfera uriașă se rotește și se rostogolește lent în jurul nostru.

Debitmetrul indică 1500 de litri de gaz, habar n-am dacă e prea mult sau prea puțin pentru aterizarea care mă așteaptă. În căști, Chioru raportează că a trecut verticala stației. Coborim într-un picaj prelung, cu motorul redus, „avionul bôlnav“ toarce legănându-mă din pilotul lui automat căruia nimeni nu i-a dat de cap; luna, din spate, alunecă o umbră neagră pe valurile mării argintii. Se mulează pe creste rotunde de talazuri încremenite, se agață de fișiile rămase suspendate în aerul întunecat, se sfărîmă de masive stînci imateriale umbra asta neagră, ascuțită, cu aripile mult trase înapoi. Cobor jos de tot, zbor la rasul norilor, cocoașe de mamut se întind, unduiesc în pante line sub lumina de gheață a planetei străine de dedesubt, umbra neagră vine să se lipească, tăcută, pe burta fuselajului și sub aripi. Zbor aiurea peste întinderea mută, zgomotul motorului se pierde în aerul rarefiat, se oprește în rama cabinei ermetice, năluci albe se înalță amețitoare, șovăie, se prăvălesc peste botul masiv, peste aripi, spasme scurte, sîngerii în lumina bordului. Străpungem, compresorul macină cristale de gheață în palete, trecem dincolo ca printr-o poartă dé infern, cîmp argintiu în jur, domolit, vrista cu prăpăstii negre de întuneric mărginit brutal la orizont prin înalte ziduri de neant. Goană halucinantă, tăcută ca un început de lume, printre coloanele de abur, piscuri abrupte de cremene imponderabilă, ziduri crenelate de cetăți nemaivăzute. MIG-ul se poticnește de un turn cenușiu, ricoșează brusc în sus, spre aburul auriu al stelelor sfîșiate de botul ascuțit. Mă dor ochii de lumina albă, cădem înapoi spre banchiza fre-

maînd de urşi polari, ne cufundăm pe o aripă între două
maîuri prăvălîte, redresăm, trecem pe sub un arc din ace
de gheaţă tăind în două, ca un alt meridian Greenwich,
cupola de catifea scumpă.

— Dumnezeuii mă-si !

Chioru înjură sec, fără patimă, fără icneli.

— 231, control.

— Nimic — face Chioru. Îmi dansează giroorizontul... nu giroorizontul, creierul încins sub casca etanșă, și încă ceva, mereu la pîndă, care nu se liniștește decît cînd simți pămîntul sub tălpi, uneori nici atunci. La mine n-a apărut încă, poate în grosimea plafonului? Mișc umerii sub cîmîngi, gazul — 1200 litri, mă regăsesc în cabină, 11 500 de metri, 1400 km pe oră, bordul — normal. Mai cuprind o dată cu privirea ostenită de afîta argintiu mat, să rețin, ce s-ar putea reține? Îngrop casca în alveola scaunului, pătrund în nori. Pe cabină flutură șters, se pierde, apare iar și se încheagă o ceață cu sclipiri sîngerii. „Avionul bólnav“ se leagănă neliniștit, încerc să-l rețin, nu reușesc decît să-i amplific balansul repezit; se întorc împotriva mea, vîjîind, toate chestiile călduțe, asta-i, sentimentalismul n-are ce căuta în aviație. Moft, ochii la giroorizont, 10 000 de metri de noapte înnoirată, dedesubt și undeva pe cîmpul negru, fișia de beton a pistei mărginită de balize galbene, lucind stins în ploaie. Dincolo de cabină aerul gemе sfîșiat, cîtiva centimetri — nu prea mulți, de sticlă organică armată, călită, calculată savant, totuși sticlă — mă despart de noapte, dar astea sînt gînduri de-o clipă, bordul roșu, giroorizontul clătinîndu-și macheta în ritmul oscilațiilor pilotului automat bețiv, busola, 1000 de km pe oră în coborîre, asta-i realitatea mea. E cald în cabină, scapă de sub mască o șuviță de oxigen sub presiune, suflă în sus, pe lîngă rădăcina nasului, gîdilînd;

mă destind o clipă în scaun, mă salt în chingi. Avionul bólnav și-a potolit oscilațiile, impresionat pînă în măruntaiele lui electronice de lumea tulbure și ostilă, fără sus, fără jos, în care orice sistem de referință e o poveste. 8000 de metri, plafonul liniștit nu scutură, numai o vibrație surdă, înăbușită — noaptea ? norii ? — agățată de vîrfurile planurilor puternic trase înapoi. Ceața sumbră de pe cabină nu împiedică, nu reține — constată numai, eventual, pîndește.

...a mai fost o noapte cu nori, de mult, o noapte de început, sudoarea rece și lipicioasă sub costum, inotam în ea ca o sepie în viscerele ei și toate brațele, opt sau zece, se agitău înnebunate biciuind cabina, pupitrele, bordul, neștiind ce să apuce mai întîi. Avionul se prăvălea rotit, ácele se agitău înnebunate în salturi mari, giroorizontul nu mai făcea pe savantul, nu mai avea timp să fie savant cu macheta rotindu-se spasmodic pe fondul negru; negru, care indica prăbușirea. Motorul gîlgîia înfundat, îl simțeam înăbușindu-se în cădereá aceea de frunză moartă și tot ce mai era — rațiune ? mai era undeva rațiune ? — se îndrepta spre maneta de catapultare. Atunci mi-a părut rău de „avionul bólnav“, îl auzeam tînguindu-se și gemînd din tablele supuse la eforturi haotice, în care nimic nu mai putea fi calcul lucid. Vedeam acul gros al altimetrului apropiindu-se de 0 cu fiecare rotire fluturată a acului subțire, atunci l-am simțit gol și vulnerabil cu toate blindajele lui, cu toate camerele de ardere încinse la 2000 de grade și cu cele 15000 de rotații triumfătoare ale turbinei. Atunci l-am simțit covîrșitor, cu tot trupul, atunci l-am simțit, metal inteligent — dar nu pentru că așa ar fi trebuit să fie, ci pentru că așa îl simțeam eu atunci, adică rezonanța dureroasă, se dizolva în vibrația surdă, în tînguirea aceea caraghioasă la un avion

atît de puternic, freamătul nelineştit al tuturor creierilor electronice sau fierbînţi care-şi selipiseră măcar o oră panourile de afişaj, îşi istoviseră măcar un gram de ne-bunie necesară izbînd cu pumnul sau culeîndu-şi fruntea pe duralul lucios : „zboară !“. N-aveam dreptul să-l las. Se rînduiseră în mine tentaculele furibunde, ordonat ; am strîns manşa cu palma năclăită de sudoare şi am spart linia albă a tabloului de bord cu mînerul zimţat ; picioarele împingeau palonierele cu forţa unor cilindri hidraulici, am redresat cum am ieşit din nori. Decuplasem pilotul automat gîngav, nu-mi venea să cred luminile oraşului de sub mine, trasînd străzi şi case — firesc..

— 231, trecut de radiofar.

Vocea lui Chioru, hîrîiala asta ? La 4000 de metri ridic vizorul şi aerul din cabină năvăleşte în cască cu zgomotul brusc amplificat al motorului. 1000 de litri gaz pe tabloul de bord markerul clipeşte verde:

— 231, verticala staţiei.

Coborîm blind, 15—20 metri pe secundă. Reduc spre 700 de kilometri, la oră asta oamenii cumsecade dorm. Jos, Chioru a aterizat. Raportează degajarea pistei cu voce uscată, care-mi zgîrie căştile, şi nu sînt grăbit să-l întreb dacă norii au mai coborît ; prefer să-mi imaginez şirul de lumini albastre, balizele căii de rulaş, neonul de la pompe. Ghemuit în şuba lui, Doru o fi mestecat un pachet întreg de tutun.

— 231, cît e baza inferioară ?

Glasul meu nu sună atît de vesel şi nepăsător cît aş fi vrut.

— O să vezi...

Chioru îşi păstrează vorbele pentru caniche-ul lui lăşos. Trag o gură bună de aer, miroşind a metal, ulei şi cauciuc cald, un prevenit face cît doi nepreveniţi.

— 50 de metri ?

Chiorul mormăie ininteligibil, primul lucru pe care o să-l fac acasă o să fie un șut tras de la mică distanță în botul caniche-ului. Mă lămurește conducătorul de zbor, cu voce plată, inexpressivă, respectă instrucțiunile, să nu producă panică la bord

— Ceață.

Scormonesc prin cunoștințele de meteorologie, plafonul a coborât, tirându-și burta de sol. Practic, ceață. Se întâmplă rar, dar se întâmplă. 600 de kilometri pe oră, 3000 de metri. Viraj pentru axare pe direcția de aterizare. Aș vrea să-l am alături pe borțosul care-și agita manșetele aurii demonstrându-mi cum aterizează el cu Boeingul la plafon 0 și 500 de metri vizibilitate, „Boing“, așa pronunță cei de la transport, și sînt mai competenți ca toate dicționarele din lume. 5 metri în coborîre, acele se adună cuminiți pe cadranul negru, suprapunîndu-se. Încă 20 de grade de viraj, Boeing, adică un fel de calculator zburător, cu eroare de un metru la două traversări ale Atlanticului ; cinci oameni în echipaj, unul special ca să privească numai aparatele de navigație și să șoptească suav în căști : „mai la dreapta“... „mai la stînga“. Scot din viraj, maneta trenului, flapsul. „Avionul bólnav“ își adună cuminte cele zece tone pe direcția de aterizare, între aripile delta scurte și subțiri. Becurile verzi clipesc, se sting, se aprind iar ; roțile negre, lucind de umezeală, le simt agățînd scame de nori. Nori pînă jos, și grăsanul de pe Boeing...

800 de litri, oricum, o ratare e exclusă. Înclin pe stînga, cinci grade, nu mai mult, urmărind acul radiocompasului.

„Al 183-lea avion de tip Starfighter“...

Dumnezeule, începe.

...în Marea Nordului“...

Asta-i cu avioanele proiectate pentru una, și apoi încărcate cu aparatură și puse să facă altceva coșciug zbăcător, cât zboară, apoi mormanul negru de metal fumegos. Noi, nu...

550 de kilometri pe oră, la 1400 de metri în axul pistei. ba nu, puțin în stînga, viraj, viteza, nu mai mult de 20 de metri la variometru, turajul, busola, ecranul televizorului, ceșos

...,pilotul s-a salvat“

Asta-i esențial, că a scăpat pilotul.

— 232, în ax.

În căști, vocea operatorului de la radiolocatorul de aterizare, și nu-mi pot aminti cine e de serviciu în noaptea asta, așa cum nu-mi pot goni de pe retină, dansînd și amestecîndu-se cu indicațiile bordului, grămada de fiare răsucite, arse, contorsionate, arzînd mocnit în iarba aspră și săracă de la marginea pistei.

Îndulcesc panta, motor, mîngîi maneta de gaze, în noaptea asta orice ratare e exclusă. Cap de aterizare, macheta giroorizontului, viteza. Înălțimea, puțin sub 800 de metri. Adică exact cât avea și DC-10 de la Paris...

„...lîngă o pădure, 345 de morți, cauzele nu se cunosc încă.“ ...dar se bănuie. Întotdeauna se bănuie ceva, misterioasa cutie neagră care ar spune tot, dar e de negăsit; la noi caseta barografului e portocalie și pe film se imprimă acum 500 de km pe oră coborîre în noapte, la 700 de metri. „Avionul bolnav“ se înfundă ușor, motor, „Portanța e o floare ce înflorește din viteză“, adevăr vechi cît aviația, zăgrăvit cu litere uriașe de var pe portierele hangarului. Refăceam literele în fiecare primăvară, pînă cînd...

— 232, în ax, la 10 km.

Cu 550 de kilometri pe oră, asta înseamnă 65—70 de secunde... ...pînă cînd literele au fost rașchetate, țandări

le var zburau în toate părțile, portierele au fost revopsite în regulamentul kulii.

— la două grade dreapta.

Nu sînt singur, bordul, și iar fumul acela acru, de tal. Cheri, în seara asta ești morbid!

100 de metri la altitudinea, ceața de pe cabină rinjește, viteza spre 500 furiașat, cu 4—5 metri la var-metru...

— 232. 1250 de metri de capul pistei.

Asta mania preciziei. Înălțimea, 60 de metri. Reduc ușor spre 450 km pe oră, inclin, revin la orizontală, de jos, licărind prin piela tulbure, raza violetă a proiecteurului își taie greu drum spre luminile de intrare.

— Capul pistei.

De la 5—6 metri, în redresare, văd lucirea umedă. pistei. Îngă mine, burtosul de pe Boeing își țocăie zgomotos navigatorul pe obraji. Reduc motorul complet, bali-zele sînt puncte galbene, anemice, ne așternem așa lin încît simt amortizoarele lăsîndu-se treptat sub greutatea „avionului bólnav“. Parașuta de frinare, derapajul de rigoare pe betonul umed, degajarea. Lumini violete marchează calca de rulaj, și doar atunci apăs emisiă :

— 232, pista liberă.

Îmi zgîrie căștile vocea uscată, străină.

2

De departe silueta subțire, cu brațul ridicat, pare un semafor postat la marginea autostrăzii. Trag pe dreapta și opresc, deși ce-a mai rămas în mine din decretul 328

fierbe și protestează ; se pare că în locul acesta oprirea e interzisă.

— Mă scuzați...

Fața arămie, adică fruntea și bărbia arămii, restul e acoperit de ochelarii imenși, apare în geamul coborît al mașinii. Surprinz, sub sticla fumurie, zbaterea scurtă a genelor :

— Ce uniformă e asta ? Știți, eu nu mă pricep la armată...

Mă las în scaun, bat cu unghia emblema din mijlocul volanului, dar asta așa, pentru mine. Femeia pare tină, încă tină, prin decolteul larg al rochiei de plajă, cum stă aplecată peste portieră, îi văd pieptul frumos bronzat, fără semilunele albe lăsate de sutien ; dar buzele netede, strînse, cutele din colțul gurii, frământarea nervoasă a degetelor subțiri pe mînerul din lemn lăcuit al sacoșei de plajă, ăsta nu-i fason de nudistă. Femeia se apleacă mai mult, mirosul de mare al decolteului umple mașina.

— Aviație, spun. Mă amuză ochelarii, imenși, lentile de far, dar și aici e ceva care nu se potrivește, așa că mă mulțumesc să repet : aviație.

— Adică... zburați ?

— Zbor.

Ochii, incerți sub lentilele de far, privesc neliniștiți spre vitezometrul mașinii. Îmi place tonul limpede, agitația reținută ; arăt cu degetul la rașul rotund :

— Pe sus, zbor. Pe șosea nu depășesc optzeci la oră.

Fac semn cu mîna, mă aplec peste canapea, deschid portiera poftim ! Sticlele fumurii se reped, ezită, se îndreaptă, se apleacă iar prin deschizătura ferestrei :

— Nu sînt singură...

Sînt păcălit pe undeva, undeva unde — neașteptat — doare. Îmi mușc buzele, cine ar lăsa o femeie că ăsta sin-

gură, pe marginea șoselei, trebuia să mă gândesc, trucusul cu sirena autostopistă și tipul din șanț. Uite, acuși o să apară rînjind veninos, scuturîndu-și fundul de iarba prăfuită și de restul gunoaielor care se găsesc pe marginea autostrăzilor. Mi-e silă de trucul ăsta, dar e ceva în miinile fine, agitîndu-se și apucîndu-se mereu de mînerul de lemn lustruit...

— Chemați-l și pe el.

Sticlele de far se înalță, se răsuceșc trimițînd spre marginea de drum razele fumurii :

— Hai, Dino.

Din șanț apare un cap-lăptos, holbez ochii, mă cutremur : un caniche uriaș, cel mai negru, cel mai uriaș caniche care a făcut vreodată umbră pămîntului, păsește maiestuos pe asfaltul fierbinte, drept spre mașina mea. Las capul pe volan, nu știu dacă trebuie să urlu, să-mi mușc degetele, să mă consider victima unei conjurații de pudeli sau, pur și simplu, să rîd. Ochelarii imenși privesc așteptînd, abia acum înțeleg — cred că înțeleg — neliniștea întrebătoare din doșul sticlelôr bombate.

— Nu, spun cu glas gîtuit. E prea de tot.

Buzele femeii, nefardate, puțin veștejite, puțin cojite, tremură, cad într-o grimasă topită imediat în cûtele fine lăsate de multe alte grimase la colțurile gurii.

— Azi n-avem noroc, băiatule.

— Pe dumneavoastră vă iau cu plăcere, mă scuz Pe el, nu pot.

Capul incredibilului pudel e la nivelul ferestrei. Se uită cu ochi rotunzi, negri și fierbinți ca niște guri de iad ; doar într-un punct o undă de tristețe profundă, incurabilă, pur canină. Oricum, îl prefer tipului cu rînjete veninos, care-și scutură pantalonii. Caniche-ul gîfii, respirația fil-

trată de colții albi îmi izbește fața ca jetul unui avion reactiv.

— De ce să nu-l puteți lua ? se interesează ochelarii, dar din cum e pusă întrebarea știu că asta a devenit acum *problema*, indiferent de plimbarea cu mașina.

— Doamnă, spun, ochii mei se agață de degetele frământînd înnebunite bucățica de lemn lustruit, cum drăcu n-o fi plesnit pînă acum, doamnă, nu pot să-l iau pentru că nu există ; e imposibil să existe un cîine atît de uriaș și de creț...

— Dino, băiete, urcă-te pe mașina dumnealui.

Din cum o spuné, înțeleg că „dumnealui“ a devenit un simplu mod de a se adresa, și nu-mi pare rău deloc. Mă las pe spate, vreau să rid, laba de elefant cîrlionțat legănîndu-se deasupra capotei de culoarea untului rînced, tabla n-a fost niciodată partea forte a mașinilor DACIA.

— Mă predau, oricum. Atîta doar, că pînă acum n-am plimbat cămile.

Cobor, deschid ușa din spate, mastodontul negru se strecoară felin instalîndu-se pe banchetă. Mașina mea pătrată, robustă, docilă, neaerodinamică, nearătoasă, semănînd cu o untieră pusă pe patru roți, se lasă gemînd pe amortizoare. Închid, mă așed la volan, din scaunul de lîngă mine femeia surîde fermecător cu dinții mari, pătrați, perfect aliniați și uniform îngălbeniți de tutun. Demarez trăgînd cu coada ochiului la genunchii frumos modelați ieșiți de sub tivul scurt al rochiei de plajă. Dino se foiește, arcurile canapelei gem amarnic ; mă întorc, îl fluier, înregistrez fugăr profilul femeii, cu părul pieptănat lins peste cap ; e mai în vîrstă decît mine, liniile fine din colțul ochilor, pielea gîtului, vag, foarte vag ofilită, precis ar putea să-mi fie, mamă nu, în orice caz soră mai mare.

...Pe străzile Costineștiului se circula greu, e plin de
kinderii din tabăra internațională sau de importanții de
la complexul studentesc, merg perechi-perechi, înlănțuiți,
frecindu-se și scărpinindu-se de mașina gălbuie. Aici ar fi
trebuît Mercedesul lui Chioru, și poate nici ăla... Oprim
la margine, chiar acolo unde șoseaua se termină în nisip,
coborim. Plaja largă și netedă ar fi un loc ideal de aterizare
forțată. Caniche-ul zvicnește, fulger negru peste nisipul
auriu, trombă de praf printre prosoape, corturi, cear-
ceafuri, se pierde în apă într-o viltoare de stropi.

— Pun pariu că nivelul mării a crescut, spun, și
sticlele de far scilipesc blind :

— Murea de cald, bietul băiat.

Ne întoarcem cuviincioși spatele, ne dezbrăcăm, ezit
să mă răsucesc, aștept cu ochii pierduți în lungul plajei.

— Ce-i aia ?

Sub ochelari costumul albastru de baie bine întins pe
un corp cu linii prelungi, grațioase. „Aia“ e acoperișul
vast al unei clădiri scunde și lăbărțate, club sau cantină,
nu-mi dau seama, unul din acoperișurile noi, neobișnuite,
suspendate pe cabluri, care fac o adevărată modă în
arhitectură și scot strigăte de uimire din gura inocenți-
lor ; dar eu am un cumnat arhitect și răspund doct :

— Un hiperboloid parabolic... sau un paraboloid hiper-
bolic, dar pareă are vreo importanță ? ! Traversăm plaja
ocolind găurile săpate în nisip sub labelle imensului Dino,
pînă la fișia de alge cu miros de iod lăsate de valuri
pe mal.

— Ei !

Mina bronzată, întinsă, tremură puțin. Mă răsucesc, în
lungul brațului femeii vibrînd de încordare, epava va-
perului grecesc. Cargobotul naufragiat acum doi ani într-o
noapte furtunoasă de noiembrie, eşuat pe stînci și aban-

donat de echipaj Nava părăsită zace stingheră la câteva sute de metri de noi, siluetă zveltă, păstrându-și intactă linia avîntată chiar și după naufragiu ; dacă n-aș ști despre ce este vorba, m-aș aștepta să-l aud zuruind lanțul ancorei, și întorcînd prova spre misterioase drumuri numai de el cunoscute. Sub ochelarii imenși, buzele cojite freamătă, dinții galbeni mușcă mărunț pielea puțin veștejită.

— E o epavă.

Cuvîntul doare umerii bronzăți zvîcnesc. mîna întinsă cade fără vlagă. Femeia se întoarce spre mine

— Cum, epavă ?

Își scoate ochelarii ațîntindu-mă, neașteptat de gravă cu ochi mari, puțin îngustați de soare. Dumnezeule, nu mai e deloc tînără ! Cutele care, pierzîndu-se sub ochelari, păreau interesante, îi brăzdează adînc obrajii, și pleoapele au riduri pronunțate. Numai trupul lin, neașteptat de proaspăt mai ales acum, picioarele lungi...

Ridic din umeri, cu părere de rău

— A eșuat pe stînci, într-o noapte.

Așaug, ca o scuză necesară „de doi ani zace“

Femeia se strînge în ea, șoptește ceva, nu aud ce apoi, tare :

— Ești sigur că... știi, mie îmi plac vapoarele... — ridică mîna spre vasul masiv, negru, cu cabine și coș alb, și cu bandă albastră pe coșul alb, — acesta e primul vapor pe care-l văd de aproape.

— Și mie îmi plac vapoarele, prove înalte, etrave îndrăznețe spintecînd valuri verzi, catarge, sunetul gros al sirenelor neputînd fi asemuit cu nimic, mai ales sunetul sirenelor, mă contorsionează, mă întoarce pe dos, mă năpădește cu trista greutate, cu vraja amară a locurilor niciodată ajunse ; insule de coral pierdute în imensități

albastre, tot felul de nume străine care strâng pielea pe spinare cu rezonanța lor de palmieri și ocean Hawaii... Tenga... Taipi.

— Nu, Taipi, face femeia lângă mine, mă apucă de cot cu degete subțiri, strânge tare, n-aș fi bănuir atita putere în mina fragilă, vorbește sugrumat, un nod îi astupă gitlejul, nu Taipi, aviatorule, ci vaporul ăsta de aici, împotmolit pe plaja de la Costinești...

— Uite, spun, încerc să-mi eliberez cotul, nu reușesc, uite, cred că au demontat tot ceea ce era de demontat și l-au lăsat. Costă prea scump să-l tragă înapoi în mare, și oricum. Lloyd plătește, și decît un vas recondiționat, mai bine unul nou-nouț.

— Bine, dar cu două-trei remorchere...

Mă uit, nu e pic de ironie în ochii larg deschiși, numai vaporul acela cu dungă albastră pe coșul alb plutește liber pe apele câprui.

— Costă. Ochii mari se ridică plini de furie, mă fac că nu observ : costă scump. Așa ceva se cheamă operație de salvare, e undeva o rubrică — mă opresc, decolarea mea de acum două nopți, hîrtia liniată care trebuie să fie pe un birou, sub cristalul gros, înalt din umeri : o rubrică, prevăzînd costul operației de salvare cam la jumătatea prețului vasului și încărcăturii, luate la un loc.

Degetele subțiri îmi lasă cotul, buzele cojite mîrîie ceva despre oamenii mării, care ar trebui să fie aparte, deasupra celor lumești. Și mie îmi plac vapoarele, dar nu pricep ce stîrnește o epavă ruginind de doi ani pe stîncile plajei de la Costinești, în așteptarea unei furtuni mai serioase care să desfacă tablele de pe scheletul putrezit și să le scufunde în larg.

Pe urmă apare Dino, nesemănînd cu nimic așa lăptos și ud și tăvălit prin nisip, numai ochii negri cu raza lor de

tristețe misterioasă amintesc caniche-ul demn și elegant din mașină. Sare între noi, se scutură improșcând cu nisip ud, degetele femeii se pierd în chica lui deasă : „epavă, băiatule, ...o epavă“. Brusc se întoarce spre mine : „dacă e epavă, e a nimănui... adică, e părăsită. Și dacă e părăsită, putem s-o vizităm, nu ?“

— Putem s-o vizităm ?

Mă ridic în picioare, traversez plaja spre mașină, scot din portbagaj barca de cauciuc și visiele telescopice din dural. Supapa portocalie fîșie ; întind barca pe nisip, o umflu. Mergem spre apă trăgînd frînghiile subțiri trecute prin inele prinse de-a lungul bordajului de cauciuc ; în dîra lată lăsată pe nisip Dino țopăie încîntat.

— Hipopotamul ăsta nu mai încape.

Hipopotamul nici nu dă impresia că ar vrea să încapă.

Fuge pe nisipul tare de la marginea plajei, latră la valuri, intră în apă, țopăie din nou pe mal clefăind cu botul plin de spumă. Pun barca la apă, sora mea cea mare se cațără înăuntru, împing cîțiva metri, pînă îmi ajunge apa la brîu, mă salt și eu ; în spațiul strîmt, picioarele ni se ating. Vislesc cu mișcări scurte, repezite, uneori vine un val mai mare, al șaptelea, al nouălea, atunci întorc botul bont al cîrnatului de cauciuc spre larg. Caniche-ul negru fuge paralel cu noi, cînd pe nisip, cînd prin apa mică de la mal, uriașă pîslă neagră îmbîcsită cu alge și nisip. La bord e liniște, femeia își freacă gînditoare rădăcina nasului cu degete subțiri, e o adevărată lady, reușește să aibă ținuta chiar și în săpuniera de cauciuc zgîlțită de valuri. Ne-am apropiat de epavă, mult, se vede bine bordajul care de la distanța asta nu mai e deloc întreg, pete mari de rugină se scurg de-a lungul tăbliilor,

În locul unde niturile au cedat crăpături adânci, negre, varsă în mare șuvițe unsuroase de păcură irizată.

— Ascultă, femeia ridică brusc fața, dar nu spre mine ci undeva, aiurea, din cauza asta privește ciudat, pieziș, cu ochii căprui — ascultă, și voi aviatorii... mă rog, oamenii cerului, și voi sînteți așa ?

Nu înțeleg de la început ce vrea să spună, dar felul în care a pronunțat „oamenii cerului“, cu o nuanță de... și de... și cu încă ceva, cu un iz de..., dar la fel de imponderabil, așa, l-ai atins și a dispărut, mă face să pricep. Chioru, Kron-Prinz-ul, Maître, Zet, Vali, zborurile mele — asta nu-i una din tipele pe care le adormi cu basme. Mă scormonesc puțin, și sînt curat ca un bănuț de aur proaspăt lustruit cînd răspund : „o, nu ! cu noi e altceva ! Cu totul altceva !“

Mi se pare, sau chiar răsuflă-ușurată ? N-am timp să gîndesc, hula spală cu apă sărată tăbliile ruginite de oțel, n-am chef să agăț barca de stîncile ascuțite sau de fiarele tăioase care ies pretutindeni din apă. Fac o manevră savantă aducînd barca în dreptul unei scări de frînghie atîrnată sus, mult deasupra noastră, de balustrada strîmbă. Parimele sînt roase, albite de soare, de apă sărată, dar par încă solide.

— Crezi că pot să urc pe asta ?

E mai mult indignată decît neîncrezătoare, a trecut la „tu“, mă bucur că a trecut la „tu“. „Lasă-mă pe mine întii, să văd dacă ține.“

Leg barca de ultima treaptă, lemn străin, fibros, nestricat de mare, mă agăț, încerc să urc elegant, cît de elegant poate urca un aviator în chiloți o scară de frînghie putrezită, atîrnată peste bordul unui vas părăsit. Ajung pe punte fără nici un accident, urmărit de ochii căprui

din barcă, doar acum mă fulgeră un gând „Ce-o fi făcut cu ochelarii ?“

— Hai !

Femeia urcă repede, mai repede și mai sigură decît ar fi de așteptat. Calcă pe puntea ruginită, tălpile desculțe lasă urme înguste în pulberea roșcată. De pe mal Dino, movilă neagră, stîncă de lînă udă, latră furios avertismente numai de el cunoscute. Mergem pe punte, adică ne strecurăm printr-un talmeș-balmeș de fiare, parîme, cabluri de oțel, panouri grele din metal, ea înainte, eu după ea, străduindu-mă să-mi imaginez cum arăta puntea asta de navă în zilele ei bune. Trecem pe lîngă catargul cu bigile macaralelor smulse, scripeți uriași se leagănă scîrțîind deasupra capetelor noastre, admir mișcările precise ale tovarăsei mele, parcă toată viața n-a făcut altceva decît să colinde epave. Își aruncă privirea în golul negru al calelor uriașe, urcă pe puntea îngustă din jurul cabinelor cu hublourile opace de sare, mă conduce fără să ezite, printr-un coridor strîmt, spre ușa ovală care scîrție lugubru în balamalele masive. Coborîm o scară imposibilă de fier lunecos în sala mașinilor amuțite pentru totdeauna, privesc tăcuți în semiîntuneric axele uriașe ale elicelor, cum traversează pupa de oțel ca să se piardă în misterul frământător de dincolo, de dincolo de peretele etanș. Șterge în treacăt, cu mîna bronzată, praful aspru așternut pe geamul unui manometru. Sub picioarele noastre pleoscăie puturoasă, îmbîcsită de ulei, de rugină, de suflul vaporului mort, apa — apa aceea adunată în fundul epavelor. Ieșim din nou pe puntea îngustă, gruiile îndoite, o barcă de salvare sfărîmată.

— Au fost morți ?

Ridic din umeri, nu știu să fi murit cineva. Ne cățărăm pe scara îngustă care duce spre puntea de comandă,

un vapor înseamnă, înainte de orice, scări, scări de toate formele și mai ales de toate înclinările ; un proiector orb rinjește stins cu luciul oglinzii mâncat de sare. Îmi place jocul de vînători de epave, pirați, contrabandiști, îmi place sora asta mai mare culeasă de pe autostradă, cu tăcerile ei răsucite interior, cu privire limpede, speriată, cutezătoare, mînioasă, timidă, plină de lumină neliniștită.

— Unde e cîrma ?

În spatele șirului lung, arcuit, de geamuri — adică înainte au fost geamuri, s-au spart toate, podeaua comenzii e plină de cioburi — pe un postament mititel, e lăcașul busolei. Busola stă la locul ei, roza vînturilor strîmbă, acul magnetic ruginit și îndoit sub sticla plesnită — dar cîrma, roata cu mînere despre care oricine știe că ar trebui să se afle în spatele busolei — cîrma nu e acolo. În locul ei o manivelă simplă, de alamă, amintind jignitor de manetele vatmanilor de tramvaie.

Ochii căprui înoată în lacrimi. Această lady instruită, cu ciinele ei imperial, plînge o epavă ruginită și o roată de stejar cu multe mînere. Explic degajat că nu sîntem pe epava unui galion, ci pe puntea unui cargobot modern, înzestrat cu radiolocator — chiar dacă s-a lovit cu botul de stînci — și vasele moderne nu au tradiționala cîrmă, care mai mult ar încurca locul, ci această manetă elegantă, nu întru totul conformă nobilelor tradiții marinărești, dar infinit mai comodă. Soara mea cea mare nu spune nimic, mă țintuiește numai cu privirea, prin lumina ochilor limpezi trece ceva ca un fulger întunecat. Iese cu capul în piept din comandă, coboară-trăznet, mai mult lunecîndu-și mîinile pe balustradele ruginite, atingînd doar în treacăt treptele cu tăpile înguste, traversează în fugă puntea, sare peste un trolu prăbușit, abia am timp să mă mir de îndemînarea cu care se strecoară prin harababura

de obiecte marinărești aruncate la întâmplare. Își dă drumul de pe scara de piscină în barca de cauciuc, greu reușesc să mă țin după ea ; cînd ating bordajul umflat, botul bont e dezlegat, și barca țopăie pe valuri. Vislesc nedumerit privind cărarea care desparte în două părul blond, lins, pe mal, alergînd paralel cu noi. Dino latră și mîriie, înjurînd pe limba lui de cîine : epava, cîrma negăsită la locul ei, pe mine. Debarcăm, femeia traversează plaja ; abia am timp să trag cîrnatul de cauciuc pe nisip și să fug la mașină ; caniche-ul negru clefăie amenințător, stăpîna lui smulge de pe banchetă rochia subțire, sandalele, sacoșa de plajă cu mînere lustruite. Dispar amîndoi în praful călduț al drumului care merge de-a lungul gardului verde din sîrmă, despărțind de plajă clădirea cu acoperișul hiperboloid parabolic. De departe își răsuțește fața, o clipă numai, dacă privirea de aviator nu m-a înșelat, ochii întunecați sînt plini de o jale pe care nu o pot înțelege.

3

Cu Chîloru trebuie să mă întîlnesc în față la Delta Dunării. Găsesc greu un loc să parchez mașina, printre Ford-Capri-uri, Lancii, Toyote, Fiat-uri cu sclipiri primejdioase de rechini gata să se arunce, lacomi, asupra untierei mele. Ridic din umeri, privesc înapoi la toate spinările de mașini lucind sub neonul de la parcare, spinarea Daciei e cea mai îngustă și cea mai încovoiată ; mă încercă un vag sentiment de teamă s-o las stîngeră în mijlocul teribilei herghelii de cai-putere rasați. Plătesc bonul de parcare, gestul grijuliu cu care paznicul vîră

tichetul din hirtie subțire în grilajul de pe capota port-bagajului liniștește. Chioru n-a venit încă, nu îi văd nicăieri mașina belicoasă, cățărată pe roți înalte, făcută să țină piept nu autostrăzilor asfaltate, ci drumurilor întortocheate, pline de neprevăzut, ale războiului. Pe scara largă care se pierde sub boita vechiului cazinou circulă papițoi, nu mă amestec cu ei, simt nevoia să rămân încă incert, să mă întreb și să sugrume în capul pieptului nodul de neliniște, de nedumerire, unde e cîrma ? M-a dat gata tipesa, cu caniche-ul Dino, cu ochelarii cît niște capace de efuzor, n-o să scap ușor de privirea ochilor umezi, puțin miopi, plini de spaima unui vapor lipsit de ceea ce este mai esențial pentru un vapor : de cîrmă. Și abia acum, tirîndu-mi picioarele prin nisipul rece al plajei, abia acum îmi dau seama că maneta aceea lucioasă de vatman poate fi o amenințare. Valurile se sparg surd de mal, întotdeauna marea e mai liniștită pe întuneric decît pe lumină, briza de zi, briza de seară, tocmai mă pregătesc să-mi spun că plaja pustie ar fi terenul ideal pentru o aterizare forțată...

— Pardon !

Puteau să se ducă într-un loc mai ferit, nu așa, pe nisip, ca focile. De fapt, după cîțiva pași constat că eu sînt instrusul, plaja e plină de amorezi care nu pot plăti locuri la hotel, sau se simt ei bine așa, tăvălindu-se printre cochilii sparte și alge înfoiate, aruncate de valuri pe mal.

— Bitte.!

...danke, nu-i deloc potrivită pentru o aterizare forțată plaja asta, dacă atunci, noaptea, aș fi catapultat deasupra Mamaiei... Se strînge frigul bănuît din larg, vuietul molcom al mării e sunet infundat de motor, mă înalț deasupra țărmlui întunecat, legat, strîns în parașută, luminile roșii

ale aparatelor își jucau licăriile pe cupola cabinei. Era o noapte întoarsă în ea, răsucită prelung, de mult nu mai trăisem plutirea molcomă, toarsă într-un nor de pulbere aurie. Se amestecau stelele cu luminile de jos, izvorau, se iscau de pretutindeni grăunțe scumpe, risipite, suspendate în globul de catifea neagră. Nu mai era zbor, nu se încădra în legi precise clătinarea incertă a avionului, botul rotund, avantgardă de întuneric acoperind și descoperind noi scînteieri jos și sus, se amesteca cerul cu pămîntul într-un rotund masiv de lumini plutitoare, numai linia de credință a giroorizontului punea un ecuator lucid între ridicare și prăbușire. În față, întinzîndu-se în lături cît puteam cuprinde cu ochii de la 13 000 de metri înălțime, curgerea maiestuoasă a unui fluviu lat de lumină albă, orbitoare, scăpărînd în ea însăși, reflectată tremurat de cer, de stele, de fișia de apă mică din apropierea țarmului — litoralul. Pe urmă brutal, fără demarcație, prăpastia de beznă cumplită înghițind pînă și răsfrîngerea vastă a stelelor : marea. Închisă, neagră, misterioasă ca un început, fremătătoare ca un sfîrșit, marea, de acolo venim, înspre acolo ne ducem, marea, talger surd de beznă masivă oprind vremea, suspendînd avionul într-o incertitudine pe care numai aparatele de bord, reci și lucide, o puteau spulbera împiedicînd convertirea zborului în prăbușire. Presiunea la ulei, turajul, 1200 de km pe oră, m-am așezat mai bine în scaun, mă regăseam în cabina roșie, slab luminată, ca de obicei, ca niciodată, am întins comod picioarele pe paloniere, bila la mijloc, împăcat cu mine însumi, aici eram eu — aparatele, becurile, manetele, observîndu-mă, adică observînd bordul atent, puțin distant, increzător în freamătul electronic al supersonicului. Treceam prin straturi limpezi de întuneric înghețat, despicate de botul rînjit al MIG-ului ; turbina uruia mol-

cum în spate, simteam fiecare tură din sutele de ture pe secundă, acrul incandescent se învîrtezea în camerele de ardere la temperaturi pe care mintea le accepta axiomatic, fără pretenția de a înțelege. Lumea mea, firescul meu, în găoacea roșie, caldă, presurizată, a cabinei inteligente...

— 232, pregătește lansarea !

...rachetelor, capetele boante lucind iscoditor sub planuri, de asta eram aici. Am cuplat contactele ; pe ecranul locatorului juca verzuie imaginea țintei. Am zîmbit strîmb sub vizorul etanș, asta-i, flacăra scurtă a rachetei țîșnind de pe lansator era o completare necesară la cerul boltit nepăsător peste întinderea neagră.

— Pregătit pentru lansare.

Am desigurăntat clapeta trăgaciului, MIG-ul a jucat scurt, sensibil la ce se întîmpla în cabină. Mi-am tras capul între umeri, ca înainte de salt ; urcau respirații scurte, icneli de oștean ostenit pe care le credeam de mult adormite : pînda după coama de deal, cu mîna strîngînd săgeata pe lemnul tare, umezit de noapte, al arcului încordat. Am simțit gustul singelui între buzele mușcate, nu m-am mirat : *de asta eram aici*. Am făcut o mișcare ușoară aducînd ținta în centrul reticolului, MIG-ul a repetat mișcarea ușor, mulînd pe întuneric fuselajul gros și aripile ascuțite, docil, furișîndu-mi-se subtil în sînge, — botul, coama masivă, motorul incandescent — moleculă cu moleculă. Sau poate eu mă dizolvam în metalul lui fremătător, vibrînd reținut și...

— Lansează.

S-a înfipt în deget, prin mînușa groasă, fierul trăgaciului ; s-a zguduit, legănîndu-se într-o zvîcnire bruscă, avionul. În față, departe, coada de flăcără a rachetei țîșnate de sub planul stîng, măcinînd stelele...

— Lansează !

Din nou, sunetul vechi de tăiş izbind scinteind alt tăiş, o secundă am aşteptat zvîcnirea cunoscută...

...A fost o prăbuşire, o rotire, o zbatere nebună şi neputincioasă de fiară amarnic încolţită. MIG-ul se zvîrlea urlînd, ricoşînd în ziduri dure de aer întunecat, se smucea, se încontra cabrîndu-se brutal, se răsucea într-un ghem de spasme fără sfîrşit. Se dusesese fix la dracu toată aerodinamica, toate legile severe, formule precise care nu admit nici o aproximaţie se bălăceau undeva în urmă, şi încă, în creierul înnebunit, îngheţat de goana aceea incredibilă ; iar MIG-ul se ducea pe o coastă, se prăbuşea urlînd, arînd o diră singerie de spaimă şi triumf al mării pe cerul înstelat. Mă zbăteam în cabină aruncat de colo-colo, umerii şi braţele se loveau dureros de pupitrele laterale, capul juca precum o limbă de clopot în casca etanşă devenită dintr-o dată prea largă. Mă presau, mă apăsau în scaun difuze greutatea de întuneric, sîngele de mercur roşu alerga dureros prin corp strîngîndu-se în picioarele de plumb, prinzînd creierul într-o chingă de metal încins, oprit din firescul curgerii sale, devenit dintr-o dată dur şi încremenit ca un rubin îngheţat. Aşteptam spaima şi spaima nu vroia să vină ca o descătuşare, să se termine ! se dilata trupul, nesfîrşit, clipe care despart trupul din carne şi oase şi încă ceva, fără nume, de corpul metalic animat de viaţa flăcărilor răbufnite, de zumzetul convertizoarelor, de freamătul înăbuşit al conductelor şi circuitelor electronice. Aici, acum, gol — eu însumi, nu mai puteam trişa, acţiune, nu mai era loc şi timp pentru gînduri, pentru cuvinte, acum era tot sau nimic, curgînd şi alegîndu-se din secunde nesfîrşite. Acum, aici, în prăbuşirea încheată, deveneam pilot de vînătoare, se iscau — trecînd peste spaima trupului legat de metal — puteri neştiute, crîncene, în lupta cu aparatul scos din minţi. Ne înălţam

spre cerul negru, lichid, cădeam în uriașă cupă scăpărindă, nemișcată, legați unul de celălalt, luptînd unul cu celălalt, fiecare dînd ascultare unor chemări nebănuite. Simțeam fața schimonosită într-un rictus greoi, trăsăturile lucind roșu sub sudoarea rece, aici, acum, în strigătul nefiresc al nopții sfîrtecate — și toată cabina rotindu-se, căzînd, înălțîndu-se iar, devenită universul meu, singurul univers valabil, încercam să mă smulg, să *redevin* — aveam în mine punctul necesar pentru sprijin? Încercam să parez, să redresiez avionul, aiurea, se puneau pe comenzi forțe oarbe, neclintite, nici măcar dușmănoase, obtuze numai, îmi dădeam seama, simțeam că e inutil, smulgerea bezmetică din precizia zborului nu putea fi stăvilită de nimic, dar exista în mine, Dumnezeu știe în ce cotlon uitat, exista ceva mai vechi decît rațiunea, o pîlpîire aproape să se stingă de instinet înnebunit, se zbătea să iasă la iveală și ardea, înclăștîndu-mi mîinile pe manșă. Acele altimetrului se dădeau peste cap, giroorizontul rinjea negru în licărire roșie, sumbră, negrul prăbușirii. Și totul a încetat la fel de brusc cum începuse, nu mai simțeam zvicnirile metalului, manșa nu mai juca nebună în mîini, MIG-ul luneca domol pe o aripă, în picaj blind, spre marea întunecată. Am redresat, în cîteva secunde pierdusem aproape 6000 de metri, atunci am văzut sub aripa dreaptă, în lumina verde a lămpii de poziție, afumat, zdrelit, capul rachetei care-și arsese motorul fără să părăsească lansatorul. Picioarele în ghete îmblănite de zbor jucau mărunț pe paloniere, nu puteam stăpîni tremurul nesuferit, asta-i, 3500 de kilograme forță aplicate aiurea, intervenind brutal în traiectoria riguroasă a zborului. Am raportat la radio că racheta n-a plecat, am decuplat contactele, am virat spre mal. Bordul lucea roșu, liniștitor, parcă nu s-ar fi întîmplat nimic; nu se întîmplase nimic, m-am întins în scaun cu

ceafa rezemată de spetează, spînzuram în chingi, mă deranja numai tremurul picioarelor întinse pe paloniere sub tabloul de bord. Mă pregăteam să cuget și să storc concluzia...

Atunci s-a luminat în jurul avionului, aripa dreaptă, capul sfîrtecat al rachetei profilat negru în lumina incertă, fuselajul sclipea greu, roșu : incendiu la bord. De la nenorocita de rachetă.

Pe tabloul de avertizare, becul roșu cu inscripția „incendiu“ era stins. Totuși ardeam, indiscutabil ardeam, planul drept, în partea inferioară, era în flăcări. Am atins am mîngîiat cu mîna stîngă manetele de catapultare, necesar în întunericul cabinei. Îmi spuneam că nu, nu acum, să ajung mai aproape de țărîm, MIG-ului cu rînjit, nu-i convenea o catapultare la cîteva mîle bune de litoral. Am încercat să mă orientez, în față, aproape acoperite de botul negru al avionului care pîca prelung în flăcări, luminile Mamaiei.

Viraj înapoi, spre larg, mă intrigau indicațiile bordului, normal, încă normal, atunci de unde flăcările prelungi ? Bezna ostilă a mării, hoteluri, turiști, trupuri bronzate, sunetul orchestrelor, muzicanți în smokinguri albe, reverende mătase lucind violent în argintul instrumentelor, muzica acompaniind vuietul valurilor. Lipseam numai noi, MIG-ul și cu mine ; am pipăit coarda bărcii pneumatice, dintr-o dată s-a făcut iar întuneric, mi-a trebuit ceva vreme pînă cînd ochii orbiți de flăcările roșii să poată privi bordul. Atunci m-am plesnit cu palma peste cască, plesnitură sonoră, mă dureau degetele prin mînușă, așa arî, cu flăcări roșii, trasoarele rachetei...

...Calc nisipul rece, ocolind grijuliu perechile de foci îndrăgostite ; urc încet, fără să sar cîte două, treptele late,

ducînd spre portalul de calcar dincolo de care se vinde înghețată. Caut prin buzunarele pantalonilor, n-am un ban la mine, ridic din umeri, mă îndrept spre parcaj. Zăresc de departe amfibia tărcată a lui Chioru, distonînd cu capotele lustruite din jur ; îmi spun că dacă o să am vreodată un vapor, măcar unul, n-o să înlocuiesc pentru nimic în lume cîrma onestă din stejar masiv cu o manivelă de alamă.

De sub bolta vechiului cazinou, deșirîndu-se peste roiurile pestrițe de papițoi, Chioru face semne disperate cu mîna, dar el nu e tipul care să priceapă diferența dintre o roată de stejar cu mînere, și manivela subțire, îngrijit finisată.

- Domnu' ce servește ?
- Un Campari. Nepreparat.
- Domnu' ?

Domnu' nu sîrvește nimic, domnu' bea doar Cico, Pepsi sau alte asemenea băuturi care nu fac renumele unei firme serioase.

Piccolo se răsucește pe vîrfuri, dispăre. Chioru își trosnește degetele, se lasă în scaun, agață cu genunchii osoși marginea măsuței joase, renunță, se înalță iar, țeapăn, fără să se rezeme de speteaza capitonată :

- Mihăiță a ieșit din pistă.

Mihăiță, blond, țepos, încăpățînat, coechipierul meu. Împreună cu Maître și Costel-Adonis, prințul nopților de vară, alcătuim „patrula romantică“. Mihai vine prea jos la aterizare, o pantă lungă, cu viteză mare, nu mă mir că a scos avionul din pistă. Însă Chioru a spus asta numai așa, de umplutură, privește pe lîngă mine prin fumul și penumbra din local, clipește din ochii mici, clipește lung,

surprinzînd nu ştiu ce fantome în dosul pleoapeilor umflate.

— Ascultă, spun, am dus azi o tipă la plajă. O cucoană blondă natur, cu un caniche imens, negru ca o gură de iad ; îl căra după ea pentru contrast.

Picolo a apărut cu tăvița lîngă noi, lasă jos paharul meu cu Pepsi, depune solemn în fața lui Chioru sonda înaltă cu Campari negru și amar ; mă strîmb văzînd lichidul gros clătîindu-se între pereții de sticlă. Prietenul meu nu se mișcă, privește înainte pe sub pleoapele lăsate, într-un tîrziu întreabă, cu vocea lui de zile mari :

— Chiar nu te plictisești niciodată ?

— Azi nu, precis.

Tac, sorb Pepsi, peste umărul lui Chioru privește o fată absolut superbă, așezată la o masă vecină ; păr blond căzînd drept pe umeri, dar ce umeri, fața prelungă, bronzată, ochii verzi, imenși, nefardați, asta-i o chestie rară și ştiu s-o apreciez, uite așa, dar absolut așa mi-ar place să arate soția mea cînd voi avea una. Blonda se strîmba, face semn spre tipul din fața ei, spinare anostă susținînd capul anti-patic — asta n-ar însemna nimic, dar spinarea aceea e lipsită de orice personalitate — privește rugătoare cu ochii nefardați, ridic din umeri arătînd la rîndul meu spre Chioru, fată dragă, cam ce crezi tu că ar fi de făcut ? ! Ei, fata dă capul pe spate, are gît de flamingo, i se zbirlește coama splendidă, privește fix timp de două secunde mototolindu-mă cu disprețul verde al ochilor, mă șterge de pe lista disponibilităților. Rînjesc spre Chioru

— Astăzi, de exemplu, n-am făcut nimic care să mă plictisească.

— Aha !

Soarbe Campari, mă cutremur simțînd cu tot corpul amăreala cumplită.

— Nisip și apă de mare. Dă paharul la o parte, închide iar ochii, după felul în care s-a rotunjit, moale și tinjind, gura aspră, îmi dau seama cam cine se fiție în dosul pleoapelor lăsate.

— Ți-e dor de regina ta ?

Chioru pricepe greu unele lucruri, evidente.

— Du-te fix la dracu !

Asta e ură, în răsucirea bruscă a capului, în sclipirea furioasă a ochilor îngustați privind ciudat, de jos în sus, în vocea șuierată. Totuși, au trecut niște ani...

— În regulă, spun, iartă-mă. Caut din ochi blonda, nu pierde vremea, a intrat în comunicație cu un june a cărui cămașă cadrilată m-a pus pe gânduri încă de când am intrat. Vroiam să-ți cer amfibia, mă duc la Comisie pentru control...

— Ce control ?

Fac câteva mișcări savante, rotindu-mi umărul drept.

— Pentru asta m-ai chemat aici ? Chioru își flutură degetele în jurul timpiei, mă privește cu milă : nu puteai să mi-o ceri acasă ?

Puteam, nu știu precis de ce l-am chemat pe Chioru aici, dar simt că așa e bine și nu regret.

— Vroiam să dau o turnură festivă...

— Ești nebun, face Chioru. De ce tocmai amfibia mea ?

...Pentru că am zile în care nu suport mașini lucioase cu masca ca un difuzor de supersonic, și cu țipi plini de ei la volan. Știi, care-și sforăie motoarele la stopuri, țîșnesc ca din pușcă, și 200 de metri mai încolo, la celălalt stop, privesc triumfător prin retrovizor. Nu-i suport, trec printr-o pasă proastă, la uniforma noastră cu cucu de aur nu se potrivește o mașinuță ca a mea. Sau o jucărică de 300 C.P., sau o chestie ca a ta. Și, de la locotenent-colonel în sus, un Rolls Imperial cu radiatorul suflat în aur.

Chioru se caută prin buzunare, pune pe masă cheia de contact a mașinii lui, o cheie severă, complicată, din oțel negru, fi întind cheia nichelată a Daciei.

— Thank you. Și, iartă-mă pentru Maria, dar azi am pățit-o și eu. Ce-ai zice de o corabie fără cîrmă ?

— Poftim ?

— O corabie fără cîrmă. Mai bine zis, cu manetă în loc de cîrmă.

4

— Dezbracă-te, spune peste umăr colonelul-medic, se apleacă, bagă în aparatul Röntgen o casetă mare, plată, a cărei suprafață de metal polizat sclipește misterios în lumina vagă, ca un bord de OZN. Scot bluza cu epoleți, mă înfioară obscuritatea răcoroasă a încăperii luminată roșu de un bec chior, alt roșu decît cel al cabinei mele, mai greu, mai tulbure. Nu mi-au plăcut niciodată radiografiile, senzația de piesă strînsă în menghină pe care o dau plăcile aparatului apăsîndu-mi pieptul și spatele.

— Respiră adînc, spune colonelul, și respir cît de adînc pot. Mă pune să stau cu mina în poziții imposibile, umărul nu permite încă mișcări grozav de lejere, colonelul țacăne impasibil din aparatul său schimbînd casetă după casetă, OZN-urile dreptunghiulare se adună teanc pe măsuta de lîngă aparat. Aprinde lumina, capul masiv, cărunț, fața neașteptat de tinerească deasupra umerilor lați, strînși în halatul alb, dacă și-ar lăsa barbă mare ar semăna perfect cu Hemingway.

— Când zbori în stratosferă, te doare ?

— Nu.

...doar uneori, noaptea, dar astea sînt lucruri care nu se spun. Mă uit la spinarea aplecată, dreaptă chiar așa aplecată cum e, se zice că ar fi un mare specialist, citește radiografiile ca pe romane polițiste, personal îl admir pentru vioiciune și pentru mașina Volvo de culoarea muștarului, parcată lângă terenul de volei din spatele clădirii care adăpostește Centrul Medical Aeronautic. Mă îmbrac, încercînd să pricep ceva din încîlceala de cabluri care, ieșind din aparatul complicat cu multe pîrghii și butoane, se pierd într-o gaură din tavan.

— Vii peste jumătate de oră după rezultat.

Jumătate de oră pierdută pe coridoarele lungi, pustii, ale Centrului. De obicei e lume multă, zburători pe toate neamurile de avioane, tipi care nu s-au văzut ani de zile se întîlnesc, se îmbrățișează, își reproșează tăcerea reciprocă, epuizează între două cabinete noutățile și se despart în fața ușilor albe cu înflăcărare promisiuni de grabnică revedere. Acum însă e pustiu, pe aerodromuri se zboară intens, rar se întîlnește cîte un nefericit chemat pentru control.

— Bună ziua.

Dau politicos din cap spre chirurgul deșirat, adus de spate, cu ochi neașteptat de rotunzi și de triști pentru un doctor atît de înalt, cine știe ce amintiri se zbat în apele lor negre. „Vă salut. Distonia ?“, asta-i, după niște ani de aviație ajung să-ți cunoască fiecare șurub, „mulțumesc, spun, de data asta cu humerusul“. „Aha“, pleacă mai departe, fluturîndu-și halatul spre cabinetul din capătul coridorului. Calc apăsător fișia de ciment sonor dintre covorul care acoperă pardoseala și peretele vopsit inevitabil în ulei

verde-lucios ; mă însoțește imaginea mea vagă reflectată de vopsea ca într-o oglindă proastă. Merg de-a lungul nesfârșitului coridor unduindu-mi umbra peste neregularitățile peretelui, peste fotografiile înfățișând istoricul medicinei aeronautice, peste... stop. Altă imagine, stingheră, aproape ascunsă de frunzele cerate ale unui mare ficus oleandrus, unul din cei care înfloresc rarissim, la secole — odată, cu flori de zece culori, stîrnind uimirea și interesul botaniștilor. Se întîmplă ceva la umbra acestui ficus, o fată, o fată proaspăt ieșită dintre frunzele înguste și delicate, răsărită naiba știe cum, de-a dreptul din hîrdăul cu pămînt negru și gras, sau, mai bine, din tulpina zveltă a copăcelului... N-am mai văzut de mult așa o fată, dreaptă, subțire, fustă scurtă, cenușie, picioarele lungi, puloverul roșu din lînă fină. Atît. Adică atît văd în primul moment, după ce mă reculeg observ și nasul mic, drept, părul negru, lins, pistruii abia vizibili, minuscule pioaneze aurii topite în pielea obrajilor bronzăți. Privesc minunea de fată, gura începe să se deschidă singură, buzele se lătesc fără voia mea, fericite, într-un suris năîng.

— Cum îți mai merge mîna ?

Dumnezeule, e prea mult ; dinții frîng lumina în săgeți scurte, 32 de bucățele de zahăr cubic minuțios șlefuite și plantate între două rămurele de coral trandafiriu. Îmi sună în urechi vuietul înăbușit al motoarelor de IL-14, simt mîna dreaptă legată strîns de piept, de burtă, zvîcnind dureros în ritmul trepidațiilor avionului greoi. Era iarnă, gambele zvelte se ascundeau sub carîmbii eleganți ai unor cizmulițe negre, mă scâlda o sudoare vîscoasă, mă usturau pleoapele de sare, și, în general înfășurată într-o uniformă cam largă de stewardesă, fata nu arăta nici pe departe ca

acuma. Chem în ajutor tot calmul de pilot-interceptor ca să pot răspunde, cât de cât coerent :

— Iartă-mă, ți-am dat destulă bătaie de cap atunci...

★

„Atunci“ a fost pe la mijlocul lui ianuarie, una din zilele în care te miști cu multă grijă, să nu spargi în bucăți trupul vitrifiat de ger ; a fost un frig năpraznic, aproape minus douăzeci de grade, după ce am pornit motorul și am închis cabina, am trecut pe cald instalația de climatizare. Am rulat, am intrat la pistă, mă dezghețasem sub costumul de kapron cu multe tuburi și fermoare, picuram în mine cu stropi străvezii de liniște și pace. „Permiteți decolarea“, „permit“ am decolat în forță, motorul trăgea bine, mă presau în scaun mii de kilograme-forță spărgînd în țândări ziua sticloasă. Am băgat trenul, am repezit avionul într-o șandelă de 60°, botul argintiu, strălucitor, se legăna năuc de atîta albastru. Eram aproape culcat în scaun, cu capul îngropat în alveola adîncă ; deasupra, la 8—10 000 de metri, un IL-62 trasa pe cerul senin dîrele albe, orbitoare, ale celor patru motoare. Aveam aproape 3000 de metri înălțimea, m-am mișcat în chingi căutînd o poziție comodă, IL-ul dispăruse undeva în spate și în dreapta, virful nichelat al tubului Pitot țintuia de cer dira albă, groasă, înfioată ca un boa scump din pene de struț. Am întors capul căutînd aeronava argintie. ...s-a prăvălit de nu știu unde, cumplit și asurzitor, din toate părțile, asupra mea. Mă ardea fața cu mii de ace de gheață înfigîndu-se în piele sub masca de oxigen, mă ustureau cumplit ochii încinși la roșu, explodînd într-o ceață difuză, trupul se zbătea sub greutatea enormă, reținut în cabină numai de strînsoarea chingilor intrate și încremenite în carne. Se prăvălea o avalanșă înghețată, fierbinte de atîta

recé, strivind umerii, pieptul, presînd picioarele în spațiul strîmt de sub tabloul de bord. Simțeam mîinile lipite, străine, sudate, făcînd corp comun cu manșa și cu maneta de gaze, nu mai știam unde începe, unde se termină metalul zimțat. Am reușit să întorc capul și să privesc înainte prin fluidul tăios care opărea ochii transformîndu-i în bile opace de gheață, avionul cădea. Se prăbușea spre o coastă de deal împădurită, siluetele negre-maronii ale copacilor se detașau, deodată halucinant de clare, pe zăpada puțină ; fiecare tulpină, fiecare creangă, fiecare frunză moartă rămasă din toamna anului trecut. Primul gînd a fost o moleșală veninoasă răsărită naiba știe cum — amintirea grea a oboselilor trecute, bănuiala tuturor oboselilor viitoare — venită cine știe de unde, tentantă și năucitoare, și căreia corpul chinuit i-ar fi dat ascultare dornic de grabnică, de cît mai grabnică liniște : să las totul așa. În cîteva secunde aveam să dorm printre copacii pădurii, somn bun. Pe urmă s-a iscat ceva, ca un ac înroșit, zgîndărirînd creierul amorțit : catapultarea. Și abia apoi, și cînd m-am gîndit la asta mai tîrziu, cînd zăceam în spital, m-am înfiorat de rapiditatea reflexelor de vînător, pentru că totuși nu trecuseră nici măcar secunde, timp nesfîrșit, abia apoi, cînd brusc am devenit lucid recunoscînd prăbușirea și strigătul tînguitor al avionului prin aerul sfîșiat, doar atunci, automat, mîinile și picioarele au acționat decuplînd forțajul și redresînd. Am trecut peste vîrfurile copacilor, am tras de manșă, am sărit creasta dealului. Aveam peste o mie de kilometri pe oră, aerul dur, neașteptat de dur și dușmănos năvălea în cabină prin cupola spartă, smulsă, sfîrtecătă — apăsînd, strivind, înghețînd răsufllarea și mișcările. Am scos frînele aerodinamice, mă mirau degetele ascultînd încă ; am redus motorul, viteza scădea, nebunia din cabină se liniștea cu fiecare sută de kilometri trecută ; m-am stabilit la 500 de

kilometri pe oră, viraj spre aerodrom. Am deblocat chingile, m-am dezlipit de scaun adunându-mă tot în spatele parbrizului. curentul era mai slab. Am scos mânușile de sub hamul parașutei, le-am tras în mîini (ținînd manșa cu picioarele, nu găseam cuvinte să mă felicit că le luasem, de obicei le lăsam pe raftul cenușiu de la celulă, de-a valma cu sacul măștii de oxigen și husa vizorului ; zburam mai bine cu mîinile libere, simțind clar contactele și butoanele. Am raportat jos că s-a smuls plexiglasul cupolei, adică am încercat să raporteze, aerul înăbușea pătrunzînd sub mască și oricum, tot nu puteam auzi nimic în mijlocul cascadei de văzduh urlător și ostil. De fapt mă liniștisem, gata, deranja numai gerul, zburam cu supersonicul deschis, ca un PO-2 din pinză și scîndură. Se vedea altfel fără cupolă, mai vast, plat, fără relief, ca la cinema goana mașinilor pe autostradă filmată cu obiectivul de 1000. Am scos trenul, am pus motorul în plin, să consum gazul, nu puteam ateriza cu avionul supraîncărcat ; vroiam să trec întîi la verticală aerodromului, să trec jos, dînd din aripi, ca cei de la turn să-și dea seama ce s-a întîmplat, pe urmă să fac un tur de pistă, poate două, cît rezistam, și să aterizez. Am strîns mai bine casca, curelele măștii de oxigen, am făcut treaba asta cu dichis, mișcînd satisfăcut degetele în mânușile îmblănite și pipăind cu grijă cataramele, orice greșeală ar fi însemnat pierderea căștii mele glorioase, cu o zburătoare stilizată pictată pe frunte. Mă stingherea curentul de aer care pleznea, usturător peste ochi, am lăsat manșa, — am ridicat mîna dreaptă să cobor vizorul fumuriu al căștii. Am atins cu degetele înmănușate marginea metalică...

Mișcarea a fost prea largă pentru o cabină care nu mai avea cupolă ; zburasem în școală pe aparate cu cabina deschisă, dar pierdusem reflexul mișcărilor calculate, strînse,

cu coatele lipite de corp și cu umerii aduși. Curentul de aer mi-a prins mîna, a întins-o, a dat-o peste cap izbind-o puternic de șina scaunului și de fuselaj. În prima clipă m-a șocat poziția ciudată a brațului ; pe urmă am simțit sub mînușă răceala metalului lustruit, abia la urmă am perceput troznetul umărului, l-am simțit, m-a biciuit scurt și nici măcar prea puternic o vibrație scurtă, pornită de undeva ca un geamăt înăbușit — atît. Am încercat să trag mîna în cabină, durerea a fost neașteptat de puternică, am urlat în mască, am dat drumul manșei pe care o țineam cu stînga. Am încercat din nou, un vâl negru, viscos, se așternea peste ochi, peste frunte, peste obrajii înghețați. Am cuplat pilotul automat și încet, cu mîna stîngă, trăgînd mîneca combinezonului, am reușit să aduc dreapta în cabină ; îmi mușcam buzele de durere, după aterizare, cînd mi-au scos masca de oxigen și au găsit-o plină de sînge, m-am strîmbat neîncrezător. Dreapta era țeapănă și umflată ca un extingtor, un extingtor care mă făcea să salt, strunit în chingi, la cea mai mică mișcare ; se revărsa o lavă de metal incins prin corp, copleșind. Am așezat mîna inertă pe manșă, între levierul frînei și mîner, degete străine refuzau să recunoască metalul zimțat. Atunci m-a muiat o spaimă rea, Dumnezeuule, asta-i, zborul merge, dar aterizarea ? Am apucat din nou mîneca și mi-am depus mîna ca pe un inutil obiect de preț, pe pupitrul din dreapta ; contactele erau siguranțate, n-aveau cum să se decupleze. Am decuplat pilotul automat, am încercat să văd cum merge pilotajul cu mîna stîngă. Mergea și nu prea, mai ales din cauza valurilor fierbinți care alternau cu frisoane scurte. Botul MIG-ului oscila ca un pendul, tubul Pitot se încurca în crengile copacilor sau ara o dîră îngustă în albastrul trufaș și nepăsător de deasupra. Aerodromul rămăsese în urmă, departe, nu-mi legănasem aripile trecînd

la verticală. Nu-mi undea de legănat aripi, zburam între două șiruri de dealuri deasupra unei văi pustii, când m-a fulgerat leit-motivul mormanului de metal fumegînd, am hotărît să catapultez. Îmi jucau în fața ochilor planșe din sala de pregătire, un pilot rumen și bucălat țîșnind ca un arhanghel, cu seaua cu tot, din avionul cuprins de flăcări roșii-aprins. se suprapuneau cu alte imagini, avioane zburînd strîmb pe pelicule zgîriate și tremurate de filme vechi, filme de război, atingeau solul și țopăiau pe roți în bonturi fantastice. oamenii de pe aerodrom scoteau pilotul din cabină, corpul frînt, mîna tîrîtă prin iarba uscată, aspră, mîna imensă. pe tot ecranul, cu degetele arse, chircite, și din nou avionul ciuruit, afumat, cu tablele smulse, cu scheletul aripiilor scos la iveală, cu capota motorului pleznită și ferfenițită de schije.

Avionul nu era o scuză, era un argument solid avionul făcut praf, dar pilotul prăvălit peste manșă, dîndu-și sufletul la aterizarea aceea nenorocită — ultima ? Era, cît ar părea de caraghios, o problemă de conștiință în cabina mutilată a MIG-ului meu, de conștiință zgribulită și ciungă să părăsesc un avion în perfectă stare, sau să risc o aterizare cu mîna stîngă, la marginea leșinului. Catapultam, evident, de cînd am intrat în aviație mi s-a băgat în cap că sînt mai prețios decît toate avioanele strînse la un loc, ale armatei și ale TAROM-ului, adunate, înmulțite cu doi și ridicate la pătrat, dar acum, aici, nu eram deloc convins de asta. Am simțit MIG-ul pulsînd altfel, deslușeam o urmă de teamă în urletul motorului, mă moleșea plumbul topit strecurat cald și otrăvitor în vine ca o vrajă rea, hai, sări, Bob Dylan așezat pe ooperta discului își strunea chitara, cîntec de leagăn amăgitor. Am închis ochii, i-am deschis iar, avionul se legăna cu botul în aer și cu comenzile moi, limită de viteză, am împins manșa, reflex amor-

tit de pilot, am văzut puntea port-avionului și avionul ciuruit de schije apunțînd brutal, eram în același timp și pilotul, și cei care-i scoteau trupul inert din cabină. Atunci de unde vîrfurile de pomi venind spre mine, luncînd prin parbriz, înțepînd ochii cu crengile golașe ? Am mișcat umărul redresînd, durerea m-a trezit, simțeam manetele de catapultare între picioare, prin combinezonul gros și prin kapronul costumului de suprasarcină. Filme vechi, cărți, planșe, asta nu mai era literatură !

Am virat spre aerodrom ; vedeam busola și acul radio-compasului rotindu-se, cifrele albe nu-mi spuneau nimic, am mișcat umărul iar, gheara de metal încins mi-a redat luciditatea, am scos avionul pe direcția pistei. Se spărgeau deasupra valuri uriașe de tăcere, am văzut în ultimul moment malul înalt, cabraj, MIG-ul se cățara gîfînd pe roțile groase, legănîndu-și primejdios aripile, gata să agate antenele de televizor de pe acoperișuri. Zburam deasupra orașului, jos, foarte jos, de fapt nu zburam, mă prăbușeam prelung și nu reușeam decît să rețin avionul din prăbușire. Umărul devenise o uriașă sferă de fontă incandescentă, atîrna aplecînd avionul în partea dreaptă ; am redresat, vîrfurile aripii ascuțite ștergînd terasele de pe acoperișul blocurilor înalte, prea înalte. Era chiar ceață, sau mi se părea pulberea aurie din care distingeam siluete de clădiri subțiri și boltite, unindu-se undeva, deasupra ? Îmi jucau aiurea în cap și încercam să le alung, neavînd loc pentru ele, cifre viteze, kilograme, valori admise pentru aterizarea cu avionul supraîncărcat. Am șters cu roțile vîrfurile pomilor de pe șosea, un rest de luciditate urla „motor, pune motor“, cu ce ? — am săltat botul, în față, prin pîcla deasă, pista se rotea, se multiplica, se înălța lent, cobora iar, se răsucea pe o muche. Am văzut betonul repezîndu-se spre mine și am redresat, așternînd necrezut de

În MIG-ul pe pistă. Atîrnam prost în chingi, gata, avionul alerga, trecuse de prima bretea, se îndrepta spre marginea pistei balizate, atunci am dat drumul la manșă, am redus maneta de gaze, am scos parașuta de frînare, am prins iar manșa-frînă. Am degajat pista, nu reușeam să rulez pe brețelă, am oprit, am rămas agățat în parașută ținînd frîna blocată. Îmi bîzîia motorul în creier, prin straturi groase de vată, cînd prima față congestionată s-a săltat peste marginea zdrențuită a cabinei, am spus : „motorul, pentru Dumnezeu, oprește motorul, te rog“.

Nu știu cum m-am dezlegat, cum am ieșit din cabină, se vorbea de o macara, de chingi tăiate, dar eu am coborît totuși pe scară, susținut de Matei ; m-am depărtat de avion, m-am răsucit, nu-mi venea să cred silueta zveltă, joasă, lustruită, urîțită de lipsa cupolei de plexiglas. Imaginile ajungeau pe retină tremurate prin sticle tulburi, am venit iar lângă avion, cred că mă clătinam, am ridicat mîna stîngă, am atins fuselajul gros, am pornit de-a lungul lui spre botul ascuțit, simțeam sub degete freamătul turbinei care se învîrtea încă, pocnind ușor. Atunci s-a apropiat Nae, aferat, să-mi dea un calmant, „nu e cazul să-ți ieși stît din fire pentru o cupolă spartă, zic eu, deși nu sînt pilot“. Avea dreptate, mîna dreaptă atîrna dureroasă, imensă, fierbinte, acuși-acuși voi atinge pămîntul și voi pași sprijinindu-mă în palme, ca maimuțele.

— Ai dreptate, am spus.

Am căzut ca o cîrpă, lunecîndu-mi fața pe niturile îngropate ale fuselajului și lovind în treacăt casca împodobită cu o zburătoare măiastră, de cauciucul gros al roții de bot.

M-am trezit culcat pe o canapea de mușama, din acelea de spital, tavanul alb, foarte depărtat, amintea și el de

spitale. M-am mișcat, încercînd să mă ridic ; am auzit un zgomot ca atunci cînd cineva lasă o carte pe masă, foșnetul sec al paginilor pe tăblia de lemn, fața lui Nae s-a aplecat deasupra mea :

— Șezi blînd.

Se legănau, oscilau nehotărîte în furul nasului sprîncenele groase, negre, îmbinate ; au tremurat ca la televizor, atunci cînd imaginea o ia razna, apoi s-au fixat la locul lor dintotdeauna.

— Te doare ? Retractivez, știi, cu sedativul..

— Ce am ?

Nae s-a strîmbat : „nu știm încă. După radiografie...”

— Ascultă, am spus, nu e cancer, e doar o nenorocită de mîna ruptă. Cît o să stau aici ?

— Nu-î nici măcar ruptă, a săltat din umeri Nae ; soarele intra pe geam și juca în șarpele încolăcit pe epoleții lui tivîți cu catifea vișinie ; o simplă luxație scapulo-humerală, adică centura scapulară...

Pe mine mă durea surd, difuz, răspîndit în toată partea dreaptă a corpului.

— Omoplat — claviculă — coracoid — l-am întrerupt, toubib, astea știu încă din școală. Cît or să mă țină ?

— O lună, și-a mijit Nae ochii sub sprîncenele nemaipomenite. O să-ți spun precis după radiografie.

Am dat din cap, sigur, radiografia.

— Cum ai aterizat în halul ăsta ?

Vroiam iar să ridic din umeri, m-am oprit la timp ; am săltat numai mîna stîngă. Nae a fluierat prelung, cum nu cred că mai fluierase cineva în camera de spital, spital era, se simțea peste tot, plutea în aer, mai ales în aer, atmosferă de spital, mirosul de neînlocuit, pașii ușori ai surorilor în urma călcăturilor apăsate de medici-șefi duri și insensibili, necruțători și tirani în saloanele lor. O clipă

mi s-a făcut frică. M-am săltat în capul oaselor, și Nae, bătrîn doctor de aerodrom, mă sprijinea înțeleghător, fără să întrebe ce mi-a venit.

— Nu mă lași aici...

Am întors capul, intrase o soră în vîrstă, bunica tuturor pacienților, una din temeliile acelea fără de care un spital ar înceta să mai existe, rumenă, voinică, cu un aer foarte decis ; am simțit un fior rece din creștet pînă-n tălpi.

— Ce mai face aviatorul nostru ?

Era ceva în vocea ei care mă îndemna să sar de pe canapeaua de mușama și s-o iau la goană. S-a apropiat pășind ușor, parcă plutind pe pernă de aer, gleznele groase strînse în ghetete albe de pînză, cu vîrfurile și călcîiele decupate. L-a dat deoparte pe Nae, s-a apucat să mă dezbrace, dacă aș fi simțit în avion ce simțeam acum, cînd miinile zdravene și îndemînatice jupuiau de pe umărul luxat costumul de suprasarcină, aș fi catapultat fără să stau pe gînduri. M-am uitat la Nae, doctorul de aerodrom privea foarte atent pe geam, atunci am strigat răgușit ceva despre nobila misiune a medicinei.

Fața lată a femeii a înflorit într-un zîmbet disprețuitor ; s-a lipit de mine trăgînd mîneca strîmtă de kapron, îmi ținea, rezemînd, mîna dreaptă ceva mai sus de cot ; am simțit mirosul calm de rufă spălată și călcată al șorțului ei.

— Sus, aviatorule.

M-am ridicat în picioare dezbrăcat pînă la brîu, tîram, atîrnat în jurul șoldurilor, costumul de suprasarcină desfăcut. Nu arătam prea elegant, în locul umărului drept pulsa o scobitură flască, ceva mai jos, prea într-o parte ca să fie natural, crescuse un sîn frumos, tare și rotund. Am trecut într-o sală mare, cu dulapuri de sticlă de-a lungul pereților, o lampă imensă, chirurgicală, atîrna neverosimil

de jos. M-am oprit nedumerit, sub lampa aceea era o masă nichelată, cu multe pîrghii, rezemătoare, rotițe, manete, o masă ginecologică complicată ca un creier electronic, m-am oprit șovăind, sora m-a împins înainte, rînjea larg cînd mi-a spus

— Sala de operații e ocupată, generică.

M-a întins pe masă lăsîndu-mi picioarele să atîrne; era mai comod decît părea, mi-am văzut fața reflectată în luciul lămpii de deasupra, am închis ochii.

— Ai auzit de profesorul Krusser și de discipolul său, Vișevski ?

Ara negat din cap.

— Noi, totuși, o să-ți reducem luxația prin metoda Krusser-Vișevski, abia atunci am privit doctorul tinerei care măsura critic umărul meu scos de la loc; a mîngîiat ușor, cu vîrfurile degetelor, fosa aceea...

...Erau bine organizați, pentru că atunci cînd a strigat „gata“, apucîndu-mi tare cotul și încheietura, cele cîteva surori și doi infirmieri bine hrăniți, care-și făceau veacul prin sala vastă, au năvălit apăsîndu-mă și imobilizîndu-mă pe masa nichelată. Am simțit că toți nervii mi se scurg dureros printr-o gaură îngustă cu margini zimțate, oglinda lămpii chirurgicale se umpluse de spinări aplecate, nu eram deloc pregătit să suport supliciul cu eroism, nu aveam dispoziția necesară, m-am strîns ghem sub brațele puternice și genuînchiul a izbit mîna doctorului, proiectîndu-mi-o dureros peste gură. Am mușcat satisfăcut mîna care încercase să-mi aplice Krusser-Vișevski, cînd m-am destins m-am zburat în lături pe toți judokanii aceia în alb. Numai Nae rămăsese la capul meu, dacă ochii împăienjenți vedeau bine, sub sprîncenele groase dansa și se veselea un zîmbet malițios. Am tipat că domnii aceia, Krusser și cu ceilalți, au fost niște măcelari. Una din surori mi-a replicat satisfă-

cută, și nu reușeam să văd legătura, că uite așa, dar chiar așa se chinuie și bieteale femei pe masa asta, când nasc. Aveam impresia că nimerisem la un spital de nebuni.

— De ce chinuiți copilul ?

...dar pronunțat moale, dulce, moldoveneste, ca un cozonac pufos. Apăruse un tip voinic, cărunț, cu ochi albaștri-limpezi, întotdeauna am avut slăbiciune pentru tipii voinici, cărunți, cu ochi albaștri-limpezi, de aceea m-am strîmbat numai când mîna lui m-a palpat, pricepută. Doctorul cel tinăr își suga laba mușcată, privindu-mă cu ochi de asasin.

— Anestezie.

Sora cu glezne groase, temelia de spital, mi-a pus peste nas o fișie de tifon, am simțit iar mirosul de rufă călcată al șorțului ; pe urmă a început să toarne peste tifonul întins picurînd dintr-o sticlută și numărînd, un lichid cu miros dulceag. Am spus ceva, mi s-a părut că foarte spiritual, cu limba amorțită, am avut senzația de bielă fierbinte revenind alunecos, ca prin straturi de ulei încins, în lăcașul ei, apoi m-am prăvălit printr-un puț negru și îngust, căptușit cu benzi succesive de întuneric și lumină. Douăzeci de minute mai tîrziu părăseam clinica pe picioarele mele, în timp ce Nae încerca să-mi explice că mă așteaptă, totuși, un stagiul la secția de chirurgie a Spitalului Militar din București.

...Am plecat cu o cursă TAROM care-și întîrziase plecarea aproape cinci minute, special în cinstea mea ; mă însoțea Chioru, atent și grijuliu ca o logodnică. Arboram o salopetă largă de zbor, matlasată, sub care mîna dreaptă, imobilizată într-un metru cub de scînduri și fașe, asuda cumplit.

Ne-am așezat în ultimul rînd de fotolii de pe șirul din stînga, eu lîngă fereștriuca cu margini rotunjite, Chioru s-a

asigurat că stau bine, mi-a îndreptat șervețelul de dantelă cu inscripția brodată „TAROM“ sub ceafă, abia apoi s-a lăsat să curgă în fotoliul de lângă intervalul pe care se plimba, tropotind din cizmulile fine, stewardesa brunetă. Împărțea, zîmbind, bomboane de mentă. Era prima oară cînd zburam cu o cursă de pasageri, plutea ceva în salonul acela care mă făcea să mă simt ca la botezul aerului : toți vorbeau degajați, gesticulînd, se agitau, legau prietenii, parcă se născuseră și trăiseră numai între fotoliile înalte, cu rezemători de cap și cu șervețele TAROM dedesubt. Comandantul aeronavei ne-a urat bun-sosît la bord, toată lumea aplauda ca la o reuniune de familie, atunci cînd unchiul face o scamatorie reușită. Aeronava însăși era un IL-14 hîrbuit, cu aer domestic, motoarele trozneau pe batiurile lor aruncînd flăcări scurte prin eșapamentele afumate ; cînd s-a aprins inscripția roșie „LEGAȚI CENTURILE“, numai Chioru și cu mine ne-am conformat, adică Chioru mi-a prins peste burtă chinga lată, albăstruie, apoi s-a legat și el. Se răsuciseră spre noi, peste spetezele înalte, capete amuzate, special ca să vadă cum ne legăm. După ce barabaftea afumată s-a desprins de sol, cred că nici nu depășise bine marginea pistei, lupii văzduhului s-au repezit să comande toți, parcă ar fi fost înțeleși, cafele și coniacuri. Mari. Era foarte plăcut.

M-am aplecat spre ferestruica cu margini rotunjite, recunoșteam, încețoșat, o coastă de deal împădurită, fiecare trunchi negru, fiecare creangă răsucită, fiecare frunză schircită, rămasă din toamna trecută ; m-am lăsat iar în fotoliu, mă apucase greața, cabina-plutea în fum, scuturăturile avionului greu treceau întii prin umărul meu. Am repezit-o pe juna cu păr negru, lins, care-mi oferea din proprie inițiativă cafea și coniac. Chioru i-a șoptit ceva, fata mi-a adus o sticlă de Ci-Co, făcea să vezi cum ne

primeau din fotoliile lor bărbații savurându-și coniacul la 3000 de metri înălțime. Am început să picotesc, numai după ce avionul aterizase m-am sculat, stewardesa și Chioru mă cărau spre ovalul ușii curbate. Fata m-a dus pînă la mașina salvării, mă lăsam greu pe umărul ei, ca un măgar, nu era nevoie, îmi era ciudă pe uniforma ei, pe aeronava hîrbuită, pe luminile turnului de control, pe Chioru, pe mine însumi. La spital am găsit buzunarele salopetei pline de bomboane de mentă, îmi venea să mă iau la palme.

...Pe urmă au fost nopți nelămurite, sfere negre în noaptea de neon vioriu a orașului, așteptam sleit să se facă întuneric, freamătul surd din umăr se amplifică devenind durere, mă opream aproape de strigăt, treceau troleibuze spre gară, se desfăceau tablele reci pe pavajul inegal, farurile despicau trape dreptunghiulare de lumină palidă; sub cozorocul caschetei cu insignă de email îmi zîmbea, nelămurit, stewardesa. Ridicam din umeri, mișcarea firească stîrnea plăci difuze de durere sub fașe, se adunau scormonind într-o gheară lucidă, urca un traseu marcat cu puncte fierbinți și se înfingeau brutal în creier, gheara aceea. Miza fusese suficient de mare ca să dea dreptul la întrebări pereții lunecoși ai salonului reflectau, stîns, un singur răspuns. Îmi îndreptam spatetele, se clătina pe rețină fuselajul zvelt, lustruit, perfect; lipsa cupolei strica linia îndelung gîndită. Avionul meu, adevărat al meu, născut a doua oară prin triumful lucidității, al rațiunii amorțite sub cască, al unor posibili ani arși în acele minute, niciodată nu-l simțisem atît de aproape, nici măcar în zbor, ruperea noastră continuă și atît de abstractă, aer, nu rămîne nimic — rămîneau zece tone de metal arcuit în forme desăvîrșite de așternute pe betonul pistei cu un gest aproape inconștient, ultimul, categoric ca un cuțit de

ghilotină. Pentru că ceea ce se întâmplase despărțea în două jumătăți nete, mă despărțea în două jumătăți categorice, marginile lucioase nu se atingeau în nici un fel, aveam să oscilez îndelung între malurile masive, drepte, inabordabile, atunci nu știam, fără să mă mai întregesc. Biciuia ceva scurt, nedumerit, trecea prin durere întinzându-mi trupul ca o presimțire : uniforma albastră, părul negru-lucios al fetei din avion, dar zîmbetul acelor nopți era blond-cenușiu, și cumplit de trist. Atît de trist, și izvorît atît din adînc, toată povestea mea din ultima săptămînă, glorioasa mea poveste cu avioane sfîrtecate, cu cabine zburate, cu aterizări riscate, devenea o joacă de copil pe lingă tristețea fierbinte, blindă, dincolo de limită, a acelu zîmbet nelămurit. Încercam să-l scot la iveală, să-l clarific, mă scormoneam îndelung fără să-l găsesc, lucirea umedă a dinților între buzele întredeschise, capul lăsat ușor pe umăr, clătinarea părului blond, privirea furișată scurt prin filtrul acelu păr blond, de unde ? Se topeau fulgi moi de zăpadă, în plasa fină rămîneau picături străvezii, reflectau tremurat cerul albicios, închideau într-o sferă limpede munții, le ștergeam cu dosul palmei, gestul rămînea suspendat în nimic, punte părelnică spre un viitor pe care nu-l puteam bănuî. Era atît de trist și definitiv zîmbetul blond-cenușiu, ca o despărțire necesară, m-a însoțit în toate nopțile de spital, oscilam împreună între malurile acelea drepte, masive, inabordabile, care m-au despărțit — făcîndu-le și mai departe, și mai masive, și mai inabordabile. Încercam să-l îndepărtez, nu puteam să-l îndepărtez. Nu mai avea rost să-l îndepărtez. Mă lăsam tot amintirii străine, nopțile se întindeau nesfîrșite, somiera patului se legăna ca un hamac marinăresc, diminețile mă găseau moale, aiurit, cu ochii injectați, plini de zîmbetul acela neînțeles. Am priceput mai tîrziu, dar asta a fost mult mai tîrziu,

după ce intrasem la Academia militară — atît de îndepărtat, parcă nu mai era povestea mea.

...Acum însă, ochii negri sub sprîncenele subțiri, aceeași voce, numai gleznelor, neacoperite de carîmbii cizmelor negre, simt în gură gustul bomboanelor de mentă care mi-au făcut suportabilă viața la secția de chirurgie...

— Iartă-mă, ți-am dat destulă bătaie de cap atunci.

Fata zîmbește, frîngînd lumina în dințișorii ei de zahăr cubic :

— Bătaie de cap a fost după aceea, cînd n-am avut bomboane pentru cursa următoare.

Coridorul spațios pustiu, pentru stewardese e o adevărată crimă să-și lase pasagerii fără bomboane. Cuvintele fetei se pierd înghițite de pereții lucioși. Caut disperat ceva de spus, conversația n-a fost niciodată una din calitățile mele, nu vreau deloc să o pierd pe fata subțire, neagră, roșie, gri și aurie, sprijinită de zidul verzui. Îmi amintesc IL-ul bătrîn și afumat :

— Ce mai face harabaua aia ? Aveam impresia tot timpul că se desface în bucăți.

Stewardesa suride în ea, ca unei amintiri ; se înalță pe vîrfuri, se lasă încet pe tocurele înguste ale sandalelor mici :

— IL-ul... e bar acum, în Herăstrău. Se strîmbă : eu am trecut pe curse externe, încă din primăvară...

...fusta cenușie, puțin mai lată ca un chimir de Șirnea dar reușind să aibă totuși *linie* ; puloverul roșu, mulat pe pieptul cast ; miresme subtile de Chanel, Dior, trebuia să mă gîndesc : miss Boeing. Avioanele impozante, elegante, căptușite cu mătase și catifea, mă cutremur, cerul meu de la 16 000 de metri, rece și atît de albastru. Vuietul surd al motoarelor puternice îndulcit muzical de amortizoarele de zgomot, în fișele marilor aeroporturi o nouă rubrică : maximul de decibeli admiși. Harta imensă pe care linii

drepte leagă Capitala de orașe cunoscute numai din cărți și din atlase, nume cu rezonanțe de ocean sau de băuturi servite în baruri exotice : Daiquiri... Știi că în Cuba există o plajă cu numele ăsta ? Pilotul cu cămașă albă de mătase strângînd semivolantul perfect finisat al unui mare aerobuz, minunea firmelor scrise în limbi neînțelese, glasuri melodioase de femei tinere în oăștile ușoare, prevăzute cu ventilație, să nu transpire urechile pilotului. Și brusc, furișat de sub plasa adăpostului, MIG-ul meu ascuțit, cu aripile boante trase lîngă fuselaj, cu silucta decupîndu-se neagră în lumina lunii pe cîmpul pustiu, lîngă zidul văruiț al celulei de alarmă. Capul acela blond pe o pernă, cu păr răsfirat, pentru că altfel n-ar avea nici un rost. '

— ... la noi, spune fata, Londra, Paris, astea-s de fiecare zi. Dar Buenos-Aires, sau Montreal...

...sau aerodromul meu auster, ascuns în cîmp, cu linii tăcute de avioane severe așteptînd sub husele cenușii, veșnic la pîndă. Simt undeva că părul capului de pe pernă amenință să devină negru, lins, lucios, pieptănat cu cărare la mijloc, strîns la ceafă într-o codiță tăiată ca la ponei, și parez brutal : nu, mulțumesc, nu servesc avioane cu W.C.

— Scuză-mă, arată fata în lungul coridorului, acolo unde o mîină face semne impacientate prin ușa întredeschisă — la revedere.

Se întoarce, pleacă mișcînd fundul mic, rotund, sub fusta Dior. Îmi închipui Parisul cel de fiecare zi, o groază de funduri rotunde sub o groază de fuste Dior și-mi spun că, oricum, avioanele cu W.C. par a fi și ele bune la ceva.

— Uite, degetele colonelului cărunt cu sprîncene negre se plimbă de-a lungul plăcii de celuloid pe care disting fantomatic oase, uite, acum o lună, cartilagiul era încă

desprins. De fapt aici era punctul critic pentru viitorul tău în aviație, capsula odată deschisă...

Pe ecranul mat de sticlă două poze, fiecare reprezentând un stadiu bine determinat în dificilul proces de refacere al umărului meu.

— Aici — degetul colonelului-medec se plimbă pe celălalt clișeu, care pentru mine e identic cu primul — aici se vede ce bine, ce frumos, ce perfect s-a lipit periostul...

Mulțumesc, salut și mă retrag. Pe coridorul pustiu, lipa-lipa, două piciorușe zvelte ieșind de sub o fustiță cosmopolită se îndreaptă spre ieșire.

— Vii cu mine ?

Bustul roșu se răsucesce, întrebător.

— Te duc în oraș, spun, și caut înnebunit cam ce-aș putea adăuga. Gratis. Sînt cu mașina.

— O.K., răspunde stewardesa, s-a molipsit din cursele ei externe, sînt curios să știu ce mutră va face cînd va vedea vehicolul lui Chioru. Ce mașină ai ?

Jos, în holul spațios, de-a lungul pereților se înșiruie acvarii mari ; în acvarii, printre alge verzi, înoată mișcînd leneș din coadă peștișori de aur cu ochi holbați. Nea Florică, tehnicianul de la barocameră, își hrănește favoriții cu purici uscați. Cobor tăcut cîteva trepte, abia ajuns între acvarii mă răsucesc scurt și răspund

— Mercedes.

Cuvîntul cade greu ; stewardesa brunetă s-a împiedicat de o treaptă, sau mi s-a părut ? Întind mîna, miss Boeing se sprijină fără multe mofturi.

Traversăm holul, peștișorii aurii ne urmăresc cu boturile lipite de sticla groasă ; ușa mare de la intrare, alte scări, de data asta largi, de marmoră gălbuie, ieșim în stradă. Vizavi, dominînd două Dacii 1300 cu silueta ei lugubră cățărata pe roți înalte, amfibia lui Chioru. Masivă, bălțată

ca un leopard gătit de război. Pe botul teșit, între farurile duble, puternice, ascunse după apărători solide de sîrmă groasă — un cerc nichelat închizînd steaua în trei colțuri, emblema mașinilor Mercedes. Deschid portiera grea, de tablă gofrată, fac semn, urcați !

Miss Boeing măsoară mașina cu un aer sceptic, de la roțile solide, înfundate în asfalt, pînă la vîrfurile antenei înalte încurcîndu-se în frunzișul copacilor de pe trotuar ; copaci misterioși, despre care niciodată n-am putut afla cum se numesc

— Am mai văzut-o. La Le Havre. Asta nu-i Mercedes, asta-i Queen Mary înainte de a fi dată la fiare vechi, ascultă-mă pe mine.

Se lasă pe călcîie, se înalță pe vîrfurile sandalelor snoabe, deslușesc fără greutate refuzul pe buzele strîmbate într-o grimasă ironică.

Alcătuirea tărcată, totuși, e un Mercedes autentic. Chioru a pescuit-o dintr-un cimitir de mașini, a băgat în ea bani cît pentru trei Mercedes-uri nou-nouțe, din acelea sport, și plimbă amfibia redivivus stîrnind cuvenitul interes peste tot unde apare cu ea. În fiecare primăvară, după ce apar ghioceli, reface minuțios vopseaua de camuflaj care conferă mașinii aerul trist și demn, de muzeu militar.

— Ascultă, spun fetei, vino cu mine, zece minute. Uită fumurile tale de stewardesă pe curse externe, uită Chevrolet-urile și Ford-urile nichelate care fac coadă în fața ușilor de cristal ale marilor aeroporturi, uit-o pe Queen Mary, odihnească-se în pace pe fundul mării sau cățărata pe vreun recif de corali, îmi amintesc plaja Costineștiului, ochii plutind în lacrimi pe puntea de comandă cu geamurile sfărîmate și ridic din umeri, Queen Mary o fi avut cîrmă sau tot o manivelă lustruită de vatman ? și, în general, uită tot, ce părere ai de asta, să uităm tot, zece

minute numai, n-ai încercat niciodată ? hai acum, și dacă nu-ți dovedesc superioritatea acestui Mercedes — mă înec, înghit icnit, bat cu palma insigna de pe bot, superioritatea acestui Mercedes în fața oricărui Rolls sau Jaguar, cobori și te duci în oraș cu troleibuzul 83.

Se întâmplă ceva cu stewardesa, mă privește în lumina ochilor cu ochi îngustați, văd alergînd acolo umbre, zgîrie-nori, minuni de pe toate meridianele planetei, aleargă, tremură, se șterg, și ochii rămîn așa, înguști, nemaiumbriți de nimic, au un aer rotund ochii înguști, cu albul bătînd cuminte în albastru — se întâmplă minunea asta, simplu, sub copacii neidentificați de pe trotuarul din fața Centrului Aeronautic Medical. Își mușcă buzele, sare și se instalează în mașina înaltă pe locul din față, lângă șofer. Urc și eu, clătinîndu-mă, pornesc motorul, debraiez, împing schimbătorul de viteze scurt și gros. Amfibia demarează lin, smulgînd roțile și lăsînd șanțuri adînci în asfaltul încins, cît de lin poate demara o mașină care a terminat, acum treizeci de ani, războiul ? Capota din prelată groasă e lăsată, gonim pe Șoseaua Nordului, vîntul curbează antena elastică, flutură părul strîns la spate al fetei. Opresc în dreptul porții de sîrmă împletită, sar jos, desfac sfoara putredă care leagă canaturile, poartă se cascadează gemînd greu, intrăm pe o alee îngustă a Parcului Herăstrău, trecînd pe lângă indicatorul alb din tablă, înconjurat de un cerc roșu-aprins. Manevrez cu grijă volanul mare așezat aproape orizontal, ca la camioanele de cursă lungă ; la ora asta parcul e pustiu. Trecem prin fața cîtorva busturi de scriitori vestiți și scriitorii vestiți privesc indignați carapacea blindată a Mercedesului, barbar pictată în culori de război. În dreapta e yacht-clubul, în stînga platforma betonată pe care sînt coborîte la apă

yolele, finn-urile și alte ambarcațiuni zvelte cu catarge înalte. În sartzurile și straiurile unor asemenea ambarcațiuni se încurcă strigăte de pescăruși. Pietrișul platformei scîrție sub cauciucul roților masive, așa cum a scîrțit nisipul plajelor africane, al coastelor siciliene ori al faalezelor normande ; botul mașinii se cufundă într-un val verde, tivit cu spumă murdară, apare iar, întreaga alcătuire se clatină și țopăie a recunoaștere pe apa lacului, sub privirile uluite ale paznicului cu tricou vîrgat de la yacht-club. Cuplez elicea, ambalez motorul, pieptul lat de oțel, fremătînd de amintirea apelor Mediteranei, spintecă în viteză valurile tulburi ale Herăstrăului. Sobra stewardesă pe curse externe, cu genunchii urcați pe canapeaua de mușama, rîde în hohote lingă mine, deasupra mea, cu coatele sprijinite de rama nituită a parbrizului îngălbenit, fără să ia în seamă picăturile de apă care-i udă fusta Dior și puloverul scump, Coco Chanel.

Ne despărțim la stopul din Piața Romană, flancați de autobuze și mașini ale căror culori pălesc pe lingă tancul meu ; înainte de a coborî, laș, o rog pe Miss Boeing să luăm împreună masa diseară. În oraș, ceva fără pretenții, așa... mă rog. Fata bate cu unghia arătătorului în geamul ceasului de bord, gest care mă termină pentru că-l credeam numai al meu :

— Peste trei ore am cursă. Saltă sprincenele subțiri, rînjește : Stockholm. Sare din mașină, direct, fără să mai deschidă portiera, se depărtează mergînd pe marginea trotuarului. Privesc prin retrovizorul cit un ecran mijlociu de televizor cum se amestecă cu mulțimea, dreaptă, subțire, și mîrîi :

— Urită și proastă !

Stopul trece pe verde, demarez brutal dorindu-mi din toată inima ca Miss Boeing să fi fost într-adevăr urită și proastă.

5

— Treci mai în față !

De la 20 000 de metri pământul este împiclit și ars, lipsit de viață. Se estompează, se amestecă într-un cenușiu gălbui toate culorile care, jos, ar umple paletele unui regiment de pictori. În stînga, puțin înainte, avionul lui Chioru, alungit, lucind difuz, lunecînd tăcut în apa albastru-închis, adîncă și înghețată — cerul stratosferei. Se disting clar, ca sub lupă, fiecare nit, fiecare literă a inscripțiilor mărunte de pe fuselaj ; între noi, molecule anemice de aer limpede și de ger — început de vid cosmic. Indicatorul de oxigen, segmentii se desfac, se apropie în ritmul respirației, normal, presiunea, temperatura în cabină — m-aș putea plimba în blugi și cămașă.

— Treci mai în față.

Glasul lui Chioru, sugrumat de casca etanșă, de oxigenul năvălind sub presiune, de antene. La înălțimea asta zborul în formație e dificil, menținuți cu greu de aerul puțin și sărac. Viteza — 2200 de kilometri pe oră, plutire legănată cu comenzile moi, îngreunate de inerția aparatului adulmecînd neliniștit cerul străin.

— 232, mai în față !

În căști, început de agitație. Împing maneta de gaze, MIG-ul freamătă ușor, cabrează greoi, marginea cabinei

luneacă neagră peste fuselajul argintiu, mă înțeapă dureros în ochi argintiuul tăios, aici tot ce e culoare și lumină arde. Chioru umple cabina cu trupul lui nesfârșit, șarpe de mare, cupola de plexi îi încovoiaie gîtul strîns în jugul lat de oțel. Se răsuțește, ridică mîna înmănușată, iumina crudă reflectată de oglinda retrovizoare fulgeră și arde ca o rază de cuptor solar, ghicesc grimasa din cabina avionului-cap. Turajul, conul, presiunea la ulei, din nou oxigenul. MIG-urile par încremenite pe cerul albastru, adică convențional albastru, cupola de oțel adînc care te soarbe primejdios, așa ceva nu există jos, unde toate au un nume cumințe. Jos, adică pămîntul nostru mort, ne întoarce aceeași față galbenă, mată, inexpressivă. Aici, prima oară, pămîntul devine planetă.

— Stînga, 50 de grade, pe 2—7—0.

Avioanele atîrnă cu boturile ridicate, prinse în sfori nevăzute de cheia incredibilei cupole albastre. În cutele de umbră ale bolții sprijinite pe masivi pilaștri de lumină — bănuiala primelor stele. Reduc motorul, ușor de tot, cîteva ture din cele peste 11 000 pe minut ale turbinei, stratosfera nu permite mișcări care-i tulbură brutal nemișcarea. MIG-ul lui Chioru se depărtează ca într-un vis, cu botul adîlmecînd prelung în cer.

— Menține locul în formație.

În cabina avionului-cap, vag început de enervare. Pentru Chioru partea romantică a profesiei începe după aterizare, pe Maria lui așa a eucerit-o, îi povestea, privind-o tîntă cu ochii mici sub pleoapele umflăte, cerul. Nu mai știu cum a pierdut-o. Ridic din umeri sub chingi, umerii mei de kapron, senzația de neliniște surdă cînd simți coechipierul în spate, prea în spate, și lipit de avionul tău.

La decolare, cînd am cuplat forțaful, coloana de flăcări ieșită din ajutorajul lui Chioru avea o culoare ciudată, mai

roșie ca de obicei ; rămân în urmă, încercînd să privesc în tubul negru, adînc, prin perdeaua de foc. Temperatura la gaze, normal.

— 231, temperatura la gaze.

— Normal.

Mi s-a părut ; mă plimb în spatele MIG-ului, puțin mai jos, legănat blind de aerul înghețat, stînga-dreapta, dreapta-stînga, lunecîndu-mi lin avionul de pe o aripă pe alta, atent să nu intru în jet. Uneori, marginea aripii sau deriva înaltă pătrund în fluviul invizibil de gaze arse, atunci metalul freamătă neliniștit, MIG-ul trepidează, se scutură brutal, se zvîrle într-o parte lovindu-mă cu capul de cupola cabinei. Înclin avionul, ies din zona de fluind fierbinte, revin în spatele avionului-cap încercînd să pătrund cu privirea și să înțeleg, dar altfel decît jos — secțiuni, viteze, temperaturi, așa simplu, aici, să pătrund cu privirea și să pricep ce se întîmplă în întunericul incandescent, licărind tainic. Injectoare arzînd subtile cocktailuri de hidrocarburi, turbina și compresorul rotindu-se înnebunate, încercînd să cuprindă și să îndesească aerul sărac. Și simt apropiată, parcă dintotdeauna, flacăra aceea nedomolită pulsînd scurt — se desfac legături ce păreau sudate pe vecie, se compun elemente noi, nebanuite, trăindu-și plin existența de o clipă — apoi se aruncă și se amestecă, mugind, cu torentul învîrtejit de soare dizolvat în metal, deasupra planetei străine.

★

Chioru stă întins, cu burta lipită de bordura de ciment a bazinului, fluierînd în surdină o melodie a lui Judy Collins — fata care știe unde se duce timpul. Zac moleșit pe nisip, să mă pătrundă soarele, să mă ardă bine, Grifon,

caniche-ul lătos, proaspăt sosit de la spitalul de cîini din București, ține isonul stăpînului său gemînd melancolic și suflîndu-mi fierbinte, puturos, peste față. Melodia nostalgică se tîrăște strepezită dintre dinții lui Chioru, Grifon se întinde uriaș, negru, amestecînd blana cu nisipul și suspinînd sfișietor. Ion mîrîie ceva despre cîinii ne-spălați, iau apărarea caniche-ului : „e mai curat ca tine“. Chioru zîmbește în timp ce fluieră, neașteptat de blind, fluieratul se transformă într-un șuierat care pare să producă suferințe de nedescris cîinelui ; se rostogolește pe nisip cu labele în aer schelălăind subțire, caraghios de subțire pîntru un caniche atît de mare.

— Allez, hop.

Asta-i Jorj. Își face vînt de departe, aleargă, schimbă pasul în fugă, prinde bătaia pe marginea bazinului, sare pleznîndu-se cu burta de apa rece, verde și albastră. Stropi mari se evaporă, sfîrîind pe pielea încinsă, Ion drăcuie, Chioru se răsucește cu fața în sus, șuierînd la nesfîrșit aceeași melodie a fetei care a aflat unde se duce timpul. Departe bubuie ceva surd, Grifon sare pe patru labe ca o pisică, ciulind — încercînd să ciulească — urechile blegi, pline de nisip, cîteva capete se saltă îngrijorate de pe plaja fierbinte :

— O să plouă...

Chioru privește sceptic pe sub pleoaple umflate cerul fierbinte, adînc, oală albastră pusă la foc fără pic de apă. Jorj înoată într-o manieră care ar face focile să moară de rîs, se agață de marginea bazinului scuturîndu-și lațele lungi și sărace din jurul cheliei, cine a mai văzut un aschel, fornăie, repetă :

— O să plouă...

Mă răsucesc cu nasul în nisip, Grifon vine, imens și murdar, să se lipească de mine. Tandru. Aud bocănituri

înfundate, tinichigii care repară tabla de pe acoperișul comandamentului, și-mi spun că pe căldura asta, cu tabla fierbinte... Mai târziu, dar asta a fost mai târziu, după ce am aflat că explodau proiectilele de la bordul avionului prăbușit — mai târziu mi-am dat seama că acoperișul comandamentului e acoperit de fapt cu țiglă, dar acum, zăcînd pe nisip, îl căinez în gînd pe bietul tinichigiu și mă pregătesc să intru în apă.

— Nene...

...fetița lui Zet, cu picioare subțiri, bronzate, pline de zgîrieturi albe. S-a oprit lingă Chioru, se apleacă :

— Nene, tata zice că a căzut un avion, să veniți...

Tropot greu de bocanci soldățești, fața asudată a furierului „to'aș'tan !” Văd trupul lui Chioru răsucindu-se lent, parcă filmat cu încetinitorul întîi umerii, apoi spatele, șoldurile căzute, abia la urmă fața pe care e înțipărită o neîncrezătoare uimire : „ce spune taică...”

— Un avion to'aș'tan, gîfîie soldatul. Cu tovarășul tan... Fulger ud, trupul lui Jorj țîșnind din bazin, nici-odată n-am înțeles cum a țîșnit așa, a apărut deodată pe mal, masiv, chel, șiroind de apă, cu pielea arămie înălbită de spaimă. O apucă de umerii firavi pe fetiță, o zgîlție brutal, zîmbetul strîmb, vinovat, de pe fața puștoaicei, se transformă în grimasă :

— Lasă-mă, nene !

— Ce avion ?

Chioru, rezemat într-un cot, pare să negocieze cu el însuși o chestiune foarte importantă. La pistă a rămas numai Vali, o încercare de motor pentru care nu primise încă aprobarea ; l-am lăsat pe treptele fierbinți de la celula de alarmă, cu combinezonul desfăcut și legat în jurul mijlocului.

Fugim uzi, dezbrăcați, Ion apucă să-i repeadă din goană un picior lui Grifon nimerindu-l în dosul lînos, caniche-ul chelălăie cu obidă, șchiopătînd după noi. Traversăm de-a dreptul, zgîriindu-ne mîinile și ochii, gardul viu care desparte strandul de comandament. Pe platoul asfaltat din fața intrării, mașina ARO a lui Zet demarează și motorul urlă, solicitat la maximum.

— Stai !

Nu știi cine a urlat. Ne repezim buluc în caroseria deschisă, trăgînd bluze și pantaloni pe trupurile ude. De parte, înspre capătul pistei, peste gardul viu de tuia, un nor negru de fum gros, săgetat de flăcări scurte, serpești, portocalii.

— A catapultat ?

Întrebarea atîrnă grea, fără răspuns lingă mine, cu mîinile înfipse în umerii cu epoletă de colonel ai lui Zet, Jorj privește tîmpit flăcările care încep să se înalțe și să se îngroașe. ARO se hurducă peste movile și pietre ; tăiem de-a dreptul peste cîmp, trebuie să ne ținem serios unii de alții ca să nu ne trezim aruncați din caroserie. În dreapta un camion minuscul aleargă pe marginea pistei, urmat îndeaproape de mașina roșie a pompierilor și de salvare. Mihai se strîmbă și injură urît

— ...de salvare.

Jorj e numai ochi, aplecat peste umerii colonelului, încercînd să ghicească, să afle cu o secundă mai înainte cam ce ar fi de aflat. Îl aude pe Mihai, se răsucesce, întreabă, cuvintele ard și biciuie înnăbușite, pline de ură :

— De ce mă ? de ce nu salvarea ?

Zet ridică o mîină de pe volan, apucă încheietura lui Jorj ; Mihai se face mic, continuînd să injure ; salvarea, cerul, pe Jorj, mașina care saltă și țopăie bezmetică pe ultimii metri de teren înțelenit, apropiindu-se de brcetela

betonată. O roată de avion se rostogolește spre noi, una din roțile principale, dreapta sau stînga, 220×850 mm, 8.5 atmosfere, 12 discuri groase de frînare — reflex stupid — se apropie, din ce în ce mai încet, se apleacă, șovăie, cade răsucindu-se în jurul axului smuls. Îi vedem, din goana mașinii, cauciucul scorojit, geanta pleznită și afumată. Degetele lui Zet se strîng, albe, pe încheietura încă udă a lui Jorj.

— Mama ei de aviație !

În jur umeri aduși îndărătnic înainte, capete plocate, încrîncîndu-se să privească pe sub sprîncene mormanul de metal ars, aripile frînte, risipite, deriva înaltă spintecînd deopotrivă cerul și pămîntul — întotdeauna deriva, așa rămîne, agătaia de cer, întreagă, nu degeaba caseta blindată a barografului e montată în derivă — și din cerul sîrtecat curge o lavă fluidă, arzîndă, care ne prăjește fețele, ochii, nu ne lasă să ne apropiem de avion. De la ceea ce a mai rămas din avion.

— Încă doi copii lăsați fără stăpîn.

Șoaptă scrișnită de om care știe, care simte ce știe, deși asta se întîmplă atît de rar. Fața lui Chioru e liniștită, numai două lacrimi zgîrcite, lunecate din colțul pleoapelor, se furișează de o parte și de alta a nasului gros. Chioru nu le șterge, se sumește în fum și în vîntul fierbinte, ridicîndu-și fruntea așa cum nu-l știu, parcă s-ar mîndri și s-ar bucura de lacrimile zgîrcite. Mă arde, mă apasă în capul pieptului, greu, deschid gura ca să respir aerul care vijiiie ciudat, străbătut de flăcări, aer incandescent amestecat cu foc, cu fum negru și cu metal frînt, aer de avion mort.

Furtunurile pompierilor aruncă apă, mașina uriașă cu turelă, geamuri groase de mică gălbuie, șuvițe subțiri,

ridicole în față zidului de foc. Doctorul se agită cu halatul lui în spatele siluetelor îmbrăcate în azbest, încearcă să treacă înainte, dogoarea îl izbește de fiecare dată, se clatină, se retrage stringînd la piept trusa de prim-ajutor, cu cruce roșie pe fond alb.

Trusa de prim-ajutor, să mori de ris.

— Uite-l !

Ion, cu mîna întinsă, arată într-un loc, nu i-ar fi trecut nimănui prin cap să privească acolo : în spatele ciulinilor, zvîrlit din scaun de explozie, frînt peste parașuta alb-portocalie pe jumătate ieșită din husa albastră, Vali, în costumul lui anti-g. Soarele joacă topit pe casca albă, cu vizorul plesnit. Mai mult am simțit decît am auzit strigătul răgușit al lui Ion. Jorj se smulge de lîngă Zet, vrem să-l urmăim, colonelul se întoarce, barează cîmpia cu umerii lui uriași — lăsați-l, și ne oprim bulucindu-ne în spatele lui, întinzînd gîturile, unii din noi, cei mai mulți — încă, pe jumătate dezbrăcați. Doctorul e singurul care alcargă în urma lui Jorj, spre silueta din spatele mărăcinilor. Își deschide în fugă trusa, Nae, Dumnezeule, aici nu ajută nici cel mai mare spital din Europa, dar trusa ta nenorocită din foaie de cort !

Chioru își înfige în ochii mei căutătura aspră a ochilor cenușii, neobișnuit de rotunzi și strălucitori sub pleoapele umflate, privirea curentează lucidă și rea :

— De ce ? hai, deșteptule, spune : de ce ?

N-o să știu niciodată dacă s-a referit la cauza prăbușirii, sau la prăbușirea în sine, e una din întrebările la care nu se cer explicații, ridic din umeri, flăcările ustură umerii arși de soare.

Zet se pune în mișcare gigantic, ridicînd greu picioarele, deschizînd drum printr-un obstacol invizibil, și ne înșirăm cuminți în spatele lui. Îmi spun că într-un fel pășim prin

noi, ne pătrundem și trecem prin noi înșine — ce găsim dincolo ? — în drumul scurt și chinuit peste câmpul uscat al aerodromului, spre locul unde întins pe parașută, cu capul răsucit în sus, privind vesel și tulbure prin vizorul pleznit, așteaptă Vali.

★

Pe Vali l-au pus în sala clubului. Sala mare, de curînd renovată, cu policandre atîrnate de tavan, cu coloane de stuc și cu parchet lucios pe jos. Sala în care astă-iarnă am serbat revelionul, în care simbăta trecută a fost bal, peste patru-cinci simbete va fi din nou bal, iar la iarnă vom sărbători, veseli și îmbujorați, Anul Nou. Sala elegantă, în care rulează de trei ori pe săptămînă filme aduse de la cinematograful din oraș, sala folosită de puștii de la școală pentru spectacolele lor, prilej de fală și mîndrie părintească. În ce mă privește, îmi propun să nu mai calc mult timp parchetul lucios pe care acum se tîrăște în tăcută procesiune o groază de lume. Sicriul e închis, așa sînt sicriile piloților, închise, la capătul îngust și jos, la picioare cum ar veni, Vali, în costum de zbor, zîmbește celor veniți să-l petreacă de pe cartonul mat al fotografiei 20×30. Chioru își mușcă buzele, se înclină adînc, deșirat și nenorocit, în fața fotografiei ; merg în spatele lui, s-a uscat și mă ustură gîtul. Garda de onoare, patru locotenenți tineri, indecent de tineri, de înalți, de subțiri, sclipindu-și în lumina răsfrîntă de cristalul policandelor aurul cucilor de pe piept și de la șepci. Cineva mă împinge, mototolesc în mîini marginea caschetei, ridic din umeri înspre poza lui Vali, ies.

Afară, pe scări, așteptăm tăcuți camionul mare, decorat cu stambă roșie și neagră, care va transporta sicriul

la București, Ghencea, alea piloților căzuți la datorie. Chioru mă trage de mîncă, să mergem, Chioru e dintre cei care-și digeră durerile singuri, chiar dacă așa durează mai mult. Nici mie nu-mi place, e ceva în neregulă, cucoane pe care nu le-am mai văzut, preocupate de etalarea toaletelor, plutonierii din fanfară discutînd nepăsători, eu ce-aș face dacă aș fi plutonier în fanfară, cîntînd la nunți, botezuri și înmormîntări? La o parte, în soare, grupul tăcut al piloților. Aș fi preferat ceva simplu, ar fi fost infinit mai complicat, lucrurile sînt înscrise în ritualuri precise. Chioru rinjește sec, „vai de capul tău“, de ce, să-l fi îngropat în capul pistei, numai piloții, jetul motoarelor ar fi bătătorit și ars pămîntul pînă nu s-ar mai fi cunoscut nimic. „Zorileanu, face Chioru, dar la a fost epoca romantică. Haidem.“

— Veniți puțin.

Jorj a slăbit cinci kilograme. Palid, umbre vinete sub ochi, uniforma curge șifonată pe el, oprită numai de labele mari ieșindu-i din mînci — uniforma obișnuită, kaki, prin toată mulțimea dichisită; pînă și soția lui Vali e pieptănată și pudrată. Plozilor, doi băieți agitați, încă nedumeriți, obosiți să tot fie centrul atenției, atirnați cu mînuțe lipicioase de fusta unei vecine binevoitoare, li se întind bomboane din toate părțile. Bine, de bomboane nu vor duce lipsă o vreme. Îl urmăim pe Jorj trecînd printre grupuri și grupulețe, ieșim în alee, traversăm liziera pădurii de salcîmi din spatele ultimului șir de blocuri, ajungem pe platforma rotundă de ciment, capacul unui fost rezervor de apă. Pe cimentul încălzit la soare, un morman de rachete de semnalizare, grenade fumigene, petarde, focuri bengale. Chioru atinge cu virful pantofului lustruit o petardă groasă, tubul de carton se rostogolește

dînd la iveauă capul de mort desenat pe etichetă... Jorj lămurește scurt :

— Arsenalul lui Vali.

Vali era piroman, îi plăcea să lanseze artificii, să combine explozii, să producă perdele de ceață înecăcioasă ; nu credeam că dispune de o bază materială atît de impresionantă.

— Mă le-a aruncat — arată Jorj grămada de artificii — să nu dea puștii de ele.

...copiii, speriați și nedumeriți, năclăiți de bomboane. Se uită atent la mine, la Chioru, se întoarce, pleacă ; simte că îl privim, încearcă să-și ridice umerii căzuți, face doi-trei pași cu pieptul umflat, renunță, dispare printre salcîmi, abia acum îmi vine să urlu. Să mă las pe coadă, să-mi ridic botul spre lună, să urlu jalea mea — aici, îngropată în cel mai fierbinte și mai tainic ungher, pe care nimeni nu trebuie să-l cunoască, pentru că atunci n-ar mai avea nici un rost. Chioru mormăie și trimite cu un șut bine țintit petarda groasă în mijlocul mormanului de explozive :

— Puțină greață. Nu toți, dar dacă ai avea un detector de minciuni, te-ai îngrozi. Tu, fiule ?

Ridic din umeri, pentru mine Vali a fost unul din piloți, adică foarte mult sau nu chiar atît de mult, depinde cum o iau, dar sînt situații care nu admit decît o singură alternativă, cea mai crudă, cea mai pură, cea mai dezbrăcată.

...Eram obișnuit ca locul de lîngă mine să rămînă gol, încă din școală, face parte din profesie, „noi și balerinele“ — mormăia Chioru ; din șaiszeci cîți eram la început, brevetaserăm vreo treizeci din care numai opt-zece zburam încă pe supersonic. Asta în zece ani de aviație : figurile se voalau, după trei zile totul era ca înainte ; pe urmă

apăreau locotenenți idealiști, ureau în avioane, aripile de dural se acopereau cu un puf ușor, moale, cenușiu. Locurile goale se umpleau, eu simțeam șirul umerilor cu epoleți întrerupt. Uneori discret, comisia medicală, altă categorie de aviație, aterizau avioane mari, vopsite în culori de camuflaj, cu foști vânători trudind la manșele — semi-volane masive, posturile de pilotaj erau pline de nostalgii grele, amintiri de bucle, tonouri și viraje înclinate la mai mult de 25° . Se vorbea pe un ton degajat de ceruri străine, aeroporturi de vis, culoarea oceanului și foșnet de palmier, rânjeam, era ceva în vocile astea care, simplu, nu se potrivea.

...Alteori brutal, așa simțeam lipsa, cu umerii goi, ne-sprijiți de alți umeri, păsările din metal ștanțat intrau în carne sub apăsarea lemnului greu de stejar, undeva se auzea o fanfară, garda de onoare cu mânuși albe, atât de inutil, gheara fierbinte strângea de gît aiurea, nu *atunci*, ochii uscați, spatele drept, puțin prea drept, dar era un moment când coarda pleznea, imprevizibil, corzile astea întinse prea tare și care pleznesc știind. Biserica de lemn bătrîn, lemn înțelept, fibrele grinzilor se împleteau la colțuri prin minuni de ingeniozitate veche de șapte secole, ochii ghidului erau albaștri-albaștri sub sprîncenele cărunte, mișca dezinvolt cizme de cauciuc pe scîndura obișnuită cu apăsarea tălpilor de domn și de războinic. Călcăm cumva pe vîrfuri, îmi părea rău că nu sînt cu ghetetele de zbor, podeaua ar fi încuviințat scîrțîind, recunoscînd călcătura.

Atunci a venit, drept, înalt, subțire în costumul de zbor ajustat, îi luceau vag fermoarele sub lumina puțină prelinsă prin vitraliile opace de vreme, Victoraș Crăciun; pista, celula de alarmă, mutra încurcată, cot la cot cu Chioru, zburaseră prea jos, veniseră cu avioanele lovite

de păsări ; pe urmă. pasajul de la Universitate, balonul alb, elegant, și iar silueta subțire în salopetă de zbor. Asta-i.

Am așteptat până când biserica s-a golit, fibra grinzilor masive se întindea aurie prin șapte-opt secole de înțelepciune, lemn care vede și știe ; leagăne, butoaie de vin, sicrie. Am întins mîna și am mîngîiat scurt peretele apăsînd palma, locul era moale, lucios, cum numai lemnul îndelung mîngîiat poate fi.

Luminările se strimbau subțiri, ceara galbenă albea și se fărîma în grăunțe uscate ; am căutat o luminare mai întreagă, am aprins-o, nu de la altă feștilă, m-am dus, am luat cutia cu chibrituri, gămăliile de fosfor alunecau pe seul scurs. am apăsat, flacăra galbenă improșca picături de grăsime incinsă, am aprins lumina subțire și am înfipt-o în talerul cu nisip. Mă simțeam mic, și umil, și cumplit de nedumerit ; am mers spre ieșire, prin vitraliile opace mă însoțeau dealuri viorii.

Afară era o livadă cu pruni, și un cimitir împrăștiat liniștit pe sub prunii aceia. Mergeam pe o cărare de nisip, am trecut pe lângă un mormînt mic, piatră albă, simplă, literele săpate și umplute cu vopsea neagră ; în unele locuri vopseaua sârise lăsînd urme cenușii. pe albul mat, era o fată tină, învățătoare, se țira o umbră tăcută pe dealuri, Natalia Cancer moartă de cancer.

...Dar Chioru gîndește altfel lucrurile astea, nu m-am lămurit încă cum funcționează mătăhăloasa lui alcătuire. Se apleacă, aranjează rachetele pe margini cele verzi, în mijloc cele roșii, cu două și trei stelute. Desface cîteva cutii ambalate în hîrtie cerată, trage o diră grbă din praf de pușcă pînă lângă un bolovan mare, de calcar dobrogean, cu cochilii de scoici arhaice lucind alb în roca roșiatică. Ne așezăm în plin soare, pe iarba săracă crescută

greu prin frunzele căzute toamna trecută, și toamna răstrecută, și încă multe, multe toamne strătrecute. Soarele arde umerii prin țesătura fină a uniformelor de gală, șapca mea, așezată în iarbă, e la fel cu cea care zace pe capacul sicriului din sala clubului albastră, cu șnur gros, galben și cu aripi de aur.

— Ascultă, eu...

Chioru ridică un deget în sus și ciulește urechile. Prin aerul fierbinte, încremenit, se aude solemn marșul funebru; Schubert, uite cum rămîne vestit un om. Îmi închipui plutonierii din fanfară asudînd încolăciți de alama fierbinte a tromboanelor, baluri, nunți, înmormîntări. Întind mîna după brichetă, repezit :

— Nu încă, spune Chioru.

Cîteva furnici cară un gîndac verde peste dîra de praf de pușcă. Chioru se întinde, spulberă cu un bobîrnac procesiunea de insecte, păcăne din brichetă, apropie flacăra, aproape invizibilă în lumina puternică a zilei, de fitilul improvizat.

Focul aleargă repede, șuieră prin iarba uscată, îl urmăresc după fumul scurt, albăstrui. Șovăie o clipă, se pierde sub mulțimea de petarde, rachete, luminări fumigene...

Lumina zilei pălește și se retrage în fața izbucnirii de culori incandescente. Se înalță un stilp de ceață roșie-strălucitoare, înfipt ca un semn de exclamare în mijlocul cerului albastru. Șuieră, bubuie, fulgeră, rîcoșează în ziduri de lumină, rachetele trasează arcuiri prelungi, marcîndu-și înălțarea cu scînteii aurii; sus de tot, acolo unde traiectoria se frînge, izbucnește o floare de foc cu două sau trei petale arzătoare. Am petrecut destule nopți cu Vali în celula de alarmă, am zburat plan la plan cu el, știu că de acolo de unde e privește mult mai încîntat spre

rugul nostru, decît spre şerpuirea domoală a oamenilor urînd fanfara şi camionul cu obloane lăsate — dincolo de liziera de salcîmi.

Răscolese cu virful pantofului cenuşa fierbinte, asta-i, tot ce era de ars. a ars. De sub pantof ţişneşte şuierînd o flacăară, se înalţă — stea, aproape s-o pierd din priviri, pocneşte sec, se desface sus în trei petale roşii, arcuindu-se graţios spre pămînt.

*

Nu pot spune : „am obosit de avioane, de aerodrom, mi-e lehamite de Chioru, aspru şi mohorît“, asta sperie, îndepărtează, dar altceva n-am ce spune, şi-mi sparg capul să găsesc totuşi ceva care să ţină loc de introducere : „şiii, de cînd nu ne-am văzut...“ Mai bine aş căuta-o pe stewardesa brunetă, dar sînt unele lucruri care se negociază numai între prieteni vechi, pentru că ei, prietenii vechi, au o groază de calităţi, ghicesc, nu e nevoie să le spui, îşi dau seama, după tonul vocii la telefon, după privirile lunecate prin colţuri, după frămîntarea miinilor care nu-şi găsesc locul, chiar dacă n-am fost împreună ani — îşi dau seama că se întîmplă ceva, aproape n-are importanţă ce, şi ştiu cum şi cînd să întrebe : „ce-ai pătît?“, aşa, să simt ce important este să afle ce-am pătît, şi atunci nu mă mai retrag, poate chiar vorbesc; nu mă liniştesc numai în prezenţe tăcute şi calme, mă descarc, tone de mîl şi de piatră grea, adunate de mult, prietenii vechi. E una din situaţiile acelea, puţine, cînd pot spune : „am dreptul!“ şi eventual să bat cu piciorul în pămînt. Sînt pe teritoriul meu, cu prietenii vechi.

Semnalizez stînga, maşina intră, hurducîndu-se, pe strada strîmtă, puţin circulată. N-am ştiut niciodată cum se numeşte strada asta, pe tăbliţa ruginită, prinsă anapoda de

un zid acoperit cu iederă, nu se deslușește decît „scriitor, 1825-1904“. Habar n-am ce scriitor s-a născut la 1825 și a răposat întru Domnul 79 de ani mai târziu. Untiera gălbuie pipăie cu lumina farurilor smocuri mici de iarbă răsărite între pietrele pavajului, cauciucurile fișii uscat pe iarba prăfuită. Oprăsc, cobor în fața vilei mohorîte, decupată negru pe întunericul albastru din jur. Încui mașina, îmi amintesc că în cartierul ăsta liniștit nu era nevoie. Fac cîțiva pași pe trotuarul crăpat, porțița de sîrmă împletită chițăie jalnic. Acum, pe aleea scurtă, mărginită de zade, o să apară o siluetă de fată întrebînd cine a intrat. Nu apare nici o siluetă, au trecut totuși niște ani, merg pe lîngă zadele înalte, distonînd cu orașul, două pe o parte, două pe cealaltă, ce idee, zade, de fapt nimic nu se potrivește aici. Aștept în fața treptelor de ciment, aștept — ce ? urc ? nu urc ?

Am urcat, bag arătătorul în gura leului de bronz, apăs, în fundul gîtlejului, butonul soneriei. Colții tociți îmi zgîrie degetele, avertisment. Pași ușori în dosul ușii masive de stejar, revăd mozaicul antreului în lumina becului slab, o voce caldă de fată : „cine e ?“, „Eu“, ce stupid, n-am găsit altceva : vocea din spatele ușii nu-și pierde claritatea și căldura : „care eu ?“. Înghit un nod, nu credeam să fie așa de greu, stărui : „eu“. Acum o să urmeze iar : „care eu“, astea sînt cuvintele la care mă întorc și plec. M-am răsucit pe jumătate, ușa se deschide, lumina din antreu, năvălind, mă face să clilesc.

Fata privește amabilă pe sub sprîncene cum clilesc, e una din surorile Anei, Olga sau Ileana, nu pot să le deosebesc, personaje misterioase pe care n-am reușit niciodată să le pricep dispăreau prin ungherele casei mari însoțite de tipi înalți, cu ochelari. În orice caz a crescut, eu o țin minte aproape puștoaică, ea nu mă ține minte deloc, întreb :

— Ana e acasă ?

Am timp să traversez oceanul dus-întors pînă cînd Olga sau Ileana înclină capul da, e acasă. Să mergem, „vă conduc“, zimbesc interior. fată dragă, în casa asta nimeresc o monedă căzută în crăpătura parchetului, și încă legat la ochi cu cîrpă neagră ! Închid ușa, broasca pocnește sec. merg după fată, nu e nevoie să-mi amintesc sau să recunosc ceva. așa-i, prietenii vechi și casele lor rămase aceleași mereu. S-a făcut frumoasă Olga sau Ileana, frumusețe oparte, de țărancă rusă.

Blugii strînși îi mulează picioarele, sînt ispitit s-o întreb dacă mai are sub genunchi semnul acela albicios, ca o semilună. se lovise rău căzînd dintr-un cais, dar nu-mi dau seama care dintre ele este, tac. Urcăm scara cu balustradă nichelată, ce gust, la interiorul ăsta s-ar fi potrivit mai bine o balustradă din stejar masiv, una din balustrădele liniștite, de lemn greu, nici măcar prea finisată, luncînd încrezătoare sub palma umezită de atîta așteptare. Ana citește cufundată în fotoliul larg ; o javră mică, portocalie înfășurată într-o toală veche, i se lăfăie în poală. Hotărit, există o fatalitate, în timp ce fac ultimul pas am timp să adun în gînd : Grifon, permanență, caniche-ul de la Costinești, acum jigodia asta nedefinită. Spun „aligator“, adică vreau să spun, mi se plimbă în gitlej un nod cît un ascensor de mină. Tușesc, ascensorul huruie și se prăbușește în adînc ; Ana înalță capul, cartea cade cu zgomot, repet, de data asta tare și deslușit : „aligator !“. Mai tirziu îmi spun că am fost puțin strident, dar Ana zîmbește și răspunde :

— Aligator !

Salutul nostru vechi, încă de cînd mergeam la grădinița din strada Paris și habar n-aveam ce-i acela aligator, dar ne plăcea cum sună, așa că l-am adoptat și menținut chiar după ce ni s-a spus că aligatorul mănîncă

oameni. Aligator, de fapt, „alligathohrr“ pronunțat apăsător, cu „r“-ul graseiat prelung, salutul nostru pe care nu l-am uitat și asta înseamnă ceva; dar mai e tonul potolit, calm, măsurat, prea potolit, calm, măsurat, fără nimic dedesubt, asta nu-mi place, mă furnică îndepărtat și alarmant, ca o primejdie ascunsă pîndind dincolo de a noua vale. Mă frămînt pe picioare, nu știu ce să fac, nu știu ce să spun mai departe. Ana saltă cățelul deasupra capului, așa înfășurat cum e, labele subțiri, triste, vislesc lent aerul deodată dens și greu de respirat :

— Îl cheamă Bismark !

...ca pe bătrînul cancelar, tunurile Krupp, coifurile cu țepușă. „Guten morgen, Bismark“, la atît se rezumă germana mea, pocnesc călcîiele, nu așa sonor cum aș fi vrut, cancelarul privește flegmatic cu ochii bulbucați, din botul melancolic picură ceva tuibure. „E răcit“, explică Ana, același ton potolit, care amestecă și pune cățelul laolaltă cu aligatorii brun-verzui zăcînd la soare pe malurile Amazonului; ridic din umeri, răcit sau turbat, am venit aici, nici eu nu știu precis pentru ce, în nici un caz pentru cancelarul ramolit și guturăiat. Prietena mea veche șterge cu colțul cîrpei, de fapt o vestă de vînătoare uzată, ruptă, șterge nasul cățelului și-și face de lucru cu urechile blegi, portocalii; au trecut ceva ani, trebuie să ne obișnuim iar. Încerc să-i prind privirea, Ana, nu reușesc, ține ochii în jos, tare o mai interesează urechile blegi, portocalii. S-a schimbat prea puțin, adică nu s-a schimbat deloc, prietena mea, încerc să sper că și pe dinăuntru a rămas cum o știam. Mozolește între degetele cu unghii... ei, asta-i o surpriză, unde-s unghiile tale rupte, crăpate, roase, nu prea curate, unghiile tale de frondă, ghearele alea nonconformiste?, între degete cu unghii ovale, fine, ca scoicile acelea fragile, trandafirii, frămîntă urechea că-

telului, asta-i, capul plecat, părul blond, pierzându-se în gulerul răscoit al unei cămărești, cu buzunare pe piept; mă învăluie mișul de Sus, salopeta matlasată, strada „Petru Groza“. Trusa scumpă „Richter“ izlă de parchetul prăfuit al clasei, instrumente oțel lustruit risipindu-se în toate părțile restaurantul, grădina zgomotoasă și indece Palatului, n-aș fi crezut așa un local acolo, vodcă clătinându-se în același ritm cu umez plins înăbușit. Fac doi pași, greu, niciodată doi pași pot fi atât de greu de făcut. Ar fulgeră scurt o spaimă prin ei? N-am timp pe covorul moale, îl apuc pe Bismarck de cit pot de delicat, îl depun pe covor, lângă fruntea pe picioarele fetei, înregistrând în tânghițat oprit între buzele Olgăi? sau Ilenei ridă pînă or s-o pună în sicriu de atîta rîs. exact unde lincezise cancelărul de fier, A în treacăt mina prin părul meu, e grozav întind, mă ghemuiesc iar, mă răsucesc ca o la mult soare. Aud clanta pocnind, Ileana topit discret, era și timpul; a rămas Bismarck lângă mine, încearcă stîngaci să mi se cațere un cuțu dulce, nu-mi arde de cuțu dulce. am venit să trec o parte din ce mă apasă asupra ta. Nu e un gest cavaleresc, prietenii! achită-te de noaptea aceea rece, despletită împreună străzile, copleșiți de înfrîngerea mult, nu știam, era vîrsta cînd iubirile dor în dinți încheștați și pumni strînși, înfundat „Tu ești bărbat“, oho, ce mai bărbat ei

bărbat, nu bănuiam că vine o seară cînd toată bărbăția se surpă și alerg ca nebunul cu mașina galbenă, 250 de kilometri, să mă dau gratis într-o poală de fată. Cu haine, avioane și restul — fie și după ce am gonit un șoricar de acolo. Iar după ce am făcut toate astea, sînt atît de laș ca să mă simt bine. Nerușinat de bine.

— Știi...

Nu pot. Nu se potrivește cu mine — cel de aici — cu Ana, cu camera liniștită, nu se potrivește sfera portocalie cu șerpi negri de fum crescînd monstruos, vuietul aerului sfișiat, copacul agățat cu ghearele crengilor contorsionate de universul carbonizat, încercînd să rețină pămîntului ceea ce ar fi trebuit să fie al pămîntului. Pentru asta trebuie să ții o manșă în mînă.

— Ce-i cu tine ?

...dar altfel decît ar fi trebuit, de-a valma cu Bismark și cu aligatorii. Mă strîng în mine, mă simt mai departe nerușinat de bine, încerc să nu iau în seamă gheara rece, fină, care strînge prevenitor gitlejul. Au trecut niște ani, dar a fost ceva înaintea acestor ani trecuți, lucruri care nu se uită.

— Ana, eu... adică, uneori, se întîmplă — mă poticnesc, mă adun : se întîmplă ca bărbatul dominator, tipul hotărît și dolidora de decizii, cel despre care toți spun că ar trebui să fie pe undeva, prin mine, — pleacă. Pleacă fluierînd, aviatorul cu ochi de șoim și nervi de oțel, dispare, se duce învîrtindu-se. Atunci rămîn...

...Presimt ce o să se întîmple cu o zecime de secundă înainte de a suna, știu că mă apropii vertiginos de a noua vale, am ajuns în buza ei, atunci cînd soneria chiar sună, întrerupîndu-mă ca acum cîțiva ani, ca totdeauna — gheara fină care strîngea înfiorat ceafa coboară jos, mai

jos, și undeva, în stînga. Ustură degetul zgîriat de colții leului de bronz. Ana mă dă la o parte, blind, dar o face așa încît mă simt lovit de un bocanc peste gură ; bocanc greu, din piele groasă suprapusă în straturi, cu capse strălucitoare, cu talpă turnată, cu un șanț săpat în talpa aceea turnată, special pentru prinderea legăturilor de schi.

— Așteptam pe cineva.

Mă ridic în picioare, nu era nevoie să-mi spui. Și încă, știu pe cine. Cancelarul Germaniei lipsit de sprijin se rostogolește pe covor, labele subțiri bat aerul cu disperare. Intră un tip înalt, rumen ca un ionatan, frumos ca un afix frumos, într-un costum impecabil ; Ana a avut întotdeauna slăbiciune pentru tipi înalți, frumoși, în costume impecabile. Se holbează la uniforma mea, la genunchii boțiți. Mai trebuie să-și șteargă fața, obrații roșii, cu batista ieșind discret din buzunarul de la piept. Și să-i sărute Anei mîna.

Asta face, se șterge cu batista, dar nu cu cea de la piept, are alta, scoasă din buzunarul interior — stînga — al sacoului cu linii atît de precise ; se șterge tacticos, împăturăște batista, o introduce grijuliu la loc, îi sărută Anei mîna. Întoarce spre mine fața, i s-a încrețit fruntea de efort, mă cîntărește, mă clasifică, întinde mîna

— Bună seara !

...chifteaua umedă, lipicioasă, ieșind din manșeta cămășii pastelate, subtil asortată cu costumul.

— Nu ne faci cunoștință ?

Așa mormăie ceva, se ridică, balansează mîna prin aerul dens, de la unul la altul. Ce-aș mai pleca, Reginald, numai el lipsea, n-a lipsit prea mult. Stăm vreo două sute de ani uitîndu-ne unul la altul, mă doare gîtul, mă ustură buzele întinse într-un zîmbet amabil, înjur în gînd, o mie

de diavoli din cei răi, ascunși în cele mai întunecate străfunduri, își fac loc încet-încet spre suprafață...

Bismark scîncește, tipul constată : „o achiziție nouă“, sînt sigur că s-a referit la cățel numai după ce îngenunchează pe cîcovor, lingă șoricar, cam unde am stat eu înainte ; acum însă fotoliul e neocupat, asta e bine, liniștește. Mîngîie cățelul, degetele moi alergînd, lăsînd dire în blana scurtă ; îi pipăie urechile, pielea capului, parcă ar vrea să-l cumpere și să-l trimită la o mare expoziție chinologică. Ana, în picioare, tace apatică ; privește scurt spre mine, dacă nu i-ăm uitat ochii, în ei licărește ceva care s-ar numi reproș. Bine, plec, și dintr-o dată trebuie să-mi amintesc, trebuie să-mi spun, să mă adun iar, aviator, căpitan, pilot de vînătoare, comandant de patrulă, instructor de zbor în toate condițiile meteo — ziua și noaptea, campion la înot pe garnizoană și posesor al insignei „Prieten al cărții“, trebuie să-mi amintesc toate astea ca să mă pot *sprijini* ; pămîntul cel solid a luat-o razna învîrtindu-se bezmetic prin spațiu, și ducînd cu el... Nici prietenii vechi nu țin veșnic.

Mă reculeg, mă regăsesc sobru, cît de sobru pot. Reginald se simte la el acasă, cu pielea bine întinsă pe obraji, cu hainele bine întinse pe corp ; nicăieri, nici o cutuliță.

— De unde-l ai ?

Mina-chiftea țintuiește cățelul pe arabescurile covorului ; brusc mă cuprinde o duioșie fierbinte pentru bietul cancelar, care n-are nici măcar amintiri drept sprijin.

— L-am cumpărat, explică Ana.

— Bani aruncați, spune Reginald, dar o spune greu ca mercurul, cuvintele cad ca o sentință definitivă după un proces lung și întortocheat. Se ridică, își scutură pantalonii, genunchii au rămas la fel de impecabili, la fel de preciși, repetă „bani aruncați“, cuvintele strivesc, turtindu-l

pe Bismark și încovoiindu-mi spatele care, oricum, de mult nu mai e țeapăn.

— Uite aici, arată tipul, tonul doct, liniștit, logic, știe ce spune, perfect, degetul desenează în aer curbe precise — granit — uite, aici, șoricarii de rasă au un fel de creastă osoasă. Și negii, cel puțin cinci negi. Ce mai, te-a păcălit.

Se plimbă, pășind neglijent deasupra cățelului ghemuit pe covor :

— Să-l dai cuiva, și mâine — socotește, se încrunță, nu, mâine n-am timp, poimâine, da, mergem la o canisă, îți fac rost de un șoricar autentic. Cu pedigree.

...canisă, cu doi „s“, Bismark își ține sufletul în ochii bulbucați și lăcrimați, dar e ceva în aer care nu mă lasă să plec.

— Îmi pare rău, spune Ana încet, cu...

— Poate-l vrea domnu'... Reginald schițează un gest între mine și cățel. Ia un fursec dintr-o farfurie de cristal, asta-i interesant, mi-l apropie într-un fel și-l face chiar vulnerabil, îi plac fursecurile, ce slăbiciune fermecătoare, nevinovată, îmi spun că niciodată nu trebuie să pierd speranța, pină și stîncile cele mai dure au fisurile lor. Bismark riscă o mișcare timidă din coadă ; sînt copleșit, înduioșat de tip, de fursecul lui, de hainele bine croite, de cunoștințele despre craniile de șoricar.

— Poate-l vrea domnu', repetă Reginald. Ca mascotă. Suge fursecul, pare încîntat de ideea lui. Ca mascotă, în avion. Să facă parte din echipaj. Să se bucure și echipajul.

Nu se vorbește pe tonul ăsta ; degetul zgîriat în colții leului de bronz ustură, din ce în ce mai tare.

— Eu nu zbor pe avioane cu closet...

Reginald mușcă aerul în gol, la cîțiva centimetri de fursec. Dumnezeu, Ana, numai de asemenea baftă ai

parte ! Mîngie meschin și alină aerul năuc cu care obrajii rumeni molfăie în gol.

— Eu zbor la vînătoare, mă simt dator să lămuresc. Nu-mi place ca după zbor, pardon, să merg să golesc containerul în dosul hangarului...

Reginald renunță să mestece, mă privește, pentru prima oară, cu sincer interes :

— ...Spirituali băieți, aviatorii.

Se adună, își îndreaptă spatele, adoptă un ton ponderat : „aveți o viață periculoasă, piloții de vînătoare“.

Îmi pare rău pentru Ana, dar nu mă pot opri ; și pe urmă, a fost reproșul acela :

— Da. Și cînd te gîndești că nici nu merită.

— Ce nu merită ?

— În general, nu merită.

...tablele de șah trîntite, kapronul gros, fermoarele, goana, zgomotul, șocul cumplit de la decolare, trupul frînt peste parașuta alb-portocalie pe jumătate ieșită din husa albastră, copacul ars, dar astea sînt lucruri care nu se spun, să se adune, să fermenteze, să otrăvească cu încetul veninul lor amar, atît de fierbinte.

Reginald se răsucește spre mine, fursecul rămîne atîrnat pe marginea gurii, ca mașina șerifului agățată miraculos deasupra prăpăstiei adînci în ultimul film american de la T.V.

— Nu înțeleg ! Ridică din umeri, e atît de plin de el, mă mir că nu pleznește. O fi strîns în cercuri de oțel sub cămașa apretată, o clipă vreau să-l rog să se dezbrace, ca să mă conving. Mormăie agasat, aleargă după ceva în creierul lis, nu e obișnuit să i se răspundă, asta îl aruncă într-o apă adîncă și limpede de incertitudine. Ochii opaci fug de la mine la Ana :

— Nu cumva...

— Du-te dracului, articulez rar și distinct, cât de rar și de distinct pot. Du-te dracului, Reginald.

Mașina șerifului alunecă șovăielnic în prăpastie; buzele moi, frumos desenate, se închid peste nenorocitul de fursec. Mă inclin spre Ana, acum chiar plec, și încă țeapăn, cât pot de țeapăn. Păcat că nu port zale și spadă, ar fi de efect teaca îngrijit lucrată în lemn de tek, ciocnindu-se sonor pe coapsa învelită cu fișii elastice de oțel. Refac — invers — drumul de la venire, covorul, scara cu balustrada niche-lată, ușa grea, leul de bronz, zadele, porțița de sîrmă împle-tită. Abia acum mă dezmeticesc că Ana e lângă mine, „n-am crezut...”, începe, ce-ar fi fost de crezut ? „Te rog să mă ierți”, o întrerup, dau să spun ceva, nu e nimic de spus. Gata.

— Să mai treci pe aici — face Ana, din cum vorbește poți crede, într-adevăr, că i-ar face plăcere să mai trec pe acolo.

Ies în stradă, încă din curte am ochit lucrarea mată, argintie, a unei capote înghesuită în Dacia mea. Sigur, a oprit cu bara de protecție în bara mea, două mașini lipite pe strada pustie, tipii convinși că soarele răsare numai să le rumenească lor obraji. Am un chef nebun să scuipe pe automobilul lucios, să-i șterg lustrul, să ruginească în coji urite și rugina să se împrăstie în vînt ; mă apropiu mestecînd în gol, strîngînd saliva, între fălci, îmi fac vînt și înghit scuipatul, fluierînd admirativ. Mașina BMW 2800 Bavaria, masivă, frumoasă, dormitează leneșă și încrezătoare la marginea trotuarului, ascunzîndu-se sub tablele perfect finisate ; Dacia mea, niciodată n-a adus atîta cu o untieră pe patru roți. Pornesc și demarez ușor, să nu tulbur somnul frumoasei adormite cu gaz înțepător de eșapament ; ne depărtăm, în timp ce BMW rumogă

pașnic, în amintirile ei de mașină, iarba săracă și prăfoasă păscută de mult între pietrele pavajului cine știe cărui burg.

Lucrurile mari se consumau între mine și avion. destul de sus și destul de departe ca să mă simt în siguranță. Adunam, în anii de zbor pe supersonic, un palmares impresionant de isprăvi palpitante. Nu numai eu, toți adunam, dar nu asta era esențial. Esențial era ce se petrecea în fiecare din noi, după asemenea isprăvi. Când schimbări mici, abia vizibile, se însumau într-o rezultantă evidentă. Atunci veneau medici în halate albe, ne băteau genunchii dezgoliți cu ciocănele de cauciuc tare și hotărau : „mai merge“ sau „nu mai merge“. Părea simplu, poate chiar era simplă și logică, unic criteriu de discernămint, înghesuirea orelor de zbor în căsuțele strâmte ale unor teste rigide și întortocheate de al căror punctaj total depindea, simplu, totul.

Ce se petrecea sub limita punctajului obligatoriu, nu interesa. Nu se mai petrece nimic sub limita punctajului obligatoriu.

Uneori aterizam muți, nu înțelegeam, nu era de înțeles ce se întâmplase sus, se căscau ochi avizi, se deschideau guri roșii de curiozitate între șiruri de dinți rânjiți, urechile își fremătau pavilioanele cartilaginoase, dornice să afle. Nu era nimic de aflat, nu digerasem încă ceea ce ar fi fost de aflat, pluteau în suspensie, între noi și lume, secunde nelămurite și care nu se mai lămuriau niciodată ; se strângeau doar într-un tîrziu alcătuind un ghem difuz, opac și categoric, ca șinele de cale ferată răsucite în sus și sfîrșind în două tampoane masive : pînă aici ! Dincolo nu se pătrundea : secunde acelea, smulse nouă, viața trăită peste limitele ei. Atît de incredibil, încît se refuza cunoașterii.

Căutam complicitatea avioanelor, eram alături de noi înșine, sau deposedați de noi înșine, goi, și evitam pe cei din jur. Erau situațiile de vîrf în care n-aveam nevoie decît de avioane, eram mai piloți ca oricînd în zilele, lunile, anii urmîndă celor secunde fantastice, niciodată aflate, întrebările erau gheare de foc lucid ; pe urmă ne resemnam, ceea ce înnebunea era insistența celor de jos, care vroiau cu orice preț să aște. Desenaseam un MIG-21 pe coala albă, avîntat, dedesubt mîzgălisem : „Ioane, cum arătam ieri, cînd am coborît din avion ?“, Dumnezeuule, puteam să-mi închipui și singur, dar vroiam să știu de ce nu venise nici un pilot lîngă mine să întrebe, să aște, „ca dracu“, răspunsul lui Ion era scris mărunt, cursiv, cu cerneală „ăla se agita pe lîngă tine și tu nimic, strîngeai marginea căștii și tăceai, erai cam palid“, dacă există drac palid, m-au durut două zile degetele de strînsoarea acêea, și de cealaltă, zimții de pe mînerul manșei intrîndu-mi în palmă, celule de metal înghesuite scrișnit între celule de carne, flacăra roșie a rachetei explodată sub avion acoperind parbrizul, cupola, totu, se prelingea o pastă fluidă, roșu acela nemaiîntîlnit și cu care nu m-am mai întîlnit, nu vedeam steaua portocalie din centrul exploziei, nu vedeam șerpîi negri de fum tîrîndu-se și umflîndu-se pe sfera crescîndă, pe aerul incandescent, curbat și țîuind dureros, deschideam ochii mari, sorbeam în ei numai roșu incredibil, dureros, știam fără să pot înțelege că mă aflam în interiorul acelei sfere de foc, lansasem rachetele, jeturile cenușii se arcuiau spre pămînt, aproape negre pe albastru adînc, apoi șocul, explozia rachetei, cea din dreapta, imediat după lansare, frînarea bruscă, globul roșu închegîndu-se în jurul avionului, apărînd sub bot, crescînd nemăsurat, dar nu portocaliu și cu șerpîi negri de fum, ci roșu intens, bătînd în albastru vînat de atîta roșu, pentru că vedeam explozia din inte-

riorul ci, pe o rază de paisprezece metri totul e distrus, piere, metalul se calcinează — dar noi eram în interiorul acelei sfere cu rază de moarte, paisprezece metri de metal sfirtecat, ocrotiți de ea.

Instrucțiunile erau clare, se trece prin centrul exploziei, cel care le scrisese fusese în centrul exploziei? noi eram în centrul exploziei, am dat manșa lateral, mult, mi-a izbit dureros genunchiul drept, rama cupolei se decupa tăios de negru pe cerul roșu, cădeam, s-a zguduit ceva, cabina se culca pe orizontul galben, cădeam în cîmpia nedeslușită de sub noi, aproape pe spate, fluviul își tira solemn și strălucitor volutele negre, se destrăma mult deasupra noastră și în urmă, am văzut cînd am redresat avionul, se destrăma în lungi fuioare de fum o sferă sleită de flacăra moartă.

Am încercat comenzile, maneta de gaze, bordul — normal, se suprapuneau pe cadranele știute cîrcuri de un roșu bolnav, băteau în albastru de atîta roșu. M-am lăsat în scaun, pilotam după aparate spînzurat în chingi, picioarele împinse sub tabloul de bord, mă tăiau în două chingile întinse, îmi juca în fața ochilor, negru, zimțat, mînerul manșei. Am făcut zbor instrumental, ochii lipiți pe cadranele știute, ceritudine —, decuplat de ce se întîmpla în afara cupolei din plexi, în afara corpului din duraluminu, acele lipite de repere, mișcările scurte, fine, frînte la jumătate și revenite — cît să țină avionul pe traiectoria perfectă. Refuzam să privesc afară, mă strîngeam în cochilia de oțel blindat, abia după ce trecusem radiofarul îndepărtat am ridicat scaunul, am căutat pista, a fost unul din zborurile în care am rămas.

Aterizasem, am degajat, breteaua cobora, am frînat, curba strînsă, se mai citeau în pămîntul acum fărîmicios și uscat trei urme adînci, ieșise un MIG-15, nu-i ținuse

frîna, roțile se înfundau adînc în pămîntul mocirlos de la ploaia din noapte, l-au tras cu cablu de oțel înfășurat pe trolul unui bulldozer, cablul pleznise, a țiuit sec aerul, pe fuselajul MIG-ului se adîncea o brazdă cu margini zdrelite ; eu nu, am împins palonierul pînă la fund și am frînat, avionul s-a înscris stingaci pe traiectoria strînsă, trepidînd. A traversat în goană betonul încins de soarele aspru un hîrciog galben cu ochi negri, rotunzi. Nu lipsise prea mult ca hîrciogul să fi traversat bretela liniștit.

Am oprit la guri. nu ca pe aerodromul nostru, aici era o rampă de-a lungul căreia se înșirau, oblic, avioanele, am rostogolit marcajul alb pe cauciucul gros al roții de bot și am oprit icnit în dreptul unui finisor cu paletă roșie. M-am lăsat în scaun, nu fugea nimeni spre noi arătînd cu degetul, am știut că avionul nu are nimic. Din dreapta venea agale tehnicul, cu scara ușoară de aluminiu pe umăr. Am deschis cabina, m-am dezlegat, am sărit jos ; betonul frîgea chiar prin tăpa ghetelor de zbor. În spate a decolat, huruind îngrozitor și ridicînd nori de praf roșcat, un elicopter din cele mari. Mi-am scos casca, am privit după elicopterul acela, îi lucea rotorul în soare, forfecă lumina ca un OZN cenușiu-argintiu. L-am văzut pe Ion apropiîndu-se, l-am simțit mai mult, a deschis gura să întrebe, să știe cum am tras, stringeam marginea căștii între degete care nu tremurau, mi-a prins privirea, s-a răsucit scurt pe călcîie, s-a depărtat. Era un cort instalat pe iarba săracă, parașută ridicată într-un băț și întinsă în șaisprezece vînturi de suspantele albe, treceau uscat pale scurte de aer fierbînte, mătasea ușoară se ridica și cobora în răsufări spasmodice, ca un piept uriaș. Respira așa, frînt, toată cîmpia aceea prăfuită. Chioru a ieșit de sub cort, a arătat spre mine, Ion l-a apucat de braț, au dispărut amîndoi sub filfiirea

cupolei albe. Mi se uscaseră ochii, mi se uscaseră gura, gîtlejul, primeam în față palele de aer fierbinte, era grozav.

Atunci au apărut generalii. Nu unul — doi — veneau, cu cozeroacele caschetelor grele de frunze aurii de stejar, unde naiba încăpeau atîtea frunze, trei șiruri paralele brodate pe lacul negru, opac de atîta căldură, veneau unul lîngă celălalt, aproape lipiți, se atingeau în mers umerii cu epoleți de aur pe care se răs fătau stele de argint, mă ținteau ochi grei sub cozeroacele acelea, veneau ca să afle...

6

— Plouă.

Bill ridică mîna, își turtește degetul de plexiglasul bombat al cupolei ; mai mult ghicesc mișcarea, tabloul de bord din cabina a doua are o prelungire înaltă, care nu lasă să văd ce se întîmplă în față. Picăturile de apă se izbesc mut de plexiglasul aburit, se turtesc, șovăie o clipă, alunecă la vale pe fuselaj. Trebuia să încercăm dubla în zbor, norii au coborît negri, frecîndu-și burțile de cabină.

— Ne dă drumul ?...

Nu cred, eu cel puțin, dacă aș conduce zborul, n-aș permite nimănui să decoleze, dar altfel se văd lucrurile din turnul înalt cu pereți de sticlă și cu antene pe acoperiș. Ridic din umeri, cît permit chingile.

— Întrebă...

Prin intercomunicație glasul lui Bill răsună înfundat.

— Turnule, dacă aprobați pornirea lui 145.

Un „nu“ repezit, atârnat în aer ; pe urmă „dați-vă jos și veniți aici“.

Pînă la zebra sînt cîteva sute bune de metri, afară toarnă serios, aș fi preferat să trec radiocompasul pe muzică și să rămîn atârnat în chingi, ascultînd freamătul molcom al aparatelor și fișuitul ploii pe cupolă. Mă desfac din legături, paftaua parașutei clănțănă sec, a regret.

Bill, în față, s-a terminat de dezlegat ; se saltă în scaun, ridică cupola cabinei, coboară.

— Unde naiba te grăbești ?

Decuplez radioul fără să ascult frînturile de rapoarte, doar cînd văd prin plexiglasul ud fața lui Bill, preocupată, îmi amintesc că în aer au rămas avioane. Plafonul jos, ploaia, zebra abia se vede prin pînza de apă, 800—1000 de metri vizibilitate, — piloții din aer nu-s dintre cei mai antrenați. Salt cupola, ies pe aripă atent să nu alunec pe bordajul lucios, cobor scărița roșie de metal căutînd cu virful ghetei de zbor treptele subțiri, jos nimeresc, evident, într-o băltoacă. De sub aripa dublei un rîs ușor, tehnicienii, s-au adăpostit înghesuiți unul în altul. Bredea se repede să închidă cabinele, să nu plouă înăuntru. Bill a luat-o înainte, umerii, spatele costumului de suprasarcină lucesc stîns de atîta apă ; îl ajung, Bill merge repede, aproape fuge, traversînd plăcile de beton dintr-un singur pas.

— Unde gonești așa ?

Bill despică apa cu mîna înmănușată „ploaia“. Dincolo de norii joși, sunetul stîns al unui avion care zboară spre radiofar. Bill mîrîie peste umăr :

— Cei mici au rămas în aer. N-ai fost atent la rapoarte ? N-am fost, oricum, eu am cuplat radioul după el.

— Cine ?

Bill numără gîfii pe degetele înmănușate, alergînd prin băltoace :

— Petre. Capelanul. Costel. Petre în dublă, cu Țiganul.

Costel și Capelanul ; cel din dublă îl aduce Țiganu la aterizare, nu-i o problemă. Alerg în spatele lui Bill, kapronul costumului devenit cenușiu de apă, unde mă grăbesc, patrula romantică e toată la sol, joacă table la celula de alarmă. Întorc capul spre direcția de aterizare, luminile farului cu sclipiri, una lungă, două scurte, străpung greu ploaia deasă. Cel mult o mie — o mie două sute de metri vizibilitate, la patru sute de kilometri pe oră asta înseamnă zece secunde de cînd s-a văzut pista pînă așezi roțile jos, dar asta strict matematic, fără restul, uneori „restul“ e hotărîtor. Intrăm în zebură, urcăm în goană, improșcînd apă, scara spiralată ; tropăim pe coridorul îngust, cîțiva ofițeri din batalionul de deservire se lipsesc cu spatele de perete, urmărindu-ne fuga cu fețe grave.

Luăm în piept și ne năucește aerul încordat din încăperea semicirculară cu pereți de sticlă. Conducătorul de zbor a lăsat microfonul din mînă, s-a răsucit spre noi. Fatty, navigatorul, proptit pe picioarele groase, vrăjește ecranul radiolocatorului de aterizare ; pînza albastră cu floricele multicolore a difuzorului conectat la amplificatorul stației vibrează reținută, plină de așteptare. Într-un colț, aburi ieșind din costumele de suprasarcină ude, fețe pe care tensiunea le uniformizează colțuroase sub căștile albe : piloții. Singurii care au dreptul să stea la zebură în asemenea situații ; mă alătur grupului de costume de kapron, se încălzește brusc țesătura udă : patrula romantică e aici, înghesuită între alte patruli mai mult sau mai puțin romantice. Se aude în liniștea turnului vîjîitul slab al difuzorului, mă furișez pe vîrfuri în spatele lui Fatty, întind gîtul peste umărul gras : pe ecranul verzui semnul

unui avion, alb, fosforescent, pulsează de-a lungul liniei care împarte ecranul în două și se confundă jos cu imaginea pistei. Poate o idee în stînga. Fatty îmi ghicește gîndul, strînge între cremvurștii degetelor groase microfonul, gata să apese emisia. Nu apasă, semnul de pe ecran a revenit pe mijlocul liniei albe. pulsează, se apropie. Colonelul se întoarce, privește ecranul. „15 kilometri“, difuzorul mormăie cu vocea lui Ilie „confirm“, acum știm că Țiganu a luat comanda și aduce dubla la aterizare, nu-i ușor să găsești pista din cabina a doua pe vremea asta dar, oricum, un pilot antrenat... Încă două minute, conducătorul de zbor se agită, se frîmîntă pe picioarele lungi, privește întrebător gura ovală a difuzorului, acoperită de materialul cu floricele multicolore. Ce idee, floricelele astea.

— 240, la radiofar, flaps scos...

...dar nu complet, asta se face numai după ce s-a văzut pista. Pe radiolocatorul de aterizare, linia albă pulsează la opt kilometri. Departe, în spate, la aproape patruzeci de kilometri, semnalul șters marcînd alt avion.

— Mărește amplificarea.

Treburî misterioase, comenzi ale locatoriștilor, Fatty manevrează butoane, cuplează un contact, ecranul se aprinde mai verde, mai strălucitor. Semnalul de la 40 kilometri e deplasat în dreapta.

— ...cinci grade stînga...

...dar precis, cu ochii la macheta giroorizontului și la cadranul busolei. Acul radiocompasului oscilează spre dreapta tot atîtea grade cît busola spre stînga, asta se numește coordonare, dar mai e ceva care nu se dobîndește decît după ore dense de zbor. Colonelul măsoară ecranul din ochi, se încruntă, își mușcă buzele preocupat :

— 147, menține viteza !

Difuzorul se înecă, tușește, răspunde, floricelele multicolore tremură și se zbat pe cîmpul albastru 147, asta e Capelanul, el n-a apărut pe ecran, e în drum spre viraj, sau chiar a ajuns la viraj — al lui a fost avionul pe care l-am auzit cînd veneam spre turn. Mă apropii pe vîrfuri de Bill, îl apuc de cot

— Pilotul tău... fac cu ochiul spre ecran, spre geamurile imense acoperite de apă, gest idiot, nu trebuia, Bill se strînge în costum, se strîmbă, își eliberează brațul printr-un gest scurt. A scos casca, a pus-o pe pervazul lat de ciment, părul blond, țepos, e umed și întunecat transpirație ?

— 240, la trei...

...adică acum, ochii trădînd aparatele și căutînd avid pista, greșeală care costă pentru că, oricum, pe ploaia asta, la mai mult de un kilometru, e inutil, orice om care gîndește își dă seama, dar pentru asta trebuie să gîndești mai întîi. Gîturile se întind spre peretele de cristal dincolo de care se ghicește, înecată, sclipirea scurtă a balizelor din capul pistei. Colonelul ridică microfonul în dreptul buzelor, parcă ar vrea să bea ceva din el ; Fatty tropăie mărunț în dreptul ecranului, degetele groase s-au subțiat, neașteptat de agile, prelungindu-se spre butonul negru al emițătorului. Sînt nerușinat de liniștit, îl cunosc bine pe Ilie, acum un an... și acum doi ani, și acum trei, istorie, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, astăzi ce va fi ? și nici astăzi nu ajunge, mîine, și...

— Uite-l !

Apărut brusc din ploaie, aproape, mult prea aproape și mult prea sus, atîrnat deasupra betonului ud, lucind cenușiu.

— Capul pistei !

Avionul se înclină, fulgeră peretele de sticlă cu aripile strînse lîngă fuselaj, pică brutal, redresează, filează inter-

minabil la câteva palme de sol, Ilie joacă manșa, nu are răbdare, cine ar avea răbdare ? — pune roțile ridicînd două jerbe de apă, derapează, se pierde într-un nor de stropi.

— Poți opri ?

Deasupra apei, rozeta alburie a parașutei de frînare ; se ridică, se agită bezmetică, se liniștește culcîndu-se pe pistă.

— 240, degajat.

Ne dezumflăm, costumele atîrnă în cute pe umerii căzuți ; colonelul privește ecranul lui Fatty și ridică microfonul :

— La 30, în ax. Ai trecut în stînga, acum la 28, două grade dreapta.

Costel n-a mai avut parte de asemenea surprize. Tatonează direcția de aterizare, încearcă să suprapună busola cu radiocompasul pe cifrele știute, menținînd linia de pe mijlocul ecranului. Face mișcări mari, mult prea mari, semnul alb trece șovăielnic dintr-o parte în alta.

— Menține capul ăsta.

Fatty urmărește indicatorul de pantă, mîrie : „e prea jos“ „ești jos“, face colonelul în microfon, privește prin ploaie fața liniștită, colțurile buzelor lăsate, dar eu știu să citesc în colțurile buzelor lăsate. Repetă : „ești jos, menține panta“, floricelele difuzorului tremură, boare de vînt peste cîmpul albastru, se scurge un bulgăre de gheață fierbinte pe spate cînd aud vocea lui Costel :

— Confirm, să nu mai cobor...

...străină și venind greu de oriunde, apatică, renunțînd, am mai auzit asemenea voce. Degetele colonelului se strîng în jurul microfonului, atît.

Fatty e un zeu măsurînd destinele în kilometri :

— La 10, opt grade dreapta. Virează stînga.

În capul pantei, tremură impulsul de la avionul Capelanului. Bill privește ecranul cu coada ochiului, nasul mare, bărbia nerasă tremură ușor, obrazul despicat net de marginea metalică a căștii, de ce și-o fi pus iar Z.Ș.-ul pe cap ? Parcă s-a înțepit ploaia, dacă e posibil.

— Ratează. 162, ratează.

Mîna cuiva îmi apucă umărul drept, strînge. Întorc capul, casca albă, vizorul fumuriu-închis lăsat peste un chip orb, cu buze strînse. Citesc automat numele ștanțat pe curbura căștii, mă doare umărul, mă sîcîia dinainte, vag, a ploaie. „Lasă-mă“. Deasupra zebrei, puțin în spate, tunetul motorului în regim maximal. Se depărtează, se pierde în cenușii compact care strîbește acoperișul turnului.

— Intră în tur... Panta ?

Colonelul îmi prinde privirea, citește ceva în ochii mei, încuviințează din cap.

— Panta ?

Ochii lui Fatty sînt calzi și buni deasupra obrazilor rumeni, îndulcind vocea repezită

— Panta, normal.

Umerii lui Bill se așează în fața mea, costumul ud tremură, zornăind fermoarele nichelate. Se apleacă peste Fatty, îl ascunde aproape urmărind impulsul fosforescent de pe ecran.

— Flaps scos, trecut radiofarul.

Capelanul sîșie ca de obicei ; oftează în difuzor, plutește o întrebare peste floricelele de pe pînza albastră, nu urmează decît declicul sec al emisiei. Un minut și zece secunde, și încă ceva, mai anevoie de măsurat în metri sau secunde.

— Două grade stînga.

Spre vest, prin peretele de sticlă, o geană de lumină galbenă sparge orizontul cenușiu ; silueta alungită se desprinde brusc din ploaie, parcă se smulge.

— Ține-l așa !

Avionul cade aplecat, împins de tonele de apă ; bușește sec între două coloane de ploaie spulberată, izbește pista cu triciclul, cade iar, greoi, ostenit.

— Parașută.

Nu se deosebește nimic prin norul de stropi, doar trenele lungi, albe, de spumă.

— Parașuta de frinare !

Cabina, mîna înmănușată bijbiind după butonul alb încercuit cu negru, ascuns ca de obicei sub lampa roșie de avarie de pe bordul stîng ; degetele caută, pipăie în încâlceală de cabluri și contacte, tresar, se ridică, nu, mîngiie rama lucioasă a cabinei, înaintează precaut dibuind marginea zimțată, apasă.

— A ieșit.

Parașuta de frinare se umflă, se ridică, se leagănă rotund, liniștitor. Încă unul ; Bill își umflă obrazul, se strîmbă spre mine, ne aplecăm peste ecranul lui Fatty, încă unul !

— 162, pe direcție.

Vizorul fumuriu coborît, buzele strînse ale lui Mihăiță, vocea albă a lui Fatty, calculator burdușit cu osînză. Brusc mi-e silă, siguranța cu care s-a înfipt pe picioarele groase, ceafa de halterofil, mîinile proptind marginea ecranului bombat, trebuie să gîndesc serios ca să-mi spun că puiul ăsta de balenă n-are nici o vină în ce se întîmplă. În ce o să se întîmple.

— 3 grade stînga...

...cîtă competență, dar cîtă competență, cu picioarele zdravăn înfipte în parchetul proaspăt lustruit ! Colonelul

Îmi prinde din nou privirea, încuviințează iar din cap, trece la ecran ; Fatty alunecă tăcut de-a lungul pupitrului metalic, dispăre în spatele grupului de piloți. Înconjurăm într-un semicerc mut ecranul, căutînd să pătrundem cu privirea dincolo de impulsul de pe sticla groasă ; se deplasează la stînga, ar trebui să se oprească, nu se oprește, își continuă înaintarea oarbă spre stînga, pe o traiectorie care nu duce nicăieri.

— 4 grade dreapta.

Spre dreapta, dans invers, „coordonează“, poate acum... nu, trece dincolo de centru, pulsează, dispăre de pe ecran licărind nepăsător.

— De ce nu cobori ? 162, coboară !

— Ia stînga.

Comenzile se suprapun și semnul fosforescent execută docil tot ce i se cere. Coboară, trece în stînga, se duce așa...

— Nu mai coborî. Nu mai coborî, pune motor. Cuplează pilotul automat și ratează. 162, ratează !

A trecut a doua oară deasupra zebrei, sunetul motorului, slab, parcă a licărit burta argintie de avion prin norii joși ? În jurul ecranului a înflorit o floare urîtă, bizară, cu petale de kapron.

— 162, intră în viraj.

Colonelul lasă microfonul jos, se uită peste căștile noastre, vrea să spună ceva, știu ce vrea să spună, nu îndrăznește, nimeni nu îndrăznește să spună ce ar fi de spus.

— S-a blocat ? !

Nae, doctor de aerodrom, în ce colț a stat pînă acum ?

— Inhibiție, explică doct Nae. Nu-l puteți aduce prin comenzi ?

Nae, bătrîn doctor de aerodrom, scund, îndrîjit, cu părul negru încărunțindu-i aristocratic pe tîmple, cu o lumină caldă, ironică, pe care n-ai bănuia-o în ochii ascunși

sub sprîncelele îmbinate ; dar ca să știi precis ce se întîmplă acum în cabina MIG-ului trebuie să fii pilot. Și nici măcar pilot...

— 162, scoate pe 180°. Unu — opt — zero, mergi așa.

...cu lingurița, ca la bebeluși, Mihai ridică în sfîrșit vizorul, își șterge cu mîneca salopetei fruntea, ochii, obraji.

— Nu-l puteți aduce numai prin comenzi ?

Nu merge. Costel e acum mașină, o mașină imperfectă, terorizată, crispată, manșa alunecă vie și ostilă sub palmele transpirate. Soarbe cu ochi goi imaginea bordului, și... atît. Puntea complexă, legătura subtilă dintre mîna și ochi a dispărut, s-a prăbușit în spaimă, în incertitudine, în frica irațională de început de lume cînd totul e lavă și lava se rotește nebună, și goliciunea de animal încolțit, cu orbite și tîmple arse de sudoare înghețată, norii, avionul, manșa împinsă în tablou și aparatele indică urcare, său invers, mîna ostenită agățînd zadarnic, nu comandînd, vîd total în care încerci zadarnic să te găsești, fără reazine, fără repere, numai tu, încolțit și nici măcar întreg, în metrul cub căptușit cu tehnică, cu străin, cu nefiresc, rupt, agățat, suspendat, părăsit într-un haos fără sus, fără jos, la cîteva mii de metri de nori deasupra scoarței sfișietoare și brusc devenită atît de iluzorie, pentru care am fost făcuți.

Costel se agață de comenzile primite, instinct, ca de ultimul fir de viață, dar asta nu ajunge ; pentru că nimeni de jos, chiar dacă ar avea toate orele de zbor ale tuturor piloților de pe mapamond, nimeni nu poate prevedea înaintea cu zecimea de secundă necesară mișcarea potrivnică a avionului. O secundă, adică 100—200 de metri de spațiu orb, 110 în apropierea solului, și Costel, ghem de spaima vechi, SINGUR ! — în cabina ticsită cu aparate deodată

reci și străine. Nae își mușcă buzele, agită inutil gentuța de medic cu stetoscop și tensiometru, ridică umerii.

— 162, intră în viraj ; 30 de grade, nu înclini mai mult, fii atent la giro, scoate pe capul de aterizare. Nu te...

....grăbi“ ar fi vrut să spună, mașinile nu se grăbesc, mașinile execută ceea ce li se cere. Pe ecran linioara albă pulsează apatică, floarea de kapron cu petale urite, kaki, s-a strîns din nou în jurul rotundului de sticlă verde.

— Viraj, 6 grade stînga.

Din nou pulsînd lent spre axul pistei, intersectează, trece dincolo, spre marginea ecranului, spre nimic. Colonelul se uită în ecran, lasă microfonul jos, îl ridică iar, nu înțelege, degete albe de strînsoare pe capsula din ebonită neagră, unghiile vinete, numai glasul nu tremură deloc :

— Luiza. Costel, ascultă-mă : Luiza.

Numele de fată răsună ciudat în zebră, se izbește, se reflectă zdrelit de marginile pupitrei și consolelor cu aparatură, pereții din sticlă refuză să-l soarbă, rămîne așa, suspendat. Pinza albastră cu floricele a difuzorului saltă, cade, vibrează încă nedezmeticită :

— Confirm. Luiza.

Colonelul se scurge pe scaun, lichefiat, parcă s-a ridicat puțin pistonul acela apăsînd aerul din zebră ?

— Costel, cinci grade dreapta. Numai cinci.

Linia albă atinge tangent direcția trasată pe ecran. se retrage, vine iar, încalcă axul, zvicnește într-o parte nevenindu-i să creadă, coboară spre pistă puțin oblic.

— Încă un grad, '62. Și scoate trenul.

Încă 12 kilometri, în ax.

— Flapsul.

— 162, flaps scos.

Mihăiță se lipește de peretele din cristal gros, turtindu-și nasul pe sticla rece.

— Cinci kilometri.

Fatty a apărut iar lângă ecran ; în spate cineva sughite și rîde încetîșor, prea devreme, mutra lui Bill săpată în piatra cenușie, Costel-Costel „al lui“, linia severă care taie obrazul, despărțind carnea de metal.

— 2 kilometri.

Pereții de cristal tremură, fuselajul lung al MIG-ului apare din ploaie ca o torpilă cenușie. Avionul se leagănă pe pistă, țopăie de pe o jambă pe' alta, leit-motivul parașutei de frinare flutură triumfător deasupra betonului ud.

...Mai tîrziu, dar asta se întîmplă mai tîrziu, după ce mi-am scos costumul și am făcut duș fierbinte la celula de alarmă — îmi spun că, probabil, Costel va trece povestea de azi la activul relațiilor lui cu Luiza, și, oricum, ploada dolofană care-și suge piciorul într-un leagăn cu horboțele habar n-are prin ce a trecut.

7

E noapte, e tîrziu, celula de alarmă doarme somn greu. Clădirea lungă, scundă, albă, s-a cufundat în ea însăși, mai lungă, mai scundă, mai albă. În patul de alături Chioru doarme, sau se preface că doarme, oftează, geme, se răsucește ; lângă pat, pe covor, Grifon sforăie agitîndu-și zulu-fii din jurul nasului de cîine și chelălăind stins cînd Chioru face o mișcare bruscă. Zac în capul oaselor, rezemat de pernă, pe geam se vede Casiopeea, se mai văd o groază de constelații, trag cu coada ochiului la becul lucind stins, negru în întunericul gri din încăpere ; aș da orice

să se aprindă roșu, alarmă, mă strimb, becul de alarmă se aprinde exact când n-are nimeni nevoie de el. E una din nopțile nenorocite, când umărul doare surd și când aș vrea să merg oriunde, numai nu aici, și oriunde m-aș duce n-aș dori să fiu acolo, asta se repetă la nesfârșit, și tot ce mai e bun și curat în carapace fuge să se plimbe învîrtejit sub lună lăsîndu-mă singur, ronțait pe dinăuntru de căpușe africane și fierbînd mărunț în propria otravă. Aud pașii santinei pe trotuarul de ciment din fața intrării. tirile bocancii înalți cu catarama de metal negru. ce tip. l-am văzut înainte de a mă culca, unul din flăcăii cu față lată, ten de prunc, frunte de-un deget, om fericit. fără căpușe africane, cu marginile pleoapelor neridate nici la nouăzeci de ani — dacă-i apucă. Îi apucă, ăștia trăiesc mult. Îmi amintesc fața Anei așa cum n-aș fi vrut să mi-o amintesc, mă întreb ce s-o fi întîmplat cu bietul șoricar. Închid ochii, mi se perindă sub pleoape, aiurea, imagini disperate. dimineața limpede, eram departe, sub cer străin. vișini. case văruiate alb și acoperite cu paie sub cerul acela străin și albastru, ochii femeilor erau negri sub sprincenele îndrăzneț arcuite, dispecera înminîndu-mi aprobarea de zbor, e o chestie să lucrezi cu femei în meseria noastră austeră, mirosind a metal încins ; pe urmă uruit surd de motoare și trepidația mărunță a fuselajului, aleea largă. era noapte, risipa de lumini marcînd intrarea pe pista marelui aeroport ; reflectoarele, balizele roșii, drumul prin noapte în autobuzul luxos și greoi, mult nichel, multă sticlă. mă legăna tihnit fotoliul îmbrăcat în piele fină, și iar dimineața rece, limpede, desenînd crengi de vișin pe cerul străin, și iar ochii negri, cercetători. Am plecat fără regrete, atunci de unde nostalgia surdă, caldă, învăluitoare, care se ridică din adînc — de nu știi unde — și pune un nod în gît ? Chioru se zbate, Grifon chelălăie înăbușit, drumurile

de aviator au constelații bizare agățate în colțul din stînga, sus, al parbrizului blindat. N-am mîncat niciodată vișine din pomii aceea, era vară devreme, prea devreme, de fapt doar sfîrșitul primăverii, vișinele erau numai niște gogo-loaie verzi, tari, de o amăreală fadă prevestindu-se prin pielița întinsă. Aceeași amăreală care umple acum gura.

— O ții minte pe nevastă-mea ?

...Maria, trestie blondă care scosese din minți jumătate din regiment — cealaltă jumătate erau orbi, sau bigoți, sau aveau ei părerile lor despre femei, păreri pe care nu mă încumet să le judec. Glasul lui Chioru e aspru, zgîrie ca și cum ar plimba o lingură mare de zgură neagră prin gîtlejul căptușit cu șmirghel gros. Mă las să lunec sub cuver-tură, mă răsucesc cu fața în pernă spre vișinii mei, nu vreau confesiunile lui Chioru. Tot ce mai e bun și curat în mine galopează afară, pe cîmpia luminată de noapte.

...Dar Chioru are nopțile lui de somnambul deșirat, care se cer respectate, și ascult trepidînd reținut, și mă rog lui Dumnezeu să pot asculta pînă la capăt

— În ziua în care am împlinit cinci ani de la căsătorie, i-am vizitat pe bătrînii mei. Nu aveam încă Mercedesul, și Maria, în tramvai, știi, era înghesuială...

Personal, mă îndoiesc că Maria ar călca vreodată într-o amfibie, fie ea și Mercedes, dar mă abțin să comentez.

...ne-au poftit în sufragerie. Pe masă erau dulciuri, cît pentru trei nunți, au ai mei o masă mare, extensibilă, de nuc afumat, era plină de prăjituri, torte, noi trebuia să mîncăm totul într-o oră. Atît rezervasem părinților mei — o oră !

Părinții lui Chioru sînt tipi misterioși, sosiți de pe o planetă necunoscută cu obiceiuri bizare, isprăvile lor, mă

furnică de sus pînă jos ; prietenul meu se scormonește și se golește de amintiri, n-are rost să-l rog să tacă, deși în noaptea asta și eu, ȘI EU, NU PRICEPI, PRAJINĂ, TU CARE DE OBICEI PRINZI LUCRURILE DIN ZBOR... N-are rost, mai degrabă Grifon, dar nici el, Grifon e ocupat să scîncească dulce și trist de cîte ori aude numele Mariei, cît de dulce și de trist poate scînci un caniche, noaptea, în celula de alarmă ? !

— Ședeam, mă uitam la tortul verde de fistic și mestecam. Nu discutam, adică erau atîtea cuvinte nerostite în spatele fiecărui cuvînt stors cu greu...

Chioru, cînd vrea, se pricepe să creeze atmosferă.

— Mama încerca să povestească ceva despre vecini, tata — amintiri din tinerețe, tinerețea lui necunoscută, vagă, cețoasă, străină, deși n-ar trebui. N-am băut din coniacul albanez, dulceag, sticla cu vin a rămas nedesfăcută, stăteam pe locurile noastre ca prinși într-un bloc de piatră, cu greu am acceptat un pahar cu vișinată...

— Era bună ?

...fără să vreau, dar era necesar. Caniche-ul lăptos mîriie în ciudat ; Chioru se poticnește, se instalează mai bine, continuă :

— Tata ne-a urât mulți ani fericiți, a băut, a așteptat să punem paharele jos, a zîmbit, ne-a îndemnat cu un gest larg să alegem un tablou din cele atîrnate pe pereți. Am încremenit cu fisticul în gură, cu ochii ațintiți pe dreptunghiul prăfuit, mai deschis la culoare, căscat indecent pe perete deasupra canapelei acolo fusese Aman. Și am înțeles, abia în clipa aceea, că mai lipseau tablouri, multe tablouri, și m-a cuprins o chestie amară-amară, și fierbinte, în care se amestecau de-a valma adolescența mea

dusă, viața lor trăină și pe care nu reușeam, pricepi, nu reușeam să o înțeleg și să fac una cu mine puținul ce le mai rămăsese, asta durea, era atât de evidentă zădărnicia unor lămuriri sau explicații, din ora aceea se și dusesse jumătate...

Nu-l credeam pe Chioru capabil de trăiri intense — așa se cheamă vocea asta nouă, străină, aspră — trăire intensă — și deodată mi se face rușine, la fel ca atunci când tatăl meu, la mezelărie, a desfăcut pachetul cu șuncă abia cumpărată, oferindu-i vânzătoarei o felie. Credeam că o să se despică lumea într-un hohot nebun în timp ce tata umbla la foița pergamentoasă, îmi ardea fața în decorul de salamuri legănate în cîrligele lor, așteptam să urmeze ceva, un ris enorm. N-a urmat nimic, adică vânzătoarea a luat cu virfurile degetelor prelungi și unsuroase, a luat o felie de șuncă trandafirie, marginea albă de grăsime, a rulat-o elegant, a băgat-o în gură, firesc, a mulțumit dînd din cap și mestecînd cu multă convingere. Tata a împachetat șunca cu un aer solemn, a ieșit ; mergeam după el cu capul plecat, îmi era îngrozitor de rușine, cred că din ziua aceea am început să-l înțeleg pe tatăl meu, aparent rece și neted ca un sloi de gheață, atât de simplu și de vulnerabil în realitate. Însă părinții lui Chioru s-au născut pe altă planetă.

— Priveam cele două tablouri de pe peretele din față, un peisaj în ulei de Șt. Popescū, o acuarelă de Pallady, tabloul la care ținusem cel mai mult împodobește pereții unei case străine, și vocea tatii, invitînd „Alegeți un tablou“.

Mariei i-a plăcut o marină, Balcic probabil, tot de Ștefan Popescu ; mai tîrziu mi-a spus că ar fi dorit corăbiile, două-trei vele roșii pe fond albastru, dar și

corăbiile se duseseră. Eu stăteam timpit, aprobam din cap, mă gîndeam la anii iroșiți, împrăștiți în patru, opt, în șaisprezece mii de vînturi. Nu puteam să le spun, și nici Mariei, dar Maria trebuia să priceapă, de ce nu vreau să descopăr cu mîna mea, pe perete, un dreptunghi palid și prăfuit. Mama a dat jos tabloul, l-a împachetat, mi l-a întins, nu l-am luat; Maria a întins mîna, ții mînte ce mîini avea, subțiri, puternice, aurii, a întins mîna și l-a primit ea. Nu știam cum să dispar mai repede din casa părinților mei — casa spațioasă, devenită brusc prea strîmtă, cu urmele tablourilor scoase de pe pereti. Tot drumul Maria n-a vorbit decît de achiziția aceea nenorocită unde o să-l atîrnăm, să cadă lumina nu știu cum, să nu lîcească uleiul cînd e privit. Mie mi se învîrtea strada înaintea ochilor...

Chioru tace nedumerit, și acuma nedumerit. Grifon se agită puțin, fornăie, adoptă clasică poziție a pudelului credincios, cu botul pe labe și cu urechile atîrnînd ca niște draperii de pluș. Mă întorc cu fața la perete, încerc să mă adun, iată misterul tabloului atîrnat stingher, fără ramă, deasupra patului prietenului meu. Fac un calcul scurt, cinci ani, era încă împreună cu ea... s-au despărțit acum vreo doi ani, dar Chioru nu crede nici acum că Maria a fost doar un aisberg frumos cioplit și îmbrăcat după ultima modă. Mă ghemuiesc sub pătură, eu am avantajul imens al părinților născuți și crescuți pe acest pămînt, asta-i foarte mult, chiar pentru un pilot de vînătoare.

...Ceva negru galopează pe cîmpia întinsă, luminează de noapte; se apropie de celulă, așteaptă ca santinela să întoarcă spatele lat, se prelinge tăcut peste pervazul ferestrei, vine să se ghemuiască, nechemat și fierbînte, înapoi în mine.

Stergătoarele de parbriz mari și grele rîciie apa de pe geamul gros : mă îndoiesc că Mercedesul, în cariera lui aventuroasă, a mai avut de înfruntat o ploaie ca asta. Ce mai vară e afară ! ploioasă, umedă, rece, undeva, pe creștetul planetei, se pregătește o nouă glaciațiune. Amfibia își face drum vitejește prin perdelele de apă, de fapt sîntem sub apă, acoperișul de prelată s-a bombat sub povara unui lac de proporții modeste. N-aș pleca la drum pe așa o vreme, prefer șosele uscate și cer albastru sub care untierea mea să se prelingă domol, strop de galben excentric pe cenușiul monoton de asfalt, dar o telegramă primită tocmai din Boston obligă. Strîng volanul solid, gros, așezat orizontal, ca roțile de căruță puse primăvara pe acoperișuri, să-și facă berzele cuib, să aducă noroc celor de sub acoperișuri, îl strîng și aproape mă culc pe el, în buzunar foșnește hîrtia gălbuiă, subțire, proastă, deja ferfenițită, telegrama de la Boston. A dat-o prin cablu transoceanic sau prin satelit, „by satellite“, cred că a costat toată diurna — în valută — pentru zborul ăsta și pentru încă multe zboruri „Joi dacă poți Otopeni zborul 623 Irina“ Dacă pot nu s-a încurcat cu „stop“, cu „virgulă“ uneori ortografia înseamnă dollars și atunci nu mai contează, dar... „dacă poți“ Pot, chiar e plăcut să fiu pus pe drumuri de o telegramă sosită din Boston, să știu că la cîteva mii bune de mile-vest — o fată se agită și stă la coadă în fața ghișeului poștei din Boston numai ca să poată cheltui banii — nu pe rochii, pantofi sau alte lucruri de importanță capitală, ci pe o simplă telegramă. Trec

printr-o băltoacă, roțile groase ridică pereți obiici de apă murdară, se amestecă, se contopesc cu ploaia, cu norii joși, întunecoși, pătrund într-o galerie bizară săpată în apă. Chinul yankeului de la ghișeu, încercînd să descifreze numele amorf al orașelului înscris pe formularul de trimitere — hîrtie scumpă, lucioasă, nu ca asta boțită din buzunarul meu. „Care Irina?“ s-a încruntat Chioru, are boala asta, să facă curățenie în amicițiile mele, mă ferește de loviturile vieții, el, mult-încercatul și frecatul cu toate alifiile. I-am amintit IL-ul hîrbuit, pensionat în Herăstrău, stewardesa care a prăpădit pe mine rezerva de bomboane pentru trei curse dus-întors. Chioru și-a frecat nasul, „bine, dar asta e bruneță!“ . Nu vedeam legătura „toate Irinele tale au fost bloride“, am ridicat din umeri, o eroare ce trebuie corectată, speram să fie altfel decît cu Irinele anterioare. E altfel, îmi spun, pînă acum n-am cunoscut o Irină dispusă să renunțe la tentațiile marilor magazine de pe artera comercială din Boston, în favoarea unei telegrame — fie ea transmisă prin cablu transoceanic sau prin satelit. În orice caz Chioru a făcut un lucru la care nu m-am gîndit, s-a dus la telefon, s-a întors triumfător cu o hîrtie : „zborul 623, la 16.51.00“. Au la TAROM ore trăznite, parcă ar fi trenuri, nu avioane. „Pulsul marilor aeroporturi — a declarat Chioru ridicînd un deget în tavan — du-te la Zet, cere-i voie să pleci. O telegramă ca asta merită, cel puțin, să fii punctual.“

Mă uit la ceasul de la bord, fosforescent, ceas de avion, mai am jumătate de oră pînă aterizează cursa 623. Depășesc o căruță fantomatică trasă de cai de mare, metalul hamurilor lucește stins în umezeală ; cotesc la dreapta, pe șoseaua de centură. Forturile, fostele forturi, cum simțeauăștia războiul, îngropați în cărămidă, în beton, așteptînd

bombele ? Mercedesul greu alunecă pe betonul ud, derapează spre clădirile îngropate în pământ, adulmecă, recunoaște. Reduc viteza, încă 25 de minute, am tot timpul. Ieșim în autostradă, pustiu, un autobuz-submarin se tirăște în sens opus pipăind fundul mării cu faruri anemice. Pe ploaia asta ar trebui proiectoare de batiscaf, din acelea care i-au dat posibilitatea profesorului Piccard să vadă în fossa Marianelor, la unsprezece mii de metri adâncime, un pește lung de peste treizeci de centimetri și un crevete roșu. Otopeni, traversez axul pistei exact când un Boeing uriaș, masiv, cu trenul scos, urlă în ploaie la câțiva metri deasupra șoselei, îndreptându-se spre aterizare. Fluier admirativ, e ceva să găsești pista pe vremea asta, chiar cu un animal atît de perfecționat. Boeing, pronunțat Boing, adică vreo cîteva zeci de tone de aparatură ultrasofisticată, cu erori centimetrice la sute de ore zburate, asta la aproape o mie de kilometri pe oră ; navigator cu radiocompasul cît o farfurie de supă, pilot prim, pilot secund, pilot automat, mecanic de bord, toți cu ochii holbați pe aparate, toți scrutînd prin parbrizul cu ștergătoare ceața umedă, pîndind luminile de intrare și pista. Patru perechi de ochi, patru perechi de mîini făcînd, la viteză de două ori mai mică, ce face vînătorul singur în cabina strîmtă. MIG-ul meu fuselat, subțire, agresiv, pilotul legat în scaun, urmărind, manevrînd, căutînd, comparînd, calculînd, alegînd — decizie ! — urmărind aparatele savanț înghesuite în spațiul zgîrcit, viteza, direcția, înălțimea, turajul — coordonare — presiunea la ulei, hidraulica, gisment, și din nou presiunea, viteza, pista — pista nu-i — unde e ? — aparate, înălțimea, „pilotule, nu-ți pierde capul și viteza“, marker — radiofarul — turaj-luminile anemice, flaps complet, înălțime, turaj — uite pista. Oftez privind covorul de lumini așter-

nut la intrarea pe panglica de beton, bal mascat cu luminile verzi, roșii, galbene, albe. Aproape trec de aeroport, cotesc brusc, Mercedesul protestează derapînd brutal, redresez greu, urc rampa care duce spre ușile înalte de cristal și așa, în curbă, văd Boeingul cu însemne TAROM rulînd majestuos prin fața aeroportului. Oftez din nou, balize multicolore, radiofaruri precis acordate, covoare de lumini, patru oameni concentrați pe aparate în cabina spațioasă, pilotul automat, dincolo de ușa blindată a postului de pilotaj — 160 de pasageri tolăniți în fotolii moi. Patruzeci la unu, dar aici intervine o matematică mai subtilă. Opresc amfibia între două turisme înecate de ploaie, nu-mi dau seama ce marcă sînt, cum o fi aterizat ăla ? — și traversez dintr-un salt trotuarul lat. În ușa mă întorc, privesc caroseria de tablă gofrată, capota de pînză, roțile masive între mașinile pierdute sub apă, amfibia lui Chioru, insulă de necesară siguranță, punct fix în vârtejul de viață pămîntească — certitudine.

★

Mîrîi „pardon“, dau la o parte cîteva fișuri, pelerine ude, mă apropii și mă lipesc cu nasul de peretele de sticlă. Ca o balenă dormitînd după masa îmbelșugată pe fundul golfului liniștit, Boeing s-a oprit pașnic la picioarele mele. Nu are nimic din fiara urlătoare de deasupra șoselei, admir interior liniile robuste și zvelte în același timp. Ieșit din clădirea aeroportului, un coridor mobil caută fuselajul aeronavei bîjbîind pe articulațiile hidraulice, ca un vierme orb. Ajunge în dreptul ușii bombate tocmai cînd aceasta începuse să se deschidă, se lipește de fuselaj, tresaltă de cîteva ori, încremenește. Un camionăș electric, jucărie albastră cu acumulatori, oprește sub pîntecul Boeingu-

lui; bruse devin atent, mă cutremur cât de abject și de mic pot fi. De pe platformă se înalță doi tipi înfășurați în prelate, manevrează chei nichelate, deschid o trapă discretă sub fuselajul masiv, scot cilindrul mare de metal vopsit alb-gălbui, cu avîntata emblemă TAROM aplicată bleu pe perețele curb. Cilindrul e greu, judecînd după mișcările celor doi, simt bufnitura seacă cînd cade pe platforma camionetei. Rînjesc satisfăcut, am văzut ceea ce era de văzut, mă strezor iar printre haine ude, cobor scara largă spre holul de intrare. Uniforma mă ajută, umblu nestîngherit pe scări și coridoare pînă ajung în dreptul culbarului deasupra căruia litere și cifre luminoase însciu pe un ecran de sticlă mată „Zborul 623, flight 623”. Pasagerii au coborît, fac vama, așa se spune aici, „fac vama”, trec măsurîndu-mă lung trei întîrziți, traficanți de stupefiante, cărîndu-și drogurile în valize elegante cu fund dublu. Nu dau mulți bani pe ei cînd dispar în spațele ușii cu tablita poliglotă „Vama — customs — douane — și ușa se închide uns, masiv, fără să scîrție din balamale. Calc pe mocheta groasă din interiorul viermelui hidraulic, spre trapa ovală deschisă în fuselajul ud al aeronavei.

— Hello !

Fata asta s-a molipsit de-a binelea din cursele ei externe. Zîmbește rezemată de cauciucul negru încercuind deschizătura, mă sprijin de pereții coridorului mobil primind în plin zîmbetul acela, adică nu e nimic în el afară de ceva bucurie simplă și încă multă, multă oboseală. Lumina caldă venită de nu-știu-unde joacă pe tenul smead, se oprește în pistruii minusculi din jurul nasului scurt, părul negru, lucios, miinile întinse — *miinile* — și coridorul se învîrte, apoi se oprește brusc, făcînd să mă clatin pe picioare.

— Cum ai călătorit ?

Irina nu mai zîmbește, se duce lumina simplă, rămîne doar oboșeala ; privește atentă, mîinile cad de-a lungul fustei albastre de uniformă, ce ar fi să-mi lovesc capul de ușa blindată cu volan mare la mijloc, nu știu unde greșesc dar e clar că habar n-am să întîmpin oamenii întorși dintr-o călătorie lungă și primejdioasă. Din interiorul aeronavei iese în șir echipajul, uniforme albastre neșifonate nici măcar de orele de zbor, fireturi, insigne aurite, trese late și multe pe mîneci, pînă aproape de cot. Tocurile pocnesc, garda se aliniază pentru onor, panașele albe filfiie, argintul trompetelor săgetează cerul ; reușesc să mă adun într-un „drepti” aproximativ, Irina salută din cap, trec pe lângă mine absenți, distanți, piloții de linie care traversează Atlanticul între prînz și cină — vulturii de culoar — dar eu știu să citesc ridurile din colțul ochilor, și marginile buzelor lăsate.

— Haidem.

Irina e lângă mine, cu o geantă de voiaj — una din sacoșele albastre, cu inscripții albe înconjurînd un avion argintiu. — spînzurată de umăr.

— Mi-e somn.

Întind mîna să iau sacoșa, fata protestează vag, „lasă”. Coridorul circular, scări, holul de la intrare. Arăt scara în spirală care urcă la restaurant, Irina pufnește disprețuitoare. Pilotăm prin mulțime, corpul fetei lăsat greu, cald pe brațul meu ; ochii tipilor veniți să-și petreacă sau să-și aștepte soțiile legitime se agață nerușinați de uniforma albastră. Ieșim, Irina moțăie cu picioarele într-o băltoacă pînă aduc mașina. Se ghemuiește pe scaunul din dreapta, spune, cu ochii dincolo de parbrizul muiat în atîta apă :

— Dacă știam că o să plouă, nu te-aș fi chemat.

...dar eu, oricum... și te prefer așa, moartă de oboseală, asta-i, se pare că apare urgent, în câteva minute, abia apoi se lungește și capătă un nume la care nu îndrăznesc să mă gândesc. Demărez lin, Irina doarme cu capul reze-mat de portieră și cu multă, multă obidă și îndîrjire pe fața deodată trasă, urît scobită.

★

Fata își petrece timpul dintre cursele externe într-o garsonieră tapetată cu afișe multicolore ale marilor companii aeriene, ca un hol de aerogară ; pină și pătura de pe divan e o reclamă pentru „Fly by Pan-Am“, în alb-albastru. Mă așează într-un fotoliu de avion cu speteaza înaltă, apoi se îndreaptă, evident, spre raftul înnobilat ca bar și garnisit cu sticle multicolore. Puteam pune pariu că așa o să se întîmple, au ei boala asta, taromîștii, chiar cînd sînt morți de oboseală și se clatină pe tocurile înalte — au boala asta, să-i facă praf pe piloții militari cu barurile lor ticsite de sticle multicolore. Cel mai prăpădit prăfuitor, care împrăștie toată ziua, cu tablele curgîndu-i de pe avion, insecticide între Venetia de Sus și Venetia de Jos, și căruia performanțele aparatului nu-i permit nici măcar să atingă granițele județului — și el are acasă un bar plin ochi cu cele mai vestite mărci de coniac, whisky, — Grand Napoleon, Johny Walker, de-a valma — gin ș.a.m.d. Fe-rească Dumnezeu să ceri o țuică, te dă pe ușă afară și împrăștie prin aviație zvonul că ai fi idiot. Mă întind mai bine în fotoliul de avion, cu ochii la o reclamă TAROM — nemțoaice blonde, înalte, walkirii rîzînd pe plaja de la Mamaia — și cînd Irina îmi recită dintr-o suflare titlurile băuturilor sastisite îndemnînd să aleg, răspund scurt : „Pepsi, sau Ci-co, sau apă de cișmea“. Irina se uită cruciș,

încearcă să ridă, mă trimite fix la dracu. Rotesc ochii prin cameră, totul e aviatic aici, totul stă gata să zboare. brusc mă simt puțin obosit de ambianța aeriană, aș prefera ceva cert, care să nu se clatine. Singurul lucru absolut pămîntesc un clopot prăfuit de sticlă în rafturile elegantei bibliotecii, deasupra barului, și sub clopot... Sar în picioare. traversez încăperea din doi pași, am mai văzut căști din astea, una la instructorul meu de zbor din școală. cealaltă poate la muzeu, căști din acestea, de plasă...

— A fost a tatii.

Dumnezeule, ce mică e lumea ! Ridic clopotul domestic, ce manieră, clopotele de sticlă, abia îndrăznesc să ating casca, unul din obiectele străvechi, cu două cutii mari, pătrate, de cauciuc, într-o parte și-n cealaltă. Pielea laringofonului e îngălbenită, scorojită, roasă de țepii aspri care cresc pe gîtul pilotului — o adevărată fosilă casca asta, dacă nu mă înșel a făcut războiul. Îmi plec capul pe umăr, gînd pios pentru înaintași.

— Tăticul tău...

— A fost unul din primii zburători români pe reacție, spune Irina, adaugă un nume care mă trimite urgent în sala de tradiții a unității, e acolo fotografia mare, puțin ștersă, poate chiar cu casca asta. Privirea pentru Irina capătă ceva din admirația datorată relicvelor lăsate de marii dispăruți, dar cu fata se întîmplă ceva, îi răzbate oboseala de moarte în voce, trece un aer rece prin cameră, îmi pare rău de walkiriile blonde sclipindu-și dinții tocmai de pe malul mării, îmi pare rău de ce o să urmeze, există lucruri care nu pot fi lăsate în voia valurilor și vînturilor. Împățuresc casca grijuliu așezînd cubulețele de cauciuc unul peste altul, înfășor deasupra cu cablul uzat, avînd izolația des-

prinsă, al laringofonului, și întind fetei pachetul mic, de culoare incertă :

— Asta se păstrează în dulap. În fundul dulapului, în spatele cearceafurilor și fețelor de pernă îngrijit spălate și călcate.

Irina ridică umerii albaștri ai taiorului de uniformă, deschide dulapul, pune casca în spatele unui cearceaf împăturit — adică arată ca un cearceaf împăturit, de fapt singurul, care se lăfăie pe raftul gol. Se întoarce, s-au dus în fundul capului ochii goi, a pierit bruma de însuflețire de la început, când a vrut să mă pilească cu băuturi străine

— Știi mai bine.

Culege de undeva un capot, o chestie groasă, pufoasă ca blana unei pisici de Angora și grozav de comodă.

— Merg să fac duș, mă culc... Tu ?

Eu, de asta m-am temut încă de când a sosit telegrama ; n-am știut niciodată să mă port cu femeile, n-am avut când să învăț, liceul militar, școala militară, după aceea se pare că e prea târziu, sau e una din chestiile care nu se învață ? ! Mă rog, deși e clar că o telegramă „by satellite“ trimisă tocmai din Boston obligă ambele părți. Dar mai există un „dacă“ și...

— Eu, ăă... dacă-mi permiteți...

Citesc scurt în ochii Irinei că am făcut a doua tîmpenie din ultimele două ore ; degetele fetei frămîntă marginea capotului, a lăsat capul pe umăr, în privirile de stewardesă e atîta osteneală, mi se face frică că se va desface în bucăți, risipindu-se pe covorul „Visit Japan by Air Japan“ — în cerc, de jur-împrejur, și cu veșnicul Fudjy-Yama la mijloc. Ridic mîna, cureaua ceasului alunecă pe încheietura transpirată :

— Am treabă în oraș. Vin să te iau la opt, O.K. ?

Irina încuviințează posacă din cap, dar ochii de stewardesă au mulțumirea tainică a pupilelor înguste de pisică, atunci cînd pisica e scărpinată îndelung pe spinare, în lungul firului și în răspăr — scînteia vagă, ascunsă, apărînd atît de greu și care dispare la prima mișcare greșită.

9

— 232, viraj stînga

Stînga, treizeci de grade la giroorizont, 1 700 de kilometri pe oră, atîrnați la 18 000 de metri deasupra pămîntului. Răsucesc retrovizorul atîrnat pe rama cupolei, nu mult, cît să prind în concavitatea oglinzii avionul lui Mihăiță ; botul de rechin rînjește în coasta MIG-ului meu, aproape, prea aproape, dar mă abțin să apăs emisia : în fond, e chestie de stil.

— 232, dacă vezi ținta. În față, la 30...

...și puțin în stînga, sus, cu vreo mie-două de metri mai sus decît noi, pulsînd pe ecranul radiolocatorului. Cabrez avionul, încercînd să aduc semnalul fosforescent în cercul din mijlocul ecranului.

— Mihai !

— Văzut.

Îl simt lipit în fuselajul meu, stingherind manevrele, unele lucruri se cîștigă numai cu timpul.

— Rămii în urmă.

Manșa, ținta pe centrul ecranului, se apropie încet, prea încet : maneta de gaze în forță total, 1 800 km pe oră, 1 900 mă presează ușor în scaun, la viteza asta motorul dezvoltă puterea unui Boeing uriaș cu patru reactoare și cu

Însemnele TAROM pe ampenaj. 1 900, ajunge, 720 de grade în ajutoraj, adică un fel de lavă clocind mocnit limbi de flacără albastră, normal, MIG-ul urlă sfîșîind aerul sărac, trepidează reținut, antena din bot adulmecă ținta, freamătă a așteptare, încă șase kilometri pînă la încadrare, ținta pe centru, încă patru, 1 900 de kilometri pe oră, nu mai mult, acele turometrului oscilează imperceptibil și mai e ceva care se zbate nedorit, aiurea, sugrumat în țesătura groasă de kapron. Mă scutur în chingi, nu acum, doi kilometri, încă zece-douăsprezece secunde, ușor în dreapta, furișat în cercul din centrul ecranului, încă puțin, se crispează degetul înmănușat pe butonul de încadrare, ținta prinsă. ACUM ! Nu, fulgeră verde pe ecran lăsînd o firă fosforescentă, palidă, gata să se șteargă, dintr-o dată e jos, mult sub mine, fuge în dreapta. Mihăiță, viraj răsturnat cu suprasarcină maximă, să nu iasă din ecran, mă presează în scaun singele devenit deodată greu, izbind dureros timplele. Virajul, ținta prinsă iar în margine, semnalul anemic pulsează gata să se stingă, MIG-ul la cuțit, nu vrea să se smulgă de pe traiectorie, frinele aerodinamice, saltul nebun, manșa în burtă, palonier, bila înghesuită în colțul tubului umplut cu lingroină, mă presează de pupitrul drept, de bordul din dreapta, mă împung prin țesătura deasă rampele de contacte, nu merge succesiv, atac simultan, eu pe stînga. Mihai pe dreapta, îl prindem la mijloc. Mîna înmănușată manevrează instinctiv, ținta, uite-o, menținută pe centrul ecranului, s-a depărtat, stînga apasă butonul de emisie pe maneta de gaze :

— Simultan...

...horcăit din gîtlejul uscat, gustul oxigenului, de fier rece, dacă Mihai a rămas prea mult în urmă ? Ghisadă, MIG-ul se zvîrle pe o coastă, ricoșează cu o aripă în pămînt și cu cealaltă în cerul înghețat, frinele băgate, ținta în dreapta la 20—22 de kilometri și iar mai sus, șandelă repe-

zită cu maneta în plin, lava din ajutoraj clocotește în lungi șerpi de flacără portocalie. Întorc capul, greu, se freacă casca de cercul metalic apăsînd umerii, Mihai e acolo, linia argintie pe care arde un punct de foc luminat tăios de soarele aspru cabina.

— Acum !

Din nou în jos, îl țin în dreapta, tangent la cerc, răsucesc avionul, deasupra — prin plexiglasul cupolei. îl caut pe pămîntul împîclit și pustiu. Pe pămîntul verde, plin de tot felul de chesții frumoase și pentru care merită să trăiești, dar nu acum, cu capul dat mult pe spate, cu MIG-ul legănîndu-se incert deasupra mea, zece tone de metal incandescent în gerul sec, botul proiectat pe orizontul tulbure, ecranul gol. Reduc, semirăsturnare, curg strecurîndu-mă prin lungi suspine de cer destrămat, cînd opresc am din nou ținta pe ecran ; gemte aerul sfîșiat în falduri dure-roase de-a lungul fuselajului, aproape 2 500 de kilometri pe oră, M 2,4 la numai 12 000 de metri înălțime, adică supersonicul solicitat la maximum. comenzile devenite grele și ostile refuză să scoată avionul de pe curba aceea smintită. Redresez, se plimbă o cupolă opacă, mohorită, se răstoarnă imensă în față, răsucindu-se în jurul botului ; în linie cu mine, la 3—4 kilometri dreapta, cum nu m-a pierdut ? avionul lui Mihai. Mai jos, reduc, Mihai o ia înainte, zvîcnește, se aliniază iar — și pornim pe două curbe de moarte savant arcuite, în plin, Mihăiță în dreapta, mereu în dreapta mea, zborul scurt, secunde curgînd nebune, oprindu-se brusc într-o sferă amorfă și albă, umflîndu-se la nesfîrșit. Încadrat, „ținta încadrată“, „și eu“ scrișnește Mihai uscat, mai jos, dar nu merg manevrele fine aici, din nou urma fluorescență pierzîndu-se dincolo de marginea ecranului, viraj peste umăr cu avionul răsturnat, cu picioarele desenate pe cer, cu ceafa rezemată de planeta care se boltește imensă și tulbure deasupra capu-

lui, soarele orbește, arde retina prin picioarele apăsate pe paloniere, semnul țintei, mă soa~~be~~ fluturașul verzui apărut iar — a cîta oară ? — pe ecranul mat. Luptă aeriană, dar nu cu eșarfe fluturînd în vînt din cabinele deschise, eșarfe prinse de mîini fine, răsucite pe gîtul pilotului să-i poarte noroc, nu cu troznetul eșapamentelor încinse și salve reci de mitralieră smulgînd bucăți de tablă subțire din învelișul avioanelor, ci goana nebună pe arcuri alungite, cu corzi de mii de metri, cu manșa devenită grea, cu pămîntul jucînd bezmetic în jurul cupolei. Cu albastrul stratosferei înfipt greu, dușmănos, între ochii de plumb alungiți, trași în jos, zbătîndu-se în orbitele uscate. Încă puțin, se apropie de zona permisă de lansare, degetele desigurănțează trăgaciul fotomitralierei, fierbe și se strecoară ceva ca o ceață moleșitoare — hai, lasă ! — întunecînd judecata greu cîștigată, cu prețul singelui pulsînd în tîmple dureros ca mercurul, în cerul gurii, deasupra tîm... A răsturnat, ăsta-i nebun, frîne, Mihai se prăbușește argintiu, urlînd, ce dracu face ? — se prăbușește, trece la cîțiva metri de cabina mea burta imensă, nituită, acoperind cerul cu sclipirea rece și albastră. Strîng cît pot curba aceea irațională pe care trei avioane se duc cu botul în pămînt, dor mușchii laminați, striviți, încordați, încercînd să se încontreze, troznesc și rețin greu bolțurile — tendoane, rețin greu nervurile și longeroanele de metal torturat, alb-sidefiu, golit de singele strîns în cizmele îmblănite de zbor. Acele altimetrului date peste cap, la 10 500 de metri decuplez forțajul, se răsucește pe aripă, îl văd la ochi prin parbrizul blindat, se răsucește și se aruncă în sus pe un plan, derapat, arînd o diră groasă în cerul înghețat, dar în unghiul ăsta imposibil n-o poate face decît cu forțajul total, cuplez din nou, MIG-ul lui Mihai se duce în jos, micșorîndu-se și dispărînd în negura cenușie.

Semitonou, scurt, l-a păcălit, pe mine NU ! — din nou șandelă la 90 de grade cu botul în cer, împins de coloana masivă de flacăra, am timp să-mi spun că la viteza asta tracțiunea motorului face câteva zeci bune de mii de cai-putere, adică tot atît cît un Boeing din cele barosane, pronunțat Boing de gura mare, cu dinții ca 32 de cubuțe albe din zahăr strălucitor. Tubul Pitot proptit în mijlocul bolții albastre, luăm ca nimic 4—5 000 de metri, acul vite-zometrului tîrîndu-se lent pe cadranul negru, dar asta-i o chestie mai mult de nervi decît de pilotaj, nervii pilotului, din oțel de sabie veche... La 16 000 de metri comenzile sînt moi și MIG-ul filfîie obosit tocînd aerul cu compresorul rotîndu-se spasmodic, 740 de grade în ajutăj, ținta tot mai urcă, și nu pot... Pică, fulgeră soarele dur pe aripile ascuțite ca o lamă de cuțit, răsucesc avionul pe spate, îl las să cadă pe plan, mă ajută bruma de viteză. MIG-ul tremură prevenitor, se leagănă neliniștit deasupra mea, se împotri-vește, se rotește, dar nu atît de repede ca celălalt. Picior, tot ce este instinct de pilot se contorsionează dureros încercînd să rețină, să amîne mișcarea, trebuie... Semnalul pe ecran, se rupe pînza invizibilă de aer rar care-mi îmbrăca avionul, supersonicul icnește, cade brutal de bot, duruie înăbușit într-un trepidaj aspru, aproape să smulgă comen-zile din mâini. Din nou ne înfundăm pe o curbă prelungă, botul mai jos, se crede scăpat, comenzile — normal, în cerc clișeu de expoziție ! Becul de suprasarcină stins, clapeta trăgaciului, apăs, apăs trăgaciul pînă îl simt intrînd prin mînușa dublă în carne, în sînge, am pe cerul gurii, scor-jit, gustul metalului înfierbîntat, se tot întinde, vibrînd, o coardă care nu vrea să se mai rupă. Degajez cînd o umbră înaripată fulgeră pe lingă mine cu frînele aerodinamice scoase, așezîndu-se pe curba de atac. Mă opresc lateral și supraplasat față de ei, loja I-a pentru spectacole gratis cu

trageri aeriene, Mihăiță degajează de la țintă, își reia locul în dreapta mea.

— Dacă ți-a plăcut...

— O.K.

...atât doar că vii prea aproape și mă uit mai mult la avionul tău decât la țintă, mai târziu o să-ți dai singur seama de asta. Gazul, 1 300 de litri, reduc spre 900—1 000 kilometri pe oră, croazieră, în coborîre blindă spre casă. Ceasul mare, cu patru cadrane cuprinse în rama eloxată : n-a durat nici trei minute toată vînzoleala. Pînă acasă — indicatorul inerțial, încă 150—160 km, zece minute de zbor pașnic, atunci de unde lehamitea surdă, clocind răutăcios în mine ca o neîmplinire ? !

— A fost ca la război !

Pe marginea ecranului radiolocatorului se plimbă o muscă. O muscă autentică, își mișcă picioarele subțiri, negre pe fosforescența verzuie, se oprește, se curăță cu labele dinapoi pe aripi, își reia plimbarea, se iradiază dacă se plimbă mult pe acolo.

— A fost ca la război !

Mihăiță rinjește, a scos masca de oxigen, a lăsat-o să atîrne de marginea căștii, îmi arată dinții mari prin plexiglasul cupolei, grozav de fericit. Mi se face ciudă pe dinții albi, mirii ceva apăsînd emisia și privind peste umăr, crunt. Mihai închide gura, nedumerit. Colcăie în mine galben și usturător ca fumul de sulf, război, asta s-o crezi tu, acolo e altfel, cerul patriei, eroism și restul, vorbește cu piloți care au făcut războiul, „închideam ochii și apăsam pe trăgaci, erau atîtîia“, jos deveneau eroi sau proscrisi, vînătoarea inamică, antiaeriană, mizeria aerodromurilor de campanie și încă altele, pe care nici măcar nu le putem bănuî, pentru că nu le-am trăit. Eu am cunoscut piloți de război, am învățat că cerul patriei se ține albastru, simplu, cu sînge, să nu ți se pară cuvinte mari, pentru asta ne-am

spart capul și coastele de fierăraia din cabină trei minute ameteitoare — SĂ NU SE MAI REPETE — paradoxul dureros al profesiei, sclipim cer pe aripi, sub aripi avem grinzi pentru rachete și lansatoare, și lacăte de bombă BMY — 250 — e necesar, responsabilitate — dar nu vorbe, ci aici, la 6—7 minute de zbor pînă acasă, în cabina supersonicului, cu manșa grea încărcată de butoane roșii, cu clapeta trăgaciului lucind sumbru, cu aparate perfecționate de ochire astupînd parbrizul — cît mai perfecționate, pentru că toate aceste minuni distrugătoare sînt acționate de o matematică simplă — eu ori el — veche, de început de omenire, de cînd cu bîte, sulite, arcuri.

Mă scutur, mă așed în chingi, 8 000 de metri în coborîre, de ce nemulțumirea sălcie, încordare crescîndă, ghem încîlcit de oțeluri gata să plesnească, strîngîndu-se, umflîndu-se pe măsură ce manevram în spatele țintei și ținta îmi scăpa, încordare grea care n-a dispărut ca de obicei cînd, în sfîrșit, am apăsat pe trăgaci... Pun botul MIG-ului pe virajul trei, piloții de război, scot trenul, virajul patru, flaps, frîne, radiofarul apropiat, pista. Degajez, în timp ce rulez pe brețelă cu motorul la relanti mă gîndesc că, oricum, sîngele despre care se zice că ține cerul patriei albastru, are același gust de metal fierbinte pe care l-am simțit cînd trăgeam filmul. De asta îi spun lui Mihăiță cînd coborîm din microbuz, simt că e esențial ce spun mergînd lîngă el pe aleea îngustă spre celula de alarmă, nu mai e pic de cocleală cînd vorbesc, Mihai rînjește, încuviințînd din capul roșcovan :

— Totuși, a fost ca la război.

Se întîmplau lucruri cumva ciudate, răsturnau într-un fel firescul gesturile cu care urcam în cabine, porneam

notearele, decolam. Deveneau obișnuință, niciodată rutină, deveneam stăpînii, singurii, ai mașinii de zburat. Încercam să fim sobri, nu puteam fi sobri. Nu mai ajuta la nimic să fim sobri. Eram mai deștepți decît constructorii cu frunți boltite, care-și cunoșteau alcătuirea pînă la cel din urmă șurub — dar moartă. Întepenită în gînduri, în planșe toșnitoare, în metal lucios, ce folos — prin creierii geniali mișunau numai ecuații. Noi cunoșteam avionul zburînd. Fiecare în felul lui, unii lucid, cu rigla inginerescă în mînă, Ștefan, el calcula totul la a șasea zecimală și bătea cu palma în rezultatul subliniat roșu : „pînă aici“. Decola, și zbura „pînă acolo“. După aterizare compara filmul barografului cu cifrele de pe hîrtie, își făcuse o notiță tehnică de uz personal, storcea din avion tot ce se putea, dar o făcea logic, matematic, ridica din umeri la riposte sceptice, argumentele lui erau rigla și filmul de barograf. Eu — nu, creierul meu nu era logaritmat, eu *simțeam*. De unde, ce misterioși transmițători împlînați în metalul fremătător, ce receptori necunoscuți în alcătuirea mea obișnuită, știam *cînd* și *cît*, și *în ce fel*. Nu osmoză, nu mă confundam cu supersonicul, asta a fost numai de cîteva ori și doar scurt, așa, clipe de dural și flacără și rațiune seacă de metal gonind cu două mii cinci sute de kilometri pe oră, rupeau timpul în felii netede ce nu se atingeau, clipele astea în care nu mai eram.

Alteori însă metalul inteligent devenea, brusc, metal ostil, dar ostil într-un fel copleșitor, care anula tot, sorbindu-ne în prăbușirea și pieirea înțeleptei lui alcătuirii. Atunci trebuia să ne rupem, catapultarea, spatele lipit de scaun, chingile blocate, picioarele înfipse în paloniere, mîinile înmănușate apucînd și strîngînd manetele roșii. Trebuia să apăsăm numai, reflex format în ore lungi de exerciții, catapultări la sol, salturi din AN — nu apăsăm. Ne cunoșteam valoarea, din școală știam cît valorăm, mai

mult decît toate avioanele care brăzdau de la începuturi încoace cerul patriei, pilotul, atît mai rămînea din noi — dat tot așa știam cam cît costă un avion. Rîdeam de Costea care-mi povestea important zecile de milioane din gestiunea lui de cvasi-director în direcția colaterală a unui minister misterios, dar asta nu era tot, nu era fundamentală matematica pe undeva meschină, reducînd om și avion la cîteva kilograme de aur pur, mai era ceva care nu se măsura în cifre, în unități precise, exista adormit dar mereu prezent sub casca de metal alb și apărea umplînd cabina în situații limită străpunsă de lumina pîlpîitoare a becurilor roșii, de agitația înnebunită a âcelor pe cadranele negre, de revolta firescului din noi — articolul unu în conștiința de pilot care intră vîjiind în pămînt : să-mi aduc avionul la aterizare. Rupt, mort, sfișiat, ținut în aer pe cioturile planurilor de voința, răcnetul, duhul pilotului scurgîndu-se prin manșă în fierăria lui sfirtecată, aici eram mai puternici decît el — mîndria de a ne aduce avionul acasă.

Dar pentru a înțelege bucățica asta esențială din a trăi, ca să admiți, trebuia să fi încercat măcar o dată, să-ți fi ars, măcar o dată niște ani în minutele necesare aducerii unui avion mort la aterizare ; să însuflețești cu căldura mîinilor scursă prin manșă, să convingi tijele rupte, pompele blocate, camerele de ardere sleite. Face parte din lucrurile blînde care nu pot fi înțelese, sau măcar acceptate, decît de piloți.

Așa se pierdeau secunde prețioase, uneori hotărîtoare, nu secunde — *secunde* — deși asta nu se mai află niciodată. Secunde hotărîtoare acordate avionului ca o ultimă șansă, și care nu se mai află niciodată. Atunci veneau tipii din comisiile de anchetă, curați, bine rași, severi pînă-n vîrfurile petlițelor cu frunze aurii, și radicali în concluziile furnizate de zece tone de metal învîlmășit, afumat,

pleznit, amestecat și innabilat cu sînge. Cu creierii tescuți în cadranele zdrobite ale bordului, cu paloniere îndoite de forța acelor secunde încă acordate, cu manșa frîntă, păstrînd ca o pecete, pentru tot restul vieții ei de metal care a trădat, păstrînd strîngerea aceea de pumn înmănușat pentru care nu există cuvinte, ci numai bănuită înțelegere.

Alteori însă reușeam, veneau la aterizare, aduse prin vraja omului din cabină, avioane care după degajare erau trimise direct la fiare vechi. Avioane care, teoretic, nu puteau să se mai țină în aer. Veneau icnit pe pantă, le ghiceam zborul șovăielnic, undeva, în birouri, se dizolvau foi cu calcule, desene complicate pe planșete de ozalit, tabele cu coeficienți de rezistență. Se duceau dracului într-un vîrtej alb, făcînd loc fantomelor de avioane cu nituri sărite, cu comenzi blocate, cu turbine tocate, cu ajutaje desfăcute. Uneori se rupeau pe pistă, simplu, aterizau și se rupeau, se risipeau, vraja era legată numai în aer jos totul se încadra în legi firești, matematică — era clar de ce se desfăceau avioanele alea pe pistă.

10

— Nu-i adevărat că negrii miros. Sînt înalți, subțiri și uimitor de lucioși. Și au dinții nemaipomenit de albi, și podul palmelor roz, ca la bebeluși, cu cît sînt mai negri cît atît au palmele mai roz, să mori de rîs...

Irina șade turcește pe pătura „Fly by Pan-Am“, și povestește călătoriile ei lungi la bordul aeronavelor TAROM.

— Le place să umble îmbrăcați în culori țipătoare, galben, roșu, dar cel mai mult le plac hainele albe. Contrastul, probabil, căldura nu e o problemă pentru ei. Știi, o căldură leșinătoare, umedă, densă ca un duș permanent. Și orașul...

Mă întind în fotoliul de avion, mă încordez, arcurile țipă ca la o aterizare brutală :

— Nu asta. Străzile drepte, clădirile moderne — aluminiiu și sticlă, silueta unui uriaș combinat profilată triumfător pe dunele deșertului supus. Văd și eu jurnale de actualități. Jungla. Savana, cum urlă șacalii sub baobabi, cum rag lei în preajma turmelor de zebre. Dar jungla e așa cum e, nu cea din studiouri. Cu flori albe, mari, răsarind veninoase din rîuri întunecate.

Irina se uită la mine cu capul puțin plecat, îi licărește ceva în fundul ochilor, primejdios.

— Eu, cînd am fost ultima oară la Conakry...

...cu ușurința cu care i-aș spune lui Chioru : „am fost în oraș“, lucrul ăsta doare, se încrîncenază undeva în mine, palmierii zvelți aruncă un pămătuț de frunze fibroase, verzi-albicioase, spre cerul de sticlă al serei din Grădina Botanică. Întrerup grosolan :

— Tu, cînd ai fost ultima oară la Conakry, după ce ai făcut curat prin avion, ai strîns tăvițele de plastic și ai aruncat paharele de carton cerat, te-ai dus glonț la shop. Ca și prima oară, dealtfel. Și ai cumpărat de acolo măști și arme de negri watushi-vînători de capete — arme autentice, evident, autentic fabricate la Steel Corporation. Arăt cu un gest scurt scutul african oval pe care se lăfăie o mască rînjită, încadrată de două lănci încrucișate țipîndu-și lacul mînerelor și nichelul vîrfurilor prelungi. Pe urmă te-ai dus cu autocarul să faci un tur prin oraș, te-ai întors la aeroport, și acum îmi povestești Africa !

Irina ridică din umeri. părul lung, negru, lucește și unduie lin, ca un val de smoală. Nu înțelege de ce țip, mie imi urlă în cap sirenele tuturor vapoarelor care au ocolit vreodată Capul Bunei Speranțe, Africa neagră și fierbinte, niciodată atinsă, aud clar, dincolo de perete, strigătele șefilor de echipaj și scârțâitul greu al parîmelor încordate sub povara velelor întinse. Merg lângă ea, urc cu genunchii pe divan, literele albe se boțesc pe cuvertura albastră, prind mina fetei, ochii mirați, din care scînteia aceea primejdioasă a dispărut, se dizolvă în cuvintele șuierate :

— Ascultă, eu, cînd am fost ultima oară la Conakry...

Urcă ceva în mine, de ce tocmai Conakry, se umflă și se sparge, zdrențe de toate culorile plutesc mult timp prin cameră, înainte să cadă pe covor.

— Spune — face Irina cu o voce nouă, ciudată — tu, cînd ai fost ultima oară...

— Tobe, spun. Tobe mari, mici, cît un măr sau cît un vagon-cisternă. Roșii, negre, roșu cu negru. Rotunde, cilindrice, ovale, pătrate, am văzut chiar și tobe de-a dreptul sferice, ca o minge, fructele uscate ale unui arbore ciudat, care nu crește decît pe-acolo. Ritmînd orice, mers, plîns, iubire, mîncare, moarte, rîs în hohote printre blocurile acelea moderne. Ritmînd pașii pe străzile lungi. Ritmînd fumul rafinărilor peste dunele deșertului învins. Ritmînd pulsul, valurile, foșnetul frunzelor de palmier. Tobe sofisticate de jazz, costînd sute în dolari americani; cu pielea savant întinsă pe rame nichelate, și tobe făcute rapid cu toporul, din trunchiul unui baobab putred, prăbușit de o mie de ani. Patul armelor, pe care palmele roze bat ritmuri de război, și tobe din bidoane de gaz, mai ales tobe din bidoane goale de gaz, sub mîinile agile ale unui puști numai în chiloți murdari, de abia i se vedeau mîinile, așa

repede bătea în bidozul ăla și ritma savant, stîrnind ecouri între pereții de sticlă și aluminiu...

Tac și rămîn așa, boțind cu genunchii cuvertura albastră ; tresar cînd Irina mă mîngîie încet pe mină, întrebă :

— Ritma, ce ?

— Nimic. Aaug pe un ton de scuză, nici eu nu știu de ce, dar există o legătură strînsă, și cînd spun asta-mă înfior scurt, trece prin mine zvîcnetul unui avion fulgerînd :

— Știi, noi avem la comandament un palmier, lingă ușă. Într-un hîrdău verde...

Irina se leagănă gînditoare, cobră înfășurată în halatul albastru :

— Spune mai departe.

Mă retrag cu spatele, cobor de pe cuvertura boțită, fac o reverență, s-a terminat", Irina rostește clar, distinct, parcă despicînd aerul camerei cu un tăiș masiv de gheață :

— Păcat.

Și mie îmi pare rău, dar asta-i. Pe urmă Irina se îmbracă iar eu mă plimb în cerc pe covor, încercînd să calc exact pe chenarul rotund din jurul inscripției „Visit Japan by Air Japan“. Fluier admirativ cînd fata apare, adică încerc să fluier, aerul iese cu un fisîit penibil dintre buzele brusc uscate, Irina privește blîndă și îngăduitoare, în timp ce ochii îi lucesc molcom cu înțelepciunea tuturor generațiilor de femei albe și negre care s-au perindat vreodată pe planeta asta. „Gata“, coborîm în goană scările, în stradă mîngîii din mers capota de tablă gofrată a amfibiei ghemuite lingă trotuar. Irina mă conduce pe drumuri numai de ea cunoscute, străduțe liniștite, pietruite, cu fire răzlețe de iarbă săracă răsărind între pietre, n-aș fi crezut străzile astea ascunse în inima Capitalei. Ieșim în Calea

Victoriei, „ce zi e azi ?” „joi”, Irina face „evident joi” adaugă nu știu ce despre soldați și servitoare, dar nu pricep decît tîrziu ce a vrut să spună, mergem unul lingă altul cu degetele mici prinse verigă, umerii ni se ating în mers, Irina e înaltă, aproape cît mine de înaltă, are în picioare sandale albe, simple, cu tocul plat, cînd trecem pe lingă vitrina cu oglinzi privesc cu coada ochiului și mă ciupesc pe ascuns.

Intrăm la cinema, gata-gata să murim de rîs la un film al lui Cecil B. de Mille, „Seceră vîntul sălbatic”, distribuție de zile mari, John Wayne, Paulette Godard, amîndoi tineri cum n-aș fi sperat vreodată să-i văd, și lucrul ăsta trebuia să mă pună în gardă. Pirați, caracatițe de carton, corăbii eșuate pe stînci de mucava, toate astea cu un aer patetic și pe un ton grozav de serios, declarații noaptea, pe ploaie, ținîndu-se strîns de copastie ca să nu fie luați de valuri. În final, nesperata convertire a eroului negativ. Gata, ni s-a făcut foame.

— Știu un loc drăguț, Irina mă ia de braț, simplu, se lipește de mine cînd un autobuz IKARUS plin cu turiști blonzi trece aproape de noi, izbindu-ne fețele cu valuri de aer fierbinte, înțepător. Urcă în mine ceva, la început rece, pe urmă cald și liniștitor, se răspîndește moleșitor în tot corpul, fata asta subțire, fragilă, lipită încrezător și cochet de umerii, de pieptul bluzei kaki cu epoileții împodobiiți de păsări măiestre ștanțate în metal alb. Cinăm la „Minion”, chiar așa scrie pe firmă, „Minion”, „frații Chivu” — explică Irina, numele nu-mi zice nimic, fata se miră, cum, vestiții frați Chivu, celebrii luptători în tranșeele alimentației publice, s-a scris și în „Flacăra” despre ei... Ridic din umeri, după ce reușesc să mă concentrez îmi dau seama că mîncarea e într-adevăr excelentă, curînd iar nu știu ce mestec : Irina, puloverul simplu,

fusta, sandalele albe-atît. „Noroc“ — „noroc“, apă sau Tokaj din cel mai scump, băutura regilor și a șefilor de state, au femeile darul ăsta, să nu arate deloc bine tocmai cînd vor ele să arate mai bine, rochii sclipitoare, umeri pudrați, coafuri savant răsucite, tendoanele gleznelor țiuind torturate, strune prea întinse în prelungirea tocurilor înalte. Irina e aceeași, în uniforma albastră sau cu puloverul mulîndu-i-se cast pe piept. Mă ciupesc discret de piciorul învinețit, piciorul ustură liniștitor. Plătesc, fata mă apucă de braț, îmi răsucește încheietura cu palma în sus, așezînd mîna pe masă : cicatricea roșie-vînată. urită, pulsează de-a curmezișul palmei.

— Te-ai tăiat ?

Nu m-am tăiat, am fost tăiat. Ochii Irinei lucesc. interesați.

— Spune.

Nu acum, mai tîrziu, sau mai bine — îmi promit — niciodată. Sînt unele lucruri care e bine să rămînă nescosite la iveală.

Noaptea e caldă, uscată, învăluitoare. Bulevardul Magheru se întinde pîstiu, de trei ori mai larg, bucureștenii se culcă odată cu găinile pe care le-ar fi avut dacă ar fi rămas la țară. De fapt nici nu e atît de devreme, la aerodrom zborul o să mai dureze o oră-două, pe urmă balizajul se va stinge, mă sugrumă o clipă, blind, gheara aceea caldă : pe aerodromul meu se zboară, apoi se topește, rămîne suspendată în noapte, ca lumina proiectoarelor cînd se sting, fantomă albă deasupra pistei de beton, pîlînd și pierzîndu-se în întuneric. Îmi spune că bulevardul ar fi o pistă ideală pentru aterizare forțată, atenție doar la firele de troleibuze și cablurile subțiri din oțel pe care atîrnă, balansîndu-se deasupra intersecțiilor, stopurile.

— Ce-a fost cu mîna ta ?

Ochii Irinei, în lumina neonului, au ape lili-
lins lucește opac, cască de misterios metal ult

— Parcă ai fi Fata din Lună...

Irina se apropie, se lipește, ochii îi sînt pe
dreptul nasului meu, spune cu glas moale, și-
rația caldă :

— Nu mai fi atît de condescendent, oricu-
gata.

Pronunță „con-des-cen-dent“, ținînd pe v-
nelor, cuvîntul are istoria lui și a făcut car-
aviația, constat, nu numai la vînătoare. Fata l
spate, să mă poată privi fără să încrucișeze diz

— Pasagerii pentru Conakry, debarcarea.
povestește-mi cumplita istorie a tăieturii din
dreaptă.

Bulevardul luminat oscilează în amplitud
sfert de cerc pe dreapta, un sfert de cerc pe stîn
bine de balustrada care mărginește trotuarul
senzație că înaintea saltului de noapte cu p
tîrînd picioarele prin fuselajul slab luminat al
spuneam că dacă nu cad pînă la trapa dincolo
și se zbate întunericul, atunci săr precis.

— Iubitule, cum îți place la Conakry ?

Vocea Irinei se vrea ironică, dar îi tremu
în fundul gîtului. Dumnezeuule, un pilot de vî
stewardesă pe curse externe !

...Tîrziu, dar asta este tîrziu de tot, după
plat ce era scris să se întîmple în cărtoiu
terfelit, legat în piele și strîns cu sfoară gro
ridică într-un cot, lumina palidă de-afară jo
trasă, pe zîmbetul înțelegător al nemțoaice
deasupra divanului, pe vîrfurile nichelate am

lăncilor africane de la Steel Corporation. Se uită neîncrezătoare la mine, vede că nu dorm, atunci întreabă cu jumătate de gură, îngustînd ochii :

— Cînd naiba ai fost tu la Conakry ?

Casc, de ce tocmai Conakry, dar niciodată n-am fost atît de aproape de continentul negru și fierbinte, ritmul bătut de negrișorul cu chiloți face să vibreze surd geamurile garsonierei din apropierea Pieței Romane.

— Astăzi, prima oară.

— Dumnezeu!e, iar începe !

E tîrziu, e noapte, o noapte năclăită de sudoare ; în umărul drept s-a instalat o reptilă feroce numai cap, capul numai dinți, zeci, sute de dinți ascuțiți, așezați în șiruri paralele, ca la rechini, și toți dinții ronțăie mărunț, insistent. Durerea seacă, răspîdită în tot brațul, trezește de-a binelea. Mă așez pe marginea divanului scund, în cameră e zăpușeală cu toată fereastra deschisă, corpul s-a acoperit de transpirație lipicioasă. Stau ghemuit pe marginea divanului, cu bărbia rezemată de genunchi ; pe parchet, lingă piciorul desculț, Tellus macină noaptea cu limbi de aur, convertind-o în cifre reci, inteligibile : ore, minute, secunde. Acum 48 de ore eram cu Irina, asta s-a întîmplat de mult, au trecut cîteva sute bune de ani, durerea sfredeli-toare mă leagănă blînd pe marginea patului, înainte-înapoi, înainte-înapoi. Am un flacon mare, sticla brună, groasă, „a se feri de lumină“, stupefiantele lui Nae, iau durerea cu mîna, mîine zbor, nu pot urca în avion drogat ca ultimul hașișoman. Mă ridic în picioare, parchetul scîrțîie sub tălpile goale, să nu îl trezesc pe Chioru care doarme în camera de alături, rășchirat sub tabloul cu Balcic. Dîbui după cablul radiatorului, priza, stau pe marginea divanu-

lui mușcându-mi buzele de durerea seacă, aștept să se încălzească spirele de sîmă groasă. S-a încins, aplec umărul cît mai aproape de grila lucind slab, în lumina roșie-portocalie, nesigură, umărul zvîcnește dureros. Căldura face bine, potolește, stau așa, cu pielea sfîrîind, aproape lipită de metalul fierbinte. Un foșnet ușor dincolo de ușă, tîcînitul discret al ghearelor boante pe cimentul antreului, cum naiba nu moare de căldură cu cîrlionții lucioși ? !... Clanța coboară, ușa se întredeschide, prin crăpătura îngustă apare, necrezut de negru în penumbra roșiatică, capul lătos al lui Grifon.

— Marș !

...dar rău, șuierat aproape cu ură, cum n-aș vrea să mi se vorbească vreodată. Caniche-ul lui Chioru, care știe cam tot ceea ce ar fi de știut despre mine, și lucrul ăsta uluiește și indignează în egală măsură, se prelinge felin în cameră, fără să ia în seamă șoapta șuierată. Se recompune negru, uriaș, lângă radiator, temperatura camerei crește brusc cu cinci grade. Părul a apucat să-i crească după ce Chioru l-a tuns, firele scurte s-au transformat în cîrlionți spiralați care fulgeră sclipiri misterioase cînd se foiește și se întinde pe covor. Ochii, roșii în incandescența sîrmelor de nichelină, privesc cu neîncrezătoare compătimire.

— Grifon, cară-te de aici !

Nu m-aș mira să-l aud vorbind, cîinele se face covrig, aștept să fișnească din el sudoarea, ca o fîntină arteziană oare cîinii or fi transportînd ? Se face covrig, cu botul pe labe, ochii roșii se rostogolesc trist sub streășina bănuită a bretonului cochec. Grimasă, o mie de burghie sfredelesc umărul pe dinăuntru, Irina, dar în nopțile astea nu ar ajuta nici un Jumbo-jet umplut pînă la refuz cu cele mai reprezentative exemplare ale corpului de stewardese aparținînd marilor companii aeriene. Singurul lucru care ar

putea ajuta cît de cît ar fi o cămașă, o cămașă nouă, moale, nepurtată, mulată răcoros pe umărul incandescent; o cămașă în carouri mari, cumpărată chiar acum din magazin, aleasă fără nici o ezitare din toate rafturile înșesate cu cămăși multicolore. O cămașă moale de barchet, teacă, stavilă și armură de puternice zale între mine și omenirea dezlănțuită, unită într-o subtilă conspirație universală.

...Mă prinde un dor copleșitor să urc în mașină, să las camera fierbinte, radiatorul încins, caniche-ul înnebunitor de înțelept, să mă duc la magazinul din oraș și să cumpăr o cămașă în carouri mari. Dar la ora asta magazinele de cămăși din oraș sînt de mult închise, lacătele cu cifru au ruginit în belciuge, responsabilii dorm liniștiți lingă soțiile lor planturoase. De unde să cumpăr o cămașă, noaptea, cînd toate magazinele de cămăși din județ, din țară, din Europa, sînt închise? Copleșește imaginea unui continent cu toate magazinele de cămăși închise, liniștește, răutăcios și pervers.

Grifon rîde de mine ridicînd capul uriaș, scoțînd limba, gîfîind ca o locomotivă veche, aruncîndu-mi în față toată duhoărea lui de caniche transpirat. Îl plesnesc peste bot, peste nasul — prin nu știu ce minune — rece, dar cîinele nu se supără. Privește demn sub toată grămada de păr cîrlionțat, el n-are nici măcar speranța că mîine magazinele de cămăși se vor deschide, și o nouă zi senină se va revărsa deasupra Europei. Ridic mîna, îl mîngîi între urechi, puțin spre ceafă, acolo unde le place caniche-ilor să fie scărpi-nați. Grifon își reia gîfîitul, mai zelos ca înainte, se moaie, se mlădie calin sub mîna mea, știu că nu e nevoie să explic cît regret că l-am plesnit adineauri. Stau așa, cu umărul drept sfîrîind domol, lipit de grila încinsă, cu mîna stîngă scărpinînd caniche-ul, și mă gîndesc la interceptarea de mîine: graficul vitezelor de apropiere, dar parcă în avion repezit smintit pe curba de atac, mai am timp de graficul

vitezelor de apropiere ? Trebuie, îmi spun, curba smintită se liniștește, se potolește, se rotunjește savant într-o linie prelungă, lucind arcuită.

Sîrmele radiatorului țiue slab, roșii de efort ; în întunericul camerei se leagănă încetoșat orașul, așa cum îl vedeam din cabina avionului cu cupola smulsă ; reptila numai dinți își vede liniștită de treabă, rozînd umărul încet, și tenace.

★

— Cînd eram mic, jucam rața și rățoiul...

— Was ist das : rața și rățoiul ?

— Leapșa.

Stăm rezemați de căruciorul cu rachete, betonul pistei frige, aerul încins joacă la cîteva palme deasupra solului deformînd orizontul, zebra, gofrînd fuselajele netede ale MIG-urilor, vălurind cauciucul roților masive. Mihăiță, blond, crîncen, țepos, pus pe harță, niciodată n-am avut un coechipier atît de neînduplecat, povestește copilăria lui pe malul Dunării și încerc să fiu atent, nu l-aș fi crezut capabil de asemenea performanță. Dar e ceva azi, lînced, furișat din betonul încins, venin moale și insinuant, pulsul, tensiunea-normal, avionul pregătit pentru zbor, atunci de unde otrava lipindu-mă de pămînt ? — noaptea nedormită ? sîcîiala din umăr ? vâl de inerție stingherind mișcărilor, și restul.

Am făcut interceptarea, bine pe filmul de control și pe planșetele navigatorilor din punctul de comandă, dar tot lînced, mișcînd mașsa cu mină străină, tresărînd și privind brusc bordul — turaj, con, ulei, indicații normale, pe care e nevoie să mi le impun normale, asta-i, sînt zile în care nu merge... Pîndește de undeva o neliniște irațională, iscată din nimic, din amintirea prăbușirilor trecute, din

bănuiala prăbușirilor viitoare, trebuie să mă scutur serios, să-mi spun că motorul toarce normal, avionul răspunde la comenzi ca de obicei, numai pilotul... Se iscă de undeva un protest surd, făcându-și greu drum la suprafață, avertismentul laș și protector al vocii interioare „hai, nu zbura azi, numai azi“, dar eu știu, cu un rest de luciditate, că în aviație, dacă ascuți vocea interioară, riști să nu mai zbori deloc. Mă întinde pe betonul fierbinte, bag capul sub căruciorul cu rachete, la umbră. Mihăiță îi dă înainte despre jghiaburi de beton pline cu apă cristalină din care se adăpau caii, pe la încheieturi creșteau alge lungi, verzi, subțiri, unduind sub boturile cailor, caii se fereau să smulgă și să mestece între boturile lor umede, cu perle de apă clară, scinteind discret la rădăcina firelor negre de păr, se fereau să rumege între dinții pătrați algele acelea verzi și subțiri. Burta căruciorului pentru rachete e neagră, prăfuită, acoperită la câțiva centimetri de ochii mei, cu vopsea groasă, zgrunțuroasă.

— Boss, vin avioanele.

Caii lui Mihăiță se împrăstie fără zgomot, se dizolvă în cerul păstos, mișcându-și lent aripile albe, groase. „Boss“, mă smulge cuvântul de sub căruciorul cu rachete, așa spuneam în școală instructorilor de zbor, așa am spus primului meu cap de formație în unitatea de luptă, și încă, așa îi spuneam noi unui om scund, robust, cu privire ageră, puțin obosită, și cu cizme scurte, lustruite, din piele fină.

„Boss“, abia după ce repetă îmi dau seama că țeposul coechipier pe mine m-a strigat așa, asta-i, ridic din umeri ieșind de sub cărucior, copacii sfrijiți de lângă celula de alarmă ridică și ei din umeri, o rafală puternică de vânt vine, îi apleacă zgribulindu-i, câteva frunze uscate, prea uscate de vara asta fierbinte, se smulg și se rotesc aiurea într-un nor de praf cenușiu-albastru, ca o amintire.

...Mihăiță zboară bine, e gata-gata să intre în mine o singură dată, la o schimbare de eșalonare, trag de manșă, avionul lui trece pe dedesubt înclinat la cuțit, zbîrniind încordat, încercînd să se oprească. A fost vina mea, nu se fac manevre cu ochii coechipierului în soare, înclin concessiv din aripi, hai, ia-ți locul în formație. Coborîm lin, bordul-normal, viteza — 900 kilometri pe oră. Scot frînele, reduc brutal motorul la relanti, avionul lui Mihăiță lunecă pe lingă mine încercînd zadarnic să se oprească. Văd sclipirea scurtă a retrovizorului, Mihai a întors oglinda, mă caută. În coborîre, la 5 000 de metri, intrăm în nori, adică MIG-ul lui Mihăiță străpunge dintr-o parte în alta ceva bizar ce s-ar vrea nor dar nu reușește să fie, și apare din nou profilat pe fondul stîlpilor de abur. Zburăm printre coloane albe de stîncă, marmură de vis răsucită în volute fierbind înăbușit, pădure împietrită între cer și pămînt, nori ciudați, ori aici e locul unde cerul se sprijină de pămînt? N-am mai văzut, turnuri de 4—5 000 de metri înălțime, groase abia cît două-trei lungimi de fuselaj, le tulburăm încremenirea cu zborul nostru. Evit instinctiv, printr-un viraj la cuțit, un contrafort de rocă vînată, deriva înaltă a MIG-ului din față sclipește fulgerat prin dreptul cabinei. Mihai înclină avionul ocolind o coloană nemișcată, începem un fel de v-ați-ascunselea, goană bezmetică printre trunchiuri imense, virînd scurt, întorcînd avioanele chinuit, pe coadă, cu palonierul pînă în fund, încercînd în ultima clipă să evităm întîlnirea. Tubul Pitot zgîrie dire adînci în carnea dură, albă, vîrfurile planurilor șterg și se afundă în stîncă, mă adun în mine așteptînd sunetul scrișnit al metalului izbind piatra. Ne fugărim prin pădurea incredibilă, îmi joacă în parbriz bolovani ciclopici, aruncați unul peste altul, înclin, trag manșa în burtă, avionul geme și se repede pe un plan, vâlul roșu al suprasarcinei pe ochii arși, orbi holbați, în orbitele uscate, palonier, limba glisadei

zboară tremurînd într-un colț al cadranelui, se strivește cupola cabinei de altă coloană, ocolesc în ultima clipă, viraj, mina atîrnă grea agățată de manșă, îmi curg ochii în obraji, obrajii în mască, masca mă apasă pe gît, se prăvălesc pe umeri, îngropînd în scaun, tonele de metal argintiu ale avionului. Redresare, zbor orizontal, îmi umple parbrizul o poartă imensă de cetate, stîlpii grei, penumbra de sub bolțile reci, n-o să pot trece cu avionul drept, înclin. MIG-ul își joacă întunericul și lumina pe planurile boante cînd pătrundem sub lespedea grea, cenușie, care acoperă cerul și ne strivește. Izbucnim dincolo gata să luăm în bot o stîncă imensă, tubul Pitot frînt, strălucitor, botul scrișnind pe granit, piatra imensă, cabina în țandări, geizerul înghețat de lumină pe albastrul încremenit al gîndurilor, viraj, VIRAJ ! și mă ghemuiesc în chingi simțînd izbitura. Stîncă se pulverizează sub burta nituită, mi-e gura uscată. coloana grea, masivă, clătinîndu-se între cer și pămînt. Se prăvălește peste mine, ridic brațul, fulgeră izbitura în frunte, între ochi, îmi curge țeasta sub cască, lungi șiroaie de singe... Apă, smulg masca de pe față, mă ustură sarea strînsă în marginea moale de piele subțire. Mihai se repede, văd avionul fulgerînd o clipă departe, prin desimea pădurii de piatră, se repede vertical în sus, între două coloane înalte, ștergînd cu burta un povîrniș amețitor — și se pierde, scînteind în albastru. Am scăpat, nu, gaura neagră, îngustă, mă laminează tăcută cu tonele de stîncă de abur, mă amestecă cu avionul, cu focul, cu durahul — dincolo, nimic. Blijii într-un vâl de ceață groasă, vrajă rea coborîta peste mine și peste avion — giroorizontul. Mă izbește lumina, ochii, soarele orbînd între doi pereți prăvăliți din înalt. Zbor într-un defileu strălucitor, am trecut dincolo — dincolo de ce ? așa ceva nu rezistă, nu poate, fi, înțelegi ? — N-AR REZISTA ! — în lumea de dincolo pe pistă, aprozar,

autobuz — se resping, nu se pot aduna în aceeași existență. Îmi scapără creierul scînteii sub cască, zbor în vis, asta-i, asta trebuie să fie — zbor în vis, și pereții imenși de marmură albă, atârnați din nimic, prăvăliți spre nimic, dezgolind deasupra o fisie îngustă de albastru strălucitor, topit, albastru, mai albastru, și iar, topit în propria lui lumină. Pereții defileului se dau în lături, dispar într-o prăpastie de lumină, MIG-ul țîșnește în senin sclipindu-și burta la soare, șandelă repezită spre cerul albastru, cu tubul Pitot sprijinit de punctul în care axa planetei intersectează bolta.

11

Încerc să descui, cheia înțepenește în broască, nu se răsucește, apăs clanța, ușa se deschide. Intru fluierînd cîntecul despre piloții cei îndrăzneți, îndrăzneți, și-n escadrilă vei găsi numai așa băieți, a uitat Chioru să încuie cînd a plecat, la noi încuiatul e mai mult un moft și oricum, hoții, n-ar găsi aici tacîmuri de argint, oricît și-ar da silința. Mă întind pe divanul scund din camera mea, au venit aș-niște tipi să cunoască activitatea noastră eroică și neobișnuită, arhitecți de pe șantierul combinatului, Zet m-a pus să îmbrac costumul de suprasarcină și să prezint un avion, arătam foarte eroic cu încîlceala aceea de tuburi, fermoare, șireturi și copci strălucitoare, printre junii în blugi și tricouri colorate. Fiecare cu treaba lui, îmi spun, ei lasă în urmă ziduri solide, cu uși și ferestre, oamenii se nasc, mănîncă, iubesc, bolesc și mor între zidurile alea, iar în dreptul intrării e agățată o tăbliță cu numele arhitectu-

lui; eventual și anul construcției. Dacă tipul e vanitos, literele sînt aurite cu dichis. Eu n-o să las nimic în urmă, zborul, aer, traiectoriile se șterg, dacă după fiecare avion ar rămîne urma trecerii sale, cerul s-ar acoperi de o dantelărie bizară, care n-ar lăsa lumina soarelui să pătrundă. E ceva o... o meserie, în sfîrșit, ca a mea, te vrea total, nu lasă decît foarte puțin, am treizeci și doi de ani, Dumnezeu, cînd s-au adunat 32 ? ! n-am făcut încă nimic așa, solid, la care să vină grămadă oamenii și să se închine uluiți, ca la turnul înclinat din Pisa. Se pare că nici nu voi face ; iar dacă ăsta e riscul meu ca pilot de vînătoare, sînt gata să mi-l asum încă o dată, și încă, și încă... Și încă, melodia aceea molcomă, auzindu-se prin zid din odaia lui Chioru. A lăsat mag-ul în priză, dar scula lui e sofisticată, are tot felul de butoane, ochi magici, miliampermetre, și un sistem original de oprire automată. S-o fi defectat oprirea automată, dar Chioru n-are role să cînte 6—7 ore, cît a trecut de cînd a plecat el în alarmă. Dincolo... mă ridic, și de ce tremură mîinile cînd trag pantalonii și închei centura ? Prietenul meu nu-și consumă amorurile la domiciliu, iar ușa de la apartamentul nostru a avut dintotdeauna trei chei, una a mea, lucește stins pe masă, două pentru Chioru, adică pentru el și pentru nevastă-sa, dar Maria s-a dus fluierînd... Ies, bat încet, cu degetul îndoit, parcă ar fi din coajă de ou ușa îngustă, vopsită în verde și alb. Nu răspunde nimeni, muzica molcomă, am bătut prea încet, nu pot recunoaște melodia, lucrul ăsta înfioară ca o prevestire. Apăs clanța, intru, la urma urmei sînt la mine acasă... și nu țin minte să fi văzut la mine acasă fata asta, dormind aproape lipită de peretele vărui, sub tabloul neînramat. Păr blond revărsat, tricoul alb, subțire, prin care se întreveede mat sutienul îngust — întotdeauna m-am întrebat ce fac tipele cu sinii, atunci cînd dorm pe burtă. Poartă

blugi, dar blugi onestii, strâmți, nebrodați — ca ăștia care se poartă acum — blugi adevărați, munciiți, destrămați la manșete, și așa cum doarme, cu picioarele lungi lipite, dreaptă, încordată pînă și în somn — plutește în jurul ei o încordare, dacă aș mai face un pas aerul ar plezni și ar țui strident ca o coardă de arc după ce săgeata a plecat — îmi zic că fata asta e o sabie, iar eu n-am deloc dispoziția unuia care scoate asemenea săbii din teacă. Așa că privesc din ușă banda de catifea neagră care-i strînge părul, trecînd peste tîmple, modă indiană, în somn panglica a alunecat, s-a strîmbat nu știu cum, îmi spun că trebuie să-i acopere ochii agățînd genele lungi, pentru că asemenea fete au întotdeauna gene lungi, trebuie. Rolele mag-ului se invirtesc încet chiar lîngă mîna căzută și răsucită, virfurile degetelor ating ochiul magic clipind verde, liniștitor. Admir interior gusturile prietenului meu, mă miră gîndul fugar și incert despre Maria. Maria, la urma-urmei, era roșcată și crîncenă ultima oară cînd am văzut-o, stația de tramvai, ziua cenușie, joasă, dar astea sînt lucruri care se schimbă. Fac un pas înapoi, parchetul scîrțîie, fata din pat se răsucește...

— Hei !

Glasul somnoros oprește și întoarce ca o trombă de taifun. În pat Maria, soția, fosta soție a lui Chioru, cea pe care o știam mereu blondă dar fusese roșcată la ultima noastră întîlnire, însă astea sînt lucruri schimbătoare, mă rog, altele sînt lucrurile care rămîn neschimbate. Și nici măcar alea. Maria s-a adunat în virful patului, genunchii la gură, brațele inel în jurul genunchilor, nu face nici o mișcare să îndrepte panglica de catifea neagră, modă indiană, care a alunecat în diagonală pe fruntea bronzată și acoperă urît ochiul stîng.

— Bebe cînd vine ?

Bebe este Chioru, în acte.

Maria are pe mină un ceas mare de tot, care acoperă încheietura, din uşă citesc fără efort ora. Chioru mai are patru ceasuri bune de linişte pînă la surpriză, dacă nu-i telefonez eu la celulă. Şi așa cum par să stea lucrurile, n-o să telefonez. Mă uit prostit, fișia îngustă de catifea neagră coboară în diagonală pe frunte, se lățește în dreptul sprîncenelor subțiri, acoperă ochiul stîng, se îngustează din nou în colțul pleoapei descoperind păienjenişul de... riduri, da, astea sînt riduri, liniile fine care se adună și se pierd spre tîmplă, deodată mă revoltă inutil ridurile Mariei, cei 32 de ani ai mei, arhitecții nerușinat de tineri care tot timpul păreau că stau pînă la genunchi în betonul unei temelii solide, și mai ales catifeaua neagră. Am mai văzut asemenea panglici, dar nu la indieni.

— Se vindecă ?

Degetul întins tremură alb pe catifeaua neagră. Maria ridică din umeri, răspunde cu voce obișnuită, adică încearcă să răspundă cu vocea ei obișnuită, pentru că niciodată nu știm cum sună și care este adevărata noastră voce

— Nu mai are ce să se vindece.

— Aha.

Nu cred că arăt chiar așa cum aş vrea eu să arăt ; mestec în gol și înghit un nod mare, cît un butoi cu praf de pușcă. Un butoi de pulbere cu fitilul aprins, dacă înțelegi:

— Ei, dormi. Îmi pare rău că te-am deranjat.

Maria rîde, mă simt idiot în străfulgerarea dinților albi, n-am auzit-o niciodată rîzînd atît de plin, știu că trebuie să doară cumplit rîsul acela :

— Ți se citește pe față, aviatorule : Chioru și Chioara.

Stau năuc în uşă, pilotul cel îndrăzneț-îndrăzneț, nu țin minte ca Maria să fi citit vreodată gîndurile cuiva, dacă

s-ar fi priceput la asta multe lucruri nu s-ar fi întâmplat, sau poate s-ar fi întâmplat, dar altfel, mult mai altfel.

— Dumnezeu, ce mustră. Nu-ți trece prin cap că M-AM OBIȘNUIT CU ASTA ?

Face un gest aruncînd părul pe spate, șarpele de catifea neagră îi înconjoară capul, i-l strînge ca un cerc de oțel oxidat ; fată dragă, există lucruri cu care nu te poți obișnui. Vin lingă pat, mă așed lingă ea cu mișcări moi, de vată. S-a întors spre mine, ochiul teafăr, cutele din colțul pleoapelor, nasul cu marginea nărilor subțiri fremătînd, arcu amar al buzelor, nimic rece, nimic trufaș, o femeie frumoasă, foarte frumoasă, necăjită, puțin înspăimîntată de ce o să urmeze în următoarele cîteva ceasuri. Și dintr-o dată simț; nu s-a mai întâmplat niciodată, cu mîinile, cu picioarele, cu capul, de-a valma — simt tot, cutremurat, că Maria a trecut în ultimii doi-trei ani, de cînd a dispărut, prin ce n-am trecut eu în zece ani de vînaătoare supersonică.

— Ce noutăți ?

Stă cu picioarele întinse peste marginea patului, cu spatele rezemat de zid ; deasupra, albastrul mării, verdele chiparoșilor, acoperișul vilei înecate în vegetație.

— Vali a...

— Am aflat.

Asta se află întotdeauna, dracu știe cum. Alte noutăți nu-mi aduc aminte. Tăcem cuvios, pe urmă nu mai pot, răbda, răbufnește o întrebare frămîntată încă de cînd am auzit melodia aceea molcomă pe care n-am putut recunoaște-o, abia acum îmi dau seama că banda s-a terminat și magnetofonul s-a oprit cu un declic sec :

— Tu ai păstrat cheia de aici tot timpul cît... înțelegi, nu ? Maria înclină capul, labele picioarelor cu unghii trandafirii joacă nervos pe parchet, ieșite din manșetele scămo-

șate ale blugilor. E atita spaimă și neputință în mișcarea aceea, picioarele goale pe parchetul curat dar nelustruit, cu așchii mărunte la marginea lemnului, de prea mult frecat, Maria-aisberg topită, Maria-aisberg caldă, caldă ca o coastă de deal cu vii toamna, cînd frunzele sînt roșii și mai e încă soare. Nervii de pilot mă lasă, se duc aiurea să colinde meleagurile pe care adastă bărbătești isprăvi învelite în oțeluri lucitoare, eu știu ce o să fie, Maria, dar nu-ți pot, n-am voie să spun, dacă totuși nu va urma ceea ce știu eu că *trebuie* să urmeze ? ! Așa că mă ridic și încerc să spun cu vocea de toate zilele, dar nu reușesc, pentru că niciodată nu știm cum sună și care este adevărata noastră voce

— Culcă-te. Culcă-te, Maria.

Ies pe vîrfuri, închid ușa cit de încet pot. Merg la garaj și șovăi, apoi aleg amfibia lui Chioru, mai potrivită, cu roțile ei înalte și groase, cu botul ei teșit din fier masiv, cu tăietura dreaptă și severă a părbrizului — mai potrivită cu lava seacă care fierbe mărunț și amarnic în mine ; asta-i nebunie, dar zborul pe avionul rînjit, arhitecții de astăzi nerușinat de tineri, catifeaua neagră a Mariei, casca plesnită a lui Vali, astea ce dracu sînt ? ! Încerc să mă liniștesc strîngînd în pumni volanul gros, viață, simplu, dar ce, viața nu-i aiurea, n-o ia cîteodată razna de n-o poți ajunge nici cu supersonicul ? și la urma urmei îmi pot permite cinci minute de pierderea minților. Cotesc pe un drum de țară, merg cîteva sute de metri ridicînd o perdea de praf, opresc icnit, apăs frîna pînă la fund, fără să scot din viteză. Dumnezeu, Chioru și Chioara, asta nu-i nebunie ? Sar din mașină împiedicîndu-mă în bulgării tari de pămînt, ce naiba au arat aici, în alte părți nici n-au strîns grîul. Mă uit în jur, singur cu amfibia sub cerul pustiu, îmi lipesc spînarea transpirată de tabla gofrată, pe cîmpul

asta împănât cu stâlpi și brăzdat de canale n-aș risca niciodată o aterizare forțată.

★

Mai târziu, dar asta se întâmplă târziu de tot, după ce m-am obișnuit cu pașii Mariei pe scară și în antreu, cu telefoanele chemînd-o la spital în toiul nopții, după ce am învățat iar să bat în ușă înainte de a intra la baie și Grifon s-a resemnat să doarmă în camera mea, după ce panglica neagră de catifea uscîndu-se pe balcon a devenit o prezență neluată în seamă — într-o noapte, venind de la zbor, Chioru întreabă, și pașii lui au o rezonanță misterioasă pe betonul aleii :

— Știi ce a pățit Maria la ochi ?

...dar tu ce-ai pățit, oricît ai încerca să pari lord în continuare, știi că se întâmplă să fluierî vreun cîntec printre dinți ?

Ridic din umeri

— Un accident.

— Da, face Chioru, și nu știu ce teribilă satisfacție îi răzbate prin vocea stăpînită. Cu un Zlin. La aeroclub.

Zlin, jucărioarele acelea cu nasul roșu și tren neescamotabil.

— Spune — urmează prietenul meu, rar, cîntărind cu grijă cuvintele, ca atunci cînd destăinui un lucru grav, asupra căruia nu ești încă pe deplin lămurit — spune că încerca să înțeleagă — face un gest rotund, se întoarce pe jumătate, astfel ca gestul lui să-i cuprindă și pe cei rămași în spatele nostru, și pe cei care ne-au luat-o înainte, și balizajul pistei, și siluetele opace, neclare ale hangarelor — încerca să priceapă chestia asta... nu înțelegea ce facem aici.

— Cam scump.

— Pretinde că a reușit, spune Chioru, dar din tonul lui pricep că nu e prea convins, ca să reușești trebuie să porți o cască grea de metal alb și un costum complicat, incomod, cu multe tuburi și fermoare. Trebuie să ții o manșă în mână, sau măcar s-o fi ținut vreodată, dar nu orice manșă, ci una grea, încărcată, de avion de luptă. Trebuie să simți motorul arzând în spate cu 2 000 de grade Celsius, trebuie să cunoști tinguirea aerului sfîșiat la 2 500 de kilometri pe oră. Să fi văzut măcar o dată cerul de dincolo de 22 de mii de metri, să simți legănarea moale a avionului nemaiținându-se pe aerul rar și înghețat. Chioru, care cunoaște bine toate astea, adaugă repede, dorind să se convingă, cu glasul brusc repezit, puțin sălbatic, mai mult mîrîie decît vorbește

— Dar e aici.

★

Motorul dublei uruie infundat, din cabina a doua, lipit cu scaunul de nasul compresorului, îl aud și-l simt altfel, mai strident decît în MIG-ul meu.

— Decolăm.

— Confirm.

Casca lui Maître se înclină, avionul zvicnește, maneta de gaze, manșa, dar asta numai așa, urmărite cu mîna de la 2—3 centimetri, tot ce e instinct se încordează, mîinile pe comenzi, mîinile jos de pe comenzi, botul dublei se ridică, se leagănă pe orizont în sus, în jos, 300—320 kilometri pe oră, încă puțin și ne-am desprins, asta-i, să las avionul pe mînă celui din față, gata oricînd să intervin. Adică pînă în ultimul moment, și doar atunci, cu o manevră e-ner-gi-că... pentru că altfel n-ar avea nici un rost. Avionul glisează imperceptibil spre stînga, se apropie de șirul de balize, încă puțin, poate vede, nu vede, presez

palonierul, Maître simte mișcarea, apasă scurt inter-comunicația.

— Te fură.

— Văzut.

Ne desprindem, 10 grade în urcare, trenul, flapsul, dar așa, urmărind manevrele numai din ochi, becurile confirmă : escamotat. Îmi las mâinile pe genunchi fără să fi atins manșa, Mitică virează spre poligon, proiectilele reactive aer-sol, urite și negre, adulmecă de sub planuri cu capetele obtuze, îmbrăcate în aramă. Ținta albă marcată cu var pe pământul cenușiu, frământat, plin de cratere și gropi, avionul se înclină pe aripă, 4 000 de metri, reduce motorul, prea lent, mă îndrept în scaun lipindu-mă țeapăn de spătarul înalt, știu ce o să urmeze. Dubla șovăie, cabrează mult, prea mult, se răstoarnă pe aripa stângă. Se oprește o clipă aproape pe spate, își pleacă botul, începe să lunece, din ce în ce mai repede, spre pământ. În cabina din față cercul luminos al colimatorului încadrează ținta, dubla se leagănă moale, nu încă, nu trage, tremură, vibrează puternic, se poticnește și sare, știam, cu înclinarea asta la viteză mică...

— Nu trage !

Pământul s-a mutat, haotic, între genunchii mei, îl văd pe deasupra capului cu cască albă din prima cabină, pe deasupra botului, vârful nichelat al tubului Pitot lasă o urmă argintie în apa mîloasă a fluviului.

— Redresează ! Redresează !

Manșa e grea, tragem amîndoi de ea, „ultimul moment“ aproape, a trecut cînd intervin ; trecem jos, sub o sută de metri, la verticala țintei, și mă abțin de la comentariile necesare.

— Ia înălțime.

Din nou viraj, strîns, angajare pe țintă, dar în ritmul asta n-o să termine niciodată, o să rămînă iar agățat în

partea de sus a traiectoriei, la dispoziția oricărui amator de tir antiaerian.

Dubla cade pe spate, atîrnăm în chingi, cădem mai repede decît avionul, suprasarcină negativă, adică intestinale apăsînd pe stomac, stomacul pe plămîni, plămîni golindu-se de aer, strîngîndu-se, încercînd să iasă pe gură, casca rezemată de cupolă, corpul sprijinindu-se și încercînd să pivoteze în jurul gîtului încordat, sufocat în strînsoarea costumului de suprasarcină. Nu facem corp comun cu avionul, astea sînt momentele cele mai dificile, agățat de manșă, căzînd spre pămînt cu cele zece tone ale aparatului deasupra, mîna se încordează, se crispează, tot ce mai rămîne instinct, spune să trag manșa, să lipsesc din nou avionul de mine, dar în limită de viteză asta înseamnă săritură, tremurul repezit, saltul dilui pe o aripă, pămîntul rotindu-se aiurea, aproape, mult prea aproape, amestecat cu cer, cu soare, cu frînturi din tabloul de bord, manșa zbătîndu-se înnebunită între picioare, palonierul izbit dușmănos de mișcările bezmetice ale direcției, geamătul neputincios al metalului ostenit de forțe ostile, încă nu deplin cunoscute. Dubla curge, se lasă peste noi lichefiată, liniștea nefirească care însoțește limita de viteză e înlocuită treptat cu vuietul aerului în jurul fuselajului. La 600 de kilometri pe oră trag în sfîrșit manșa înscriind avionul pe o curbă strînsă, forța centrifugă apasă în scaun lipindu-mă de metal ; abia acum respir ușurat. Există undeva un articol de regulament, prevede sec că instructorul răspunde pentru tot ce se întîmplă în zborul cu dubla ; avionul și restul. Maître încearcă să pună colimatorul pe țintă. mișcări mici, fine, dar nu mai are nici un rost.

— Să nu tragi. Ce-a fost asta ?

— Atac !...

— Te dă jos.

Asta-i argumentul, te dă jos. Dubla se chinuie într-un viraj de luptă scârțâit, ca la școală, Dumnezeuule, cu ce băbuță ai învățat aviație ? !

— Lasă-l la mine.

Contactele pe cabina a doua, avionul freamătă, se clatină, se așează drept pe aripile scurte și boante. Motorul în plin, la peste 800 de kilometri pe oră viraj cu MIG-ul aproape răsturnat, viraj strâns, botul sub orizont, 5—6 g, asta înseamnă că cele 70 de kilograme ale mele atâră acum 3,5 chintale, cât un elefant mai mic, trebuie să judec cu un creier în care curge sângele dens ca mercurul, și mențin botul dublei pe orizont cu mușchi grei, osteniți de propria greutate, tescuiți sub apăsarea costumului de kapron. În ochii holbați sub cască, negrul bordului se amestecă cu hăul din mine, numai cercul vâruit al țintei, alb, soarbe tăcut ; explodează mut difuze greutateți de întuneric, pe piept, pe umeri, pe coapse, trebuie cu viteză unghiulară maximă, și vocea chinuită, strivită de cerul gurii, horcăind din prima cabină : „O.K, boss“. Nu mai puțin de 800 kilometri la oră, așa se fac virajele astea spre pământ, prăbușire abruptă, ținta crescând în vizor, acul altimetru-lui fluturat, mestecând cifrele, dar nu încă, nu trage, încă puțin — răbdare — reușește să ai răbdare în timp ce avionul se prăbușește spre pământ cu 800—850—900 de kilometri pe oră, să-ți calculezi lucid șansele, să introduci corecția, să încadrezi ținta, s-o aștepți apropiindu-se, crescând, umflindu-se, mărimdu-se nemăsurat în vizor...

— Trage !

A zvîcnit scurt, ne prăvălim spre sol, două panglici de fum cenușiu, direle rachetelor plecate, 1 000 de kilometri pe oră la două sute de metri înălțime, asta înseamnă nici trei secunde de zbor, manșa, botul avionului înfigându-se ascuțit în pământ, drept în mijlocul unei intersecții de drumuri

prăfuite. Șovăie, numai tirziu, aproape prea tirziu, se hotărăște să urce spre orizont. Altimetrul sub zero, inclin. nu mult, 15—20 de grade, manșa în burtă, din nou explozia greutăților tăcute de întuneric incandescent, neliniștitor, cerul albastru întunecându-se ca un fund de ocean, acolo unde soarele nu ajunge niciodată, urcăm pe verticală, vâlul negru dispare treptat, roșu, albastru — albastrul cerului de sub noi, cu pământul deasupra capului, întorc avionul pe față într-o jumătate de tonou, asta se cheamă immellemman oblic, nu știu precis cu câți de „m“ și câți de „l“, și nu-i moft de profesionist. Maître, e necesar, pentru că altfel te dă jos...

— Cum a fost ?

— Prost. În dreapta și prea în față.

— Amîndoi.

Răsucim avionul pe aripă, soarele bate scurt în pianurile boante, lucirea timpă a ogivelor îmbrăcate în aramă ; motorul redus, ne repezim spre pământ cu capul înainte și cu avionul peste noi, strîns, ghemotoace negre de plumb fierbinte aleargă prin vine, prin mușchi ; panglica fluviului curgînd printre paloniere, botul sub țintă, așteaptă. AȘTEAPTĂ ! — corecția, lucid, acul altimetrului, viteza, iar altimetrul — acum ! Cer, pământul rămîne în urmă cu cercul alb al țintei, forțaj, albastru, numai albastru, tubul Pitot înfipt o clipă în soare și zburăm așa, ducînd globul incandescent de căldură aurie și fremătătoare în botul rînjit al avionului. Goana cifrelor albe pe cadranele negre, semitonou, pământul se leagănă, se rotește jumătate de cerc, așezîndu-se firesc și liniștitor sub noi.

— Cum a fost ?

— În cerc.

Și iar viraj nebulă, răsturnat, botul sub țintă, redu. corecție, așteaptă, așteaptă-te pe tine, acum — trage ! —

și iarăși, și iarăși, toată tencuiala căzută, rămasă în urmă, jos, numai noi, tripletă nebună, căutându-ne, găsindu-ne — aici, de aici ne tragem puterea de a spune : „dacă nu faci așa, te doboară !“ — unicul argument valabil, dealurile gonind bezmetice sub aripă, două sute de metri, trei secunde de prăbușire, „foc !“ buclele generoase ale fluviului împletindu-se cu cerul dincolo de cupola cabinei, și strigătul lui Maître :

— Boss, lasă-mă pe mine, boss !

Îi las, atîrn în chingi, mă izbesc cu casca de cupolă manevrele încă necizelate din prima cabină. Plecăm acasă într-un târziu, după ce s-a aprins becul roșu care avertizează că nu mai avem gaz decît pentru 15 minute de zbor. Aterizăm din priză directă, ultimii, fără să mai facem turul de pistă, după ce coborîm din avion Maître se întoarce spre mine, pe față îi joacă un zîmbet nătîng, nestăpînit, nu știe de el, nu-l simte, așa cum nu simte că e ud, ud leoarcă de sudoarea care a trecut prin salopeta subțire de milaneză, prin țesătura de kapron a costumului de suprasarcină, și pătează urît combinezonul albastru de zbor.

Trecem pe lingă comandament, cineva tocmai a intrat, ușile batante de sticlă se zbat, flutură, aruncînd bucăți bezmetice de lumină pe gardul viu care mărginește aleea. Mîngie fața bucățile de lumină, fulgeră sub ochi, încălzesc obrazul, se sparg în liniștea umbroasă, trimițîndu-mă urgent în urmă cu cîțiva ani, venisem de curînd în unitate, ceva răsucit adormit în mine, se trezește brusc.

— Ia o piatră, Maître.

Mitică privește nedumerit, fără să știe de unde-mi vine lehamitea din glas. Culege de pe marginea aleii o piatră rotunjită, ceva mai mare ca un ou de găină, și mai plată,

o piatră tocmai bună, se uită cu piatra atîrnînd în mînă, îi prind privirea :

— Sparge una din uşile alea, Maître. Oricare.

Degetele se desfac, piatra cade pocnind sec pe beton, se rostogoleşte, se clatină puţin, se opreşte sub tufele gardului viu.

— Boss, eşti nebun.

Ridic din umeri, cum se repetă istoria. Nici eu n-am spart, regret ori de cîte ori trec pe lingă o uşă batantă de sticlă, care se zbate şi flutură aruncînd bucăţi bezmetice de lumină. Dar Maître nu l-a cunoscut pe colonelul bătrîn, adică era bătrîn pentru un pilot, statura masivă, faţa aspră, cutele adînci care plecau de sub ochi marcîndu-i nasul puternic, strîngînd gura într-o acoladă tristă şi îndîrjită. Tristeţe tainică de aviator bătrîn, apărută, strînsă, clocită în mii de ore de zbor, numai el cu avionul.

...Piloţii bătrîni erau bronzăţi, unii cărunţi, alţii cheli de căptuşeala aspră a căştilor de zbor ; aveau zîmbete cu o scînteie ascunsă de maliţiozitate în cutele dese din colţul ochilor. Se cufundau în zbor ca într-o baie de tinereţe — aveau vîrsta avioanelor, aşa cum toţi aveam vîrsta avioanelor ; foarte rar se întîmplă ca un avion să aibă anii piloţilor. Îi recunoşteam după manevre, bucele lor perfecte nu se turteau, tonourile zvîcneau şerpeşte, biciuind scurt, imelmanurile se terminau sus de tot, topite în albastru. Îşi mobilau cerul cu nori albi, pufoşi, pe care-i mutau după voia lor şi-i aveau totdeauna la îndemînă, să-i spulbere, sau să se ascundă în ei răsucindu-se scurt, sclipind planurile în soare. Dispăreau brusc, cufundaţi în opacitatea fremătînd domol, şi apăreau neaşteptat în spatele avionului — ţintă, exact pe curbă ideală de atac. Călcau pămîntul cu paşi măsuraţi, cîntărind pe sub sprîncene şi încruntîndu-se să înţeleagă.

— Sparge !

Ne întorcem de la zbor, primul meu zbor pe supersonic, adică ceva nesperat, visat tainic în paturile suprapuse din liceul militar și din școala de aviație ; cum răsucise dubla colonelul, se mula metalul sub manșa mînuită de mîna grea, vînoasă, urla aerul despicaț în jurul nostru, tînguindu-se în gemete numai acolo și atunci cunoscute !

— Uite puștiule, cum se înfige în cerul patriei pasărea de foc cu cioc de fier forjat !

Se înfigea răsucindu-se în tonouri ample, bolboroseam aiurea în prima cabină, asta este zbor — ZBORUL — îl atingeam, îl trăiam, mi-l făceam cu mîinile mele.

— Îți place, fiule ?

Pe urmă jos, pasul legănat, mă țineam ca un cățel după umerii masivi, nedumerirea cu care am ridicat piatra de pe marginea aleii, parcă o țin acum în mîină, rotunjită, ceva mai mare și mai plată decît un ou de găină, sunetui sec cînd mi-a căzut din mîină...

Nu erau deloc blînzi ochii albaștri, puțin tulburi de ani, de zboruri, de cîte ceruri albastre s-or fi oglîndit în ei.

— Rîmă. Eu am spart geamul meu.

A fost între noi o îndîrjire mută, care urca și în cabina avionului, se întindea legîndu-ne ca o coardă sălcie oriunde am fi fost, n-a pleznit zbîrniind decît la banchetul acela fastuos, trist ca un prohod, cînd toți am venit în mare ținută, cu decorații zornăindu-ne pe piept și împiedicîndu-ne în stiletele noi, atunci primite. Era banchetul de adio, se pensiona colonelul cu privirea tristă, albastră, tulbure, atunci mi-am spus prima oară că decît un aviator pensionat... L-am urmărit tot timpul cît a făcut turul de adio, ultimul tur de pistă din viața lui, nu viața de aviator, viață în general — mă dureau ochii de încordare în amurgul portocaliu, trebuia să se întîmple ceva, nu s-a întîm-

plat ; nu s-a oprit planeta în loc, un pilot pensionat, răsturnare a fireshului, a convingerilor mari și mici care ne alcătuiesc, fier fierbinte înfipt fiecăruia în spate. A coborât din avion zăbovind o sută de ani pe fiecare treaptă a scăriței subțiri, nu s-a răsucit spre aparat, nu i-a mîngîiat fuselajul cu degete tremurînde, îngălbenite de nicotină, nu l-a spălat cu lacrimi zgîrcite de bărbat de sus pînă jos, așa cum au povestit unii mai tîrziu, eram acolo și am văzut, a ridicat doar mîna ca pentru a spune ceva, a deschis gura, a șovăit o clipă, s-a strîmbat, s-a suit în microbuz și nimeni n-a îndrăznit să scoată un sunet, necum aclamațiile pentru care eram adunați acolo, făcînd cerc în jurul scăriței propțite de avion. Ultima oară ! erau cuvinte care mi se ciocneau în cap cu zgomot de erupție, „ultima oară” și „niciodată”, încă nu reușeam să realizez ce se întîmpla, sînt lucruri care trebuie trăite ca să poată fi înțelese. Nimic nu părea mai jalnic decît un pilot care s-a dat jos din avion ultima oară — nimic nu ERA mai jalnic decît pilotul coborît din avion ultima oară — dar ultima oară, adică niciodată n-o să se mai lege în scaun, parașuta, oxigenul, n-o să-și mai ermetizeze cabina, NICIODATĂ — gesturile familiare, gesturi-simbol, orice strungar mai poate strunji un șurub nostalgic, orice arhitect mai poate desena o căsuță de camping sau un zgîrie-nori dacă are chef, dar colonelul — niciodată. S-a topit discret cînd banchetul era în toi, am observat mulți, toți, cred, au respectat retragerea lui de elefant bătrîn, numai eu m-am ridicat de la masă zăngănindu-mi stiletul. L-am urmat în tăcere pînă la garaj, a scos mașina, era singur, își expediasse calabalicul și numeroasa familie, ar fi vrut să rămînă numai cu el, nu reușea, asta este o treabă care se cere deprinsă. A încuiat garajul gol, a scos cheia de pe inel, mi-a întins-o ; am apucat-o automat, am băgat-o absent în buzunar, degetele s-au încurcat în teaca stiletului nou-nouț.

— Trebuia să crezi în mine, a spus sec colonelul, pînă la absurd. Pînă dincolo-de absurd. Te-am învățat să zbori.

A tras șocul, a pornit motorul ; eram între garaje, căutam înnebunit o fereastră, nu erau, numai mașina colonelului sclipindu-și geamurile proaspăt spălate. Pînă dincolo de absurd. M-am aplecat, am luat o piatră, am izbit geamul portierei din stînga — spate. Mergea greu, sticla călită, groasă, piatra nu era grozavă, una mai bună nu găseam, a trebuit să izbesc puternic, de cîteva ori, pînă cînd geamul să sară în bucățele mici, pătrate, strălucitoare. Abia atunci m-am uitat la colonel, îi rîdeau ochii albaștri, priveau nou, cumva șmecherește, intra deja în pielea de bunic iertător. Se frîngea în mine șmecheria neîndemînică, amara o aripă frîntă de corb bătrîn, ucis mișelește la marginea pistei cu bulgări de pămînt. Colonelul și-a vîrît mîna sub veston, a deșurubat ceva, pînă să mă dezmeticesc mi-a întins insigna lui de pilot clasa I-a ; o insignă mare, demodată, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rarissime, atît de căutate în aviație :

— Asta o poartă numai piloții de vînătoare.

Nu-și vedea pe veston, printre decorații, pata alungită, urîtă, căscată ca o gură de crocodil. A demarat, a frînat brusc la opt-zece metri, n-o să știu niciodată de ce a ridicat mîna, ștergîndu-și obrazul de-a lungul cutei coborînd spre marginea gurii :

— Să fii atent la atacurile dinspre soare, le faci cu pierdere prea mare de înălțime.

A demarat din nou cu mașina sluită, spre cimitirul lui de elefanți, lăsîndu-mă pe marginea șoselei — să rumeg la atacurile dinspre soare. Și doar mai tîrziu am priceput că atunci, cel mai important lucru, singurul care-i rămăsese după atîția ani de aviație, erau într-adevăr atacurile alea nenorocite făcute cu pierdere prea mare de înălțime ; se

agăţase de elc ca de ceva pentru totdeauna pierdut, amînase cu încă o frază despărţirea definitivă, plecare în altă lume, scacă şi dureroasă ca o tăietură pînă la os.

— ...să sparg geamul, boss. E prea impunător.

— Lasă.

Mă întorc, Maître mă fixează vinovat, lasă, să mergem.

Ridic mîna, apăs pe piept insigna de pilot clasa I-a, insigna mare, demodată, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rare, atît de căutate în aviaţie.

Pe pînza întinsă de apă cenuşie, grea şi nemişcată ca mercurul, avionul lui Chioru pune o pată mată de culoare. MIG-ul atîrnă încremenit în rama cabinei mele, roşu sub lumina asfinţitului, numai casca a rămas albă sub cupola de plexiglas. Tăiem în tăcere aerul dens, ceaţa lichidă, portocalie, se scurge pe aripi, de-a lungul fuselajelor, se topeşte stîns în spatele avioanelor. Zburăm plan la plan, nemişcaţi, sudaţi unul de altul, la cîţiva metri de suprafaţa încremenită a lacului, golf vechi despărţit de mare printr-o limbă îngustă de nisip. Zburăm de mult aşa, dintotdeauna, atîrnaţi prin nu ştiu ce minune deasupra întinderii cenuşii, cuprinşi în globul de sticlă roşie al amurgului ; acul vitezometrului lunecă şovăitor spre 1 000 de kilometri pe oră, parcă fără să creadă... Încrămeniţi, suspendaţi în lumina puţină, avionul lui Chioru de un portocaliu mat, marginea zimţată a ţărmlui bănuir, neagră în roşul soarelui apus, apa de sub noi netedă, posacă, cenuşie. Burta avionului-cap se apropie de marginea de jos a cabinei mele, coboară încet, îl urmez, valurile mici, unduite greu pe apa densă, marcînd cu o trenă de spumă fină, dantelată, uscată, fărîmicioasă, zborul prin nemişcare. Apăs emisia, spun cu voce răguşită, adică încerc să spun,

se oprește în gâttelejul aspru, în cerul gurii, se zbate uscat ca iasca, nu știu dacă Chioru aude șoapta mea :

— Nu mai jos.

Copleșește plutirea rapidă deasupra planetei străine, totul e mort, casca albă a lui Chioru înțepenită, sudată de speteaza înaltă a scaunului de catapultare, nu se mișcă, nu se răsucesce, apăs din nou emisia cu degete de pe a căror încheieturi se sparge și curge o crustă fină de piatră :

— Nu mai jos.

Botul rinjit al avionului-cap adulmecă apa, valurile mărunte își țes dantela fragilă chiar sub inelul negru al difuzorului. Gonim așa incapabil să mă smulg, portocaliul avionului-cap a devenit mai sobru, bătînd în cenușiu, se confundă cu apa, casca înțepenită în apărătoarea de cap a devenit mai albă, țărnul negru s-a apropiat, înalt, începe să acopere orizontul, MIG-urile zboară prinse în aceeași bucată uriașă de chihlimbar sîngeriu, zbor mut, la cîteva palme de suprafața apei, valuri mărunte se ridică sub fuselaje și se potolesc lăîndu-se undeva în spate.

— Nu cobori mai jos.

De data asta n-am apăsât emisiă. Degetele nu se pot îndoi sub crusta de piatră, buzele nu se mișcă, reci. În față malul a crescut sumbru, aplecat deasupra apei deodată viorie, deodată adîncă, deodată transparentă, văd la nivelul cabinei plaja minusculă de la picioarele falezei. A mai fost o faleză, a mai fost un amurg, pescărușii apăreau după colțul masivei stînci de argilă, decor de teatru ieftin, cu aripile larg întinse, numai mișcările leneșe, savante, ale virfurilor de aripi, arătau că păsările acelea trăiau de fapt viața lor de zburătoare. Erau mari, pistruiați, niște pescăruși ciudați, mult mai tîrziu am aflat că fusese o specie rară...

— Fortaj !

A şuiertat brusc în căşti şi mina împinge singură maneta de gaze, în poziţia de forţaj. Zvîcnim, trecem cu avioanele mult cabrate peste pragul de piatră măcinată de vreme, boturile supersonicelor se înfig în albastrul care începe să fie noapte, bubuitul motoarelor sparge şi croieşte o brazdă adîncă în liniştea încremenită a veacurilor Istriei.

12

În antreul garsonierei din apropierea Pieţii Romane, geanta „Fly by TAROM“ a Irinei zace dezumflată într-un colţ. Tot drumul m-am gîndit la arbaleta şi echipamentul de înot submarin pe care, în sfîrşit, am convins-o să mi le aducă din voiajele ei transoceanice ; lucruri visate ani de zile, lumea tăcerii, actinii, stele de mare, Lraţe de caracatiţă, umbra misterioasă, prelungă, a unui rechin-ucigaş punînd pe goană cîrduri de peşti multicolori. Am încercat într-o vreme să fac singur un aparat de respirat, din piese ale instalaţiilor de oxigen luate de la avioane casate sau căzute, mă rog — a ieşit ceva ca un extingtor din prima parte a secolului trecut, înconjurat de tuburi şi încununat triumfal cu un manometru de cabină ; Nae, doctor de aerodrom, nu şi-a dat avizul pentru probarea laborioasei instalaţii, care pe uscat funcţiona ireproşabil, habar n-am unde zace acum — dacă mai zace undeva. Dar stewardesa mi-a promis, am studiat amîndoi un catalog de mărfuri, i-am arătat tipul şi exemplarul de acvalang dorit, Irina a ales culoarea buteliilor şi chingilor, asortate la slipul şi la ochii mei. Pe scara avionului s-a jurat încă odată, aprins, să aibă parte numai de pasageri cu rău de înălţime dacă nu

aduce echipamentul. Mă imaginez alunecând prin apa stră-
-vorie între vieșuitoare ciudate, urmărindu-mă cu ochi
telescopici, un panș de bule irizate îmi mîngîie obrazul
la fiecare expirație. Deschid precaut ușa cu geam givrat...

Irina visează cu ochii în tavan, împrăștiată pe cu-
vertura boțită „Fly by Pan-Am“, și nemțoaicele de pe
perete cîntăresc critic părul lung, negru, împrăștiat pe
țesătura albastră.

— Ahoi — face Irina, nu schițează nici o mișcare,
privește lung, ca atunci cînd aștepți pe cineva foarte
mult, începi să-l gîndești, iar cînd, în sfîrșit, apare, constăți
că nu se potrivește deloc cu cel gîndit și așteptat. Pri-
virea asta mă furnică mărunț și neplăcut cu o bănuială,
privesc în jur după rîvnitul meu echipament, nici o ar-
baletă nu-și sclipește vîrfurile ascuțite, nici acvalangul nu-și
etalează buteliile prelungi și centurile colorate, asortate
cu ochii și cu slipul meu. Vin lîngă Irina, între ochii ei
și tavan, mă privește, sclipiri misterioase îmi aduc la
cunoștință că echipamentul de om-broască s-a dus vî-
jiind pe apa sîmbetei.

— Să ai parte de toți bețivii în avion, și să te detur-
neze pe o insulă pustie. O rochie nouă ? — întreb, și se
pare că n-am vocea degajată pe care am dorit-o. Cizme din
piele de aligator, lucrate manual de indienii din Matto-
Grosso ? O mașinărie misterioasă care să te țină fresh și
sexy pînă la adînci bătrîneți ? O haină din blană de focă,
tighelită cu motive lapone ?

Ochii Irinei se cufundă în ai mei și se sting rîzînd
blînd unei amintiri :

— Carnegie Hall, dar tu n-ai cum să pricepi.

se scoală, trece în antreu mișcînd într-un fel nemaivăzut soldurile de stewardesă ; cînd se întoarce, vorbește înfundat, cu capul băgat în geanta „Flay by TAROM“ prin care scormonește cu îndîrjire.

— Uite !

Scoate triumfătoare și întinde jumătatea unui bilet, adică mai tîrziu mi-am dat seama că e vorba de un bilet, în prima clipă apuc nedumerit cartonul alb, lucios, de fapt hîrtie groasă, pe care sînt tipărite cîteva cuvinte și cifre :

— Carnegie Hall...row-....seat....., engleza mea de aerodrom zgîrie urechile fetei. Ce-i asta ?

Irina se uită la mine cu milă, de departe, așa privește de cînd am intrat pe ușă.

— Conakry, spune. Mai ții minte negrișorul ?

...cu bidon de tablă, cu chiloți murdari, dar tu ai fost la New York, tipeso, și trebuia să-mi aduci un acvalang asorfat cu...

— A crescut — trăgănează Irina. Și acum cîntă la un Steynway de concert, din cele mari, la care, ca să te lase să cînti, trebuie să fi cîștigat cel puțin cinci-șase concursuri internaționale. E condus pe scenă de un tip cărunt, un negru cărunt, un fel de Moș Crăciun al negrilor, care-l duce de mîna la pian, și-i deschide capacul, și-i pune mîinile pe clape, pentru că lumea spune că ar fi orb, dar eu nu cred.

Irina vorbește privind peste mine, pe lîngă mine, prin mine, fi crește în glas o învrăjbire ciudată, care ne depărtează așa cum stăm aproape atingîndu-ne, parcă mă acuză pentru nu-știu-ce grozăvie pe care n-am săvîrșit-o.

— Am văzut afișul chiar lîngă magazinul tău subacvatic, era acolo un perete plin de afișe, ăsta m-a atras pentru că era cel mai simplu, litere negre pe hîrtia albă,

magazinul tău era închis, așa că m-am dus întâi să iau un bilet. Scria pe afiș de sărbătorirea unui mare cîntăreț de jazz, școala veche și bună de la New Orleans, numai prețul билетelor nu era trecut, cînd am avut unul în mînă era prea tirziu, nu mi-a mai rămas decît să număr dolarii, după aceea aveam biletul și încă atîți bani cît să-mi plătesc un serviciu cu șuncă și taxiul pînă la aeroport. Cred că așa se explică că am găsit biletul, nici nu l-am luat de la cassă, ci de la un tip bine îmbrăcat, coborît dintr-un Cadillac cît un submarin nuclear de proporții modeste și tot atît de bine utilat. N-o mai fi avut bani de benzină, săracul, așa că acvalangul tău...

— Bine — mă instalez vag amețit în fotoliul de avion, încercînd să mi-o imaginez pe Irina în fundul canalului acela de beton, stradă newyorkeză, cumpărînd bilete cu supra-preț — sau nici măcar — și salvînd cu banii pentru acvalangul meu un tip cu mașina cît un submarin nuclear. Cum a fost ?

Irina se întinde leneșă pe divanul scund, ce apucături de odaliscă, cu mîinile sub ceafă, îmi surprinde privirea, se înfășoară în pătură Pan-Am ca într-o inexpugnabilă platoșă albastră.

— O fiesta neagră, șoptește cu voce nouă, străină, din adîncul pieptului, nu știu cum rezist să stau în fotoliu cînd adaugă, și ochii ei au o sclipire molcomă : îți mulțumesc pentru Conackry...

Se desfășoară din cetățuia albastră și rămîne așa, moale, toropită, toată o chemare, fotoliul zboară de sub mine, covorul „Visit Japan by Air-Japan“ mi se încurcă în picioare, pătura moale se boțește sub noi cînd Irina, fierbinte, mi se agată de gît, mă îngrop în ea ca într-o groapă de jar bun, toate se amestecă, de undeva, de nu știu unde, poate tocmai de la Carnegie Hall, un sunet

amplu vine și ne ia pe sus, învîrtejiți, dispărem timpîți în vibrația aceea profundă, cînd mă știu iar eu Irina gîfîie încetișor lîngă mine, fire lungi de păr negru sînt lipite minunat și caraghios de fruntea umedă, glasul moale supus, e încărcat de ceea ce, chiar dacă aș fi un tip cumplit de sigur de mine, încă nu știu dacă m-aș încumeta să numesc fericire...

— Oooo, explică Irina mai tirziu, dar asta e mai tirziu — s-a ghemuit în halatul albastru, iar eu șed, turcește, pe o pernă aruncată în mijlocul divanului — jazzman-ul cel bătrîn și celebru, sărbătoritul, nu e atît de grozav, s-au n-a vrut să fie în seara aia. Dar ceilalți...

— De unde știi cît e de celebru...

— Eram acolo ! spune fata apăsât, iar ăsta e, într-adevăr, un argument. Eram printre ei, în ei, buzele negre, dinții albi, fețele transpirate, gîtlejele negre pierdute sub haine, rochii pe care nu le înțelegeam, dar le intuiam inestimabile. Și ce ieșea din gîtlejurile lor... N-ai să înțelegi, dă Irina din mînă, asta trebuie văzut și auzit. Dar a fost un moment cînd a ieșit în scenă, condus de un Moș-Crăciun negru...

— Puștiul din Conakry...

— El sau frate-său, face Irina, n-are importanță. E un luptător cît un zgîrie-nori, umeri de portavion, talie de femeie-șarpe, sau mai bine de stewardesă, negru — cît de negru poate fi un negru, poate doar hainele de pe el să fi reușit să fie un pic mai cernite, știi, totul — cămașa, sacoul, cravata, ochelarii. Oamenii spun că ar fi orb dar eu nu cred, pentru că nu poate exista un luptător orb, iar omul acela era un luptător, și încă unul înțelept, care știa despre mine tot ce se poate ști, și încă ceva pe deasupra. Cred că știa și de tine, dar asta mă scădea în ochii lui. Ochii ascunși sub ochelarii întunecați, cu rame

late. Are fața îngustă cît lama de topor bine ascuțită, fața îngustă pe umerii aceia lați îi făcea și mai lați decît crau. Cînta la pian, adică se scurgea în pian prin degetele lungi, puternice, necrezut de subțiri, ca ramurile arborilor otrăvitori din deșerturi, sau pianul se strecura în el, nu mai știu exact, și unde degetele atingeau clapele, ieșeau scînteii. Ascultă, era ca într-un tanc așezat la pianul acela negru și uriaș, centaur de om cu pian, nu mai știam bine care-i unul și care celălalt pentru că închisesem ochii, sau nici măcar nu-i închisesem, eram oarbă pentru că nu mai aveam nevoie de ochi, și apoi avea și el clapele lui, dinți de fildeș — ca și pianul. Se legăna cîntînd, își rezemase lancea de pian, dar nu una din astea — Irina arată cu degetul, disprețuitoare, lăncile Steel Corporation nichelate și perfect lustruite — ci o lance autentică, cu vîrf de piatră vulcanică dură, legată cu tendoane de animale sălbatice, din cele care trăiesc doar în străfundurile junglei și ies la iveală numai noaptea. Am vrut să plec cînd a terminat, nu puteam înghiți mai mult în seara aceea, adică credeam că nu pot, dar a apărut o negresă subțire, urîtă ca o mască africană și deșteaptă cît înțelepții unei uniuni de triburi, abia atunci a început spectacolul, dar ce... Irina se intrerupe, bate în ciudată cu pumnul drept în palma stîngă, strînge palma peste pumnul închis : La traversarea înapoi, peste Terra Nova și peste Atlantic, am avut furtună, a fost o traversare grea, dar eu am aflat asta abia acasă, după aterizare. Ascultă, aia se jucau : se jucau pe scenă frîgîndu-se, plîngînd, dîndu-și duhul acolo — mișcîndu-se, numai ei doi, disprețuind cele trei mii de puști neștiutori — urlînd, un dispreț sălbatic și nepăsător, dansau aruncînd aerul de la unul la altul, în gheme, pânglici, lungi șuvoaie colorate — știi, sunete — împletindu-se, înălțîndu-se împreună și spărgîndu-se în

tunet de tavanul sălii. Eram acolo, eram în ei, între ei, în sunetele alea, totul era sunet, fierbinte, ecuator, nisipuri încinse, lei în savană, corăbii cu sclavi prinși în cătușe de aramă, și un taxi galben țipător între zidurile cenușii din Brooklyn, turnurile de la Otopeni, avionul tău argintiu — și eu pe undeva, umilă, înspăimântându-mă de atîta neputință, dar de unde ? Și dragoste, multă dragoste, dar simplu și total — te iubesc — atît, însă rosteau cuvîntul greu, ca turnat în aramă masivă, și reușeau să convingă. Pe urmă...

Ridică din umeri, se smulge din ea însăși : Nu pot. Nimeni nu poate ; trebuie să fii acolo. Se lipește de mine, simt prin halatul pufos corpul fierbinte. Stăm așa, îmbrățișați, mă fac că nu observ umbra neagră, prelungă, a unui rechin-ucigaș, strecurîndu-se precaut și dispărînd în valurile cuverturii albastre de pe divan.

13

Am fost de serviciu la ștart în noaptea în care a catapultat Zet. Fatty — perpetuu navigator — plecase să se însoare, nimeni nu bănuia că tăcutul mamut cu păr negru pe piept s-ar putea însura vreodată, așteptam să vedem cu ce domniță-elefantiță se va întoarce. A fost o noapte liniștită, senină, luna mare, rotundă, palidă ca o liceeană în al cărei caiet s-a găsit prima scrisoare de dragoste ; nu intrați cu ghetele de zbor în sufletul elevilor de liceu... Zet a catapultat din decolare, de fapt la douăzeci și cinci-treizeci de secunde, după decolare, flacăra forțajului a coborît brusc, frîngîndu-se, conducătorul de zbor a strigat

În microfon, nu țin minte ce, nu era nimic de strigat, eram toți adunați în ochi, iar ochii erau departe, dincolo de cristalul cu luciri întunecate al zebrei; sorbeam flacăra frântă prăvălită brutal, agitându-se spasmodic, avertizând. A horcăit scurt radioul, Zet încerca să raporteze, a trosnit sec în difuzor, ca atunci când se rupe o creangă de brad uscată, prea uscată. Apoi a răsărit luna, întâi o geană mărunță de lumină pilpitoare a șovăit pe marginea orizontului, a crescut curbându-se către cerul negru, s-a umflat brusc, pe discul mat, portocaliu s-a profilat un copac ca un tipăt, cu crengile contorsionate patetic, agățate de flăcări. Dansau și se încolăceau șerpi negri de fum pe sfera de flacăra mată, șerpi groși, veninoși, cei mai veninoși. Apoi globul de foc, petrol arzind de-a valma cu avionul, și încă, cu o mână de gânduri înnebunite, s-a desprins de pământ, a urcat după o traiectorie bizară, răsucită în zigzag-uri fantastice, s-a spart tăcut, golindu-se în el însuși. Și doar atunci mi-am dat seama că luna răsărise de mult, în partea opusă, spre fluviu, ceea ce sorbeam cu ochii goi era explozia avionului lui Zet. Copacul negru, îmbrățișând cerul cu crengile contorsionate, mi s-a plimbat multă vreme prin creier, sub pleoape, ajungea să închid ochii, doar târziu am scăpat de ramurile arse, după alte nopți de zbor — mă rog — nici atunci, a dispărut definitiv după o noapte cu Irina, Dumnezeuule, ce noapte, cu fruntea sprijinită de pieptul cald, dar așa, încercînd să mă ascund și dîndu-mă gol, fără nici o rușine. Asta a fost însă mai târziu — atunci, în noaptea aceea, a coborît în zebra cu pereți de cristal o apă neagră, grea, tulbure, în care ne mișcam agale, cu gesturi moi. Ghiceam fețe grave și curioase sub căști albe îngrămădite dincolo de ușă, nimeni nu intra — lege de aerodrom. Trebuiau aduși ceilalți la aterizare, erau din cei mici, cu multă grijă, ca pe vase

pînteacoase cu nitroglicerină, turnate în sticla cea mai fină, spărgîndu-se în mii de țandări la cea mai mică lovitură. nimeni nu știe ce se răsucesce, se încordează și stă să plesnească în pilotul care a văzut din aer prăbușirea. Eu habar n-am, nici nu-mi doresc să aflu.

..., Venim să aterizăm la dumneavoastră, șaisprezece bucăți", cînd a fost asta, anul trecut, în dublă cu Emil, zona trei, învîrteam un viraj pe stînga la verticala lacurilor, era vară, era cald, viraj larg, leneș, „ce dracu-a făcut Emil — de unde șaisprezece ? Sînt programați ?"

Am ridicat din umeri, nu erau.

— Redu, am spus, n-am așteptat, am redus motorul la economic, șaisprezece avioane de la un vecin, încă zece-douăsprezece decolate de la noi... Nu ne băgăm, am adăugat, lasă-i să aterizeze, aveam gaz pentru încă patruzeci de minute. Nu întreba nimeni „de ce", plutea în aer. Noi doi eram într-o poziție bună, în ajun plouase, ploaia curățase aerul, de la trei mii de metri se contura perfect litoralul, dacă luam înălțime spre est-nord-est puteam vede pista de la vecini, pista neobișnuită, prelungită cu o coadă albă spre nord, să poată ateriza și avioane din cele mai mari, Jumbo-Jeturi ticsite cu turiști blonzi. Am luat înălțime spre est-nord-est, nu mult, n-a fost nevoie, seara plouase, ploaia curățase totul, de la cinci mii două sute de metri distingeam clar pata întunecată și norul gri-negru de fum întinzîndu-se și slujind albul pistei aceleia prelungită spre nord. Dar noi eram la cinci mii două sute de metri, și încă, la treizeci de kilometri sud-vest — erau unii care trecuseră prin norul acela de fum, li se întunecase o clipă cabina în volutele negre cu luciri roșii, slabe sub soarele puternic de vară.

...A troznit ceva scurt, am tresărit întorcînd capul, se frînsese creionul gros, bine ascuțit, din mîna conducă-

torului de zbor. A dat pe gît paharul cu apă de lingă el — paharul acela pe care nu-l bea nimeni niciodată — și a continuat să dirijeze calm aterizarea celor din aer. Mă ardea un gînd crud, la război cad mulți, la război e firesc, sînt pregătit să-i văd căzînd, în orice clipă și eu... Am dat din mină, secunde se lungeau devenind pătinoase, nici un cuvînt repezit, nici un gest necontrolat, simțeam tensiunea crescînd, apăsă un val surd pereții de cristal, cum naiba nu plesnea cristalul, totul se-desfășura atît de calm și ordonat. După ce ultimul avion a aterizat, colonelul a aruncat frîntura de creion, s-a lăsat să lunece în scaun, a întins picioarele sub pupitrul lung cu aparatură radio, a scrișnit niște dumnezei care au cutremurat turnul de beton și sticlă.

— Lumina.

M-am uitat la ceas, trecuseră douăsprezece minute de la decolarea lui Z. Colonelul a oftat, s-a ghemuit ca pentru un salt, a întins mîna după telefonul roșu, al cărui receptor e prins de aparat cu fir gros, alb, răsucit în spirală.

Cineva a lipit-o pe Goldie Hawn de ușa interioară a unui dulap din sală de echipare ; fata din „Fluturii sînt liberi“ privește cu ochi mari, minunîndu-se de atîta liniște. Ne-am împrăștiat prin toată celula de alarmă, se tace, ce ar fi de spus ? ! Îmi privesc ceasul, Tellus cel cu limbă din aur curat, niciodată nu s-au mișcat atît de greu limbile din aur curat.

— Trei ore...

Două exclamații simultane, „imposibil“, Chioru se uită la Kron-Prinz, Prinz se holbează la Chioru, „ce mult“, face Chioru, „ce puțin“ se minunează Prinz, actrița blondă și încă nu sînt pe deplin lămurit, dezolant de urîtă sau

minunat de frumoasă, suride vag pe ușa dulapului. Ne omorîm timpul la celulă, s-au format echipe de căutare, „piloții nu“, „de ce nu?“, „știi cît costă pregătirea unui pilot?“ Știam, am ridicat din umeri, sîntem prea scumpi ca să fim prăpădiți în operațiuni umanitare. Truță pretinde că a văzut flacăra de la scaunul de catapultare, două jeturi roșii-aurii, scurte, subțiri, despărțindu-se de avionul care se prăbușea. Venea la aterizare, era la virajul patru cînd a decolat Zeț, a văzut totul ca la cinema. Stăm de trei ore aici, în salopete de zbor, unii nu și-au scos nici costumele de suprasarcină, ne apără, trufașă, uniforma nu prea arătoasă a profesiei. S-au epuizat întrebările gen : „ce s-o fi întîmplat“, numai cei mici pun asemenea întrebări și se uită lung în așteptarea răspunsului care nu vine. Kron-Prinz — se ridică, se întinde, cască prelung

— Să mergem.

— Unde naiba vrei să mergi ?

Truță se răstește, primele cuvinte rostite pe ton ridicat în ultimele trei ore, tresărim surprinși.

— Să-mi liniștesc soția, explică candid Prinz-ul. Prind privirea lui Chioru, dau din cap, soția, înțelegi, Chioru răspunde ridicînd umerii osoși sub salopetă. Maria nu are nevoie să fie liniștită.

— După aia ne întoarcem.

Chioru rămîne ultimul, cotrobăie în dulap mormăind, trîntește ușa de metal, actrița blondă întoarce spatele nituit, vopsit albastru. Mergem în linie, siluete negre, pe aleea luminată de lună, în spate balizajul rămas aprins, niciodată n-a rămas aprins pînă la ora asta. Cineva se poticnește în rosturile dintre plăcile de beton, smoala a sărit de mult, înjură în surdină. Fără grabă, știm ce ne așteaptă, adică însurații știu, îmi spun cu ușurare răutăcioasă,

rămân puțin în urmă, cîmpia luminată de lună e neagră, moartă, calcinată, Breteaua scurtă cotește pe alee, aleea șerpuieste prin fața popotei, trece pe lîngă comandament, poarta, dincolo de poartă, stăpînindu-și agitația, ținîndu-și sufletul în ochii scormonind lacomi și cruzi întunericul aleii, soțiile. Lucrurile astea se află întotdeauna, dracu știe cum, se vorbește de femei care țin socoteala decolărilor și aterizărilor, merg la culcare doar după ce aterizează ultimul avion, se află și gata. Vor pleca una cîte una, agățate de brațele soților, ocrotite, ocrotind, moleșite de prezența liniștitoare, liniștind, tăcute, discrete, necesare, foarte necesare, stăpînindu-și cu greu în piept, pe buze, suspinul de ușurare. Și brusc, mă opresc : inutil, sînt inutil, sînt refuzat acestei reîntîlniri, revederi, reveniri fierbinți. Ca și femeia care se va întoarce acasă singură, cu pași grei, șovăielnici, și nimeni nu-i va spune nimic, pentru că nu e nimic de spus. Irina, aeronava imensă aterizînd greoaie, ca o balenă obosită de călătoria ei misterioasă de la un continent la altul, așteptarea în holul zgomotos al aeroportului, geanta de voiaj albastră cu litere albe, glasul răgușit : „sînt moartă de oboseală“. Se poate și altfel, îmi spun, surîd strîmb, grăbesc pasul după grupul argintat caraghios de lună.

Pe urmă simt mîna cuiva strîngîndu-mi brațul, Mihăiță, asta-i Mihăiță, numai el strînge așa, fără măsură, doare mîna de strînsoare, prin mîneța groasă a combinezonului de zbor. Ne oprim fără să credem, ce ar fi de crezut, cu ochii țintă la silueta greoaie, pune o pată albă pe cenușa cîmpiei luminate de lună, silueta aceea. Așa alb, argintat ușor în penumbra cutelor, lucește numai mătasea de parașută, știu bine, de la lansările de noapte, în noaptea asta n-a fost nici o lansare....

— Ce-ați încremenit ?

Incrementit, ăsta e cuvîntul, și încă pe veci, prinși cu capul, cu umerii, cu genunchii, într-un zid cald și bun. Vocea groasă, imposibil de confundat, continuă :

— Credeți că sînt vreo stafie ?

Ne repezim în goană, coborîm taluzul șoselei împiedecîndu-ne, îmbrîncindu-ne, gîfîind ; Zet rîde la noi de dincolo de mormanul de mătase, o clipă mă furnică și se zbate înnebunitor gîndul că pămîntul ăsta pe care se petrec atîtea minuni s-ar putea răci vreodată

— Măi, cînd m-am născut eu a murit moartea !

— Am îmbătrînit, face Chioru.

Mergem spre hangare, Chioru azvirie ghetele de zbor în pași gigantici, tropăi gîfîind pe lingă el, e o zi ușoară, străvezie, mirosind frumos a cîntece medievale cu cînguri sonore și simple — una din zilele cînd toate găurile sînt umplute cu o spumă elastică, iar crăpăturile murdare au dispărut sub un strat lat de vopsea albastră.

— Am îmbătrînit, repetă, umerii costelivi se înalță, epoleții se saltă și coboară. O formație trece la verticală huruind, burțile nituite, boturile ascuțite, aripile mici, scurte, repezite mult înapoi.

— Știi ce mult doream un turometru pentru mașină...

A da, turometrul mult visat. Chioru ar pune pe iubitul Mercedes tabloul de bord din cabina avionului, dacă ar avea unde.

— Îl plimb de o săptămînă în porthart, continuă visător, nu l-am montat încă. Adun ploși, sîrme, șuruburi, să fac o treabă — șovăie, desenează literele cu gesturi mari prin aerul festiv : — gos-po-dă-rească. Fii atent, gos-po-dă-reas-că.

Se strîmbă, ca de caise necoapte :

— Aliă dată stăteam o noapte întreagă să-l moniez, chiar dacă trebuia să improvizez ceva. Asta o fi mult-dorita maturizare pe care o așteaptă tatăl-meu cu atîta nerăbdare...

...În casa aceea, cu urmele palide ale tablourilor scoase de pe pereți. Pe mine, ziua luminoasă mă împiedică să văd legătura dintre tata lui Chioru și un lucru făcut solid.

— Și ?

— Nu-mi convine, zvrle Chioru peste umăr, accelerează mai mult mersul, trebuie să fug după el. Ne ducem să vedem avionul lui Zet, ce a mai rămas din el, și dacă Chioru... Chestia cu tuometrul e moft, prietenul meu nu s-a obosit pînă la hangar să vadă rămășițele glorioase ale propriului avion din care catapultase, dacă vrea jaloane pe marginea existenței sale de pilot, atunci plimbarea asta e un asemenea jalon. Așa gîndesc eu, care n-am catapultat, dar nu pot ști ce e în capul acelora care au avut plăcerea. Și brusc se strînge o amintire grea și dureroasă, nepotrivită cu ziua vopsită în albastru și cu stratul de spumă trandafirie în care ghetele de zbor se afundă înăbușit pînă la marginea carimbilor înalți : munții abrupti mărginind valea îngustă, poteca în zigzaguri ascuțite, numai crestele, sus, luceau stins, roșietic, pe albastrul blînd din amurg. Coboram de la cabana Caraiman, alergam tăind coturile cărării, sărind rîpele mici de argilă portocalie, sfărîmicioasă, alunecînd pe cercurile sărace de iarbă, derapînd și ridicîndu-mă iar, peste două ore trebuia să fiu jos, în Bușteni, mă aștepta... nu importă cine aștepta, alergam. Atunci am auzit, rucsacul atîrna, l-am scos ținîndu-l de curelele vechi, subțiate, îngustate de purtat, înnegrite de sudoare — atunci am auzit melodia limpede, ușor trăgănată, săltînd domol peste pietre mari, rostogolindu-se netedă și liniștită la vale, ușor, fără să-și încrețească fața lină și întunecată de apă adîncă,

melodia caldă care a venit, m-a înconjurat recunoscându-mă, s-a lipit moale și complet, ca mantaua scoicii de rotundul scump și dureros din sidef lucitor. Atunci am auzit, m-am ridicat îndreptându-mă spre ea, umplea valea, golurile dintre stînci, rîpile mici, șanțurile nisipoase croite de torente deja scurse, cele mai subțiri crăpături le umplea melodia domoală și fremătătoare, izbucnind cînd și cînd, neașteptat, într-un tumult înăbușit. Mergeam ca în vis tîrînd rucsacul, cum se mula corul acela liniștitor pe stînci îndulcindu-le conturul, încălzindu-le cu lumina zilei care se ducea, nu întrebam de unde, nu interesa cum, zburaseră vîjîind întrebările, se dizolvaseră, dispăruseră bătînd din aripi moi, în cîntecul simplu și dens. Atît a fost, adică după ce am cotit și i-am văzut șezînd pe bolovanii mari din mijlocul unui platou, și cînd m-au văzut; melodia s-a frînt brusc, a planat stîns peste vale, peste stîncile roșii, peste cer, și s-a topit, a dispărut, se făcuse deodată rece, eram nedumerit, vulnerabil, strîngînd aiurea cureaua tocită a rucsacului : de ce tăceau ? Se uitau la mine cu obidă, refuzam să înțeleg, veneam spre ei, mergeam cu ei, privirea tăcută care mă petrecea era un refuz — rupsesem vraja — durea ca o jîgnire.

Mă scutur, de unde amintirea grea, neliniștoare, în ziua sidefie și albastră ? Am o stringere de inimă, de ce, cînd Chioru se oprește în spatele hangarului și face un gest teatral prezentînd larg bucățile de tablă arsă, frînturi de longeroane, cadre contorsionate, rupte, nervuri despicate, lise din dural frînte ca niște bețe de chibrit. Avionul lui Zet s-a înfipt în pămînt, s-a înfipt ca o scobitoare într-o bucată de cașcaval, n-a ricoșat, s-a dus adînc, l-au scos cu excavatorul, compactizat bizar din cauza izbiturii. Ampenajul a rămas întreg, deriva masivă, conul parașutei de frînare, unul din stabilizatoare, și, ciudat, așa rămășițe frînte, păstrează întreg aerul semeț,

amenințător, farmeoul de linie îndelung gândită și perfect cizelată, aer de avion. Au rămas întregi jambelo groase, gențile roților — cauciucurile au ars — și cam atât ; ocolim mormanul de metal convertit brutal în fiare vechi, mormăi cîte o denumire, un reper, atunci cînd recunoaștem — ni se pare că recunoaștem — sub carcasa strîmbă, calcinată, chinuită, un agregat sau un dispozitiv cunoscut. Chioru se apleacă cu un aer vinovat, desface piulițe, strecoară șuruburi și un capac mic, dreptunghiular, din tablă de aluminiu, în buzunarele salopetei de zbor. Ridic din umeri, fluier privindu-l batjocoritor, „o, din țărîină în țărîină întunecată“. Piese absolut indispensabile pentru turometrul ăla nenorocit, de avionul lui Vali, de altele, nu se atingea nimeni, doar cei din comisia de anchetă, din ăsta amatorii de chilipiruri au ales ce doreau, incredibil cîte fleacuri folositoare rămîn dintr-un avion ars, prăbușit, izbit, explodat, intrat în pămînt, dezgropat cu excavatorul și tăiat bucăți cu aparatul de sudură. Mormînt de clovn pe care, oricît te-ai vrea pios, nu ți-l amintești decît rîzînd, asta ușurează, e bine așa, normal să uiți, să-ți aduci aminte numai cînd ai chef de aduceri aminte. E necesar. Ocolim hangarul, pe plăcile de beton, lîngă portierele înalte și masive, înșirate la soare în ordine, ca pe planșe, ansamblurile motorului. Numai că astea sînt arse, sfîșiate, au un aer jalnic de funingine groasă, paletele rupte ale compresorului, camerele de ardere ca niște burlane turtite rămase de la o bucătărie de campanie explodată pe cîmpul de luptă, turbina, ajutorul, oțel lucrînd curent la 2 000 de grade Celsius, mototolit în asemenea hal, avertisment cît se poate de valabil. Chiar și cele mai dure oțeluri etc. Ne rezemăm de portierele hangarului, imense, sprijinînd cerul în coloane masive de metal; Chioru

nu uită să întrebe nici acum, eram sigur, dînd capul mult pe spate și strîmbîndu-se, dar nu de soare, soarele mai are de mers o bucată bună pînă să-l ardă, să-ți strălucească în ochi, nu uită să întrebe nici acum :

— Ții minte ce scria aici ?

...cu litere mari de var, de-a lungul nervurilor ferecate în nituri cu capul rotund, cît o monedă veche de argint „PORTANȚA E O FLOARE CE ÎNFLOREȘTE DIN VI-TEZĂ“, și încă, dar asta n-am înțeles decît după ce am văzut la Muzeul Militar avioanele acelea care au zburat nu grozav de demult chiar pe aerodromul nostru, iar pentru mine sînt deja istorie, mai scria : „DACĂ VREI SĂ TE RĂTĂCEȘTI, IA-TE DUPĂ BUSOLĂ“. Să mori de rîs, chiar rîdeam lîngă aparatele vechi, pleoștite, cu sîrmele comenzilor întinse de-a lungul fuselajului cu moriștile anemometrelor agățate în păienjenişul hobanelor, cu motoare asmatice sub capotele afumate. Dar adevărurile vechi au fost scrise cu trupuri de piloți prăbușite pe pistă ori împrăștiate aiurea, prin coclauri nici acum călcate de picior de muritor, la granița cu celălalt tărîm. Literele de var au fost rașchetate, varul sărea în așchii mărunte, soldații care răzuiau purtau ochelari de protecție, ființe obtuze cu ochi telescopici. Inscriptiile n-au mai fost refăcute ca în ceilalți ani, tradiție de aerodrom ; simplu și în tăcere, fără explicații, portierele au fost vopsite în kaki proaspăt, cu miros de pămînt reavăn.

...Chioru visează în poziția lui favorită, sprijinind metalul masiv cu talpa piciorului îndoit din genunchi, cu ochii pierduți în gol.

— Hei !

Chioru înclină capul, fața îngustă are iar expresia de stare nefericit, pe care o asociez cu perioada cînd Maria era dusă dintre noi. Privește motorul cald, înșirat pe

plăcile de beton, privește peste umăr, prin grosimea porțierelor hangarului, prin oamenii care lucrează înăuntru la avioane, prin peretele din fund, zid de cărămidă afumată, privește grămada de fier mort și scoate de undeva o întrebare care-mi dă târcoale de azi dimineată nu numai mie, plutește în aer la popotă, la „Casa albă“, la celulă și la zebra, atîrnă deasupra liniei de avioane, se tîrăște insistență după fiecare pilot, după fiecare om de pe aerodrom, Chioru e primul care o rostește cu glas tare, dîndu-i forma unei spaima nelămurite :

— Ce crezi, Zet o să mai zboare ?

14

A mai fost o noapte în care era să rămîn : o noapte împiclită, argintată de lună, una din nopțile justificînd cu vîrf cele 5-500 de calorii și pachetul zilnic de ciocolată amăruie, pachetul rămas de-a curmezișul atîtor gîtleje, concediul suplimentar „de recuperare“ în stațiuni montane, testele insipide din cabinetul de psihologie, orele de antrenament la cabină și, mai ales, una din nopțile care-mi dau dreptul să fiu așa cum sînt, sclipindu-mi triumfal cucul de aur de pe șapcă și vulturul de argint de pe piept, avînd ca judecători numai pe cei care au trăit asemenea nopți. Nopți bezmetice în care arzi în fiecare secundă o dată, încă o dată, încă o dată, secunde se duc vijiind, te lasă sleit, stors, abia mai poți spune cu voce cleioasă și jura pe ce ai mai de neatin și de neclintit — NU ! — eventual bați cu pumnul în masă — dacă e vreo masă

pe acolo, și toate astea țin, veșnice și imuabile, pînă a doua zi dimineată. O noapte de răscruce, un cerc mai negru, mai lat, mai puternic, în alternanța de inele albe și negre ce ne alcătuiesc, inelul acela în care se știrbesc și se opresc cele mai dure, mai strălucitoare securi.

Am decolat în forțaj, cum ne-am desprins am intrat cu capul, cu umerii, cu pieptul, într-o piclă densă, strălucitoare, înșelătoare ca focurile care rătăcesc noaptea pe suprafața mlaștinilor. Eram de fapt într-o mlaștină statută de lumină argintie, vîscoasă pămîntul dispăruse cînd roțile se ridicaseră la cîțiva centimetri de betonul pistei și așa, suspendați, am mărit la maximum luminozitatea becurilor roșii din cabină. Am cabrat MIG-ul, vroiam să ies mai repede din stratul de piclă groasă, pe la 4 000 de metri au început să se vadă stele, am îndulcit panta de urcare, am decuplat forțajul. Am virat stînga, l-am auzit pe Costel-Adonis, „prințul nopților de vară“, cerînd aterizarea, acul variometrului se apropia de zero orizontala, atunci am simțit avionul plecînd brusc de sub mine, înfundîndu-se brutal; cu botul deodată ridicat, am tras instinctiv manșa, să opresc căderea neașteptată, motorul a tușit înecat, a bolborosit, își schimbase ronrăitul molcom care nu se aude; se simte în trepidațiile mărunte, reținute, ale avionului, se simte copleșitor, cu tot corpul, își schimbăse uruitul liniștitor într-un zgrepțănăt bolnăvicios, cădeam parașutat, legănînd neputincios aripile boante, în aiureala oarbă și strălucitoare de sub noi. Pe urmă avionul a ridicat coada repezîndu-se înainte, picam, am redresat, normal, mersul motorului rotund, acele tuometrului tremurînd mărunț în dreptul turajelor optime, temperatura gazelor — 700 de grade, firesc. Am mișcat maneta de gaze, turajul creștea și scădea urmărind docil mișcările mele, conul, presiunea la ulei — normal. Am tras manșa, mi

se păruse, nu, dacă încep să mi se pară asemenea lucruri sînt bun de trecut la transport sau la elicoptere. Am virat din nou pe 300 de grade, în pantă de urcare, nu mă puteam hotărî să raporteze jos, MIG-ul își plimba liniștit luminile roșii pe orizont, motorul uruia cîntecul molcom de drum-bun, mi-am întins picioarele sub tabloul de bord...

...Din nou înfundarea bruscă și necontrolată de avion bolnav, mersul zgrebănăt, injectoarele pulverizau scrișnind zgură aspră în lagărele rulmenților, nu ulei special pentru motoare reactive, ulei triplu rafinat, amestecat din belșug cu cei mai sofisticăți aditivi, din aceia care permit să mai zbori o oră după ce ultima picătură de lubrifiant s-a scurs din instalația de ungere. MIG-ul se legăna pe aripile scurte, neputincioase să-l susțină în noapte, 400 de kilograme grele pe metru pătrat de tablă nituită sclipind stins în lumina copleșitoare, argintie, curgînd neconținut de pretutindenii. Acele tuometrului oscilau nebune, temperatura gazelor creștea și scădea spasmodic, respirație sugrumată, toată alcătuirea aceea înțeleaptă de metal, foc, geniu electronic, se legăna și se balansa necontrolat, scurgîndu-se în jos prin mlaștina de argint înghețat. Am raportat la radio : motorul are oscilații mari de turaj și de tracțiune, nu sînt sigur că degetul înmănușat nu tremura pe emisie, n-avea voie să tremure, m-am proptit în paloniere, am virat spre aerodrom, avionul se supunea, tremurînd neputincios și șovăitor comenzile.

— Poți să-l aduci acasă ?

Puteam. Adică, încercam. Era prost că motorul putea să mă lase de tot, în orice clipă, fără avertisment ; am redus turajul, am început un picaj prelung cu pantă lină, un picaj care, după calculele mele leșimate, trebuia să se

termina cu redresarea deasupra pistei. Oscilațiile înceta-seră, am îndulcit panta, aveam nevoie de înălțime, temperatura, conul, presiunea de ulei — parcă-și bătea joc, am înclinat avionul încercînd să pătrund cu privirea dincolo de pereții argintați ai sferei opace în care zburam, nu reușeam, ochii pe aparate, mă felicitam că nu apucasem să mă depărtez mult de casă. Atunci au fluturat din nou acele turometrului, asta era înnebunitor, că începea iar, și iar, și de fiecare dată putea fi pentru ultima oară, aveam încă înălțime, puteam catapulta, au fluturat acele turometrului, mă despica, leșinător și cald, oscilația bruscă a acelor ascuțite, am simțit legănarea moale, bolnăvicioasă, căderea parașutată, tracțiunea scădea mai mult de jumătate, îmi spuneam că ar fi cazul să mă obișnuiesc, sînt lucruri cu care nu te poți obișnui...

Mi-am auzit indicativul în căști, „ce mai e la tine?“, „normal“, am spus, am simțit avionul căzînd, am înghițit cuvîntul la jumătate, rămăsesem atârnat în chingi, masca de oxigen se ridica, cobră de cauciuc reținută de furtunul gofrat, plutea înaintea ochilor. Am strîns curelele măștii, am virat pe direcția de aterizare, 1 000 de metri înălțime, din nou am simțit avionul încordîndu-se, înscriindu-se pe o traiectorie firească, „proiectoarele“, am cerut, nu se vedea nimic, mă rugam ca motorul să meargă rotund, două minute, încă două minute numai. Am scos trenul, flapsul...

De data asta ne-am dus în jos, infundîndu-ne clătinat și cu botul ridicat, oel puțin 200 de metri; am crezut că acul 1 al indicatorului n-o să mai revină niciodată dincolo de cifrele știute ale turajilor pentru zbor, a fost o clipă lungă, uleioasă, ca guma de mestecat întinsă. Am apropiat picioarele, simțind forma mînerelor reci de catapultare între genunchi. L-am auzit pe colonel ratînd

aterizarea cuiva, „lasă-l întâi pe 232“, „mulțumesc“, am spus, politicos, motorul funcționa normal, era chinuitor jocul de-a uite popa — nu e popa, dacă tracțiunea s-ar fi redus în apropierea solului, fie chiar în redresare, m-aș fi lătit pe pistă cu avion cu tot, chiftea crudă izbită de ciment. Am mîngîiat pe furis maneta de gaze, am spus ceva, ceva gen : „MIG-ule, nu mă lăsa“, era în interesul amîndurora, motorul capricios și cu toane ca o curtezană în zilele de glorie, încă puțin, începusem să văd balizele roșii de intrare, lumina proiectoarelor împlîntîndu-se albastră și despicînd argintul obositor, încă puțin, te rog frumos, parcă n-ai avea și tu interes, viteza scădea primejdios de mult, trebuia să mai pun motor, nu vroiam, simțeam undeva un echilibru între rotirile firești ale turbinei și forța aceea scrișnitoare care frîna, trebuia să mențin echilibrul fragil, să nu mișc manetă de gaze, viteza scădea, am împins înainte, cîteva milimetri, cîteva sute de ture cîteva zeci de kilograme-forță, „fără strat limită“, „fără“, a confirmat conducătorul de zbor, motorul a gîlgiit înfundat, a tușit uscat, strîngeam manșa hotărît să parez înfundarea aceea moale, nu s-a înfundat, a tușit numai, simțeam compresorul tocînd în felii spiralate de lumină aerul albastru-argintiu, intram în raza proiecteurului de aterizare, am redresat, „ține-l așa“, fișitit uscat al roților atingînd betonul...

...Am deschis cupola, au irupt peste marginea cabinei trei capete negre, înghesuite, balaur de întuneric sclipindu-și roșu dinții în lumina bordului : tehnicul de avion, inginerul, aferați, vroiau să afle cu lux de amănunte ce se întîmplase. Îmi era somn, mă cuprinsese brusc o moleșeală caldă urcînd din ghetetele îmblănite, aș fi dat față Împăratului Verde și trei sferturi din împărăție pentru un gît de Pepsi rece.

— Miine, am spus, am coborît din avion fără să mă mai preocupe aspectul estetic al problemei, alunecam dizgrațios din treaptă în treaptă pe scărița îngustă care trepida reținut ; turbina nu se oprișe din rotație, fuselajul gros fremăta surd. Un avion decola în forță, s-a desprins în dreptul meu, am urmărit coloana lungă de flacără violetă, de magneziu, am deschis repede gura, cît de mult puteam : urma zgomotul maselor de aer dislocate cu viteza sunetului, mai aveam nevoie de timpane.

— Pompa de combustibil, cred, am strigat inginerului, am urcat în microbuz : „la zebra“. Trebuia să-l conving pe colonel să-mi dea alt avion, să aprobe să repet ieșirea ; nu eram sigur că rezistam o noapte lungă, apoi încă o zi și mai lungă, pînă la ștartul următor ; nu eram sigur că reușeam să opresc în mine, singur, amintirea prăbușirii, cădere clătinată cu MIG-ul legănîndu-se neputincios între aripile scurte, sprijinite pe întuneric. Și am simțit deodată, dar am simțit covîrșitor, cu tot trupul, cu mîinile, cu picioarele, cu ghemul care se tot strîngea și se desfăcea la loc în piept, — am simțit că era esențial să zbor în noaptea aceea. N-a fost nevoie să conving pe nimeni : în capul scării spiralate aștepta Fatty, privind scormonitor și curios :

— Tată, ia calul meu, și du-te !

— Care ? am întreat, grăsanul navigator a ridicat degetul gros în sus, admirînd sclipirea scurtă a verigheții noi-nouțe în lumina chioară :

— 4803.

Era un avion bun ; m-am răsucit pe călcîie, am ieșit. În trecere am agăpat cu furtunul măștii de oxigen marginea ușii glisante, am smucit cauciucul gofrat, s-a întins, a scăpat, s-a strîns la loc, cupla de dural zimțat m-a lovit

dureros peste degete. Am înjurat, am rîs sugînd rîna lovită.

— Ce-i cu el ? a întrebat cineva, unul din ofițerii de transmisiuni. Am apucat să aud vocea gravă a lui Fatty în timp ce mă îndreptam spre sclipirea verde, roșie, albă a avionului care aștepta pe bretea, proptit în jambel groase :

— Nimic, o să fie trist o zi, și-i trece.

★

Se spunea că zburăm pentru bani : la soldă ne umplem căștile albe cu hîrtii albastre, foșnitoare, avem fiecare mașină, cal de călărie, elefant de luptă, iar la avion există un contor care scapă zece lei la trei minute de zbor. Se spuneau o groază de lucruri, despre mîncarea pe care o mîncam, ciocolata pe care o ronțaiam, despre uniformă, dumnezeule, se revenise la uniforma albastră a aviației, purtam acum vechea insignă a regimentelor de vînătoare, vulturul cu stemă, nici el nu scăpase, se lăfăia strălucitor pe piepturi care nu încrucișaseră nici-odată deasupra chingi de parașută ; stofa albastră era moale și se potrivea de minune cu argintul aripilor înălțate. Chioru ridica din umeri, umerii kaki, am purtat încă multă vreme uniforme vechi, nu aveam timp să mergem la croitor, nu era foarte important, ridica din umeri, mototolea staniolul, pătrățele de ciocolată se spargeau în solzi, mesteca tacticos, pe hîrtia ambalajului aruncat litere albe scriau : „Ciocolată amăruie“.

Pe mine poveștile astea mă deranjau într-un mod cu totul special, loveau înăuntru, acolo unde se ajunge foarte greu, banii, ciocolata — argumentele mele erau altele, fluviul rotindu-se în jurul cabinei, soarele sărind bezmetic în colțurile parbrizului, nopțile frînte din celula de alarmă, banda neagră acoperind ochiul Mariei, mănșile roase, kapronul uzat al costumelor anti-g, aterizarea cu o mîină ruptă, la marginea leșinului, stăteam în

gerul uscat lipit de fuselaj, priveam buimac agitația din jur, pământul se învîrtea lent, mai rotund ca niciodată — astea erau argumentele mele.

Noaptea nașteau întrebări, tulburînd somnul sănătos de pilot normal. „De ce“, cea mai elementară, se potrivea la orice, se lipea ca o ventuză în capul lucrurilor fundamentale, asta-i, înaintam în vîrstă, începeam să caut un rost aerului respirat, avioanele tăceau înțelept sub huse, se rezolvă o groază de probleme prin tăceri înțelepte.

Răspunsul a fost mai tîrziu, peste niște ani, dar asta a fost mai tîrziu, celula de alarmă rămăsese mult în urmă, MIG-urile husate, aerodromul — acum aveam sub ochi tavanul garsonierei de lângă Piața Romană, treceau mașini pe strada liniștită, umbra ferestrei clătina ziduri, zîmbeau strîmb nemțoaicele, sclipeau palid virfurile de oțel nichelaț ale lănciilor africane. Irina era departe, prepara cafele pe meridiane cu rezonanțe de planetă străină, pentru ea globul era un fel de mingiuică frămîntată între degete; asta o scutea de multe, inclusiv de insomnie. Eram elev, din nou elev, de data asta al Academiei Militare, nu mai pusesem piciorul în avion de cîteva luni, timpul, era poate necesar, unul din lucrurile dureroase dar neoesare, care îndepărtează, și detașează, și clarifică, ca apa cu noroi lăsată într-un pahar — se alege ce e limpede și adevărat de mizeria căzută la fund.

Clădirea copleșitoare din dealul Cotrocenilor ascundea minuni de inteligență strategică în dosul zidurilor solide, răspundea la o groază de întrebări, nu răspundea la întrebările mele. De fapt uitasem, am avut o lună de miere cu calculatoarele, Irina îmi adusese o concentrare de geniu matematic nu mai mare decît un port-țigaret, capacitatea lui complexa net, pe urmă am cunoscut un calculător adevărat, a cărui memorie găzduia un labirint întortocheat

de știință, dincolo de puterea obișnuită de înțelegere. Eram fericit că mă acceptă, îi apăsam butoanele, conversam în limbaje cu rezonanță de science-fiction — Algol, Fortran, Magiris — ecranul display-ului se lumina de curbe savante, unduiau lent în ritmuri strict agloritmizate, lăsau o diră fosforescentă și dispăreau brusc, curbele acelea.

Mirosea aproape ca în avion aerul încălzit de blocurile calculatorului, închideam ochii, freacățul îndepărtat de măruntaie electronice, totul însă mai fin, mai subtil, mai insinuant, inteligență străină, bine delimitată, nu mergea întotdeauna, era ceva care vibra tăcut, surd, îndepărtat, punind în gardă. Mă rupeam, simțeam catifeaua moale prelinsă peste metalul neașteptat de dur. Operatori în halate albe priveau strîmb, dar eu găsisem un colonel chel care *înțelegea*, avea și el momente de uluială, lucra de mult cu mașini electronice dar nu-și pierduse stupoarea necesară. Dulapurile de metal cromat și sticlă incasabilă adăposteau minunea conexiunilor, băgam setul de cartele, introduceam datele, apăsam pe „Pornit“ după un moment de șovăială, nu credeam că mai e necesar, era — măruntaiele electronice clămpăneau scurt, alergau lungi fișii luminoase peste șiruri de becuri, se întâmpla aproape *gîndire* în spatele panourilor lucitoare, luceau palid, mat, cumva misterios, ca o frunte, pe urmă fulgera scurt ecranul display-ului și cristale lichide se ordonau inteligibil, alcătuind cifre, cuvinte-răspunsuri.

Stăteam ceasuri întregi dizolvat în scaunul turnant din fața consolei înclinate, eram anulat de ce se întâmpla, osmoză bizară cu mașina care începea să nu mai fie mașină, în două ore petrecute acolo deveneam mai înțelept cu două săptămîni. Colonelul chel mă bătea pe umăr — „hai acasă“ — avea ochi mici, înfundați sub sprîncene, luceau de inteligență molcomă, ca becurile terminalelor.

Aș fi vrut să mă laminez peste fiecare centimetru pătrat de calculator, și tot nu mi se părea de-ajuns.

...Atît doar, că nu răspundea decît la întrebări pentru care fusese programat; ceea ce mă frămînta, difuz, nu era de programat. Nu putea fi pus în cifre, trasat în curbe, imprimat pe cartele sau pe discuri magnetice.

Plecăm acasă, mergeam aiurea pe străzi cu ochii în cer, cerul mășăluia între rînduri de blocuri biciuit de crengile negre ale copacilor, sus se întîmplau tot felul de lucruri grozave, treceau păsări, recunoșteam nori, uneori vedeam dîra albă lăsată de avioane, se desfășura uruind înfundat și împingea înainte un punct strălucitor. Mă loveam de oameni, piepți, coate, umeri înveliți în stofă, „scuzați“, de cîteva ori m-am oprit în stilpi, într-o dimineată era să dau peste un autobuz roșu cu galben, l-am simțit mai mult decît l-am văzut, mirosul de tablă încinsă, a trecut la cîteva centimetri de obraz, caroseria gofrată era murdară, munchiile metalului ștanțat se adînceau hașurate de un jeg special, tehnic, negru, și unsuros. Șoferul a frînat icnit, a deschis fereastra, înjurătura a plesnit scurt, în cioburi, dimineata limpede.

Am regretat autobuzul evitat în ultimul moment, nu numai odată, aș fi terminat instantaneu și *fundamental* cu întrebările. La regiment lumea era o sferă netedă și albastră, dincolo de poarta aerodromului suprafața strălucitoare se păta, mă strîngeam în mine, curgeau lungi dîre de culoare închisă, pătînd albastrul acela imaculat. Răsăreau între copacii bulevardelor tipi care aș fi preferat să nu-i cunosc niciodată, sau dimpotrivă, orașul îmi scotea în față oameni, Dumnezeu, OAMENI, nici-odată n-am îndrăgit atît de adînc și contradictoriu, nu mă credeam capabil, aproape de durere, oamenii care-mi

Irina cobora din cerurile ei de stewardesă, sacoșa PAN-AM era necrezut de încăpătoare, inepuizabilă ca un sac de Moș Crăciun, căpătasem și casetofon, și cuțit cu arc, și costum întreg de blugi, nu găseam acolo esențialul. E puțin jalnic și cumva nedrept să găsești esențialul în altă parte decât acolo unde îl aștepti, asta e una din situațiile fără compromis, ar trebui să fie, era foarte greu să nu accept compromisul; se mai adîncea o dîră pe suprafața sferei albastre, una din dîrele care rămîn. Și așa, pierzînd, cîștigînd, împrăștiînd, adunînd, risipînd nopți în întrebări fără răspuns și încercînd să adun lucrurile esențiale la locul lor, lovindu-mă de copaci, de stilpi, de oameni, de autobuze, am înțeles că devenisem pilot pentru că, simplu, așa eram făcut, chestie de structură, dar fundamentală, izvorită din prima răsucire a spiralei de ADN care începe să ne alcătuiască, așa eram noi făcuți, ăștia care ne măcinam anii aiurea în mașinile de zburat — nu puteam *fără*.

— Ce crezi, Zet o să mai zboare ?

Chioru, întins pe canapea, mișcă prin aer tălpile bascheților, și umbrele tălpilor aleargă imense pe perete, desenînd contururi fantastice. Lasă picioarele jos, se așează pe marginea canapelei cu ceafa rezemată de perete, așteptînd, întrebarea aruncată rămîne stingheră în aer, se adresează mai mult Mariei, Maria tace. Plutește de cîteva zile între ei ceva bizar, misterios, nu neplăcut — ca o caldă înstrăinare, umblă ferindu-se să se atingă, parcă ar fi frămîntați și modelați în porțelanul cel mai fin. Maria a ridicat fața de pe carte, ceaslovul ei plin cu tainele ce ne alcătuiesc, panglica neagră de catifea îi face ochiul

sănătos mai viu, mai strălucitor, nu răspunde, se mulțumește să închidă pocnind cartea groasă, o pune deoparte. N-a lăsat semn între pagini, nu va relua lectura, mă întind în fotoliu lăsînd, la rîndul meu, cartea închisă să lunece pe covor :

— Trei copii... și vîrsta...

...puștii lui Zet, un băiat, o fată și încă un băiat.

— Cu atît mai mult, explică Maria. Decît un tată laș...

— Continuă.

Maria face un gest de lehamite, Chioru surîde tainic.

— În general, spun, am vag sentimentul că fac o gafă zicînd asta, dar nu mă opresc, așa gîndesc acum, nu văd de ce m-aș ascunde, deși tăcerile tainice ale Mariei și ale prietenului meu prevestesc lucruri mari, care mie — ca de obicei — îmi scapă, în general, ce facem noi aici, nu-i treabă de oameni cu plozi. E prea aproape pista, dacă înțelegeți, prea mult metal fierbinte, și prea tot timpul. Nu merg, aici, copiii.

...ceea ce nu-i împiedică pe colegii mei să aibă cîte doi-trei urmași, însă asta e treaba fiecăruia. Maria se foiește neliniștitor. Zîmbetul fin, misterios, al lui Chioru s-a transformat în rînjete. Deschide, în sfîrșit, gura :

— Nu divaga. Și scurt, adresîndu-se Mariei : „ce-ți spuneam ?“

Ce-au avut să-și spună despre mine, ăștia doi ? Maria tresare, întinde mîinile înainte pentru a se apăra de o lovitură nevăzută, dar de ce mîinile se agită, se încordează deasupra cataramii care-i strînge centura lată pe șoldurile băiețești, modelînd aerul într-un gest tandru și rotund ? Privește îndîrjită, mă fac mic sub cuvintele ei :

— Bravos, biboi. Nătărăi fricoși.

— Deci, Zet n-o să mai zboare ? !

Chioru mai mult afirmă decît întrebă.

— Nu știu, spun, și adaug apăsînd cuvîntul, căutînd să-l desfac în trei, un băiat, o fată și încă un băiat :

— Copiii.

Maria sare în picioare înecîndu-se, panglica neagră desparte în două jumătăți fața bronzată, pierzîndu-se sub părul greu :

— Ce au copiii cu zborul ? Ei rămîn acasă...

Asta e o problemă care se cere discutată ; întind iar picioarele, pregătindu-mă pentru dizertație :

— Fată dragă, deși la instrucțiuni scrie că avionul nostru de vînătoare e monoloc, lucru probat de realitate, n-are decît un singur scaun, în plus n-ai putea băga acolo nici un pui de pisică, oricîtă silință ți-ai da — cu toate astea, pilotul nu urcă niciodată singur în cabină, ar fi situația ideală, pilotul cară după el — cu sau fără voie — un lung cortegiu de...

Chioru a încrucișat mîinile pe burtă, ascultă superior, binevoitor, zîmbind suav sub pleoapele umflate, un Buda cu pîntec supt și nas necizelat.

— Așa că...

Telefonul sună în draci săltînd receptorul, întrerupîndu-mă. Chioru întinde un braț neașteptat de lung, „alo“, ascultă nedumerit, încruntă sprîncenele, întînde receptorul Mariei :

— Fir-ar să fie !

— Da, face Maria în aparat, imediat.

Aranjează în fața oglinzii panglica de catifea cu un gest mecanic, gestul cu care altă femeie și-ar potrivi părul :

— Gradul unu la maternitate.

— Dacă vrei să iei mașina mea...

...mai mică, mai sprintenă, mai ușor de condus acuma, noaptea.

— Mersi, se fandosește Maria înțepată, o simt supărată de-a binelea sub fandoseala ei — prefer mașina soțului. E mai onestă.

A spus „sotzului“ cu o intonație care mă cutremură, îl văd pe Chioru chelbos, cu burtă, năpădit de o droaie de plozi murdari, agasanți, antipatici. Se oprește o clipă în ușă, nu-i înțeleg îndîrjirea din glas :

— Conversați-vă în continuare... babelor.

— Totuși, Zet n-o să mai pună piciorul în avion — toarce Chioru pe canapea.

— Ascultă, șuieră Maria, glasul ei e dens, doare, ceva cald se ridică în piept și oprește respirația ca la film, atunci cînd regizorul are într-adevăr ceva de spus, și reușește să spună ce-a avut de spus, ascultă, șeful ăsta al vostru o să zboare — la primul ștart, aflați de la mine !

...cu condiția ca medicii să-î aprobe în continuare zborul, dar asta nu se știe niciodată.

— Pariu ?

Chioru, în picioare, tremură de încordare, și sînt doar un intrus nenorocit care a început să dibuie ceva, dar încă prea puțin.

— Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta, aruncă Maria, cu obrazii aprinși. Se răsucește, fără să se întoarcă adaugă ceva, alergînd. Pocnetul ușii de la intrare, ropotul tocurilor scurte pe scări.

— Ce-a spus ? întreb nedumerit, și Chioru mormăie, lăsîndu-se grijuliu înapoi pe canapea :

— Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta — și pe celălalt.

★

— Maria o să nască — comunică Chioru pe un ton alb. Adică, e gravidă, și...

Șoldurile înguste, blugii destrămați la manșete, mîinile adunîndu-se, modelînd aerul într-un rotund tandru deasupra centurii late. Goana amfibiei, Maria agățată de volanul imens, orizontal, rîde, părul i se zbate în voie, spulberat de curentul care trece șuierînd prin parbrizul lăsat. Mișcarea înfrigurată a capului aplecat urmărind un avion în decolare, noaptea, la capătul șirului de balize. Pentru mine, Maria n-a fost niciodată una din femeile care nasc copii. Maria și Chioru, copilul Mariei, adică copilul lor. Capul prietenului meu sub casca albă, aplecat îndărăt-nic dincolo de plexiglasul cupolei pe care joacă reflexe scurte, sîngerii.

— Bine, dar... ochiul, spun stupid, ce-mi trece prin minte, Chioru dă din mîină : Darwin, mutații, dar pentru asta sînt necesar șiruri lungi de generații, a fost un accident, copilul s-ar naște absolut sănătos...

— Tu nu-l vrei ?

— Mi-e frică, își desface prietenul meu mîinile în lături, a neputință, și știu pentru cine i-e frică.

— Maria ?

— Maria se descurcă, chiar cu copilul.

Da, Maria s-ar descurca oricum. Chioru se scoală, nesfîrșit, se plimbă alunecînd fără zgomot în jurul camerei, ca și cum ar pîndi.

— Nici nu știi ce-ai nimerit-o cu chestia aia, cu cortegiul... care urcă în avion cu pilotul. Mi-a rămas în gît.

...și mie, dar fiecare cu poveștile lui, există un prag dincolo de care spunem : numai eu. Iar seara asta, începută atît de calm, atît de demult, amenință și tăcerile mele. Chioru simte, de aceea e stîngaci și-și freacă palmele între genunchii osoși.

— Unde-î Grifon ?

— Pe-afară... dacă nu a plecat cu Maria, la spital... În ultima vreme caniche-ul negru a făcut o adevărată pasiune pentru Maria, noaptea pretinde să doarmă la ușa camerei în care se consumă amorul ei cu Chioru. Dar Chioru era să-și rupă gîtul pe întuneric, împiedicat în căinele culcat de-a lungul pragului, de atunci îl iau pe Grifon să doarmă la mine.

Chioru se oprește în dreptul magnetofonului, întinde mîna spre buton, renunță, reia plimbarea în jurul camerei, parchetul se lasă și se arcuiește sub bascheții lui chinezești.

— Ce legătură are prezumtivul vostru copil cu Zet ?

— Înseamnă că așa e normal. Că așa e firesc să fie.

— Ce să fie ? Adică, ce să fie firesc ?

— Tot ce s-a întîmplat. Catapultarea lui, faptul că Maria s-a întors, tu.

— Eu ?

Chioru se răsuțește, enervat de greutatea cu care pricep :

— Dacă el, cu trei copiii... și încă, după ce a catapultat...

Eu am momente în care întîmpin unele dificultăți spre a pricepe logica celui mai bun prieten. Dacă toți ar gîndi că el n-ar fi picior de copil pe-aici, familiile de aviatori s-ar stinge trist, fără urmași. Chioru se frămîntă, neputincios : „da, dar acum e vorba de noi“. Ridic din umeri, nu mă opun evidențelor, dacă îl cunosc cît de cît pe Chioru, se pare că ăsta ar fi momentul în care junele din burta Mariei primește certificat de liberă-trecere. Momentul e solemn, s-ar cuveni să...

— Știi cum zic oamenii în Banat, cînd se naște un copil ?

Ascendențele lui Chioru sînt foarte nebuloase, dar întotdeauna cînd vorbește de Banat o face cu un anume

fior, pomenindu-l ca pe-o țară veche a zinelor și faptelor de vitejie :

— Cum ? -

— Bun venit în lumea oamenilor.

— Frumos, spun. Și ție ți-au zis așa ?

— Și...

— Iar tu, l-ai luat pe Zet arbitru. Adică, dacă el se întoarce la zbor, bine, dacă nu... fluier prelung, Chioru îmi aruncă o privire stînjenită :

— Simplifici. Se întoarce cu fața la perete, spatele lat dar pârînd îngust pentru că e veșnic încovoiat ; se leagănă de pe vîrfuri pe călcîie îi bănuî mutra concentrată, sprîncenele adunate la rădăcina nasului, gura încordată, aspră.

— Înțeleg. Orice om, după o catapultare glorioasă, și încă în condițiile în care s-a catapultat Zet...

— Nu înțelegi nimic, mă întrerupe Chioru fără să se întoarcă, spatele lui s-a încovoiat mai mult sub bluza de bumbac, ca înaintea unui salt periculos. Nu înțelegi nimic, repetă, accentuînd silabele cumva amenințător. Dacă o iei așa, nici un tip cu bun simț nu s-ar face aviator — numai tîmpiții. Tu, de exemplu ; prietenul meu întoarce încet fața, trăsăturile încordate, nasul gros, s-a albit și s-a ascuțit, buzele s-au subțiat, strînse într-o linie precisă — tu, ce ai face dacă ai catapulta ? Tu, fără soție și fără copii... („nu se știe“, îmi fulgeră prin cap, n-am curajul să o spun, și oricum, abia mai tîrziu îmi dau seama de asta) — se reazemă cu ceafa de perete și întreabă despărțind alene silabele, privind neașteptat de dur, cu ochi răi sub pleoapele umflate :

— Te-ai întoarce la zbor, după o catapultare ?

Mă fac mic sub întrebare, tac cu capul vîrît între umeri. Chioru e dintre cei care au dreptul să întrebe,

cîmpia arsă; avionul argintiu prăvălindu-se cu un panasă gros de fum negru după el, explozia neașteptat de mică și înăbușită, strigătul meu, zborul bezmetic deasupra pămîntului pîrjolit, răvășit de explozie, amestecat cu bucăți de metal afumat și rupt. Drumul spre aerodrom, dorind să lungesc secunde la nesfîrșit, există lucruri mai greu de suportat și de privit neputincios, decît de făcut. A urmat telefonul, elicopterul aterizînd în mijlocul grupului de oameni, privirea gînditoare, da, gînditoare, a lui Chioru, parcă un pic, sau mi se părea mie, parcă un pic, un licăr de dezamăgire disprețuitoare. Tristețe de premiant întîi, orice premiu apasă și obligă, ca un semn de glorie adînc săpat cu fierul roșu. A coborît din „Alouette” cu fața îngropată în parașuta ținută strîns în brațe, numai ochii, îi răsăreau, noi și strănii, deasupra mormanului de mătase mototolită, murdară. Chioru are dreptul să întrebe, acum nu mi se mai pare disprețul sec din ochii adînciți sub pleoape umflate. Eu, dacă aș catapulta...

— Nu știi — răspund, mi-e rușine de răspuns, de voce nesigură, șovăitoare, dar e singurul răspuns valabil — nu știi. Habar n-am cum s-ar purta creierii, și nervii, și trupul meu omenesc în clocotul de aer înnebunit, smulgînd, în curentul copleșitor care apasă, și strînge, și sfarmă. Nu știi ce mișcări ar face — dar ce mișcări ar mai putea face, spasmodic, simțindu-se rupt, trupul neputincios, legat în scaun, zvîrlit deodată în aerul gol, lipsit de scutul de dural lustruit al avionului. Nemaifiind loc pentru nimic altceva, gol — așa cum sînt, lipsit de sprijine, de reazime, *valoare pură* — dacă există vreo valoare. Și, mai presus de orice, habar n-am dacă, după aceea, aș avea curajul s-o iau de la capăt. Povestea de aseară, cu motorul, cealaltă glorie a mea — cu mîna — astea-s moft. Pentru că aveam avionul sub mine. Chioru a pătruns

adînc cu întrebarea asta — adîncul în care n-are voie nimeni să se bage, sondat rar de fiecare dintre noi — cum ne găsim ? — plini de temeiuri incerte, de angoase străvechi, de amintirile niciodată trăite dar ale noastre — gaura aceea neagră, existînd în fiecare, mai ales în cel care o neagă, făcînd parte din noi, firesc, ca și mîinile, picioarele, capul — din structura noastră sudată, nituită în trainice grinzi cu zăbrele și neașteptate, bruste prăbușiri. Și doar cei care reușim să trecem peste, scrișnind din dinți, trecînd peste noi... A doua oară în seara asta urcă ceva cald, aproape uitat, credința, credința simplă și bună — atît — pentru prietenul meu amenințător, Chioru cel dur, surprins nepregătît de întorsăturile ciudate ale soartei, răsucit în el și scos brusc, prea brusc — la iveală, crud, neacoperit, nepregătît pentru a fi privit de ochi străini.

— Nici eu nu știu — face Chioru — își tîrîie trupul deșirat, cu umerii căzuți, în jurul camerei. Se întinde pe canapea ca pe un pat de psihiatru — din cele acoperite cu mușama sau cu piele lucioasă, nu știu precis, pe ecran nu se vede niciodată clar — se întinde, cu călcîiele sprijinite de spătarul înalt, și tălpile bascheților aleargă pe pereți desenînd contururi fantastice.

Motorul amfibiei a icnit și s-a oprit sub geamul deschis ; Chioru se înalță în capul oaselor, fixează ușa, parcă ar vrea să-i dea foc privind-o. Tropotul pașilor pe scări, lipăitul labelor de cîine, lătratul scurt al caniche-ului negru, ușa de la intrare, pașii Mariei, gîfiiul lui Grifon în întreu, zgomotul apei curgînd în baie — obiceiuri de medic. Grifon crapă ușa, intră imens, cu părul creț legat în zeci de fundulițe roșii — distracția surorilor de la spi-

tal. Ne privim toți trei, Maria apare însuflețită, vestind triumfătoare :

— E băiat !

Ne pupă pe amândoi, pentru mine un pupic cast, pe frunte, Chioru primește un sărut care mă cutremură și mă trimite urgent în camera mea. Mă întorc din ușă, îl trag pe Grifon de urechile gigantice, asta-i, hai cu mine amigo, la burlaci.

- Mă dezbrac cât pot de repede, mă bag în pat, caniche-ul suspină pe parchet, îmi înfund capul și urechile, mai ales urechile în perna săracă, subțire, trag peste mine toate cuverturile care le găsesc în jur, Grifon scîncește în surdină ca un cățel de două luni părăsit pe pietrele pavajului, iar mie încă mi se pare că sînt un tip grozav de scîrbos și indiscret.

15

Chioru s-a rezemat cu spatele de zidul văruiat, a ridicat piciorul cu genunchiul îndoit proptind talpa de peretele celulei de alarmă, în poziția asta seamănă mai mult ca oricînd cu un cocostîrc stingher, înfășurat în combinezon albastru de zbor. Mă așed lîngă piciorul strîns într-o gheată imensă, prietenul ăsta nesfîrșit ocrotește învăluitoare, fără să știe. Soarele luminează puternic, se reflectă în lama pumnalului prinsă între prăselele gălbui din fildeș de mamut ante-diluvian, îmi joacă călîțul pe gît, pe față, în ochi. Întorc capul ferindu-mă, întind mîna, scot cuțitul lui Chioru din teaca aplicată pe carîmbul înalt, desfac căpăcelele, argintă, roșii, albastre, ale celor două sticle de

Pepsi, întind una în sus, peste cap. Stau mult timp așa, mîna întinsă obosește, abia atunci privesc răsucindu-mi gîtul, Chioru, absent, cu capul dat mult pe spate, cu ochii în gol, proptește cerul în nasul lui imens. S-a schimbat mult de cînd a venit Maria, nu mai e alît de categoric, parcă s-a înmuiat pe undeva spinarea din oțel călit, dar de la asta și pînă la a refuza o sticlă de Pepsi...

— Amigo...

Chioru privește cu ochi rotunzi, scutură din cap, se lasă să lunece în jos de-a lungul zidului hîrșind varul cu tuburile și fermoarele de pe spatele costumului anti-g. Se instalează lîngă mine, întinzînd cu un suspin picioarele lungi.

— Ce mai face stewardesa ta ?

Casc gura, lichidul spumos îmi curge peste buze, peste bărbie, de-a lungul gîtului, pătînd cafeniu salopeta de milaneză : Dumnezeu, asta-i nesperat de mult pentru Chioru !

— Aăăă... cocktailuri, spun, încercînd să-mi revin. Știi, în barul ei din botul Boeingului, imediat în spatele postului de pilotaj.

— Știu și eu unde e instalat barul pe un' Boeing, se oțărăște Chioru. Adaugă, pe un ton potolit Habar n-ai cîte știu despre avioanele de cursă lungă.

— De la cine ?

— De la Stricatu ?

— El a venit cu AN-ul ?

— El...

...avionul mare de transport, vopsit ca un irochez după ce a dezgropat seciura de război. Chioru e vînat de multă vreme, și cu remarcabilă insistență, de comandantul regimentului de transport, care-l vrea în fruntea unuia din echipajele sale. Cu ținută aleasă, cu manierele de lord, ou

engleza lui de Eton, pe care nu o să priceap niciodată cînd și unde a putut s-o învețe, Chioru ar fi o apariție admirată pe oricare din marile aeroporturi ale lumii. Și dacă colonelul Pieptănaru — Stricatu — s-a așezat el însuși la coarnele AN-ului, aterizînd aici, n-a făcut-o numai pentru menținerea antrenamentului.

— Cu ce te-a încîntat ?

Chioru privește în lumină sticla de Pepsi pe jumătate goală, oftează, o pune lîngă el.

— Cu nimic. Mi-a spus o poveste.

Ciulesc urechile, Stricatu a scăpat dintr-un avion în flăcări printr-o trapă foto pe care — în mod normal — n-ar fi putut s-o folosească nici o găină, s-a întors din Cehoslovacia cu nouă siluete de Messerschmidt zugeravite pe fuselaj, a sărit de la numai optzeci de metri cu parașuta, dintr-un aparat a cărui aripă se rupsese în zbor. A fost unul din primii piloți de reacție și pe supersonice, la transport a trecut din motive medicale. A completat un impresionant palmares de isprăvi nemaipomenite pe magistralele aeriene ale lumii, a dezgropat de undeva „spiritul de linie“ pe care îl promovează cu consecvență, mă rog, nu cunosc bine viața celor de la transport și nu dau buzna în ea, dar dacă un asemenea om stă la povești cu Chioru... Privesc cu respect, de jos în sus, silueta deșirată.

— Ce poveste ? Chioru răspunde senin :

— Cu America de Sud... cu cactuși.

Continuă fără să observe fața mea :

— Este în Argentina, în mijlocul pampasului, un fel de escală, o fișie de teren cu porțiunea dintre cactuși betonată, unde aterizează și alimentează toate avioanele care au traversat Atlanticul în zona aceea. Cele care nu mai apucă să prindă pista se pun frumușel cu burta pe pămîntul uscat, unele mai reușit, altele nu, și așteaptă trac-

toarele societății de salvare „Torros & Co.“, să vină să le scoată. În oaza aceea crește un cactus mai răsărit, sau poate e un palmier pitic — Stricatu n-a fost clar — chiar lângă popota piloților, toți piloții care trec pe acolo se semnează pe frunzele lui. E acolo și semnătura lui Saint-Exupery, a lui Mermoz, semnăturile alea cresc... Chioru se oprește, bea o înghițitură de Pepsi, rămîne cu capul dat pe spate, privind cerul prin ramurile corcodușilor săraci crescuți lângă celula de alarmă. În dreapta, pe pistă, un MIG aterizează, privim după norul albastru de fum iscat la contactul roților cu pista.

— Cactusul crește an de an, — Chioru se poticnește, dă din mîini, în ochii lui joacă lumini ciudate, noi și semnăturile cresc odată cu frunzele, se întind, se măbărețază, nu se șterg — se întind numai. A lui Saint-Exupery e cam atîta — palmele întinse ale prietenului meu s-au îndepărtat la zece-doisprezece centimetri. Stricatu s-a semnat și el pe o frunză...

— ...O să se ducă după douăzeci de ani, să vadă cît i-a crescut semnătura.

6 — N-are importanță, face Chioru, mirat de tonul meu agresiv, într-adevăr, n-are importanță, dar e ceva, și asta rîciie — e ceva să știi precis că la o escală, în mijlocul pampasului, crește neconținut un cactus...

— Dumnezeuule, spun, ce roman. Pentru atîta lucru. Asta putem s-o rezolvăm cu resurse locale. Avem și noi salcîmi, trebuie numai să-ți iei inima în dinți și să încerci.

Chioru tace, una din tăcerile prin care văd silueta înaltă a prietenului meu traversînd cu pași grăbiți holul de marmoră și aluminiu al unui mare aeroport. Uniformă

stingherit nici măcar de o cravată strînsă — și servieta diplomatică din piele fină, cu colțurile îmbrăcate în metal nichelat, burdușită cu actele Boeing-ului TAROM care rumegă liniștit în așteptare, dincolo de peretele de cristal.

— În concluzie...

Chioru se întoarce cu tot corpul, ca și cum i-ar fi înțepenit gîtul care iese din kăpronul transpirat al costumului de suprasarcină, se întoarce spre mine privind mirat, văd pe fața bronzată urmele adînci, vineții, lăsate de masca de oxigen, cînd vorbește urmele vineții se strîng și se întind caraghios, de la bărbie pînă sus, sub frunte :

— Ce, ești nebun ?

Se saltă în picioare, arată spre camionul care merge, încet, remorcînd un MIG :

— Îmi vine avionul.

Ridic din umeri, mă întorc, ocolesc clădirea, intru în celulă. În sala de odihnă, tolănită pe fotolii, escadrila a treia face pronosticuri asupra probabilei recompense pe care Comandamentul i-o va oferi lui Zet :

— Un ordin.

— Un știlet cu lama filigranată.

— O casă la țară, cu grajd în curte, și cu trei vaci de lapte în grajd.

— Un Rolls-Royce model '79, cu gențile roților și chiulasa motorului turnate în dural de la avionul căzut.

— Un concediu de trei săptămîni la Olănești. Clasa lux.

Ion mă vede, întreabă :

— Tu ce crezi ?

Ridic din umeri, pentru a doua oară în ultimele patru minute, acordarea de recompense în aviație se face după criteriul care mie îmi scapă.

— Unii s-au ars — explică Ion, vorbește despre maiorul Constantin, rinjesc, asta e poveste veche. Maiorul a ate-

rizat un supersonic căruia nu-i ieșise jamba dreaptă, în instrucțiuni pentru asemenea cazuri e prevăzută cata-pultarea, maiorul a aterizat pe stînga și pe bot, după întîmplarea asta toți ne așteptam la oarecare bunăvoință oficială. Se făceau presupuneri, maiorul salvase un avion, sala piloților devenise locul în care puteau fi auzite cele mai diverse ipoteze, deloc în spiritul nobilului dezinteres, ce caracterizează casta noastră temerară, dar absolut conforme cu puținele slăbiciuni omenеști care ne-au rămas. Zet l-a șters de pe lista locală de premieri, preținzînd că se așteaptă ceva „de sus”. De foarte sus, probabil, pentru că pînă azi n-a ajuns nimic la aerodrom ; era să mor de ris cînd Constantin n-a luat nici prima obișnuită, care s-a oferit tuturor. Așa că mormăi enigmatic „hmm” și mă simt brusc un tip cu o grea și covîrșitoare experiență de viață — înțelepciune.

16

Aterizez în lumina proiectoarelor, scot parașuta de frinare, MIG-ul icnește aplecînd botul, scîrțîindu-și cauciucurile groase. A fost un zbor calm deasupra pămîntului simțit ca niciodată al meu, zbor cald ca o împăcare cu un părinte bătrîn, închistat în înțelepciunea lui bătrînească, deși adevărata înțelepciune nu are vîrstă. Pe munți era furtună, mai jos ca noi, jucau pete de fluorescență verzuie pe ecranul locatorului, spectre liniștite și amabile, știam înșelătoarea pace a acelor lumini.

Am virat, secera lunii agățată în colțul din stînga-jos al parbrizului, roșie, aproape de apus, se rotea încet bolta în jurul cupolei de plexiglas ca un imens planetariu, se

roteau undeva, jos, puncte cardinale, axe de început de omenire, orașe, văi, căi ferate cu accelerate alergînd pe șine și cu oameni dormind somn clătinat în acele accelerate. În stînga se căsca un hău de întuneric, priveam peste umăr, 12.000 de metri de ger, de beznă, de vise grele, treziri brutale, de douăsprezece mii de ori mă risipeam împăcat și mă adunam la loc în fiecare metru. Luna se leagănă în vârful tubului Pitot trasînd o dungă de lumină pe botul negru, potecă de raze pe suprafața netedă a mării, valuri incremenite, în dreapta se înălța ca un perete de rîpă frontul de cumulonimbi, fulgera înăbușit, luminile mate smulgeau și conturau forme fantastice, arcuri, ogive, imense cupole mohorîte defilau tăcute și se roteau în jurul cabinei. Și mai era torsul acela molcom de motor fierbinte. Cădeau stelele nedureroase, așteptam să văd cerul deschizîndu-se, dîndu-se lin la o parte în marginile acelor dîre ca niște imense fermoare argintii. Se depăneau lin cifrele indicatorului inercial, 250, 40, 30, 220 kilometri de zbor pînă acasă, kilometri tăcuți de văzduh despicat. Se făcuse liniște în aer, pămîntul rotindu-se majestuos dedesubt, transparentă de toamnă, se vedeau cele mai mici lumini, dar asta după ce trecusem munții — prăpastie neagră de întuneric arcuit. Dădusem pe „aer cald“, era bine în cabina mea roșie, atîrnat în chingi, mă lăsasem să lunec în scaun întinzînd picioarele sub tabloul de bord. Valea Prahovei, Ploieștiul, am văzut și luminile portocalii din virfurile stîlpilor de la Otopeni, Irina, se desfășura ciudat geografia atît de cunoscută sub mine, era altă viață — a celor de jos, era, simțeam lămurit, altă condiție, alt fel de a vedea și cîntări, mie îmi rămîn înfipite în ochi luminile astea, parcă zburam într-o poveste de liniște. Torsul motorului, curgeau la vale largi fluvii de lumină calmă, curgeau prin mine amestecîndu-se de-a valma cu vibrația înăbușită a metalului, mi-era bine zborul blînd și total, mă descărcam

în el, bordul — normal, acele albe tremurînd sclipiri sînge-
rii pe cadranele negre, le reflecta slab plexicul cabinei,
ca un cer mititel și concav. Sorbeam cu tot trupul, relaxat,
de unde atîta liniște caldă, osmoză bizară, cu ce era încărcat
aerul din cabină înafara mirosului cunoscut de metal
încins, cauciuc, petrol ars și văzduh spintecat, de unde
atîta învăluitoare împăcare ?

Numai nu liniștea însemnînd sfîrșitul tuturor neliniști-
lor care ne alcătuiesc:

★

A fost una din poveștile stupide care lasă un gust amar
în gură, mult timp, uneori se prelungește totdeauna și-i
simți amăreala subtilă, apăsătoare, una din întîmplările
care nasc cute noi, încă neobservate, sau le adîncesc pe
cele săpate de povești asemănătoare, nu mult, o sutime
de milimetru, și încă o sutime de milimetru, sutimile
astea care se adună, adîncind, nici nu știi cînd ajungi la
carne vie. A fost o poveste atît de timpită, ziua de vară,
orașul, cred că trecuse de 32 de grade, asfaltul se lăsa
moale sub tălpi legănîndu-mă, ca stratul subțire de turbă
pe suprafața mlaștinilor cu ape ruginii. Marius murise,
nu murise, l-am văzut pe stradă, rîdea, nu era singur, se
agăta de brațul lui o fată subțire, părul negru îi cădea
incredibil pînă dincolo de talie, frîgînd în lumini întune-
cate razele fierbinți. Marius rîdea, îi luceau dinții cabalini,
de fapt toată fața prelungă, îngustă, îl făcea să semene
cu căii lui Walt Disney, cum putea rîde pe așa o căldură ?
M-am smucit, asfaltul se lipise de tălpi, am dezgolit un
rotocol negru-lucios în cenușul prăfuit cînd m-am repe-
zit alergînd, zidul Universității era aspru, zgrunțuros, din
firidele strîmte ieșeau, clătînîndu-se pe picioarele false,
amoebe străvezii de umezeală stătută ; s-au întîmplat o

groază de lucruri lângă zidul ăsta, pe aici treceam cu tata venind de la școală, aici o așteptam pe Lena, aici m-am întâlnit cu Pisi, pe aici am trecut douăzeci de ani, zi de zi, în drumurile mele ; sînt ziduri care intră în noi, întărindu-ne. Acum îl vedeam pe Marius lângă zidul fierbinte, și încă, la braț cu o fată minunat de frumoasă. Eu știam că murise Marius, căzuse cu un AN-2, cum, cu un avionache ca ăla, mai mult sîrmă și pînză, silueta bondoacă a biplanului inspira atîta încrezătoare putere, ei da, se moare și cu el, la fel de bine ca și cu celelalte. Zburau în ceață, au intrat într-un deal, cine naiba îmi spusese, cu asemenea lucruri nu se glumește, „Marius“, s-a răsucit, alergam, mi-a prins mîna rîzînd tăcut, avea degete calde, puternice. Îmi clocoteau în gîtlej, aproape uitate, noduri sărate și fierbinți.

— Marius, știam că ai murit...

A rîs iar, scurt :

— Cum adică ?

Fata de lângă el era atît de frumoasă, purta o rochiță ușoară în carouri late, cămașa lui Marius era din același material, benzi late, roșii, intersectîndu-se pe un cîmp alb, numai pantalonii îi erau boțiți, mă mirau pantalonii sifonați, blugi cusuți din husă de cabină, parcă nu-i călcase după spălat, se strîngea materialul scortșos în solzi neregulați. Asta-i. Am strîns tare degetele calde, în ochii imenși ai fetei se citea puțină spaimă, o undă de rîs, și încă ceva, pentru care nu s-au inventat cuvinte. Nu trecea nimeni pe lângă noi, ar fi trebuit să-mi dea de gîndit, trotuarul acela de regulă aglomerat, numai asfaltul în care se imprimaseră atîtea urme de tălpi. Am auzit un uruit înfundat, am dat capul pe spate, la zece mii de metri deasupra noastră trecea, lăsînd o diră albă, cursa de Pekin.

— Dumnezeuule, a făcut Marius, abia atunci i-am dat drumul la mînă, Dumnezeuule, am uitat să vă prezint. Ea este...

...a sunat ceasul, brutal.

17

Las jos mîneca șifonată a cămășii, mă înghesui pe canapeaua albă de vinilin, îi fac loc lui Petre lîngă mine. Asistenta brunetă privește mirată, ridicînd din umeri înfige seringă scurtă, nichelată, în arătătorul bont a colegului meu. Am terminat analizele, rămîn în laborator vreau să văd dacă Kron-Prinz-ul leșină și anul ăsta cînd i se ia singe. Leșină, și Jorj, care pîndea, îl prinde și-l depune pe canapea. Mă dau la o parte, îi ridic picioarele pe dreptunghiul de cauciuc maro, ies. Merg de-a lungul coridorului urmărindu-mi silueta oglindită diform în perețele vopsit cu ulei lucios, pentru mine clădirea Centrului Aeronautic Medical a început să aibă amintiri, pe scara asta am fost anunțat că sînt apt pentru școala de aviație, dincok de ușa capitonată, cu tăblița roșie pe care este înscris în aur : „Medic șef“ — am pledat două ore, cu lacrimi în glas — cauza mea ca zburător pe supersonic, în colțu ăsta, în unghiul făcut de geam cu cuierul, vîrit chinuit în calorifer, să ocupe cît mai puțin loc — a stat Cornel cînd l-au oprit de la zbor. A stat mult, ceasuri în șir, noi am plecat după ce medicii părăsiseră cabinetele lor, se spune că ar fi stat toată noaptea — nu l-am văzut de atunci.

Trec pe lîngă hîrdăul cu ficusul fermecat din al căru trunchi a răsărit Irina, am o strîngere de inimă : ieri

stewardesa mea brunetă a fost toată ziua gravă și distantă. Îngrijorător de distantă.

Mă uit la ceas, acum e la Stuttgart, se înapoiază la noapte, mă întreb dacă o să aducă ce mi-a promis sabia veche, lungă, cu mânerul filigranat și lama puțin atinsă de rugină, văzută de ea în vitrina unui anticar din apropierea aeroportului. O să curăț lama de rugină, o să agăț sabia pe perete, deasupra patului — necesară siguranță și prezență liniștitoare în nopțile incerte. Cobor scara îngustă de ciment, la parter, în fața cabinetului de oftalmologie, Chioru suspină și geme demn, nehotărîndu-se să intre.

— Vin cu tine, spun, întind mîna, Chioru clatină din cap, mai bine singur. A ronțăit morcovi ca un iepure toată săptămîna, a mîncat afine cu afini cu tot, speră că va vedea cerculețele de pe ultimul rînd. Cerculețele alea nenorocite, pe care chiar cosmonauții, ca să le vadă... „Ce-ți pasă“, mîrîie Chioru, așa-i, eu mi-am trecut hopul de la Interne.

— Succes, spun, făc cîțiva pași spre ieșire, mă întorc :

— Cheia !

— Care cheie ?

Scot din buzunar și întind cheița nichelată a Daciei ; Chioru merge diseară la teatru cu Maria, nu-i văd decît în centrul admirației publice, descinzînd din vehicolul lor bălțat. Primesc cheia amfibiei, mă îndrept spre ieșire, în urma mea zgomotul ușii cu geam givrat de la „Oftalmologie“.

Seara mă prinde hurducînd Mercedesul lui Chioru peste pavajul bolovănos al străduțelor de lîngă Calea Moșilor, acolo unde se întretaie cu bulevardul Republicii.

Aici ar trebui să fie locul meu, aici m-am născut, școala — nu, școala am făcut-o în alt cartier, mai aristocratic, deși amicii de poarca și de cățărat prin duzi mergeau

în corpore la „Armenească” sau la „Coșbuc”. Pe aici mă plimbam cu Zaza și Lola în vacanțele liceului militar, vacanțele nostalgice, întotdeauna prea scurte, împodobite de pantaloni albaștri cu paspol roșu. Aici m-am plimbat cu Ileana și cu alte Ilene, de fapt au fost una singură toate Ilenele astea, tot aici am intuit că fuga e sănătoasă ; apariția mea la bordul belicosului vehicol nu e chiar atât de întimplătoare. Așa, un fel de revanșă necesară. Pe strada asta au locuit ai mei înainte de a se muta pe Colentina, într-un bloc nou și plin de surprize — au locuit într-un apartament spațios, cînd sunam la ușă îl auzeam pe Pufi lătrînd și scîncînd dincolo de lemnul gros, Pufi n-a fost dus în noul apartament, s-a considerat că pentru anii de serviciu merită o pensie liniștită la țară. Acolo a și murit, singur, lășos, în curtea unor tipi care nu cred că se prăpădeau de dragul lui.

Opresc amfibia și cobor, ceasul, BOEINGUL. Îrinei-mai are o oră pînă la aterizare. Citesc în treacăt anunțul din vitrina luminată a unei cizmării mici, „Execut tocuri LUIKENZ”, scurt, în dugheana asta se execută tocuri LUIKENZ, o s-o aduc pe Irina să vadă, să se convingă, și, cine știe — poate comandă o pereche de pantofi. Fac cîtiva pași, trotuarul, pietrele bordurii, gardurile, zidurile, bur-lanele — toate astea îmi sînt îngrijorător de cunoscute, și privesc sever, ca un consiliu de familie. Mă trezesc deodată singur în Bucureștiul întunecos, brusc ostil — singur-cum n-am fost de mult, mă cuprinde o spaimă cumplită, pentru ce a fost, pentru ce o să mai fie, fierbinte, nespus de tristă, ca atunci cînd visezi pe cineva drag, care știi că n-o să mai vină niciodată. De ce teama asta bruscă pentru nopțile de la celula de alarmă — nopțile mele simple, utile, pline, dense — secundă cu secundă — scurse greu, complet, lăsînd urme gîtuite și argintate în inelul clepsidrei ireversibile, acolo trăiesc marcîndu-mi într-adevăr

clipele cu bătaie de puls accelerat, clădirea lungă, scundă, albă, cufundată neprietenos în noapte, și avioanele pînădînd tăcute, încordîndu-se pe jambele groase — gata de salt. Noptile totale, cînd sînt cu totul în mine și nu trebuie să mă întreb nimic. Noptile în care n-am nevoie de nici o sabie cu mîner filigranat la căpătîi. Noptile adevărate, curate, nerepetabile, nopți de permanent rămas bun. Pentru că anii alterează, simt asta, o simt acum, pe strada pe care am învățat să merg, să alerg, să joc poarca — alterează ca pe o bucată de brînză scoasă din frigider și lăsată aiurea într-o zi cu soare și cu multe muște. Nu se poate sta toată viața în frigider. Iar cei din jur nu sînt numai buni, strălucitori, sînt împlețiți din bucăți încîlcite, din labirinte a căror ieșire e greu de găsit. Mi se întîmplă des să văd bucățile rele, deși n-aș vrea — bucățile cu muște. Poate eu sînt de vină ; de cele mai multe ori, cînd crusta se dă la o parte, mă întorc și plec. Asta doare, violent, dar eu plec pentru că mă sperii. Și mai sînt chestii mărunte și amare, nimicicii de șchiop între ologi, care ustură totuși și rămîn — și mă fac cumplit de nedrept, și înrăiesc. De aceea prefer aerodromul meu, unde lucrurile sînt clare și așa cum se înfățișează, unde motoarele sînt fierbinți sub tabla lustruită, dar nu mă ard pentru că le știu fierbinți. Unde fiecare își păstrează chipul pe care îl știu — strîns în curelele căștii albe, cu margini drepte despărțind net carnea de metal. De aceea prefer MIG-ul, fremătător, sensibil, inteligent, categoric ca o instanță definitivă. De aceea am venit, după mulți ani, pe strada mea — unica mea stradă, deși nu întotdeauna sînt dispus s-o recunosc — în această mașină greoaie, solidă, cu plăci gofrate de blindaj în jurul cabinei și cu farurile ascunse sub apărători de sîrmă groasă.

Urc în Mercedes, pornesc motorul, deschid toba de eșapament, demarez accelerînd bubuitor cei șase cilindri

puternici. Simt zidurile zguduindu-se, șterg bordurile trotuarelor cu cauciucurile groase, goana pe străzile vechi, goalește și liniștește, ca o revanșă târzie.

18

În fața agenției „CSA” de pe Batiștei, Irina doboară recordul de punctualitate pentru stewardese, apărînd exact în momentul în care pleoapele ceasului cu afișaj din vitrină tremură, se ridică, cad din nou, și se dau la o parte, lăsîndu-mă să citesc ora înscrisă cu cifre albe în căsuțele negre : 21.000.000 Cizmele italiene, înalte, suple, lucind discret a o groază de bănet, se opresc și se aliniază cuminiți lîngă virfurile boante ale pantofilor mei din piele întoarsă.

— Salut.

— Salut...

...dar pe un ton înghețat, care răsucesc brusc și cufundă în frig seara de vară târzie. De trei zile Irina e sumbră și misterioasă ca o clopotniță părăsită, una din clopotnițele pline de liliaci.

— Hai cu mine, să te înveselesc !

Mai bine n-aș fi spus-o. Ochii fetei lucesc scurt sub sprîncenele arcuite, privirea străpunge ca lama îngustă a sabiei adusă — sper — de la Stuttgart.

— Hai !

Părăsim vitrina în care macheta unui TU-154 tinjește cu botul spre cerul niciodată atins, ne frecăm de tipi grăbiți și neatenți, surprind cîteva priviri uluite, extaziate, invidioase, dar astea sînt lucruri cu care am început să mă obișnuiesc, traversăm, trecem printr-un gang scund, intrăm

în barul mic, murdar, plin de fum, urmăriți de ochii junilor-blazați așteptînd la intrare. Dumnezeu știe ce așteaptă, locuri sînt destule, pe scaunele înalte înșirate de-a lungul tejghelei, pe taburetele scunde de lîngă mese, pe bancheta îngustă care face ocolul localului, agățată de perete. Stăm ca într-un acvariu, peretele din stînga mea e sticlă de sus pînă jos, sticlă goală, neacoperită de vreo draperie.

— Să-ți spun un banc.

Irina se apleacă spre mine, mă fixează încordată :

— Nu spune.

— Un australian vroia să cumpere un bumerang nou, dar nu putea să scape de cel vechi.

Pe fața Irinei se sapă suferința :

— Doamne, bancul cu bumerangul ! L-am auzit de zeci de ori, la fiecare escală. Ce luăm ?

Lîngă noi s-a oprit visător un piccolo, cu mîini mari ieșind nelalocul lor din mînecele scurte ale unui veston pătat. Ridic din umeri, eu, oricum...

— Două Dubonett-uri, te rog.

Irina se sacrifică, nu-i place uleiul roșu, dulce, pileală muierască ; cu atît mai rău, o să le dea pe gît pe amîndouă. Eu am mîine proba de costum, encefalograma, centrifuga...

— Cîn-cin !

— Fată dragă, cinci-cinezi singură. Pe mine, mîine, mă saltă la 16.000 de metri în butoiul ăla presurizat...

— Nici atît, face Irina, împinge paharul pe tăblia neagră, lucioasă, a măsuței scunde. Eu am cursă la Amsterdam, patria lalelelor, blonde în saboți cu vîrfurile întors, Veneția nordului și restul. Dar fără alibiul ăsta — arată paharele de pe masă, în care băutura rubinie se vestejește pierzîndu-și aroma și culoarea — ne aruncă pe ușa afară.

— Atîta pagubă.

Plătesc, ieșim. Mergem unul lîngă celălalt, fără să ne ținem de braț, prin mulțimea zgomotoasă și transpirată.

puternici. Simt zidurile zguduindu-se, șterg bordurile trotuarelor cu cauciucurile groase, goana pe străzile vechi, golește și liniștește, ca o revanșă târzie.

18

În fața agenției „CSA” de pe Batiștei, Irina doboară recordul de punctualitate pentru stewardese, apărind exact în momentul în care pleoapele ceasului cu afișaj din vitrină tremură, se ridică, cad din nou, și se dau la o parte, lăsându-mă să citesc ora înscrisă cu cifre albe în căsuțele negre 21.000.000 Cizmele italiene, înalte, suplă, lucind discret a o groază de bănet, se opresc și se aliniază cuminiți lângă virfurile boante ale pantofilor mei din piele întoarsă.

— Salut.

— Salut...

...dar pe un ton înghețat, care răsucește brusc și cufundă în frig seara de vară târzie. De trei zile Irina e sumbră și misterioasă ca o clopotniță părăsită, una din clopotnițele pline de lileci.

— Hai cu mine, să te înveselesc !

Mai bine n-aș fi spus-o. Ochii fetei lucesc scurt sub sprâncenele arcuite, privirea străpunge ca lama îngustă a sabiei adusă — sper — de la Stuttgart.

— Hai !

Părăsim vitrina în care macheta unui TU-154 tinjește cu botul spre cerul niciodată atins, ne frecăm de tipi grăbiți și neatenți, surprind câteva priviri uluite, extaziate, invidioase, dar astea sînt lucruri cu care am început să mă obișnuiesc, traversăm, trecem printr-un gang scund, intrăm

în barul mic, murdar, plin de fum, urmăriți de ochii junilor blazați așteptînd la intrare. Dumnezeu știe ce așteaptă, locuri sînt destule, pe scaunele înalte înșirate de-a lungul tejghelei, pe taburetele scunde de lîngă mese, pe bancheta îngustă care face ocolul localului, agățată de perete. Stăm ca într-un acvariu, peretele din stînga mea e sticlă de sus pînă jos, sticlă goală, neacoperită de vreo draperie.

— Să-ți spun un banc.

Irina se apleacă spre mine, mă fixează încordată :

— Nu spune.

— Un australian vroia să cumpere un bumerang nou, dar nu putea să scape de cel vechi.

Pe fața Irinei se sapă suferința :

— Doamne, bancul cu bumerangul ! L-am auzit de zeci de ori, la fiecare escală. Ce luăm ?

Lîngă noi s-a oprit visător un piccolo, cu mîini mari ieșind nelalocul lor din mînecele scurte ale unui veston pătat. Ridic din umeri, eu, oricum...

— Două Dubonett-uri, te rog.

Irina se sacrifică, nu-i place uleiul roșu, dulce, pileală muierească ; cu atît mai rău, o să le dea pe gît pe amîndouă. Eu am mîine proba de costum, encefalograma, centrifuga...

— Cin-cin !

— Fată dragă, cinci-cinezi singură. Pe mine, mîine, mă saltă la 16.000 de metri în butoiul ăla presurizat...

— Nici atît, face Irina, împinge paharul pe tăblia neagră, lucioasă, a măsuței scunde. Eu am cursă la Amsterdam, patria lalelelor, blonde în saboți cu vîrfuri întors, Veneția nordului și restul. Dar fără alibiul ăsta — arată paharele de pe masă, în care băutura rubinie se vestejește pierzîndu-și aroma și culoarea — ne aruncă pe ușa afară.

— Atîta pagubă.

Plătesc, ieșim. Mergem unul lîngă celălalt, fără să ne ținem de braț, prin mulțimea zgomotoasă și transpirată.

Mă uit pe furiș la Irina, profilul îndărătnic, fruntea bombată, nasul scurt, drept, cu vârful puțin întors în sus, gîtul lung pierzîndu-se într-unul din tricourile ei care mă scot din minți și mă fac să mă simt nespus de bătrîn, dar nu o bătrînețe senină.

— La șosea ?

— Demodat. Noi, copiii orașului...

Asta-i, că nu mai sînt de mult copil al orașului.

— Tu chiar ți-ai pus în gînd să mă distrezi ?

Pe tine, acum, dracu știe de ce, nici nu încerc să aflu, n-ar reuși să te amuze un circ întreg. Cu clovni, maimuțe, jongleri, echilibriști, elefanți și dresuri combinate de lei și tigri. Mă strecor în mașina galbenă, am impresia că Irina va pleca ; nu pleacă, bate cu degetul în geamul portierei din spate, îi deschid, se instalează pe canapea întinzîndu-și picioarele lungi. Stăm așa o sută de ani, fără să scoatem un cuvînt, bătrîna de la parcare patrulează prin fața Daciei găibui încercînd să se uite înăuntru, noaptea e greu de privit într-o mașină neluminată.

— Odată mergeam cu niște tipi la mare. Noaptea. Era o noapte grozavă, senină, cu un cer ca cel de la 3—4.000 de metri, stea lingă stea. Cînd am vrut să opresc, tipii au ris, ziceau că nu-i nevoie de atîta regie dacă vreau să fac pipi.

— Și ?

— N-am mai oprit. Nu vroiam pipi.

Pornesc motorul, îl las să se încălzească.

— Mă duci să-mi arăți stele ?

Băbuța de la parcare a obosit să patruleze, se oprește, se holbează prin parbriz fără să vadă nimic, clacsonez scurt ambalînd motorul, sare într-o parte speriată. Demarez brutal, întorc brusc, pe două roți, spatele Daciei derapează, gata să lovească un bot incert de mașină cu multe faruri înșirate deasupra barei de protecție.

— Ești nebun. Dar pentru voi, ăștia de la vânătoare, se pare că e condiția obligatorie.

— Ca licența în litere pentru stewardese.

Nu-mi place atmosfera din untiera gălbuie. Opresc la stop, se întâmplă ceva cu Irina, mereu în ofensivă, se apără de cineva, de mine ? Sau de ea însăși, ceea ce-i mai neplăcut, dar astea sînt lucruri care nu se lasă nelămurite. Mașina din spate clipește din faruri, lumina violentă reflectată în retrovizor trezește, verde, grăbiții ăștia, pornesc, Irina și cu mine am mers prea departe împreună, am început s-o simt, s-o gîndesc, Dumnezeuule, mă maturizez văzînd cu ochii !

— Știi cum vi se spune la noi ? Vouă, vînătorilor ?

În mai multe feluri, și nici unul care să-mi facă plăcere. Discuția noastră amabilă se desfășoară cu pauze mari, facem sensul giratoriu din piața Aviatorilor. Traversez întinderea vastă de piatră, opresc lîngă bordură, mă răsucesc spre fată, îi arăt silueta stingheră a milițianului care măsoară cu pași rari cercul magic din piatră albă :

— Dacă vrei să te cerți, ceartă-te cu dînsul. Aștept aici.

— Pot să te întreb ceva ?

Sfioasă, grijulie, tandră, ca o pisică de mare clasă. Bruște și obositoare trecerile astea de la o stare la alta, plutește ceva în aer, miau.

— Poftim.

— De ce nu întreb ce-i cu mine ?

— Acum trei zile ai spus... mă poticnesc, mă lovesc cu mina peste gură : ce-i cu tine ?

— Mă gîndeam, începe Irina. Acum o săptămînă, după ce decolasem de la New York, stăteam pe intervalul dintre scaune și mă gîndeam la tine. Un tip din Martinica tocmai ceruse un Martini. M-am dus să i-l aduc și acolo, la oficiu, printre sticlele cu etichete multicolore, mi-am dat seama că ar fi destul de greu fără tine. Simplu.

— Asta-i tot ? întreb, mă destind deodată, liniștit și nerușinat de sigur pe mine.

— Cum „tot” ? se revoltă Irina. E foarte greu.

— De ce ?

— Creează obligații.

— Știu, spun, încerc să-i văd ochii, stewardesa cea neagră a lăsat capul în piept, părul îi curge ca o cascadă acoperind fruntea, ochii, nasul, singurul lucru pe care-l pot vedea e tricoul agitându-se furtunos. Știu, pentru că mie de mult mi-e greu fără tine.

Și întreb, abia mișc buzele golite de sînge, dar trebuie, sînt lucruri care nu pot fi lăsate nelămurite :

— Vrei să terminăm ?

Irina înalță capul, cascada neagră de păr unduios se desface în două valuri, ochii fetei mă privesc așa cum n-am visat să fiu privit vreodată.

— Nu, zîbește Irina, dar zîbește frumos cu dințișorii ei perfecți, cu ochii întunecați, puțin neîncrezător în colțul pleoapelor — parcă n-ar fi convinsă deplin că i se cuvine tortul acela-mare cu frișcă, căruia așa rar i se zice fericire. Nu, zîbește fata, ochii privesc calmi, puțin încețoșați, ca printr-o boare fină, dispar sub privirea ei, curg în mine fără să am de ce să mă agăț — nu vreau să terminăm. Eu, una, sînt gata să fac și prostia cealaltă.

...a știut ceva dureros și fierbinte între noi, prelung și fără să se rupă, și, Dumnezeuule, piloții de vînătoare, piloți clasa I-a, supermani cu ochi de șoim și nervi de oțel, de cînd îți suspină piloții, mărite Doamnă ?

★

Îmbatrîneam ciudat lîngă avioane, mama ridea, Irina își mîngîia degetele pe obrazul meu zîmbînd, tăcută, simțeam trecînd lucruri care nu se întorceau. Vedeam

lumea altfel decît cunoştinţele mele dinafară, adică dinafara aerodromului, Dan, Iurii, Ghiţă, soţiile lor, faptul că apreciam automat orice loc bun sau impropriu unei aterizări forţate, că la ceaiuri mi se spunea „Cikalov“, că eram întrebat de orarul curselor TAROM, neliniştea surdă după două săptămîni de concediu nedesprins de sol, lucrurile care mă alcătuiau şi cu care mă mîndream sonor în urmă cu un an, începeau să apese într-un fel nedefinit. Alergam suta de metri, înotam zece bazine în acelaşi timp, nu asta era, nu organic, muşchii ascultau, ligamentele se încordau la fel de elastice, era ALTCEVA, mă lăsa numai în avion, Dumnezeuule, mă recompuneam în fiecare centimetru de cabină, avionul meu, îl ştiam şi mă ştia mai desăvîrşit decît ajunsesem să mă cunosc vreodată. Dădusem totul din mine, storseseam totul din el, 23.200 de metri, cerul de cremene vînată, se tînguia metalul îngheţat în neclintirea stratosferei, ars pe dinăuntru de rotaţiile înnebunite ale turbinei la 2000 de grade Celsius ; MAI MULT NU SE PUTEA ! — se culcase domol pe o aripă alunecînd decis şi pentru totdeauna în turbureala incertă de sub noi, nici măcar nu prindea viteză, cădea şi gata, în legănări line de cruce pusă peste lucrurile la care ai jinduit, şi odată ajunse şi atinse lasă un gol niciodată umplut de altceva. Niciodată înlocuite de altceva, golurile astea trecute, freamătul bănuir al lucrurilor niciodată trăite, de neapucat oricît aş întinde mîna, aşa mă simţeam alcătuit, mă întregam numai în cabină, MIG-ul pune a o punte solidă de dural unindu-mă cu aripile scurte, trăgea o dîră adunînd şi strîngînd jumătăţile incerte, oscilante, eram mai departe de mine ca niciodată, sau poate tocmai asta eram ? ! Nefericită alcătuire, strîngeam pe corp costumul anti-g pînă la sufocare, fermoarele late trosneau, kapronul verzui se întindea destrămîndu-se neputincios în aţe fine ca mătasea broaştei, în jur se vorbea de fotbal, se serbau aniversări,

se discuta de OZN-ul observat la Sighişoara, la Cluj, la Atlanta, după cinci minute vorbeam invariabil despre noi, zborul de ieri, zborul de mâine, apăruseră F-urile de serie mică, cu performanțe nemaipomenite, cerul planetei era brăzdat la înălțimi incredibile de avioane care nici nu mai semănau a avioane, astea erau lucrurile care mă țineau strins. Apa bazinului, limpede, verzuie, alunecau prin cristalul fluid siluete incerte, secționate de slipuri roșii, usturau ochii de clor, nu conta, pentru fiecare bazin peste norma de cincizeci. Ion Țarină îmi puneă o sticlă de Pepsi pe bordura îmbrăcată în faianță albastră. Înotam pe burtă, pe spate, mi se împăienjeneau ochii, sticlele înalte, jucau ciocnindu-se pe plăcile lucioase, ieșeam din apă clătînindu-mă, patrula romantică își umfla burțile, icnind, cu lichidul cafeniu. Nu mai rămînea nimic din prestața noastră de zburători, cu burțile umflate peste slipuri. Numai că eu ieșeam multiplicat din apă, și fiecare din mine o lua legănîndu-se în altă direcție, și asta era grozav de neplăcut, uneori de nesuportat. Atunci mă lăsam într-un fotoliu cu pernele roșii mustind de apă, puneam casetofonul la maximum, închideam ochii, prea multe cuvinte cu „ne” înainte ; primul negat eram eu. Maria privea lung, clătina din cap, părul blond unduia raze de lumină așternîndu-l în straturi fine, concave ; clătina din cap și mă trimitea la psihiatru : „Cum drăcu ți se lasă un avion pe mină ?” Cum nu, avionul, era SINGURA soluție, niciodată n-am zburat așa complet, cu patimă, pînă aproape de uitare, pînă dincolo de uitare, cuvinte, trebuia să fii acolo, să vezi, să te convingi, nu putea fi nimeni acolo, eu cu avionul, asta era minunat, așa complet și definitiv, numai că n-am mai urcat niciodată la 23.200 de metri. Acolo a fost ștacheta mea, fiecare cu ștacheta lui, dar eu înțelegeam asta ca pe ceva care, dacă nu poate fi depășit, cel puțin se mai lasă atins, măcar odată.

Nu s-a mai lăsat atins.

Nu eram obișnuit ca lucrurile odată ajunse, apucate, strinse în pumn pînă la durere, pînă la strigătul necesar de **EXIST !** — să se refuze apoi. Era nedrept, nu vroiam să mă împac, nu puteam să mă împac cîu ideea asta, erau prea nedrepte, prea înafara mea lucrurile care se refuză după ce ți s-au oferit o dată. Mai bine deloc, spuneam, retractam imediat năpădit de spaimă rece, „deloc“, însemna să nu fi aflat niciodată, aș fi fost altul, mai sărac, sărăcit de un adevăr pe care nu l-am trăit, mă apăsă, abia acum descopereram că pot fi deposedat de adevăruri niciodată trăite. Dar care ar fi putut fi, și exact asta înnebunea, psihiatrul Mariei, cunoșteam și eu unul, dur, cărunt, ascuțit, ochelari fumurii cu ramă de aur, asta era condiția, ochelarii cu ramă de aur, nu m-am dus la el, nu era o problemă de psihiatru. A fost una din poveștile rezolvate blind între mine și avion, și care m-a lăsat atît de gol, au trebuit niște ani de zbor ca să mă pot umple la loc, niciodată complet, n-am mai debordat, pe ochi, pe nas, pe urechi — de mine însumi, dar atunci nu știam, atunci mă uimea, dureros și încă neclar, ștacheta oprită la 23.200 de metri.

★

— Mai bine nu pleci în noaptea asta, spune Irina și mi se agață de gît. Dormi acasă, pleci dimineața la aerodrom... Acasă, adică garsoniera din Piața Romană.

Sintem exact în mijlocul imensului hol al aeroportului Otopeni, trei tipi înalți, flegmatici, cu favoriții înodîndu-se în smocuri aspre sub bărbie, privesc blazați prin noi. Poartă costume cadrilate, pantaloni largi, sacouri cu revere late și cu piepturi umflate pe dedesubt de paturile armelor prinse în hamuri de piele. Țștia-s deturnători, precis, dar Irina zîmbește liniștitor lipindu-se strîns de

mine, nu, deturnătorii sînt mai scunzi și îmbracă costume de culoare închisă.

Holul e pustiu la ora asta, doar într-o margine, foarte departe, îi văd ca printr-un binoclu întors, un grup de copii dormind înghesuiți unul într-altul, ghemuiți pe canapele și fotolii joase. Alături, în huse străvezii de plastic, instrumente de suflat lucind violent sub neonul care curge din tavan. Irina arată cu bărbia, mă lămurește, o fanfară suedeză de școlari care a cîștigat nu știu ce prestigios concurs internațional. Se pare că nu se va dormi în cursa de Stockholm, aflu că micuții suedezi vor pleca cu avionul Irinei, sînt în turneu prin Europa. Ridic din umeri, fata rîde, o să fie vesel, difuzoarele strănută și hîrîie englezește sub acoperișul vast. Mă furnică sub veston, ca atunci cînd aud o sirenă de vapor.

— Am plecat — face Irina, nu se desprinde de mine. Ne legănăm puțin, așa înmănțuiți, copiii suedezi care nu dorm ne măsoară lung și serios de sub plețele blonde, părul lor violet sub lumina artificială. Fata oftează încet, numai pentru ea, se lasă să-mi lunece din brațe.

— Acum chiar am plecat.

Prin peretele de sticlă se vede avionul, mare, lucios, cu trenul neobișnuit de jos. Irina se întoarce, întinde mîna. Mă feresc, a fost mai fierbinte ca oricînd noaptea trecută, acum e departe, dincolo de geam, în fuselajul gros și bombat. „Mda“, mîrîie stewardesa mea brunetă, adaugă :

— N-are rost să stai. Mai e o oră pînă la decolare...

Se întoarce, fusta albastră drapată savant pe soldurile...

uit la tehnicienii în salopete roind lângă avion. Se agită. Încarcă, trag fire, intră și ies din fuselajul argintiu, dar nu pe scările late cu mochetă, pentru pasageri, au scărițe subțiri, flexibile, din dural, la fel cu cele folosite de piloții de la bombardiere când urcă în avioanele lor greoaie. Oricum, plec după ce decolează Irina. Mă stringe o gheară fină în fundul gâtului, la naiba, încerc să sper că am făcut bine ceea ce am făcut. Tehnicienii au strâns scărițele, le-au încărcat într-unul din camioanele-jucărie cu acumulatori, au plecat. Un grup mic de oameni în uniforme albastru-închis, negre în lumina incertă, se apropie de avion și urcă pe scara lată, pentru pasageri; se opresc pe platforma de lângă ușa curbă, culisată într-o parte, apoi dispar în întunericul trapei ovale. Nu pot deosebi silueta Irinei dintre cele trei-patru siluete subțiri, cu părul lung curgînd de sub boneta cochetă, stewardese STAS, trase la șapirograf.

— This is the first call for flight number 36 to Amsterdam. All passengers...

Nu vocea asta blîndă dar plină de tainice ascunzișuri — răscolind amintiri ca un ventilator uitat deschis peste un birou plin de hîrtii — ar trebui să cheme oamenii într-o asemenea călătorie.

Mă dezlipesc brusc de peretele de sticlă, pe geam a rămas o pată mată, acolo unde am apăsat fruntea. Miine, colonelul acela înalt, slab, purtînd ochelari fumurii cu ramă de aur pe fața îngustă și puternic ridată, o să-mi scrie „APT ZBOR“ pe ultima foaie a carnetului medical. Mă întorc, sînt gata să mă lovesc de fanfara suedeză care curge încolonată spre coridorul jos, lat, ducînd spre pistă. Aștept pînă trec toți, trompetele, tromboanele, tobele, bașii cu pîlnii imense, complicate, defilează pe picioare subțiri cu șosete albe în pantofi negri. Tra-

versez holul în diagonală ritmîndu-mi pașii cu placheurile pe pardoseala lustruită de piatră, ies. Boeingul nu se vede, ascuns de clădirea aeroportului, încerc să-mi imaginez rindurile de scaune încă goale dormitînd sub huse, lucirea întunecată a hublourilor, replicile scurte, stăpînite, din postul de pilotaj luminat numai de sclipirea vagă a tabloului de bord.

Mașina galbenă așteaptă cuminte la bordură, culoarea pașnică a caroseriei are luciri sîngerii sub proiectoarele roșiatice.

Cunosc bine luminile astea, se detașează clar pe fondul argintiu al orașului, așa cum îl văd eu de la 10—12—14.000 de metri. Dau capul pe spate în semn de recunoaștere și salut, haloul din jurul becurilor mari, umplute cu nu știu ce gaz inert, avertizează că mai tîrziu, spre dimineață, va apare ceața. Vine toamna... La ora aceea însă, Irina va fi ajunsă cu bine la Amsterdam, iar eu — la aerodromul meu. Urc în mașină, în timp ce pornesc mă gîndesc că ar fi cazul să mă mut din apartamentul lui Chioru. Cauciucurile scîrțîie, lasă o dîră neagră cînd cobor rampa spre șosea; sînt lucruri care, odată întîmplate, te maturizează văzînd cu ochii, și habar n-am dacă asta e bine sau e rău.

19

— Pe munți e furtună.

În față, dincolo de parbriz, săgeți prelungi de lumină albă modelează întunericul în contururi fantastice. Cabrez,

norii de sub mine se agită, le ghicesc clocotul înăbușit în beznă, MIG-ul tremură mărunț, saltă, se zbate, pică încăpăținat refuzînd să asculte de comenzi. Cuplez pilotul automat, avionul se liniștește, numai freamătul acela surd, primejdios, întrerupt de vagile proteste electronice ale giroverticalelor, îmi transmite prin manșă, prin paloniere, prin chingile scaunului, încordarea metalului. O labă uriașă de flacără violetă zgîrie orizontul în stînga, pe cupolă aleargă scînteii mari, prelungi, bordurile de atac ale aripilor ascuțite s-au învăluit în subțiri, tremurătoare fișii de lumină fluidă. Tabloul de bord e alb de fulgere, alb dureros, acele aparatelor lasă umbre subțiri pe cadranele căscate orb, cifrele nu se disting. Macheta giroorizontului tremură, se înclină, pilotez după urma cenușie, subțire, curbata, care tremură mărunț și se liniștește, revenind între repere. Se sfîșie cerul în falduri ample de lumină crudă, aștept zgomotul, ghemuit în așteptarea bubuitului enorm care nu mai vine, se prăvălesc mase imense de aer dislocat, lovindu-se, izbindu-se scrișnit, MIG-ul e săltat brutal pe valuri mute de aer arzînd cu flacără rece, pe țeapa tubului Pitot aleargă și se scurg șuvoaie de plasmă albastră. Acul înnebunit al radio-compasului, trozniturile din căști, fiecare mișcare lasă o diră tremurătoare de lumină palidă în aerul cabinei.

O gheară crispată de foc răbufnește sub norii groși, cenușii, se adună, străpunge scutul de abur, izbește fuselajul avionului; MIG-ul e aruncat nebun înainte și pe un plan, se clatină, geme, cade primejdios de aproape de freamătul colcăitor, cîmpia aceea strălucitoare umflîndu-se și fierbînd neconținut, întinsă din orizont în orizont negru, întunecat, negru de spaimă; zbor ghemuit, strîns în scaun, așteptînd. Fișii de abur înconjoară cabina imprumutînd o clipă reflexe roșii, și se transformă în dure

coloane de granit negru izbucnite din două imense răbufniri de lavă orbitoare. MIG-ul strâns într-un clește incandescent se zbate, ridică botul, simt compresorul măcinând și fărâmițând, și alimentând camerele de ardere cu flăcările albastre și înghețate. Brusc mă cufund în beznă, întuneric de care mă izbesc moale, înăbușit, cu fruntea, cu umerii, cu pieptul, intru în beznă ca într-un zid negru și învăluitor, bîjbii cu mîna încleștată pe manșă, nu văd nimic, strîng pleoapele, îmi fulgeră pe retină șerpi de foc contorsionați, zvîrcolindu-se tăcuți într-un întuneric purpuriu. Deschid ochii mari de tot, adică știu că i-am deschis pentru că sorb bezna cu pupile averse de o rază de lumină, bordul roșu al cabinei, slab, liniștitor, imperfect, nefăcut pentru așa o noapte. Mi-e capul dat pe spate, îmi simt trupul greu, chingile apasă umerii, intră în carne cataramele de metal, mîna strîngînd inutil manșa, parcă s-a topit și s-a contopit cu palma transpirată mînerul masiv, zimțat. Mă strivește de scaun urcușul abrupt, orb, doar într-un tîrziu măsurat de secunde lungi și cleioase prinde să tremure o geană timidă de lumină roșie, scoțînd din întuneric și săpînd pe retină cadranele cu cifre știute.

Urcăm incredibil, acul variometrului dat peste cap, cu ampenajul spînzurînd deasupra cabinei, cu tubul Pitot zgîriind norii rămași sub noi, ne înălțăm într-o trombă neagră de aer și electricitate amestecate de-a valma, abia pot stăpîni avionul cu mișcări scurte, frînte la jumătate. Undeva, în față, Zet, în spate, la cîțiva kilometri, Chioru. Ecranul locatorului e alb, cînd privesc afară, dincolo de cupolă se aliniază, se adună într-un vîrtej, se destramă din nou, stele. Clatin capul, greu, se frînge gîtul sub metalul căștii, atlas, axis, ridic mîna de pe maneta de

gaze, mușchii striviți ascultind anapoda, șterg cum pot stelele de pe ochi — stele false. Mă regăsesc în certitudinea electronică a bordului ; cabina mea — parcă încep să mă obișnuiesc, redresez avionul, lupt împotriva curentului care se prăbușește încercînd să ne copleșească. Cuplez forțajul, țîșnesc în sus din lumina rece, împins de coloane de flacără fierbinte, născută în măruntaiele metalului greu încercat. Dincolo de cupolă stele, stele adevărate.

— 321, mergem acasă. Dacă auzi, 321...

Acum, aud. Slab, printre pîriituri, vocea lui Chioru confirmă. Viraj pe stînga, macheta giroorizontului vibrînd mărunț în dreptul reperului de 30 de grade ; umbre albastre aleargă pe mîinile înmănușate, pe bordul roșu, le simt reci și mirosind a ozon, pe fața strînsă în masca de oxigen. Orga de fulgere dezlănțuită brusc în față aproape m-a orbit, întorc reostatele la maximum. Ceasul, normal mai aveam un minut de zbor pînă să virez, cînd botul avionului zgîrie ultimele creste de nori, rotindu-și silueta neagră pe păienjenishul auriu de lumini — pămînt cald, pămînt bun, pămînt oferindu-se, deschizînd brațele într-o blîndă așteptare — strîng din dinți și virez pe dreapta, înapoi. Revin pe vechiul cap-compas, botul MIG-ului se profilează rînjind urît pe un zid neînterupt de lumină amenințătoare. Zîmbesc sub cască, strîmb, puțin neîncrezător, dar zîmbesc, nici Zet, nici Chioru n-au făcut viraj spre casă. Aici, pe munți, e una din nopțile în care înveți aviație cît în ani lungi de pilotaj. Una din nopțile chinuite, ale mele, nopțe-test, nopțe de triumf greu cîștigat, un minut-dus, un minut-întors, contra luni de liniște și certitudine. Noaptea dinaintea dimineților în care mă trezesc puternic. Țîșnește de sus, imens, de unde naiba, deasupra e senin, un braț orbitor, parcă a plesnit în două cerul de nopțe, și curge transformîndu-se

Într-o rețea haotică, prin ale cărei ochiuri încerc să mă strecor. Mi-e gura uscată, gîtlejul scorțos, ars, horcăie mărunt înghițituri de oxigen, ochii dor roșu de atîta lumină și de orbirea ce va urma. Rețeaua de flacără se ciatină imensă, șovăie, întinde tentacule violete încercînd să apuce, să îmbrățișeze, să dizolve — și se prăbușește, contopindu-se cu goana nebună a pîraielor de fulger de sub avion; lumină despicîndu-se, în lumină, căzînd greu și definitiv, peste un început de lume. Din nou ochii holbați în gol, sorbind întuneric, mîna contopită cu minerul masiv al manșei, simțînd în palmă pînă și cele mai mici nituri ale MIG-ului. Acum vreau un fulger, o lumină, gheară de flacără rece, o nouă izbucnire de plasmă, lavă incandescentă — orice, numai nu bezna totală din fundul ochilor holbați, orbiți, zborul aiurea al supersonicului călăuzit după tremurul reținut al manșei în palma năclăită. Nu va ține mult, îmi spun, peste cîteva clipe o să văd, cad în gol, MIG-ul cade înaintea mea lăsîndu-mă suspendat în chingi, susținînd pe umerii striviți de cupola cabinei întreaga greutate a avionului. Un fulger, unul pașnic și relativ depărtat, luminează cabina, primul cadran de care mi se agață ochii din nou văzători e ceasul: ceasul de bord, patru cadrane cuprinse în rama eloxată, cadrane negre, violete acum, toate patru indică treizeci de secunde; treizeci de secunde de zbor trecut, încă o dată pe atîta pînă la viraj, apoi de două ori treizeci de secunde spre casă. Matematica cea mai elementară, atît de elementară încît mă trec fiori.

Pe urmă nu știu sigur ce se întîmplă, burta nituită lovește suprafața fosforescentă a norilor, contactul iscă scînteia uriașă care învăluie ca o cascadă de lumină jucărioara mea de metal cu aripi delta. Începe un vals nebun într-un văzduh de poveste, vals primejdios în jurul

domurilor de piatră neagră, din care oricînd poate țîșni un pumn de flacără albastră — ultima.

Ne repezim într-un plan, purtați de torentul curgînd aiurea, redresez, sîntem aruncați, întorși pe spate, ne prăvălim spre vârtejul de lumină, îl sorb cu ochi dilatați deasupra capului, dincolo de cupolă, răsucesc avionul, din nou ne aruncă pe spate, și MIG-ul trasează o diră de întuneric alb pe cerul violet. De ce, dar asta ține numai o secundă nesfirșită, abia acum știu de ce m-am întors. Manșa lipită, apăsată strîns cu genunchii, avionul se supune scrișnind, cum rezistă, dar cum poate rezista el, fier mort, nituri, dural și flacără, aparate sofisticate, kilometri de cablu și saci întregi de tranzistori, miracolul turbinei, iadul camerelor de ardere în care lumina înghețată devine flacără vie — aripile boante, scurte, trase înapoi, toate astea, adunate prin șuruburi, prin bolțuri, cum naiba rezistă aici, unde orice șurub s-ar forfeca urgent, unde tot ce e metal curge topit, unde tot ce nu e viață și voință lucidă se contopește și dispare în străfulgerările de lumină solidă? Sau și el... mă întind cutremurat în chingile care intră în carne și mă sorb contopindu-mă cu avionul, încerc să desfac palma care strînge, care topește și e topită, încerc să mișc ghetele grele de zbor prinse în paloniere, sudate de o misterioasă forță umplînd cabina și contopind pînă la — pînă dincolo de identificare — cu avionul meu de flacără și metal în-suflețit.

★

— Ți-a fost frică?

În întunericul din microbuz, silueta masivă cu umeri pătrați a lui Zet astupă parbrizul. Îmi apropii fața de fața colonelului, nu-i pot distinge ochii sub vizorul coborît.

Nu răspund, îmi ascund bărbia sub fermoarul lat, tras pînă sus, al salopetei.

— Mergem ?

Nu încă ; pe bretelă rulează avionul lui Chioru. Burta prelungă, halourile de sub plan în jurul farurilor de aterizare, luminile de poziție, stînga-roșu, dreapta-verde, alb sus de tot, în vârful derivei. Mă orbesc farurile, stau cu ochii mijiti pînă se sting, Chioru urcă în microbuz gîfîind în întunericul de sub cască :

— Dă-i drumul.

— Unde vă duc ? se întoarce spre noi șoferul, unul tînăr, nu l-am mai văzut, prietenul meu icnește încercînd să desfacă închizătoarea blocată de la inelul căștii etanșe :

— Unde naiba...

Apasă, trage, închizătoarea pocnește sec, cedează, se desface. Prin parbrizul mașinii, peste umerii lui Zet, cerul : aici e senin. Chioru își scoate casca cu vizorul ridicat, șterge plexiglasul vizorului cu mîneca salopetei, depune casca lîngă el pe bancheta de vinilin, repetă tare, ridicînd din umeri și încercînd să distingă fața șoferului care albește spre noi în întuneric :

— Unde naiba ? La celula de alarmă..

Sfîrșit

